

Portrety powiatów i gmin województwa lubuskiego w 2020 r.

Portraits of powiats and gminas in Lubuskie voivodship in 2020

Portrety powiatów i gmin województwa lubuskiego w 2020 r.

Portraits of powiats and gminas in Lubuskie voivodship in 2020

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze - Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Zielona Góra - Lubuskie Regional Research Centre

pod kierunkiem
supervised by
Iwony Goździckiej

Zespół autorski

Editorial team

Elżbieta Adamska, Angela Burchardt, Agnieszka Karpińska-Pierzak, Elwira Olczyk, Małgorzata Sadowska,
Zuzanna Sikora, Iwona Surgucka, Dorota Szaban

Prace redakcyjne

Editorial work

Marek Bartoszewicz

Tłumaczenie

Translation

Iwona Goździcka, Dorota Szaban

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marek Bartoszewicz

Recenzent

Reviewer

Roman Fedak

ISSN 2391-6621

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

zielonagora.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. XXX/2021/nakł. 60

Przedmowa

Przekazuję Państwu najnowsze wydanie publikacji „Portrety powiatów i gmin województwa lubuskiego w 2020 r.”, mając nadzieję, że okaże się ona szczególnie interesująca dla osób oraz instytucji zajmujących się problematyką społeczno-gospodarczą naszego województwa.

Publikacja zawiera analityczne opracowanie zjawisk społeczno-gospodarczych w ujęciu powiatowym i gminnym, stanowiąc cenne źródło informacji dla jednostek samorządowych naszego województwa.

Dla pełniejszego zobrazowania oraz oceny zróżnicowania poszczególnych zjawisk wybrano dane statystyczne dotyczące ośmiu obszarów - środowiska i ekologii, ludności, rynku pracy, edukacji, kultury i turystyki, infrastruktury komunalnej i mieszkaniowej, finansów publicznych oraz podmiotów gospodarki narodowej z uwzględnieniem skali tych zmian w porównaniu z 2015 r.

Publikacja zawiera uwagi ogólne i metodyczne oraz informacje o powiatach i gminach wzbogacone zestawieniami tabelarycznymi oraz mapami i wykresami dla poszczególnych zjawisk i procesów.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa przydatnym źródłem wiedzy o sytuacji społeczno-gospodarczej i warunkach życia w naszym regionie.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
w Zielonej Górze

Roman Fedak

Preface

I present to you the latest edition of the publication „Portraits of powiats and gminas of the Lubuskie voivodeship in 2020“, hoping that it will be of particular interest to individuals and institutions considering socio-economic issues in our voivodeship.

The publication contains an analytical study of socio-economic phenomena in the perspective of powiats and gminas, constituting a valuable source of information for local government units of Lubuskie voivodeship.

Statistical data for eight areas were selected for a more complete illustration and assessment of the diversity of socio-economic phenomena. A comprehensive set of information portray main areas of interests – demography, environmental protection, labor market, education, culture and tourism, municipal infrastructure and dwellings, public finance and entities of the national economy, which are analyze comparing to 2015.

The publication contains general and methodological notes as well as information on powiats and gminas enriched with tabular lists and also maps and charts for particular phenomena and processes.

I hope that this study will give you an useful and valuable knowledge about the socio-economical situation and living conditions in our region.

Director of the Statistical Office
in Zielona Gora

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R Fedak', with a large, sweeping horizontal stroke above it.

Roman Fedak

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze symbole.	6
Symbols. Major abbreviation	
Wprowadzenie	7
Introduction	
Synteza	23
Synthesis	
Powiat gorzowski	27
Gorzowski powiat	
Powiat krośnieński	54
Krośnieński powiat	
Powiat międzyrzecki	81
Międzyrzecki powiat	
Powiat nowosolski	107
Nowosolski powiat	
Powiat słubicki	134
Słubicki powiat	
Powiat strzelecko-drezdenecki	159
Strzelecko-drezdenecki powiat	
Powiat sulęciński	184
Sulęciński powiat	
Powiat świebodziński	209
Świebodziński powiat	
Powiat wschowski	234
Wschowski powiat	
Powiat zielonogórski	257
Zielonogórski powiat	
Powiat żagański	284
Żagański powiat	
Powiat żarski	311
Żarski powiat	
Miasta na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. i Zielona Góra.	338
Cities with powiat status: Gorzów Wlkp. and Zielona Góra	
Uwagi ogólne	362
General notes	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. data not available or not reliable.
Znak (x)	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. not applicable.
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do już opublikowanych. categories of applied classification are presented in abbreviated form.
Znak (#)	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistic.
„W tym” Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł	złoty złoty
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour
r.	rok year
p. proc.	punkt procentowy percentage point
Dz. U.	Dziennik Ustaw
ust.	ustęp

Wprowadzenie

Introduction

Województwo lubuskie, położone w środkowo-zachodniej części Polski, zajmuje obszar blisko 14 tys. km², stanowiący 4,5% powierzchni kraju. Pod względem powierzchni lubuskie zajmuje 13. miejsce w kraju, przed województwem śląskim, świętokrzyskim i opolskim.

Na obszarze województwa utworzone zostały podregiony:

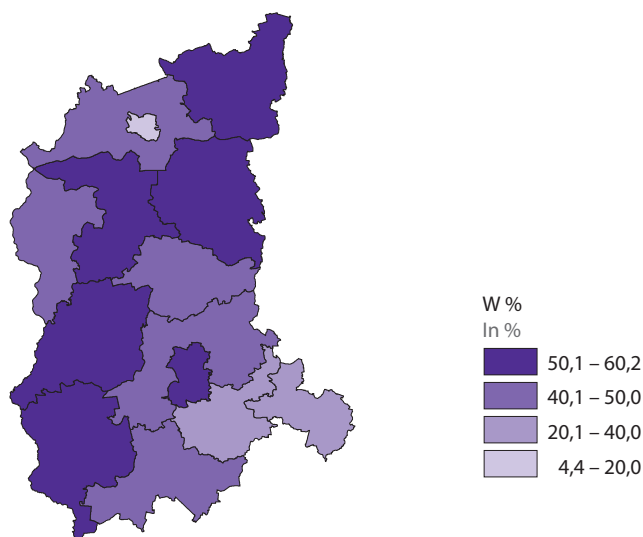
- gorzowski grupujący powiaty: gorzowski, międzyrzecki, słubicki, strzelecko-drezdenecki, sulęciński oraz miasto na prawach powiatu Gorzów Wlkp., stanowiący 43,7% powierzchni województwa ogółem,
- zielonogórski, w skład którego wchodzi powiaty: krośnieński, nowosolski, świebodziński, zielonogórski, żagański, żarski, wschowski oraz miasto na prawach powiatu Zielona Góra, zajmujący 56,3% powierzchni województwa.

Według stanu w końcu 2020 r. spośród 12 powiatów województwa największą powierzchnię zajmuje powiat żarski (10,0% powierzchni województwa). Niewiele mniejszy jest powiat krośnieński i międzyrzecki (po 9,9% powierzchni województwa) oraz zielonogórski (9,6%). Natomiast najmniejszym powiatem pod względem zajmowanej powierzchni jest powiat wschowski (4,5% powierzchni województwa). Miasta na prawach powiatu łącznie zajmują 2,6% powierzchni województwa lubuskiego, przy czym Zielona Góra jest ponad 3-krotnie większa od Gorzowa Wlkp.

Środowisko i ekologia

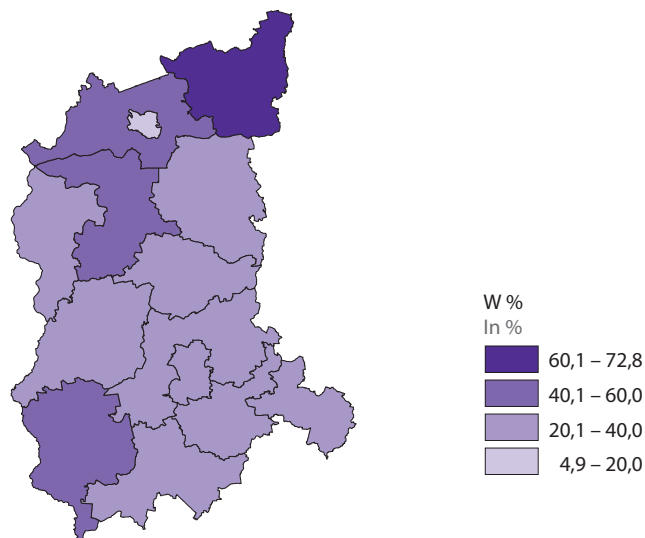
Environment and ecology

Mapa 1. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Map 1. Forest cover in 2020. As of 31 December

Blisko połowę powierzchni województwa lubuskiego zajmują lasy. W powiatach: krośnieńskim i sulęcińskim lasy stanowią ponad 55% powierzchni. Relatywnie wysoki jest także udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa lubuskiego (37,4%), przy czym w podregionie gorzowskim odsetek ten sięga 50%, w tym w powiecie strzelecko-drezdeneckim wynosi 72,8%, w powiecie gorzowskim 55,1%, a w sulęcińskim 49,4%. W południowej części województwa, w podregionie zielonogórskim, obszary prawnie chronione stanowią 27,9% ogółu powierzchni, w tym najwięcej w powiecie żarskim – 42,4%.

Mapa 2. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 2. Share of legally protected area in total area in 2020. As of 31 December

Województwo lubuskie wyróżnia niska emisja zanieczyszczeń powietrza. W 2020 r. było to 0,6 tys. t zanieczyszczeń pyłowych (tj. 0,04 t na 1 km², wobec 0,07 t na km² średnio w kraju) oraz 2062,4 tys. t zanieczyszczeń gazowych (tj. 147,4 t na km², wobec 595,3 t na km² średnio w kraju). Mniejsze wskaźniki emisji zanieczyszczeń powietrza zanotowano jedynie w województwach: podkarpackim, podlaskim i warmińsko-mazurskim. Stosowane w zakładach szczególnie uciążliwych urządzenia do redukcji zanieczyszczeń zatrzymywały lub neutralizowały 99,4% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych (wobec 99,9% średnio w kraju). W przypadku zanieczyszczeń gazowych odsetek ten wyniósł 70,6% (wobec 70,4% średnio w kraju). Ponad połowę zanieczyszczeń gazowych w województwie emitowały zakłady zlokalizowane w miastach na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. (444,4 tys. t na rok, tj. 21,5% ogółu gazowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w województwie) i Zielona Góra (604,6 tys. t, tj. 29,3%). Wysoką w skali województwa emisję zanieczyszczeń gazowych notowano także w powiatach: gorzowskim (15,5% ogółu zanieczyszczeń gazowych województwie) i żarskim (13,7%). Najmniejsza emisja zanieczyszczeń gazowych występowała w powiatach: wschowskim i sulęcińskim (łącznie mniej niż 0,5% ogółu zanieczyszczeń gazowych województwie). Zanieczyszczenia gazowe w 99,6% wiązały się z emisją dwutlenku węgla. Z kolei zanieczyszczenia pyłowe występowały głównie w podregionie zielonogórskim (ok. 60% ogółu zanieczyszczeń pyłowych w województwie), w tym w powiecie zielonogórskim (112 t na rok, tj. 20,1% zanieczyszczeń pyłowych w województwie) i żarskim (80 t, tj. 14,3%). Były to głównie zanieczyszczenia pyłowe ze spalania paliw oraz w przypadku powiatu zielonogórskiego – zanieczyszczenia krzemowe.

W 2020 r. na potrzeby przemysłu zużyto ponad 11 tys. dam³ wody, w tym najwięcej w powiecie gorzowskim (ok. 4,9 tys. dam³). Znaczne zużycie wody na potrzeby przemysłu odnotowano także w powiecie żarskim (1,5 tys. dam³) i Gorzowie Wlkp. (1,3 tys. dam³). Łączne zużycie wody w tych trzech jednostkach podziału administracyjnego województwa stanowiło blisko 70% zużycia wody na potrzeby przemysłu w województwie ogółem. Wśród powiatów o znaczącym zużyciu wody na potrzeby przemysłu znalazły się także powiaty: wschowski (0,7 tys. dam³) oraz zielonogórski (0,6 tys. dam³).

W ciągu roku, w lubuskim, odprowadzono ok. 8 tys. dam^3 ścieków przemysłowych, z tego 71,9% bezpośrednio do wód lub do ziemi, a 28,1% – do sieci kanalizacyjnej. Z ogółu ścieków wymagających oczyszczenia w 2020 r. oczyszczono 97,6% ścieków przemysłowych (wobec 86,6% średnio w Polsce).

W 2020 r. w województwie zebrano 389,7 tys. ton odpadów komunalnych, z tego 84,9% wytworzono w gospodarstwach domowych. Na 1 mieszkańca województwa przypadało 386 kg wytworzonych odpadów komunalnych, tj. o 6 kg więcej niż w roku poprzednim.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (64,1%). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 7,4%. Jednocześnie systematycznie wzrastała ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w województwie zebrano selektywnie 118,9 tys. t odpadów, tj. o 29,3% więcej w porównaniu z 2019 r.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 35,9% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 28,7%). Były to głównie odpady biodegradowalne (33,5,0%) oraz wielkogabarytowe (20,0%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie tworzyw sztucznych oraz szkła (odpowiednio 18,9% i 14,1%).

Demografia

Demografia

W końcu 2020 r. w województwie lubuskim mieszkało 1 007,1 tys. osób. Ponad 60% ogółu ludności województwa zamieszkiwała jego południową część (tj. podregion zielonogórski). Mieszkańcy Zielonej Góry stanowili 14,0% ogółu mieszkańców województwa, mieszkańcy powiatu żarskiego – 9,5%, a powiatu nowosolskiego – 8,5%. Spośród powiatów podregionu gorzowskiego najwięcej mieszkańców liczył Gorzów Wlkp. (12,2% ogółu ludności województwa) oraz powiat gorzowski (7,2%).

Sytuacja demograficzna województwa lubuskiego kształtowała się w 2020 r. m.in. pod wpływem pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Pogłębił się spadek liczby ludności w porównaniu z poprzednim rokiem. Wzrosła liczba zgonów, zmniejszyła się liczba urodzeń oraz liczba małżeństw.

W porównaniu z 2015 r. liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 1,1%, a spadek liczby ludności odnotowano w większości powiatów, w tym największy w powiecie żagańskim (o 3,5%). Wzrost liczby ludności wystąpił jedynie w powiatach: gorzowskim (o 1,9%) i zielonogórskim (o 0,6%) oraz w mieście na prawach powiatu Zielona Góra (o 1,6%).

Województwo lubuskie wyróżniał wyższy od średniego w kraju stopień urbanizacji (na poziomie 64,7%, wobec 59,9% w kraju). W podregionie gorzowskim odsetek mieszkańców miast sięgał 63,7%. Najwyższy był w powiecie słubickim (63,4%), nie licząc miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. W podregionie zielonogórskim udział mieszkańców miast w ogóle ludności wyniósł 65,4%, przy czym najwyższy był (nie licząc miasta na prawach powiatu Zielona Góra) w powiecie nowosolskim (65,5%). Ponad 60% ludności mieszkającej w miastach zanotowano także w powiatach: żagańskim (60,3%) i żarskim (60,1%).

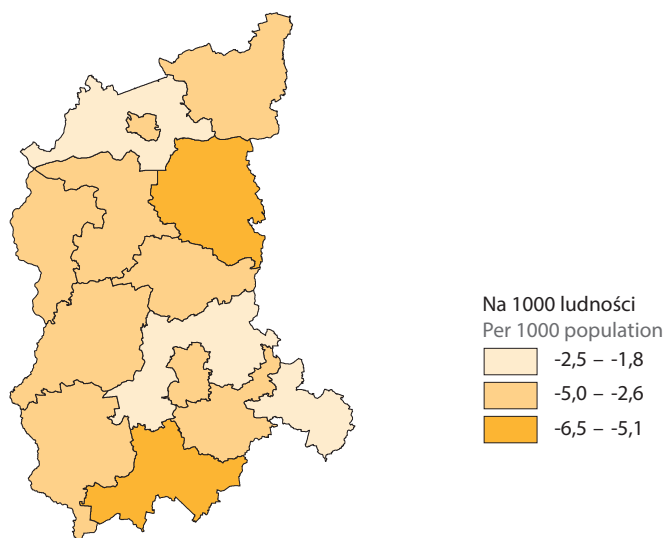
Spośród 43 lubuskich miast w województwie, w 16 liczba ludności przekroczyła 10 tys. osób (według stanu w końcu 2020 r.). Największymi pod względem liczby mieszkańców były miasta na prawach powiatu: Zielona Góra i Gorzów Wlkp. (odpowiednio 140,9 tys. i 122,6 tys. ludności) oraz gminy miejskie: Nowa Sól (38,2 tys.), Żary (37,1 tys.), Żagań (25,3 tys.) i Świebodzin (21,6 tys.). Do znaczących ze względu na liczebność populacji ośrodków miejskich należały także miasta: Kostrzyn nad Odrą, Międzyrzecz, Słubice, Sulechów i Gubin (powyżej 16 tys. mieszkańców). Z kolei najmniejsze miasta w województwie to Szlichtyngowa (miasto liczące 1,3 tys. mieszkańców) i Otyń (liczące 1,6 tys. mieszkańców). Miasta o liczbie mieszkańców nie przekraczającej 2,5 tys. to także: Lubniewice, Trzciel i Łęknica.

W większości miast województwa lubuskiego liczba mieszkańców zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r., najbardziej w Gozdniczy (o 6,8%). Znaczny ubytek ludności zanotowano także w miastach: Trzciel (o 5,5%) oraz Łęknica i Szprotawa (po 5,3%). Wzrost liczby ludności zaobserwowano jedynie w Zielonej Górze (o 1,6%), Lubniewicach (o 1,2%) i Ośnie Lubuskim (o 0,4%).

W województwie lubuskim na 1 km² powierzchni przypadało średnio 72 mieszkańców (wobec 122 średnio w kraju). W 2020 r. w podregionie zielonogórskim na 1 km² przypadało 79 osób, przy czym gęstość zaludnienia w powiatach podregionu (nie licząc miasta na prawach powiatu) wyniosła od 39 osób na 1 km² powierzchni w powiecie krośnieńskim do 69 w powiatach żagańskim i żarskim. Z kolei w podregionie gorzowskim na 1 km² przypadały 63 osoby, jednak w większości powiatów północnej części województwa gęstość zaludnienia nie przekraczała 50 osób na 1 km². Jedynie w powiecie gorzowskim na 1 km² przypadało 60 osób. W miastach na prawach powiatu Zielona Góra i Gorzów Wlkp. na 1 km² powierzchni przypadało odpowiednio 506 i 1430 osób.

W populacji województwa lubuskiego 18,1% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym, a odsetek ten nie zmienił się od 2015 r. Najwyższy odsetek osób młodych zanotowano w powiecie gorzowskim (19,4%), a najniższy w powiatach: żagańskim (17,1%) i krośnieńskim (17,2%). W prezentowanym okresie nastąpił dalszy spadek odsetka ludności w wieku produkcyjnym w województwie lubuskim (z 63,1% w 2015 r. do 59,8% w 2020 r.), który pozostał jednak na poziomie nieco wyższym niż średnio w kraju (59,5%). Największy odsetek ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w powiecie gorzowskim (62,0%). Większy niż w pozostałych powiatach udział ludności w wieku produkcyjnym w populacji ogółem zanotowano także w powiecie ślubickim (61,9%) oraz zielonogórskim (61,0%). Z kolei stosunkowo niewielki odsetek ludności w wieku produkcyjnym zaobserwowano w miastach na prawach powiatu: w Gorzowie Wlkp. (57,5%) i w Zielonej Górze (57,8%). We wszystkich powiatach województwa odnotowano spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym w populacji ogółem w porównaniu z 2015 r. Jednocześnie we wszystkich powiatach nastąpił wzrost odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym, do poziomu sięgającego 24,8% w Gorzowie Wlkp. i 24,1% w Zielonej Górze. W rezultacie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 37 osób w wieku poprodukcyjnym (tj. o 7 osób więcej niż w 2015 r.). Wysoką wartość tego wskaźnika odnotowano m.in. w Gorzowie Wlkp. (43 osoby w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym), w Zielonej Górze (42) oraz w powiecie nowosolskim (39). Znacznie mniejszą wartość omawiany wskaźnik przyjął w powiatach: gorzowskim (30) i ślubickim (31).

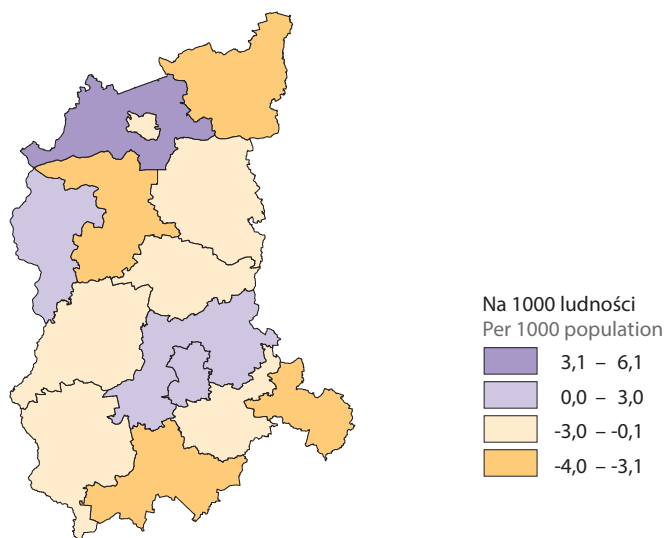
Mapa 3. Przyrost naturalny w 2020 r.
Map 3. Natural increase in 2020

W województwie obserwuje się niekorzystne zmiany w zakresie przyrostu naturalnego. W 2020 r. różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów wyniosła minus 4,0 tys. osób, wobec minus 0,7 tys. w 2015 r.

Współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł minus 4,0‰ wobec minus 0,7‰ w 2015 r. Ubytek naturalny ludności zanotowano we wszystkich powiatach w województwie, w tym największy w powiecie żagańskim (w którym współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł minus 6,5‰), najmniejszy zaś w powiecie zielonogórskim (minus 1,8‰).

Mapa 4. Saldo migracji na pobyt stały w 2020 r.
Map 4. Net migration for permanent residence in 2020

Obserwowane zjawiska zmniejszania się liczby ludności oraz starzenia się społeczeństwa, wspierają niekorzystnie przebiegające procesy migracyjne. Utrzymuje się przewaga wymeldowań ludności z pobytu stałego w województwie lubuskim nad zameldowaniami na pobyt stały. W rezultacie w 2020 r. saldo migracji na pobyt stały wyniosło minus 717 osób, a w przeliczeniu na 1000 ludności – minus 0,7. Nieco większy ubytek ludności zanotowano w północnej części województwa niż południowej (współczynnik salda migracji na pobyt stały w podregionie gorzowskim wyniósł minus 0,8‰, wobec minus 0,7‰ w podregionie zielonogórskim). Spośród powiatów województwa znaczny ubytek ludności wystąpił w powiatach: żagańskim (minus 4,0‰), strzelecko-drezdeneckim (minus 3,8‰) i wschowskim (minus 3,3‰). Dodatkowo saldo migracji na pobyt stały zanotowano w powiecie gorzowskim (współczynnik salda migracji wyniósł 6,1‰), mieście na prawach powiatu Zielona Góra (2,5‰) oraz w powiatach: zielonogórskim (2,3‰) i słubickim (0,9‰).

Rynek pracy

Labour market

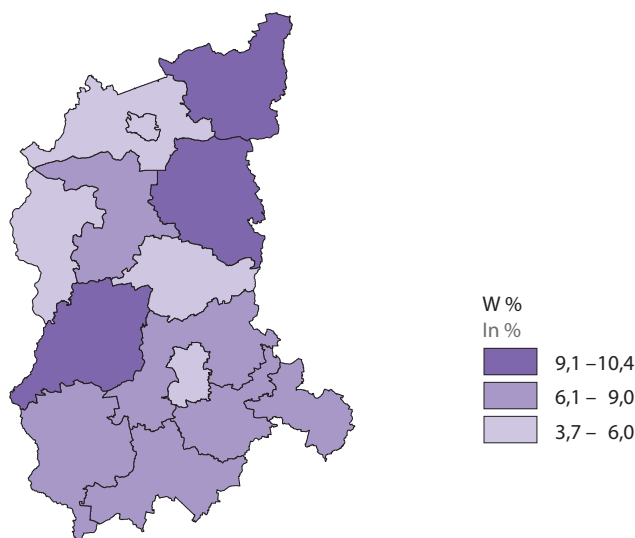
Do 2019 r. w województwie lubuskim notowano systematyczny wzrost liczby osób pracujących. Na zmiany notowane na rynku pracy w 2020 r. wpływ miała m.in. sytuacja związana z pandemią COVID-19, wywołaną wirusem SARS-CoV-2. W 2020 r. w województwie lubuskim liczba pracujących w gospodarce narodowej województwa lubuskiego (bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego) zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,2% i wyniosła 352,5 tys. osób (było to jednak więcej niż w 2015 r. o 5,4%).

W podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób liczba pracujących wyniosła 230,4 tys. osób, tj. zmniejszyła się w porównaniu z 2019 r. o 3,6%, pozostała jednak na poziomie o 3,5% wyższym niż w 2015 r.

Najwięcej pracujących (wśród podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób) pracowało w przedsiębiorstwach przemysłowych (34,9%), w tym związanych z przetwórstwem przemysłowym (31,4%). Dalsze 12,8% ogółu pracujących stanowili pracujący w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, a 11,3% - w edukacji. Znaczną liczbę pracujących zatrudniono w podmiotach związanych z transportem i gospodarką magazynową (9,1%), w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (7,7%), a także z opieką zdrowotną i pomocą społeczną (6,4%). W przedsiębiorstwach zajmujących się administrowaniem i działalnością wspierającą odsetek pracujących wyniósł 4,7%, w budownictwie – 3,5%, a w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 2,4%. W pozostałych sekcjach PKD udział pracujących w ogóle pracujących w województwie nie przekraczał 2%.

Mapa 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 5. Registered unemployment rate in 2020. As of 31 December

Oprócz miast na prawach powiatu (Gorzowa Wlkp. i Zielonej Góry), w których pracowało łącznie 37,0% ogółu pracujących w województwie, najwięcej pracujących było w powiecie żarskim (8,2%). Większe skupiska pracujących zatrudniono także w powiatach: świebodzińskim (w którym pracowało 7,9% ogółu pracujących w województwie), nowosolskim (7,0%) i gorzowskim (6,1%).

W przeliczeniu na liczbę ludności, liczba pracujących w województwie wyniosła od 141 osób na 1000 mieszkańców w powiecie żagańskim do 328 osób w powiecie świebodzińskim. W miastach na prawach powiatu wskaźnik ten sięgał 315 pracujących na 1000 ludności w Gorzowie Wlkp. i 330 w Zielonej Górze (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób).

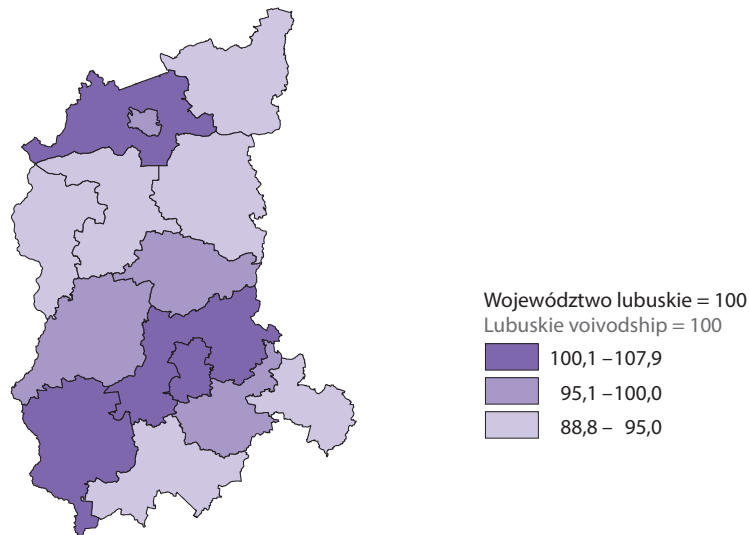
Po notowanym w ostatnich latach w województwie lubuskim sukcesywnym spadku poziomu bezrobocia rejestrowanego, w 2020 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było ok. 24 tys. osób, tj. o ok. 28% więcej niż w roku poprzednim, co było m.in. wynikiem wprowadzonych ograniczeń w celu zapobiegania rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19. W porównaniu z 2015 r. liczba bezrobotnych w województwie była o ok. 40% mniejsza. W populacji bezrobotnych zmniejszył się odsetek długotrwale bezrobotnych, którzy stanowili 40,1% (wobec 50,1% w końcu 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, którzy stanowili 11,7% (wobec 13,6% w końcu 2015 r.).

W ostatnich latach obniżała się również stopa bezrobocia rejestrowanego. Jednak w 2020 r., z uwagi na trudną sytuację spowodowaną stanem pandemii zanotowano wzrost wartości tego wskaźnika. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie lubuskim w końcu 2020 r. wyniosła 6,3% (przed rokiem 4,9%) i była równa stopie bezrobocia rejestrowanego w kraju.

Spośród powiatów województwa lubuskiego, w większości stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie poniżej 10%, a w 3 powiatach i miastach na prawach powiatu nie przekroczyła 4%. Największe bezrobocie mierzone stopą bezrobocia rejestrowanego zanotowano w powiatach: strzelecko-drezdeneckim (10,4%) i międzyrzeckim (10,1%). Wyższy niż w pozostałych powiatach poziom bezrobocia ponownie zanotowano w powiecie krośnieńskim (9,3%), a także w powiatach: żagańskim i wschowskim (po 9,0%). Należy jednak podkreślić znaczny spadek stopy bezrobocia rejestrowanego w porównaniu z 2015 r. we wszystkich powiatach województwa, w tym największy w powiecie nowosolskim (o 10,8 p. proc. do poziomu 7,1%). W najmniejszym stopniu stopa bezrobocia obniżyła się w jednostkach o najniższej stopie bezrobocia, tj. w miastach na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. (o 1,1 p. proc. do poziomu 4,0%) i Zielona Góra (o 2,3 p. proc. do poziomu 4,0%) oraz w powiecie słubickim (o 2,6 p. proc. do 3,7%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie lubuskim w 2020 r. stanowiło 87,5% przeciętnego wynagrodzenia w kraju. We wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu w województwie lubuskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było niższe od przeciętnego wynagrodzenia w kraju, w tym w powiecie sulęcińskim o ponad 20% (stanowiło 77,7% przeciętnego wynagrodzenia w kraju). W grupie powiatów o najwyższym przeciętnym wynagrodzeniu znalazło się miasto na prawach powiatu Zielona Góra (z wynagrodzeniem stanowiącym 94,4% przeciętnego wynagrodzenia w kraju) oraz powiaty: żarski (91,4%), zielonogórski (91,2%) i gorzowski (90,8%).

Mapa 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej w województwie^a w 2020 r.
 Map 6. Average monthly gross wages and salaries in relation to average in voivodship^a in 2020

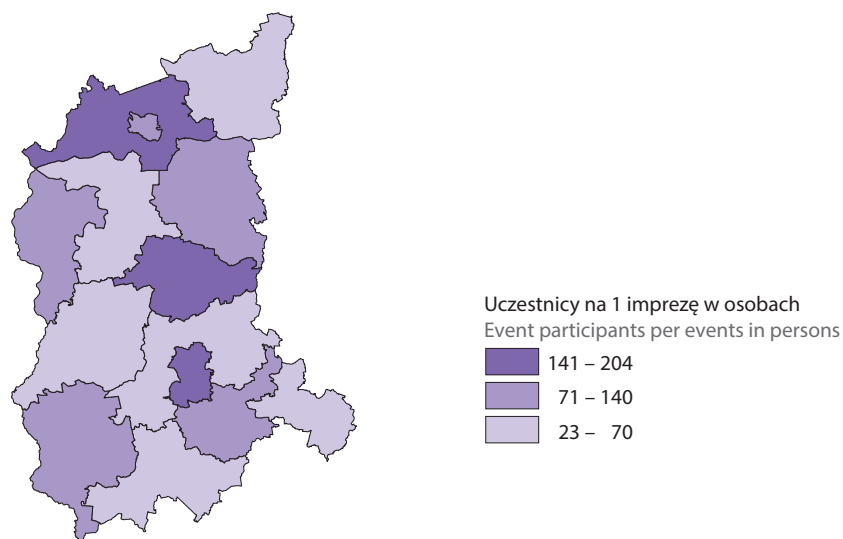
^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

Kultura i turystyka Culture and tourism

Z powodu ogłoszenia w Polsce stanu zagrożenia epidemicznego w wyniku pojawienia się koronawirusa, od 12 marca 2020 r., ograniczona została możliwość prowadzenia działalności m.in. przez podmioty kultury. Spowodowało to zmiany w ich funkcjonowaniu, część jednostek w tym czasie nie podejmowała żadnej działalności związanej z przygotowaniem i udostępnianiem oferty kulturalnej. Ograniczenia w działalności podmiotów kultury w poszczególnych miesiącach miały różny zakres i formy, w zależności od aktualnej sytuacji epidemicznej w kraju i okresowo były łagodzone w odpowiedzi na zmiany stopnia zagrożenia epidemicznego.

Instytucje kultury oraz wydarzenia kulturalne koncentrują się w dwóch głównych lubuskich ośrodkach miejskich: w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze. W każdym z tych miast znajduje się filharmonia i teatr dramatyczny, które w 2020 r. łącznie zaoferowały 375 widowisk, przedstawień i koncertów dla 75,1 tys. widzów. Było to o ponad 40% mniej widowisk i ich widzów niż w roku poprzednim. Dla porównania w 2015 r. teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 681 przedstawień i koncertów, w których uczestniczyło ponad 155 tys. widzów i słuchaczy. Promocję, prezentację i propagowanie współczesnej twórczości artystycznej prowadziły łącznie 4 galerie sztuki poprzez organizację 47 wystaw, które obejrzało łącznie 12,1 tys. zwiedzających (tj. o ok. 40% mniej niż w 2019 r. i ponad 12-krotnie mniej niż w 2015 r.). W województwie lubuskim znajduje się 17 muzeów, które w 2020 r. odwiedziło 107,6 tys. osób (tj. ponad połowę mniej niż w 2019 r. i 2015 r.). Niezmiernie dużą popularnością cieszą się kina, które zajmują czołowe miejsca pod względem frekwencji wśród podmiotów prowadzących działalność w obszarze kultury. W 2020 r. kina zgromadziły 422,0 tys. widzów (tj. około 70% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem) podczas 20,7 tys. seansów. Dla porównania w 2015 r. w województwie funkcjonowało 12 kin, które wyświetliły ok. 32 tys. seansów filmowych dla ponad 1 mln widzów.

Mapa 7. Organizacja imprez masowych w 2020 r.
Map 7. Organization of events in 2020

Istotną rolę w zakresie działalności społeczno-kulturalnej pełnią domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice. Instytucje te, zlokalizowane w większości gmin, prowadzą działalność wielokierunkową, integrują poszczególne przedsięwzięcia kulturalne, a przygotowując zróżnicowane oferty skierowane do ludzi w każdym wieku, kreują postawy aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym danej społeczności. Rok 2020, ze względu na sytuację pandemiczną, nie sprzyjał jednak organizacji imprez – 72 domy i ośrodki

kultury, kluby i świetlice w województwie lubuskim zorganizowały łącznie 3,5 tys. imprez społeczno-kulturalnych (6,0 tys. w 2019 r.), w których wzięło udział 344,3 tys. osób (wobec 1127,5 tys. w 2019 r.). Dla porównania, w 2015 r. odbywające się w domach i ośrodkach kultury imprezy zgromadziły 1211,9 tys. uczestników.

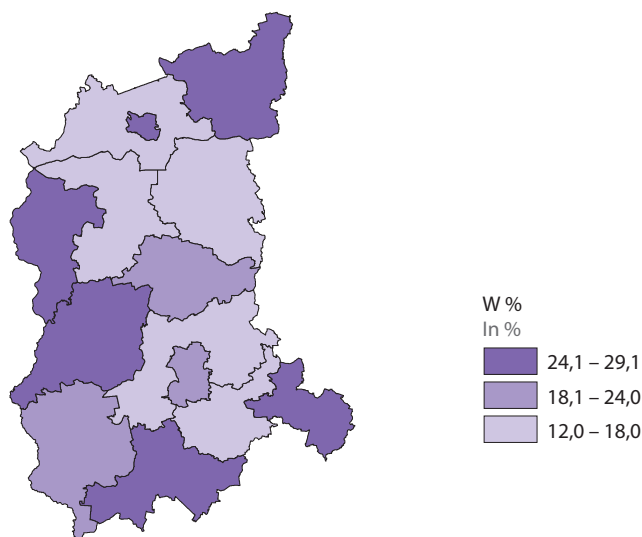
Kolejną istotną grupą instytucji prowadzących działalność kulturalną są biblioteki publiczne, których w województwie lubuskim w 2020 r. było 244, w tym 158 na terenach wiejskich. Pomimo pandemii i związanych z nią ograniczeń w dostępie do zbiorów, z zasobów bibliotecznych skorzystało 108,6 tys. czytelników, którzy w ciągu roku wypożyczyli około 1850,5 tys. pozycji z księgozbioru liczącego ponad 3900 tys. woluminów. Stanowi to ponad 20% spadek liczby wypożyczeń w porównaniu z 2019 r. oraz ponad 30% w odniesieniu do 2015 r.

W 2020 r. turystyka była jednym z sektorów krajowej gospodarki bezpośrednio dotkniętych skutkami pandemii COVID-19. Jej konsekwencją były znacznie niższe niż w latach poprzednich wartości i wskaźniki charakteryzujące bazę noclegową i jej wykorzystanie, podróże cudzoziemców do Polski, a także krajowe i zagraniczne podróże mieszkańców Polski. O rozmiarach ruchu turystycznego oraz wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych w 2020 r. decydowały przede wszystkim możliwości przemieszczania się, zamknięcie granic oraz ograniczenia w dostępności bazy noclegowej dla turystów.

Wprowadzone ograniczenia spowodowały znaczny spadek liczby turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, o ok. 45% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o ponad 35% w odniesieniu do 2015 r.

W 2020 r. na 100 km² powierzchni województwa lubuskiego przypadały 2 turystyczne obiekty noclegowe (w kraju - 3). Obiekty te oferowały łącznie 18,0 tys. miejsc noclegowych, co stanowiło 2,3% ogólnej liczby miejsc noclegowych w Polsce. Na 1000 mieszkańców województwa przypadało 18 miejsc noclegowych (wobec 20 średnio w kraju).

Mapa 8. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2020 r.
Map 8. Occupancy rate of bed places in 2020

Według stanu w końcu lipca 2020 r. spośród 281 turystycznych obiektów noclegowych, posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych, 204 oferowało miejsca całoroczne. Baza noclegowa turystyki obejmowała 128 obiektów hotelowych oraz 153 pozostałe obiekty. Wśród obiektów hotelowych znajdowały się głównie hotele (67 obiektów) oraz tzw. inne obiekty hotelowe, tj. hotele, motele, pensjonaty, którym nie została nadana żadna kategoria, a także domy gościnne, zajazdy, wille i zamki świadczące usługi hotelowe

(łącznie 36 obiektów). W grupie pozostałych obiektów najliczniej reprezentowane były ośrodki wczasowe, kwatery agroturystyczne i ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.

Pod względem rozwoju infrastruktury turystycznej województwo lubuskie jest niejednolite – charakteryzuje się znacznym stopniem koncentracji przestrzennej. Najwięcej turystycznych obiektów noclegowych prowadzi działalność w środkowej części województwa. W lipcu 2020 r. (przy średniej liczbie 20 obiektów przypadających na jeden powiat) najwięcej turystycznych obiektów noclegowych zlokalizowanych było w powiecie świebodzińskim (38). Ze względu na liczbę obiektów noclegowych wyróżniały się także: powiat międzyrzecki (35 obiektów), powiat wschowski i Zielona Góra (po 29). Największą liczbę miejsc noclegowych spośród powiatów województwa lubuskiego oferowały obiekty znajdujące się w powiecie świebodzińskim (18,3% wszystkich miejsc w województwie) oraz w powiatach wschowskim i międzyrzeckim (odpowiednio 15,3% i 11,8%).

Najwyższymi wartościami wskaźnika gęstości bazy noclegowej wyróżniały się miasta na prawach powiatu – Gorzów Wlkp. (na 100 km² powierzchni przypadały 982 miejsca noclegowe) i Zielona Góra (473 miejsca) oraz powiaty: wschowski (443) i świebodziński (353). Najmniej miejsc noclegowych w przeliczeniu na 100 km² było w powiecie żagańskim – 26.

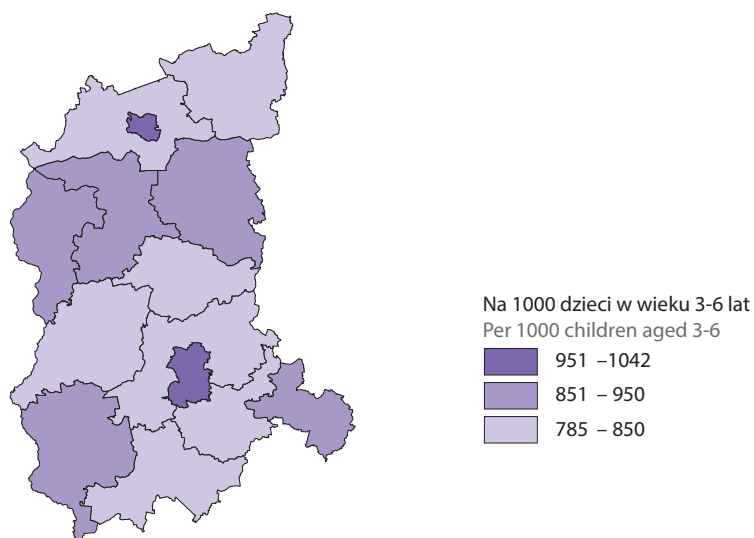
Edukacja i wychowanie

Education

W roku szkolnym 2020/2021 w województwie lubuskim sieć szkół i placówek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze szkolnictwem specjalnym) tworzyło: 496 placówek wychowania przedszkolnego, 357 szkół podstawowych, 53 szkoły branżowe I stopnia, 1 szkoła branżowa II stopnia, 51 liceów ogólnokształcących i 54 technika, 19 szkół specjalnych przysposabiających do pracy i 3 szkoły artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe. Funkcjonowało również 30 szkół policealnych oraz 25 szkół dla dorosłych. Edukację akademicką prowadziło 5 uczelni i 2 filie uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem lubuskim.

Mapa 9. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w 2020 r.

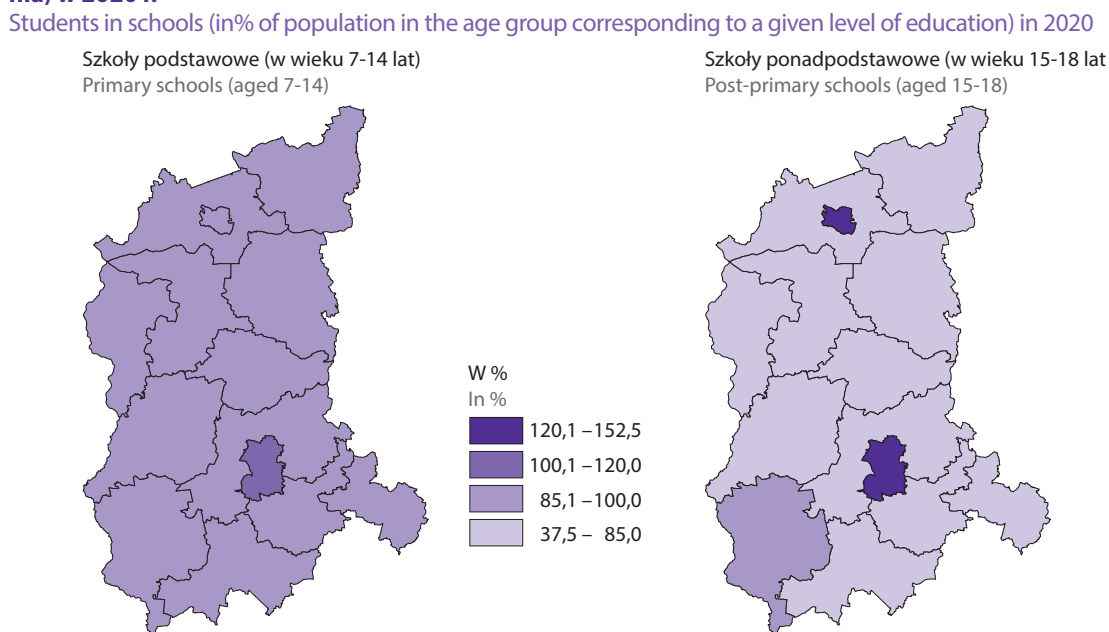
Map 9. Children in pre-primary education establishments in 2020

W roku szkolnym 2020/2021 w województwie lubuskim liczba placówek wychowania przedszkolnego zwiększyła się w porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 r. o 4,2%. Wzrosła także liczba dzieci objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego do 35,8 tys., tj. o 22,5%. Na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego znajdowało się 850 dzieci (tj. mniej niż średnio w kraju - 872). W porównaniu z 2015 r. liczba ta wzrosła o 18 dzieci na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat, tj. o 2,2%. W powiatach województwa lubuskiego wskaźnik ten przyjmował wartość od 740 dzieci na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat w powiecie strzelecko-drezdeneckim do 1030 w Zielonej Górze. W większości powiatów zanotowano poprawę sytuacji dotyczącej liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w porównaniu ze stanem z 2015 r. W największym stopniu liczba ta wzrosła w powiecie międzyrzeckim (o 8,1% do 857 dzieci na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat). Znaczna poprawa wystąpiła także w mieście na prawach powiatu Zielona Góra (o 7,5%, do 1030 dzieci na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat) oraz w powiecie sulęcińskim (o 7,3%, do 818). W powiatach: zielonogórskim, żarskim, świebodzińskim, słubickim oraz mieście na prawach powiatu Gorzowie Wlkp. liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r., najbardziej w zielonogórskim o 4,6%.

W porównaniu ze stanem z 2015 r., głównie wskutek zmian w systemie edukacji, wzrosła liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (o 18, tj. o 5,3%), w których naukę w 2020 r. realizowało 82,4 tys. uczniów (o 22,4% więcej niż w 2015 r.). Na jeden oddział w lubuskich szkołach podstawowych przypadało 16 uczniów (wobec 18 w roku szkolnym 2015/2016), przy czym na wsi klasy były mniej liczne – na 1 oddział przypadało 13 uczniów, a w miastach – 18. Zmniejszyła się natomiast liczba szkół ponadpodstawowych, w tym m.in. technika - o 6 szkół, branżowe szkoły I stopnia o 4 (w roku szkolnym 2015/2016 zasadnicze szkoły zawodowe), licea ogólnokształcące dla młodzieży o 1 szkołę. Ponadto w wyniku reformy edukacji w roku szkolnym 2020/2021 odbył się nabór do klasy pierwszej branżowej szkoły II stopnia.

Mapa 10. Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania) w 2020 r.
Map 10.

Podobnie jak w latach poprzednich zmniejszyła się liczba studentów w województwie, która wyniosła 12,5 tys., tj. o 24,3% mniej niż w roku akademickim 2015/2016. Dla porównania w kraju spadek liczby studentów w tym samym czasie wyniósł 13,4%.

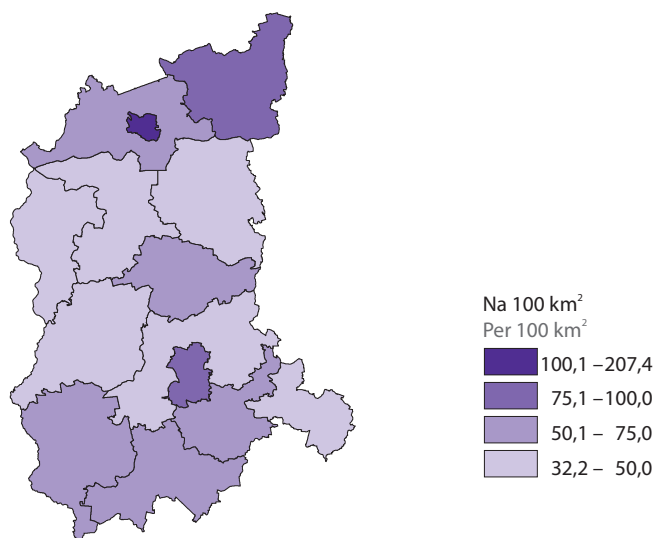

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba mieszkań wyniosła 383, tj. mniej niż średnio w kraju (392). Najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w miastach na prawach powiatu: Zielonej Górze (453) i Gorzowie Wlkp. (443) oraz w powiecie żagańskim (382). Najmniej mieszkań w przeliczeniu na liczbę ludności znalazło się w zasobach powiatu gorzowskiego (330 na 1000 mieszkańców), wschowskiego (336) i zielonogórskiego (345).

W województwie lubuskim znajduje się 9,7 tys. km dróg publicznych o nawierzchni twardej, w tym niecałe 20% to drogi miejskie. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 69,2 km dróg (wobec 100,3 km na 100 km² w kraju). Mniejszą gęstość dróg zanotowano jedynie w województwie zachodniopomorskim i warmińsko-mazurskim. Ponad 74% ogółu dróg o nawierzchni twardej stanowiły łącznie drogi powiatowe (3,5 tys. km) i gminne (3,7 tys. km), a ponad 16% – drogi wojewódzkie (1,6 tys. km). Drogi krajowe (0,9 tys. km) stanowiły ponad 9% ogółu dróg o nawierzchni twardej w województwie. Infrastrukturę drogową dopełnia 1271 mostów i wiaduktów trwałych, 4 tunele i przejścia podziemne.

Mapa 12. Drogi powiatowe i gminne o nawierzchni twardej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 12. District and communal hard surface roads in 2020. As of 31 December

Na terenie województwa lubuskiego w 2020 r. znajdowało się 927 km linii kolejowych eksploatowanych (tj. o 2,0% więcej niż w 2015 r.), w tym 337 km linii zelektryfikowanych oraz 401 km linii dwu- i więcej torowych. Na 100 km² przypadało 6,6 km linii kolejowych eksploatowanych (wobec 6,2 km średnio w kraju).

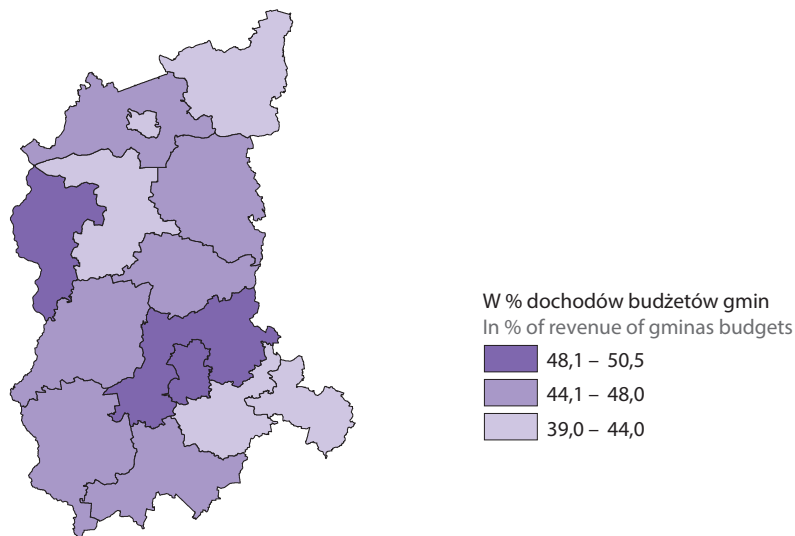
Finanse publiczne

Public finance

W 2020 r. dochody JST wyniosły 7739,5 mln zł i były o 56,7% wyższe w porównaniu z 2015 r. Z ogółu dochodów JST 54,5% stanowiły dochody gmin (w tym 29,7% – dochody gmin miejsko-wiejskich), a 25,0% – dochody miast na prawach powiatu. Dochody budżetów powiatów w 2020 r. stanowiły 12,6% ogółu dochodów JST w województwie, a dochody budżetu województwa – 8,0%.

Mapa 13. Dochody własne gmin w 2020 r.
 Map 13. Own revenue of gminas in 2020

Głównym źródłem dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne. W 2020 r. środki z tej kategorii dochodowej stanowiły 44,4% ogółu dochodów budżetów JST (tj. o 5,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zwiększył się udział dotacji w dochodach ogółem (do 33,6%, tj. o 10,1 p. proc.) przy spadku udziału subwencji ogólnej (do 22,0% tj. o 5,0 p. proc.). Dochody budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca systematycznie rosły w prezentowanym okresie, osiągając w 2020 r. poziom 7661,5 zł, tj. wyższy niż w 2015 r. o 2815,5 zł na 1 mieszkańca.

Jednocześnie w omawianym okresie zanotowano wzrost wydatków jednostek samorządu terytorialnego ogółem, które w 2020 r. wyniosły 7519,9 mln zł, tj. o ok. 55% więcej w porównaniu z 2015 r. Wydatki JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 7444 zł, tj. o 2682 zł na 1 mieszkańca więcej niż w 2015 r. Najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca zrealizowały miasta na prawach powiatu (7331 zł) oraz gminy (5446 zł). Wydatki powiatów na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 1203 zł.

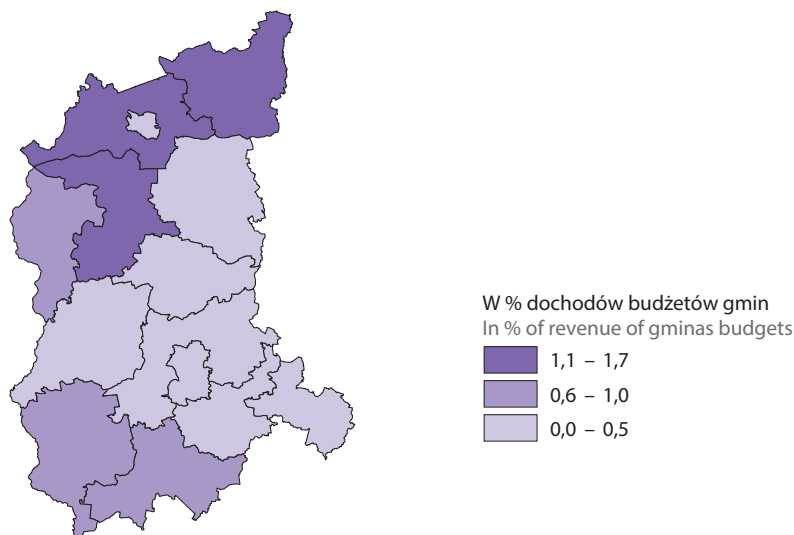
W ciągu 5 lat zwiększył się udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w ogóle wydatków budżetów JST, z 14,8% w 2015 r. do 16,0%. W miastach na prawach powiatu wydatki inwestycyjne wzrosły ponad 3-krotnie w porównaniu z 2015 r., a w gminach o ponad 60%. W rezultacie w budżetach miast na prawach powiatu oraz budżetach gmin wydatki inwestycyjne stanowiły po 14% ogółu zrealizowanych wydatków budżetowych. Nieco mniejszy był odsetek wydatków inwestycyjnych w budżetach powiatów (niecałe 10%).

W latach 2015-2020 łączne dochody jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków z Unii Europejskiej, z budżetu państwa lub innych, przekazanych jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE oraz z tzw. płatności w zakresie budżetu środków europejskich wyniosły 2517,8 mln zł. Środki te stanowiły średnio 6,7% skumulowanych dochodów budżetów JST w województwie lubuskim zrealizowanych w latach 2015-2020.

W 2020 r. utrzymał się notowany w poprzednim roku wzrost dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w skali roku, który w 2020 r. wyniósł 1,4% (po wzroście w 2019 r. o 24,5%). Udział tych dochodów w ogóle dochodów budżetowych JST zwiększył się w 2020 r. do 7,8%, z 6,8% w 2015 r.

Największy udział dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków z Unii Europejskiej notuje się w budżecie województwa, w 2020 r. na poziomie 35,4%. Znaczący odsetek tych środków zanotowano także w dochodach budżetów miast na prawach powiatu (7,5%). W budżetach powiatów udział środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków z Unii Europejskiej wyniósł 4,8%, a w przypadku gmin, dochody z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 4,6% ogółu dochodów budżetowych.

Mapa 14. Środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych gmin w 2020 r.
 Map 14. EU funds for financing programs and projects of EU municipalities in 2020

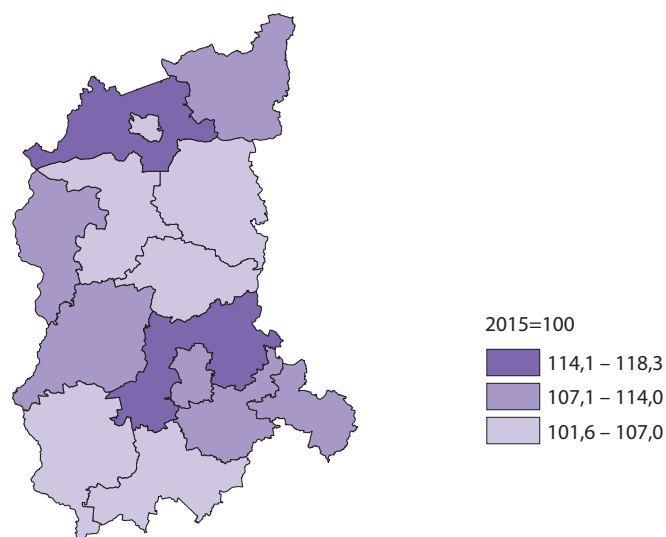

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W województwie lubuskim w końcu 2020 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 120,8 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. o 8,6% więcej niż w 2015 r. W prezentowanym okresie w strukturze podmiotów gospodarczych zmniejszył się udział jednostek prowadzących działalność usługową (z 76,0% w 2015 r. do 73,4%) oraz przedsiębiorstw przemysłowych (z 8,5% do 7,9%). Zwiększył się natomiast udział przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie budownictwa (z 12,4% w 2015 r. do 16,2% ogółu podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON). Pozostałe 2,5% jednostek prowadziło działalność w zakresie rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (w 2015 r. 3,1%).

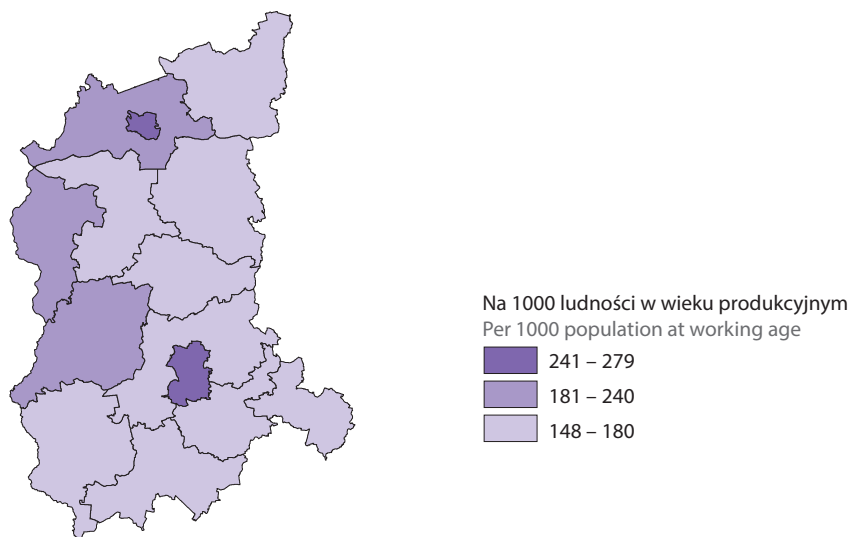
Mapa 15. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w 2020 r. (stan w dniu 31 XII)
 Map 15. Entities of the national economy in the REGON register in 2020. (as of 31 December)

W 2020 r. na 1000 ludności w wieku produkcyjnym przypadało 201 podmiotów wpisanych do rejestru REGON (wobec 205 średnio w kraju). Najwięcej podmiotów gospodarczych w relacji do liczby ludności notuje się w miastach na prawach powiatu (Gorzów Wlkp. – 257 i Zielona Góra – 279 na 1000 ludności w wieku produkcyjnym) oraz w powiecie słubickim (212). Wśród powiatów o najmniejszej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności mieszczą się powiaty: sulęciński (148), nowosolski (166) i żagański (167). We wszystkich powiatach liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym wzrosła w porównaniu ze stanem sprzed pięciu lat, przy czym wzrost wyniósł od 35 podmiotów na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w Zielonej Górze, do 18 podmiotów w powiecie sulęcińskim.

W 2020 r. w województwie lubuskim w rejestrze REGON zarejestrowano 8,9 tys. nowych podmiotów gospodarczych, tj. o 10,0% mniej niż w 2015 r. W największym stopniu zmniejszyła się liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w Gorzowie Wlkp. (o 16,5%). Znaczny spadek zanotowano także w powiatach: nowosolskim (o 15,9%) i międzyrzeckim (o 14,7%). Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów zwiększyła się jedynie w powiecie gorzowskim (o 8,6% w porównaniu z 2015 r.). Jednocześnie zwiększyła się liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON. W 2020 r. wykreślono z rejestru 5,0 tys. podmiotów, tj. o ponad 40% więcej niż w 2015 r. Liczba jednostek wyrejestrowanych najbardziej wzrosła w Zielonej Górze i powiecie międzyrzeckim (po ok. 50%).

Mapa 16. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 16. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Synteza

Rok 2020 był szczególny z uwagi na światową pandemię COVID-19 wywołaną wirusem SARS-CoV-2. W Polsce stan epidemii został ogłoszony w marcu 2020 r. Zarówno jej przebieg, jak i podejmowane środki zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa miały wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą.

Podobnie jak dla innych regionów Polski, wyzwaniem powiatów i gmin w województwie lubuskim jest zmieniająca się sytuacja demograficzna, która w 2020 r. kształtowała się m.in. pod wpływem pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Niekorzystne zmiany w strukturze ludności spowodowane były także utrzymującym się zjawiskiem depopulacji, spowodowanym migracją ludności oraz ujemnym przyrostem naturalnym. Obserwuje się postępujący proces starzenia się społeczeństwa przejawiający się rosnącym udziałem ludności ze starszych grup wieku w populacji ogółem. Zmiany demograficzne znajdują swoje odzwierciedlenie we wszystkich obszarach życia społecznego i gospodarczego regionu.

W 2020 r. w województwie lubuskim liczba osób pracujących zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim (była jednak większa niż w 2015 r.). Nadal największe skupiska pracujących znajdują się w miastach na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. i Zielona Góra oraz w powiatach w południowej części województwa: żarskim, świebodzińskim i nowosolskim. Po notowanym w ostatnich latach w województwie sukcesywnym spadku poziomu bezrobocia rejestrowanego, w 2020 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było o 28% osób więcej niż w roku poprzednim. W porównaniu z 2015 r. liczba bezrobotnych w województwie była o ok. 40% mniejsza.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie lubuskim w 2020 r. stanowiło 87,5% przeciętnego wynagrodzenia w kraju, przy czym we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu w województwie lubuskim było niższe od przeciętnego wynagrodzenia w kraju.

W 2020 r. w województwie zebrano 389,7 tys. ton odpadów komunalnych, z tego ok. 85% wytworzono w gospodarstwach domowych. Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych. Jednocześnie systematycznie wzrastała ilość odpadów zebranych selektywnie, których zebrano o prawie 30% więcej niż w roku poprzednim.

Z ogółu odprowadzanych w ciągu roku ścieków przemysłowych, ok. 72% odprowadzано bezpośrednio do wód lub do ziemi, a ok. 28% – do sieci kanalizacyjnej. Z ogółu ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia w 2020 r. oczyszczono 97,6% (wobec 86,6% średnio w Polsce).

Pomimo korzystnych warunków przyrodniczych, różnorodności flory i fauny sprzyjających rozwojowi turystyki podstawowe wskaźniki wykorzystywane do opisu ruchu turystycznego w województwie lubuskim kształtują się na poziomie zbliżonym do średnich krajowych lub niższym. Na 100 km² powierzchni województwa lubuskiego przypadały 2 turystyczne obiekty noclegowe (w kraju - 3). Na 1000 mieszkańców województwa przypadało 18 miejsc noclegowych (wobec 20 średnio w kraju).

Najwięcej turystycznych obiektów noclegowych zlokalizowanych było w powiecie świebodzińskim. Ze względu na liczbę obiektów noclegowych wyróżnia się także powiat międzyrzecki, wschowski i miasto na prawach powiatu Zielona Góra. Największą liczbę miejsc noclegowych spośród powiatów województwa lubuskiego oferowały obiekty znajdujące się w powiecie świebodzińskim oraz w powiatach wschowskim i międzyrzeckim.

Wprowadzone ograniczenia, związane z pojawieniem się koronawirusa, spowodowały znaczny – ok. 45% spadek liczby turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w porównaniu z rokiem poprzednim oraz ponad 35% w odniesieniu do 2015 r.

Ogłoszenie w Polsce stanu zagrożenia epidemicznego, spowodowało ograniczenia w prowadzeniu działalności również przez instytucje kultury oraz inne jednostki prowadzące działalność kulturalną. Podstawowe wskaźniki wykorzystywane do opisu obszaru kultury w województwie lubuskim ukształtowały się na poziomie znacznie niższym niż w roku poprzednim.

Instytucje kultury oraz wydarzenia kulturalne koncentrują się w dwóch głównych lubuskich ośrodkach miejskich: w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze. W 2020 r. w każdym z tych miast działalność prowadziły filharmonia i teatr dramatyczny, a promocją i propagowaniem współczesnej twórczości artystycznej zajmowały się łącznie 4 galerie sztuki, które odwiedziło o ok. 40% osób mniej niż w roku poprzednim. W województwie lubuskim znajduje się 17 muzeów, które w 2020 r. odwiedziło ponad połowę mniej osób niż w 2019 r. Niezmiernie dużą popularnością cieszą się kina, które zajmują czołowe miejsca pod względem frekwencji wśród podmiotów prowadzących działalność w obszarze kultury. W 2020 r. kina zgromadziły jednak około 70% mniej widzów w porównaniu z rokiem poprzednim.

Rok 2020 był okresem nietypowym pod względem działalności bibliotek ze względu na różnego rodzaju ograniczenia związane z COVID-19, co miało swoje odbicie m.in. w 20% spadku liczby wypożyczeń w porównaniu z 2019 r.

Ograniczenia związane z COVID-19 miały istotny wpływ także na działalność centrów kultury, domów kultury, ośrodków kultury, klubów i świetlic, które w województwie lubuskim zorganizowały łącznie 3,5 tys. imprez społeczno-kulturalnych (wobec 6,0 tys. w 2019 r.)

W roku szkolnym 2020/2021 zanotowano wzrost liczby placówek wychowania przedszkolnego. W porównaniu ze stanem sprzed pięciu lat wzrosła także liczba dzieci w wieku 3-5 lat objętych edukacją na 1000 dzieci w tej grupie wieku. Z drugiej strony utrzymuje się spadek liczby studentów. W 2020 r. populacja studentów w województwie lubuskim zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. w większym stopniu niż średnio w kraju.

W województwie lubuskim sieć dróg publicznych jest słabiej rozwinięta niż średnio w kraju. Na 100 km² powierzchni przypada nieco ponad 69 km dróg o nawierzchni twardej (wobec ponad 100 km na 100 km² w kraju). Mniejszą gęstość dróg notuje się jedynie w województwie zachodniopomorskim i warmińsko-mazurskim. Nieco większy niż w kraju jest natomiast wskaźnik gęstości linii kolejowych, który wyniósł 6,6 km na 100 km², wobec 6,2 km średnio w kraju.

W porównaniu z 2015 r. we wszystkich powiatach wystąpił wzrost liczby mieszkań w zasobach mieszkaniowych. Najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności znajduje się w miastach na prawach powiatu: w Zielonej Górze i w Gorzowie Wlkp. oraz w powiecie żagańskim.

W województwie lubuskim notuje się wyższy niż średnio w kraju odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, przy czym we wszystkich powiatach odsetek ten zwiększył się w porównaniu ze stanem sprzed pięciu lat. W 2020 r. ponad 74% ludności korzystało z sieci kanalizacyjnej, przy czym nadal utrzymują się znaczne dysproporcje w wykorzystaniu instalacji kanalizacyjnej przez mieszkańców miast i wsi.

W prezentowanym okresie notowano systematyczny wzrost dochodów i wydatków budżetów JST. Z ogółu dochodów JST ponad 54% stanowiły dochody gmin, a 25% – dochody miast na prawach powiatu.

Głównym źródłem dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne. W 2020 r. środki z tej kategorii dochodowej stanowiły ponad 44% ogółu dochodów budżetów JST. W ciągu 5 lat zwiększył się udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w ogóle wydatków budżetów JST. W miastach na prawach powiatu wydatki inwestycyjne wzrosły ponad 3-krotnie w porównaniu z 2015 r., a w gminach ponad 60%.

W 2020 r. utrzymał się notowany w poprzednim roku wzrost dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w skali roku, który w 2020 r. wyniósł 1,4% (po wzroście w 2019 r. o ponad 24%). Udział tych dochodów w ogóle dochodów budżetowych JST zwiększył się w 2020 r. do 7,8%.

W 2020 r. w rejestrze REGON w województwie lubuskim zarejestrowanych było 120,8 tys. podmiotów gospodarki narodowej. Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym przypadało 201 podmiotów wpisanych do rejestru (wobec 205 średnio w kraju). We wszystkich powiatach liczba ta wzrosła w porównaniu ze stanem sprzed pięciu lat.

Executive summary

2020 was exceptional due to the global COVID-19 pandemic caused by the SARS-CoV-2 virus. In Poland, the state of the epidemic was announced in March 2020. Both its course and instruments taken to prevent the spread of the virus had an impact on the socio-economic situation.

As for other regions of Poland, the challenge of powiats and gminas in the Lubuskie voivodeship is the changing demographic situation, which in 2020 was shaped, inter alia, under the influence of the SARS-CoV-2 virus pandemic. Unfavorable changes in the structure of the population were also caused by the persistent phenomenon of depopulation, caused by the migration of the population and negative natural increase. There are progressive aging processes of the society manifested by the increasing share of people from older age groups in the total population. Demographic changes are reflected in all areas of social and economic life in the region.

In 2020, the number of employed persons in the Lubuskie voivodship decreased compared to the previous year (however, it was higher than in 2015). The largest clusters of working people are still located in cities with powiat status: Gorzów Wlkp. and Zielona Góra, and in powiats in the southern part of the voivodship: żarski, świebodziński i nowosolski. After the successive decline in the level of registered number of unemployed persons recorded in recent years in the voivodship, in 2020 there were 28% more people registered in powiat labor offices than in the previous year. Compared to 2015 there was about 40% less unemployed persons in the voivodship.

The average monthly gross salary in the Lubuskie voivodeship in 2020 was accounted for 87.5% of the average remuneration in the country, while in all powiats and cities with powiat status in the Lubuskie voivodeship it was lower than the average remuneration in the country.

In 2020 there were notice 389.7 thous. tonnes of municipal waste, of which approx. 85% was generated in households. Mixed waste was the most common among municipal waste collected from households. At the same time, the amount of separately collected waste was systematically increasing, and it was collected by almost 30% entities more than in the previous year.

Of the total industrial wastewater discharged during the year, almost 72% was discharged directly into water or into the ground, and approx. 28% - into the sewage system. 97.6% of all industrial wastewater requiring treatment in 2020 was treated (compared to the average of 86.6% in Poland).

Despite the favorable natural conditions, the diversity of flora and fauna favoring the development of tourism, the basic indicators used to describe the tourist traffic in the Lubuskie voivodeship are at a level similar to the national average or lower. There were 2 tourist accommodation establishments per 100 km² of the Lubuskie voivodeship (3 in the country). There were 18 beds per 1000 inhabitants of the voivodship (compared to the average for the country 20).

Most tourist accommodation facilities were located in świebodziński powiat. Due to the number of accommodation facilities, there are also powiats międzyrzecki and wschowski and city with powiat status Zielona Góra. The largest number of beds among the powiats of the Lubuskie voivodship were offered by facilities located in the świebodziński powiat, as well as wschowski and międzyrzecki powiats.

The restrictions related to the appearance of the coronavirus resulted in a significant - almost 45% decrease in the number of tourists staying in tourist accommodation establishments compared to the previous year and over 35% less in relation to 2015.

The announcement of an epidemic state in Poland resulted in restrictions in the activities conducted also by cultural institutions and other cultural entities. The basic indicators used to describe the area of culture in Lubuskie Voivodeship were much lower than in the previous year.

Cultural institutions and cultural events are concentrated in two major Lubuskie city centers: in Gorzów Wlkp. and Zielona Góra. In 2020, a philharmonic and drama theater operated in each of these cities, and 4 art

galleries were involved in the promotion of contemporary artistic creativity, visited by over 40% less people than in the previous year. There are 17 museums in the Lubuskie voivodship, which in 2020 were visited by over a half less people than in 2019. Cinemas, which occupy leading positions in terms of attendance among entities operating in the field of culture, are invariably very popular. In 2020, as a result of a temporary limitation of activities, cinemas gathered around 70% viewers less compared to the previous year.

2020 was an unusual period in terms of library activity due to various restrictions related to COVID-19, which was reflected, among others, in a 20% decrease in the number of rentals compared to 2019.

The restrictions related to COVID-19 also had a significant impact on the activities of cultural centers, community centers and clubs, which organized a total of 3.5 thous. social and cultural events in the Lubuskie voivodeship (compared to 6.0 thous. in 2019).

In the 2020/2021 school year, an increase in the number of pre-school education institutions was recorded. Compared to the situation in 2015, the number of children aged 3-5 covered by education per 1000 children in this age group has also increased.

On the other hand, the decline in the number of students continues. In 2020, the student population in the Lubuskie voivodeship decreased compared to 2015 to a greater extent than the national average.

The public road network in Lubuskie voivodeship is less developed than the national average. There are just over 69 km of hard surfaced roads per 100 km² (compared to over 100 km per 100 km² in the country). Only the Zachodniopomorskie and Warmińsko-Mazurskie voivodships are characterized by a lower road density.

On the other hand, the railway line density index is slightly higher than in the country, which amounted to 6.6 km per 100 km², compared to the average of 6.2 km in the country.

Compared to 2015, all powiats noticed an increase in the number of flats in the housing stock. The largest number of flats per 1000 population was registered in cities with powiat status: in Zielona Góra and Gorzów Wlkp., and in żagański powiat.

In the Lubuskie voivodeship, the percentage of people using the water supply network is higher than the national average, and in all powiats this percentage has increased compared to 2015.

In 2020, over 74% of the population used the sewage system, while significant disproportions in the use of the sewage system by urban and rural residents was constantly persist.

In the presented period, a systematic increase in revenues and expenditures of local government units' budgets was recorded. Of the total revenue of local government units, more than 54% were the revenue of gminas, and 25% - the revenue of cities with powiat status.

The main source of income for the budgets of local government units is their own income. In 2020, funds from this income category accounted for over 44% of the total revenue of local government units' budgets.

Within 5 years, the share of capital expenditure in total expenditure of local government units' budgets has increased. In cities with powiat status, investment expenditure increased more than 3 times compared to 2015, and in gminas by over 60%.

In 2020, the year-on-year increase in revenues for financing and co-financing EU programs and projects, recorded in the previous year, was sustained, which in 2020 amounted to 1.4% (after an increase in 2019 by over 24%). The share of these revenues in the total budgetary revenues of LGUs increased in 2020 to 7.8%.

In 2020 in Lubuskie voivodeship was registered 120.8 thous. entities of the national economy. There were 201 entities entered in the register per 1,000 working-age population (compared to the national average of 205). In all powiats, this number increased comparing to 2015.

POWIAT GORZOWSKI

GORZOWSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

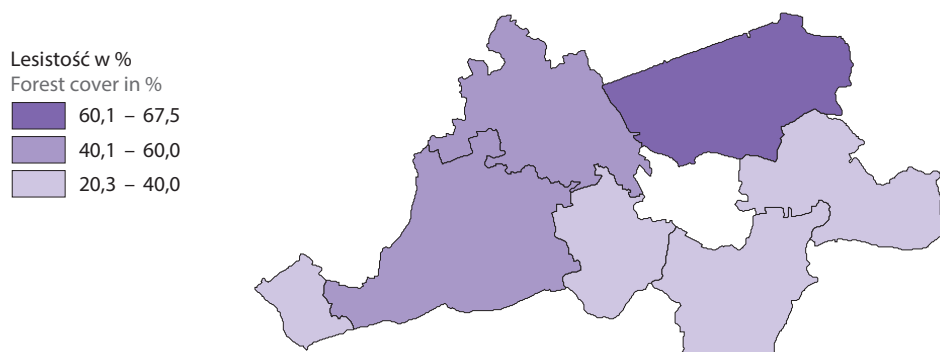
Tablica 1. Powiat gorzowski na tle województwa lubuskiego
 Table 1. Gorzowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	56,4	55,1	55,1	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	59,3	63,8	66,5	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	410	415	386

Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 17. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 17. Forest cover in 2020. As of 31 December

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu gorzowskiego zajmowały obszar 55627,0 ha stanowiąc 7,8% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 54077,2 ha porastały 44,5% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Kłodawa (67,5%) i Lubiszyn (46,0%), a najniższy w mieście Witnica (16,6%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu gorzowskiego wyniosła 66910,2 ha, co stanowiło 4,8% powierzchni geograficznej województwa i 55,1% powierzchni geograficznej powiatu. Wysoki odsetek obszarów prawnie chronionej przyrody lokował powiat gorzowski na 2 miejscu w województwie (za powiatem strzelecko-drezdeneckim). Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowały się gminy Kłodawa (15,8%) i Witnica (13,5%), a najmniejszym miasto Kostrzyn nad Odrą (0,8%).

Tablica 2. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 2. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

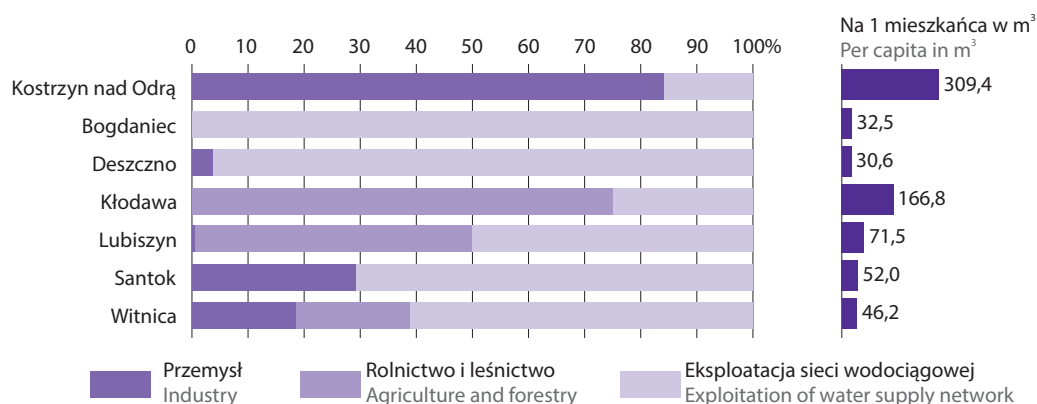
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	66910,2	829,3	46044,5	395,4	78
Gmina miejska Urban gmina					
Kostrzyn nad Odrą	921,0	-	-	-	6
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina					
Witnica	16396,5	21,1	5105,5	15,8	35
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bogdaniec	9473,5	72,5	9452,3	-	7
Deszczno	1440,1	455,9	1434,2	20,3	4
Kłodawa	19125,5	114,4	10500,9	16,9	8
Lubiszyn	10065,3	119,0	10060,1	187,7	13
Santok	9488,3	46,6	9491,4	154,8	5

Wykorzystanie i ochrona wód Water use and protection

Gorzowski był 3. powiatem w województwie (za krośnieńskim i żarskim) pod względem zużycia wody ogółem. W porównaniu z 2015 r. jej zużycie wzrosło o 8,9%. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 125,2 m³ wody, tj. o 49,8 m³ więcej niż średnio w województwie. Najwięcej – 54,1% zużytej wody – wykorzystano w przemyśle, 16,2% w rolnictwie, a 29,7% eksploatując sieć wodociągową.

W gminach o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano na cele produkcyjne w przemyśle (miasto Kostrzyn nad Odrą – 84,3%) i na potrzeby rolnictwa (gmina Kłodawa – 75,2% ogółu zużytej wody). Zużycie wody w gminie Bogdaniec, Deszczno, Santok i Witnica było zdeterminowane zużyciem wody w gospodarstwach domowych. W 2020 r. eksploatacja sieci wodociągowej stanowiła w tych gminach odpowiednio: 100,0%, 96,1%, 70,7% i 61,1% zużytej wody.

Wykres 1. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 1. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 5961 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 15,2% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 65,4% ścieków.

Z oczyszczalni ścieków korzystało 66,5% mieszkańców powiatu gorzowskiego (o 7,2 p. proc. więcej niż w 2015 r.). Niski udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej ludności ulokował powiat gorzowski na 11. miejscu w województwie.

Tablica 3. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 3. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam ³	in dam ³	w dam ³	in dam ³	
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	5961	5961	65,4	-	-	66,5
Gmina miejska Urban gmina						
Kostrzyn nad Odrą	4845	4845	78,2	-	-	95,0
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina						
Witnica	267	267	2,2	-	-	61,2
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Bogdaniec	135	135	-	-	-	61,2
Deszczno	138	138	-	-	-	38,6
Kłodawa	239	239	-	-	-	75,4
Lubiszyn	97	97	26,8	-	-	47,2
Santok	240	240	32,5	-	-	59,7

Odpady komunalne

Municipal waste

W 2020 r. w powiecie gorzowskim zebrano 29,9 tys. ton odpadów komunalnych (o 1,6% więcej niż przed rokiem), z tego 87,2% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca wzrosła do 415 kg z 410 kg przed rokiem.

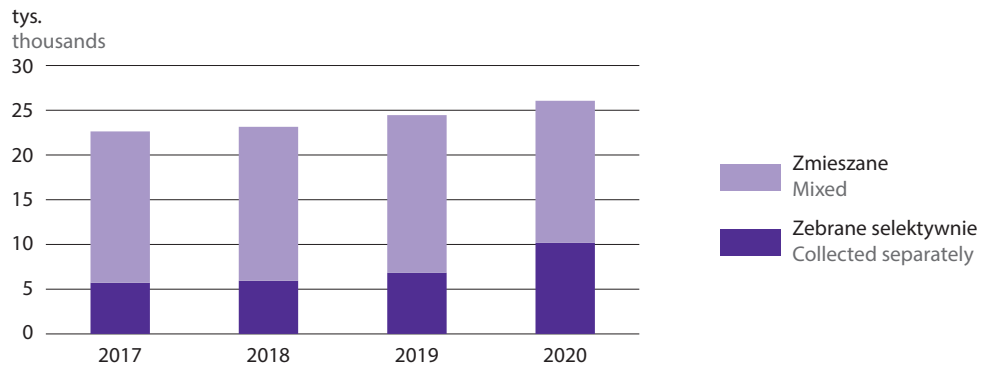
Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (15,9 tys. ton, tj. 60,9% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 9,9%. Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie zebrano selektywnie 10,2 tys. ton odpadów tj. o 48,8% więcej w porównaniu z 2019 r.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 39,1% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 28,0%). Były to głównie odpady biodegradowalne (44,0%) oraz wielkogabarytowe (18,5%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie tworzyw sztucznych oraz szkła (odpowiednio 13,9% i 13,2%).

Tablica 4. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.
Table 4. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszka- kańca w kg Per capi- ta in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo- sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
w tonach in tonnes								
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	26052	10185	728	1346	1416	1881	4480	415
Gmina miejska Urban gmina								
Kostrzyn nad Odrą	6130	1848	240	241	236	671	435	467
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina								
Witnica	3731	1484	57	209	-	416	503	370
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Bogdaniec	2825	1074	66	137	194	147	528	415
Deszczno	4089	1704	96	229	302	212	865	424
Kłodawa	3630	1695	120	206	262	173	934	431
Lubiszyn	2355	978	57	133	178	115	490	355
Santok	3294	1402	92	191	244	146	725	392

Wykres 2. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych
 Chart 2. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 5. Powiat gorzowski na tle województwa lubuskiego
 Table 5. Gorzowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Ludność w tys. Population in thousands	70,9	71,8	72,3	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	58	59	60	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	35,2	34,1	33,7	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	55,0	60,0	61,2	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	0,1	-1,5	-2,2	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	2,2	5,6	6,1	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
 a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Powiat gorzowski, 6. pod względem powierzchni powiat w województwie lubuskim, zamieszkuje 7,2% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie rosła, osiągając w 2020 r. poziom o 1,9% wyższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy wzrost liczby mieszkańców powiatu gorzowskiego, do ponad 79,8 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 9,1% ludności województwa lubuskiego.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Tablica 6. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 6. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship = 100	ogółem total	województwo=100 voivodship = 100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	1214	8,7	72 291	7,2	36 444
Gmina miejska Urban gmina					
Kostrzyn nad Odrą	46	0,3	17704	1,8	8997
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina					
Witnica	279	2,0	12778	1,3	6504
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bogdaniec	112	0,8	7122	0,7	3597
Deszczno	168	1,2	10140	1,0	5028
Kłodawa	235	1,7	8769	0,9	4454
Lubiszyn	205	1,5	6924	0,7	3431
Santok	169	1,2	8854	0,9	4433

W powiecie największy wzrost liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie wiejskiej Deszczno (o 8,6%). Wzrosła też liczba mieszkańców gmin wiejskich: Santok (o 7,8%), Kłodawa (o 5,7%), Bogdaniec (o 0,5%) i Lubiszyn (o 0,4%).

Struktura ludności Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był jednym z dwóch najmniejszych w województwie (na poziomie 50,4%). Spośród gmin powiatu gorzowskiego wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie wiejskiej Lubiszyn i Deszczno (po 49,6%), a największa w gminie miejsko-wiejskiej Witnica (50,9%).

W rezultacie względnie niski był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie gorzowskim przypadały 102 kobiety (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejsko-wiejskiej Witnica (104), gminie miejskiej Kostrzyn nad Odrą i gminie wiejskiej Kłodawa (po 103). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminach wiejskich: Deszczno i Lubiszyn (po 98), oraz Santok (100).

Wskaźnik urbanizacji

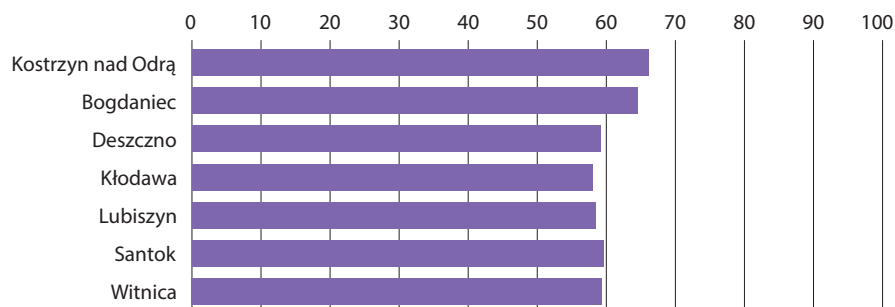
Powiat gorzowski wyróżnia najniższy w województwie wskaźnik urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności powiatu w 2020 r. wyniósł 33,7% i był o 1,5 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika znacznie odbiegała od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu gorzowskiego 62,0% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 61 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 6 mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w powiecie gorzowskim wzrośnie do 73.

Wśród gmin powiatu gorzowskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 58 w gminie wiejskiej Kłodawa do 66 w gminie miejskiej Kostrzyn nad Odrą. Największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. odnotowano w gminie wiejskiej Santok (o ponad 7 osób), przy średnim wzroście w powiecie o 6 osób.

Wykres 3. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 3. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W powiecie gorzowskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności w powiecie była niższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,0 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 1,9. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,0 na 1000 ludności i był nieco niższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,5.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności powiatu gorzowskiego wyniosła 8,4, wobec 8,6 średnio w województwie. W odniesieniu do 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,8. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 10,6 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 9,1 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat gorzowski, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 2,2 wobec 0,1 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był niższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

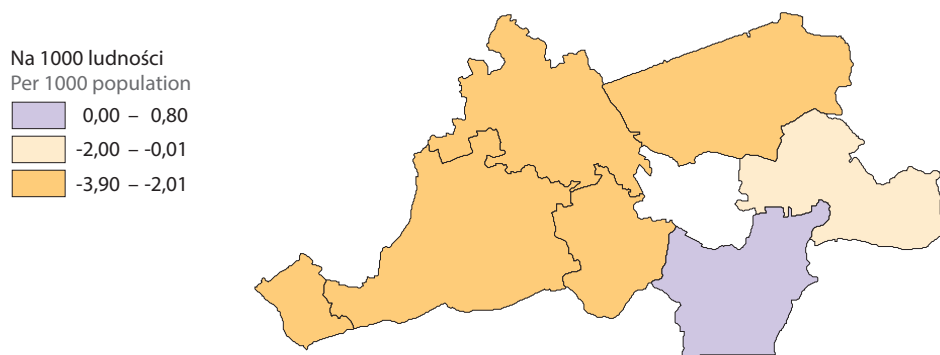
Tablica 7. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI

Table 7. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	607	762	-155
Gmina miejska Urban gmina			
Kostrzyn nad Odrą	152	200	-48
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina			
Witnica	104	154	-50
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bogdaniec	60	84	-24
Deszczno	95	87	8
Kłodawa	52	75	-23
Lubiszyn	61	76	-15
Santok	83	86	-3

Mapa 18. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Map 18. Natural increase per 1000 population in 2020

W większości gmin w powiecie gorzowskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejsko-wiejskiej Witnica – na poziomie minus 3,9 w przeliczeniu na 1000 ludności. Dodatni przyrost naturalny wystąpił jedynie w gminie wiejskiej Deszczno (0,8). W odniesieniu do 2015 r. największy spadek przyrostu naturalnego zanotowano w gminie wiejskiej Kłodawa (z 0,9 do minus 2,6 na 1000 ludności).

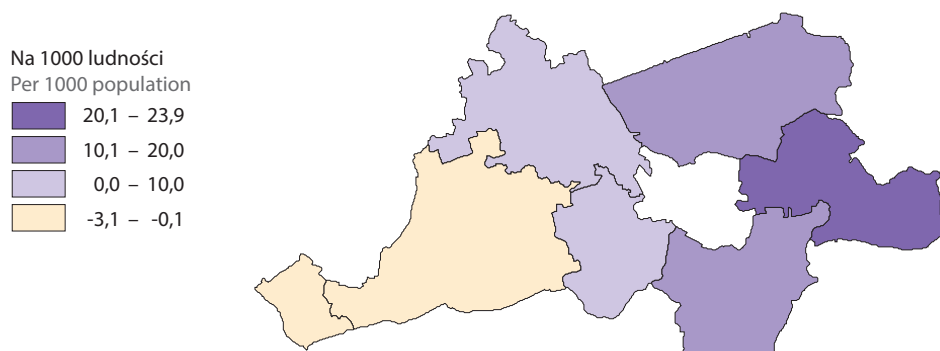
W 2020 r. w gminie wiejskiej Kłodawa odnotowano jeden z najniższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W stosunku do 2015 r. wskaźnik obniżył się z 8,8 do 6,0 w przeliczeniu na 1000 ludności. Jednocześnie w gminie Kłodawa zanotowano najniższy w województwie współczynnik zgonów (8,6 na 1000 ludności).

Saldo migracji ludności

Net migration of population

Powiat gorzowski był jednym z nielicznych powiatów w województwie, w którym saldo migracji ludności na pobyt stały pozostało dodatnie. W porównaniu z 2015 r. odnotowano wzrost przewagi zameldowań nad wymeldowaniami w przeliczeniu na 1000 ludności z 2,2 do 6,1 w 2020 r.

Mapa 19. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 19. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu gorzowskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie wiejskiej Santok (23,9 na 1000 ludności) i Deszczno (17,1). Liczba zameldowań na pobyt stały w tych gminach była największa w powiecie – wyniosła odpowiednio 300 i 275, tj. łącznie 44% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie. Z kolei najwięcej wymeldowań odnotowano w gminie miejskiej Kostrzyn nad Odrą (180) i gminie miejsko-wiejskiej Witnica (178). Łącznie było to prawie 42% ogółu wymeldowań w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 8. Powiat gorzowski na tle województwa lubuskiego
 Table 8. Gorzowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
			powiat	województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	186	211	195	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	8,1	3,5	5,3	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3818,44	4730,58	5012,81	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie gorzowskim stanowili 6,1% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (14,1 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 6,7% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 195 (tj. o 34 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 42,9%, tj. o 7,0 p. proc. mniej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba spadła w stosunku do 2015 r. o 1,1%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn 13,3%.

Tablica 9. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 9. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

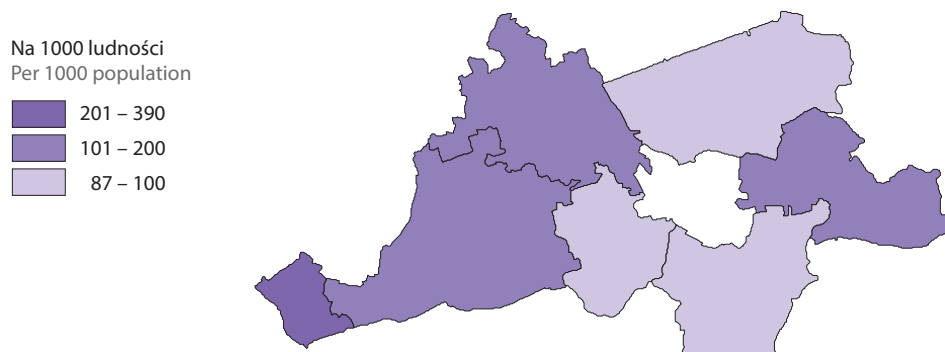
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	14007	6,1	6041
Gmina miejska Urban gmina			
Kostrzyn nad Odrą	6898	3,0	2969
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina			
Witnica	2408	1,0	993
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bogdaniec	661	0,3	318
Deszczno	884	0,4	368
Kłodawa	843	0,4	399
Lubiszyn	863	0,4	363
Santok	1520	0,7	631

^a Patrz Uwagi ogólne
^a See general notes.

W powiecie gorzowskim zanotowano najwyższy wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek pracujących w przemyśle i budownictwie (w 2020 r. było to 53,5% ogółu pracujących w powiecie, wobec 38,4% średnio w województwie). Większy od przeciętnego w województwie był także udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (3,5% ogółu pracujących, wobec 2,4% w województwie), a mniejszy w przedsiębiorstwach prowadzących działalność usługową, w których pracowało 43,0% ogółu pracujących (wobec 59,2% średnio w województwie).

Spośród ogółu pracujących w powiecie gorzowskim, ponad 49,0% pracowało w przedsiębiorstwach zlokalizowanych w gminie miejskiej Kostrzyn nad Odrą, a ponad 17,1% w gminie Witnica. W gminach tych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców było odpowiednio 390 i 188 pracujących.

Mapa 20. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 20. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie gorzowskim stanowili 5,9% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 29,9% do 1,4 tys. osób. Stopa bezrobocia w końcu 2020 r. wyniosła 5,3% i była jedną z niższych w województwie (niższą stopę bezrobocia zanotowano w powiecie słubickim oraz miastach na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. i Zielona Góra).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 59,5% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 23,5%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 37,5%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie gorzowskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 43,6%, tj. w mniejszym stopniu niż średnio w województwie (spadek o 51,8%). Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 35,5% (tj. o 8,6 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zwiększył się natomiast odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły do 14,3% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 1,0 p. proc. więcej niż w 2015 r.

Większy niż w 2015 r. (o 0,8 p. proc.) był odsetek absolwentów, którzy stanowili 4,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 26,3%, tj. o 7,7 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu gorzowskiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie Witnica (30 osób), a najmniej w gminie Kostrzyn nad Odrą (13 osób), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 19 osób na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 10. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 10. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

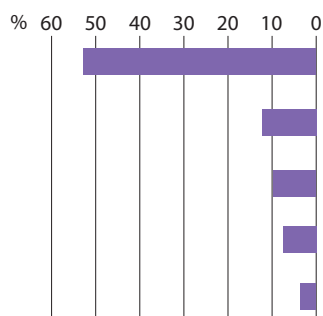
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	1404	5,9	835
Gmina miejska Urban gmina			
Kostrzyn nad Odrą	228	1,0	142
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina			
Witnica	378	1,6	220
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bogdaniec	103	0,4	70
Deszczno	202	0,9	115
Kłodawa	134	0,6	70
Lubiszyn	153	0,6	83
Santok	206	0,9	135

Wynagrodzenia Wages and salaries

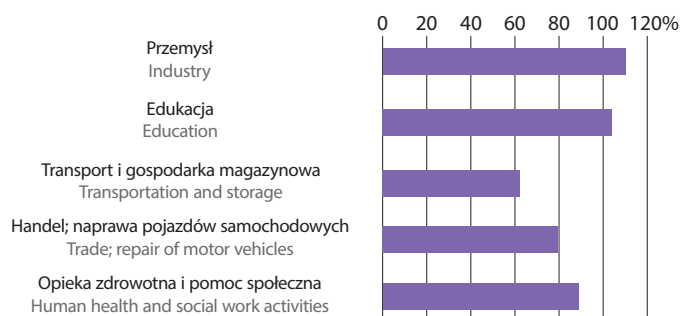
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie gorzowskim od lat jest jednym z wyższych wśród powiatów województwa lubuskiego. W 2020 r. wyniosło 5013 zł, i było o 3,7% wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 31,3% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

Wykres 4. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 4. Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (11,8 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (11,8 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (5013 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (5013 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 11. Powiat gorzowski na tle województwa lubuskiego
Table 11. Gorzowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	64,5	69,9	71,1	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	39,2	48,6	52,9	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	4,7	7,3	5,8	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

Powiat wyróżnia jeden z wyższych wskaźników zagęszczenia sieci wodociągowej. W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 823,9 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 67,9 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie). Nie licząc miast na prawach powiatu, wyższy wskaźnik notuje się tylko w powiecie nowosolskim (71,5 km na 100 km²).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 93,4% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie gorzowskim wyniosło 30,6 m³, tj. o 7,7% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu gorzowskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Kłodawa (39,2 m³, tj. o 23,2% wyższe od przeciętnego zużycia wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Witnica (22,8 m³, tj. o 28,3% mniejsze od średniego w województwie).

W porównaniu z 2015 r. wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 24,0% do 495,1 km). Na 100 km² przypadało 40,8 km sieci. Było to o 7,8 km na 100 km² więcej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 71,1% mieszkańców powiatu gorzowskiego (wobec 64,5% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

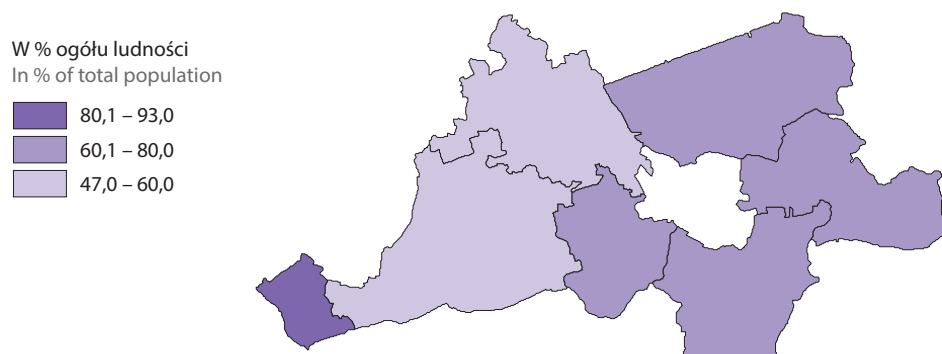
Wśród powiatów województwa lubuskiego (nie licząc miast na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. i Zielona Góra) powiat gorzowski wyróżnia również największe zagęszczenie sieci gazowej. W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 629,0 km, tj. o 5,1% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 51,8 km sieci (wobec 49,3 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 52,9% (wobec 39,2% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu, zwiększyła się o 44,1% do 13,1 tys. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 2722 kWh, tj. o 3,2% mniej niż w 2015 r.

W Kostrzynie nad Odrą na 100 km² powierzchni przypadało 211,2 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 16,8 km na 100 km² powierzchni w gminie Lubiszyn do 62,5 km w gminie Santok.

Tablica 12. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 12. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	823,9	67,9	93,4	495,1	40,8	71,1
Gmina miejska Urban gmina						
Kostrzyn nad Odrą	61,3	132,9	99,9	58,3	126,4	93,0
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina						
Witnica	101,7	36,5	87,8	64,5	23,1	59,6
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Bogdaniec	151,8	135,9	99,7	72,1	64,5	70,4
Deszczno	175,8	104,5	83,1	66,8	39,7	62,1
Kłodawa	124,9	53,2	99,0	99,8	42,5	69,5
Lubiszyn	124,1	60,5	85,8	62,3	30,4	47,0
Santok	84,3	49,8	95,6	71,3	42,1	75,0

Mapa 21. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 21. Consumers using sewage network in 2020

Najwyższy odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej notowano w Kostrzynie nad Odrą (92,3%) i w gminie Witnica (49,7%), a najniższy w gminie Lubiszyn (8,3%).

W powiecie gorzowskim w końcu 2020 r. było 27,1 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 2364 kWh, tj. o 20,5% więcej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 888 kWh (wobec 776 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

Mieszkania

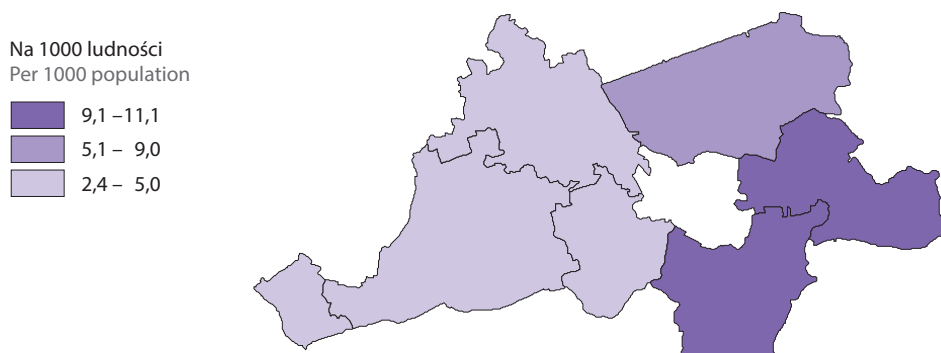
Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie gorzowskim zwiększyła się w stosunku do 2015 r. o 24,6%. Było to 416 mieszkań (tj. 8,1% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 326 mieszkań w budownictwie indywidualnym (tj. 15,7% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 110,9 m² (wobec 111,4 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań (podobnie jak w latach poprzednich) oddano w gminach Deszczno, Santok, Kłodawa i Kostrzyn nad Odrą. Mieszkania oddane do użytkowania w tych gminach stanowiły łącznie 76,4% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 5,8, wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 1917 mieszkań, tj. o 30,4% więcej niż średnio w województwie.

Mapa 22. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 22. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu

Transport infrastructure

W powiecie gorzowskim znajduje się 740,5 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 10,3% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 61,0 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 739 wobec 598 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 36 wypadków drogowych (wobec 29 w 2015 r.), tj. 5,9% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 50,0 wypadków (wobec 40,9 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu gorzowskiego zginęło 8 osób (w 2015 r. 13), a 39 zostało rannych (wobec 40 w 2015 r.).

W powiecie gorzowskim znajduje się 79,5 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 654,7 km, wobec 510,2 km średnio w województwie. Więcej ścieżek w przeliczeniu na powierzchnię powiatu występuje w powiecie nowosolskim (1117,1 km na 10 tys. km²) oraz w miastach na prawach powiatu: Zielonej Górze (2504,3 km na 10 tys. km²) i w Gorzowie Wlkp. (7629,5 km).

Spośród gmin powiatu gorzowskiego 56,7% łącznej długości ścieżek rowerowych w powiecie znajduje się w gminach Kostrzyna nad Odrą i Witnica. W przeliczeniu na 10 tys. km² przypadają tam odpowiednio 4855 i 815 km ścieżek.

Edukacja i wychowanie

Education

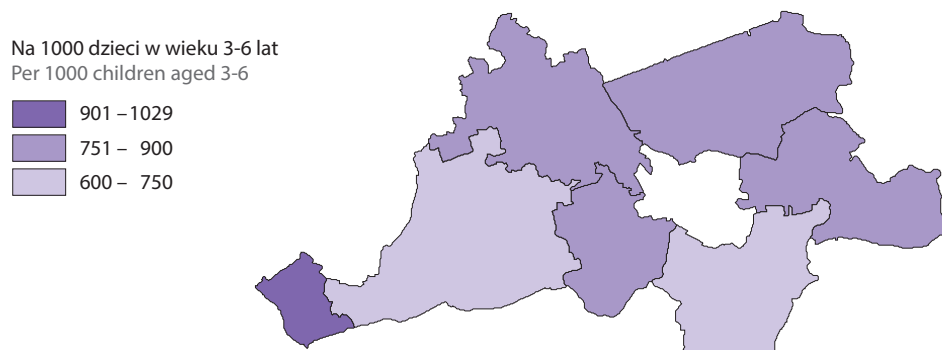
Tablica 13. Powiat gorzowski na tle województwa lubuskiego
 Table 13. Gorzowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	558	822	816	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	82,7	85,8	87,6	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	29,9	36,3	37,5	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	0,2	-	-	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 23. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 23. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie gorzowskim funkcjonowało 39 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 7,9% wszystkich placówek w województwie lubuskim. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 było to o 4 placówki więcej.

Przedszkola stanowiły 53,9% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 ich liczba zwiększyła się o 2 przedszkola.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 2,4 tys. dzieci. Dzieci w przedszkolach stanowiły 83,1% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym,

tj. o 28,1% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w powiecie gorzowskim przypadało 62 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie Kostrzyn nad Odrą (38,1% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 37,9% dzieci z terenu powiatu gorzowskiego.

Tablica 14. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021
Table 14. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	39	21	2409	2001
Gmina miejska Urban gmina				
Kostrzyn nad Odrą	11	8	808	758
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina				
Witnica	8	2	345	249
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Bogdaniec	6	3	233	132
Deszczno	5	1	249	119
Kłodawa	2	2	253	253
Lubiszyn	4	2	233	202
Santok	3	3	288	288

Szkoły podstawowe

Primary schools

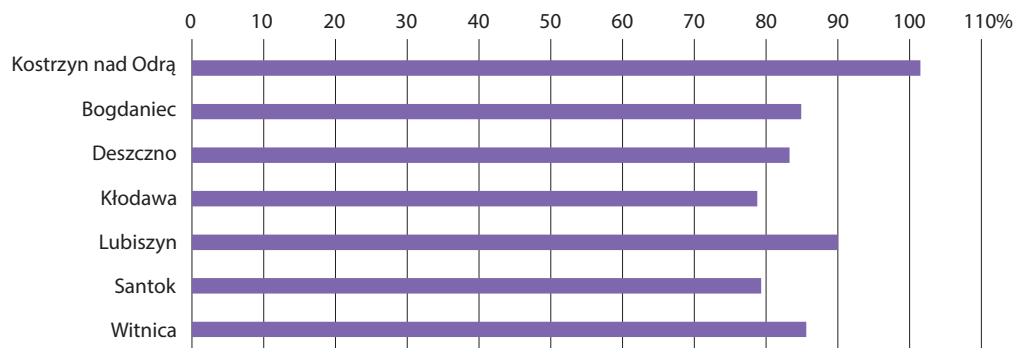
W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie gorzowskim funkcjonowało 30 szkół podstawowych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 było to o 3 szkoły więcej. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 6,2 tys. dzieci, tj. 7,5% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów w powiecie zwiększyła się o 25,4%, a liczba absolwentów szkół podstawowych o 11,4%. Na jedną szkołę przypadało średnio 205 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Witnica (20,0% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 5. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 15. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 15. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	30	6155	686	323
Gmina miejska Urban gmina				
Kostrzyn nad Odrą	4	1697	194	89
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina				
Witnica	6	943	114	45
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Bogdaniec	4	591	66	37
Deszczno	4	882	100	42
Kłodawa	2	732	49	26
Lubiszyn	5	559	82	44
Santok	5	751	81	40

a Z poprzedniego roku szkolnego.
 a From previous school year.

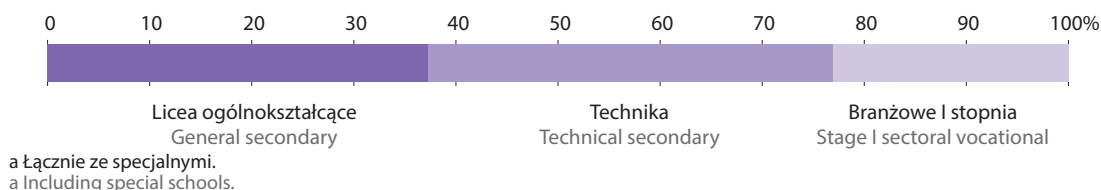
Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie gorzowskim 87,6% i był o 5,7 p. proc. niższy niż ogółem w województwie.

Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie gorzowskim pozostało 9 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 1,3 tys. uczniów. Były to 3 branżowe szkoły I stopnia, 2 licea ogólnokształcące, 3 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Wykres 6. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 6. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 16. Powiat gorzowski na tle województwa lubuskiego
 Table 16. Gorzowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	2446	2052	2410	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	10	9	8	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	539	341	183	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

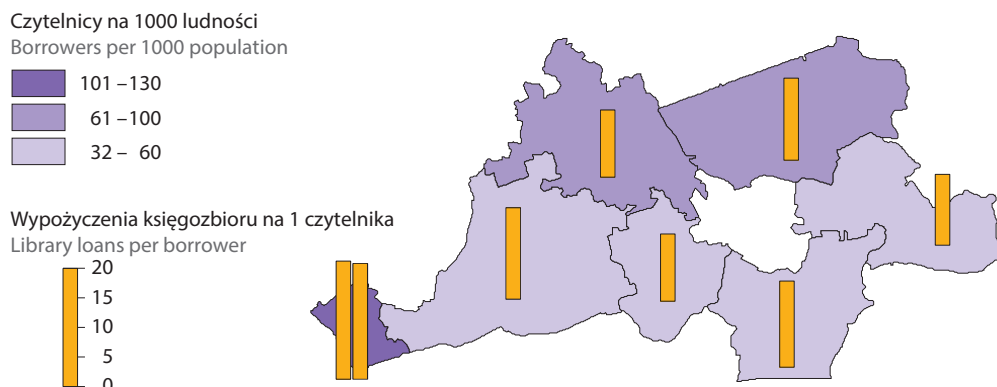
Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie gorzowskim funkcjonowało 14 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 5,7% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek nie uległa zmianie, liczba woluminów księgozbioru wzrosła o 10,1%, obniżyła się natomiast liczba czytelników o 13,2%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 17,2%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Kostrzyn nad Odrą – 40 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminach Bogdaniec i Lubiszyn – po 11 woluminów.

Mapa 24. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Map 24. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu gorzowskiego instytucje zorganizowały łącznie 181 imprez (5,2% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 26,6 tys. osób.

W powiecie gorzowskim działalność prowadziło 20 zespołów artystycznych (4,8% zespołów artystycznych w województwie), w tym 6 zespołów muzycznych (instrumentalnych), 6 zespołów folklorystycznych oraz 4 zespoły wokalne i chóry. Zespoły te skupiały łącznie 443 członków, tj. 7,3% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Kostrzyn nad Odrą – 60,8% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie Witnica odnotowano najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 1010 osób.

Tablica 17. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 17. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	14	16	204,8	5184	129,6
Gmina miejska Urban gmina					
Kostrzyn nad Odrą	1	10	51,2	2300	91,2
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina					
Witnica	3	2	37,4	535	8,3
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bogdaniec	1	2	13,7	278	3,2
Deszczno	1	-	15,5	324	4,7
Kłodawa	2	2	26,5	873	12,1
Lubiszyn	4	-	35,4	540	6,1
Santok	2	-	25,1	334	4,0

a W ciągu roku.
 a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu gorzowskiego funkcjonowało 13 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 4,6% wszystkich obiektów w województwie. Były to 4 obiekty hotelowe oraz 9 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 591 miejsc noclegowych, tj. o 13,1% mniej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 61,9% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 59,3% – w hotelach. Pozostałe 38,1% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 33,3% – ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe. Miejsca całoroczne stanowiły 93,2% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie gorzowskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 13,2 tys. turystów, tj. 3,3% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 2,4 tys. osób stanowili 18,5% turystów w powiecie i 3,3% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 65,5%, w tym turystów zagranicznych – o 68,7%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminach Kłodawa oraz Kostrzyn nad Odrą (odpowiednio: 30,8% i 23,1% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

Tablica 18. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.
Table 18. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	13	11	591	551	13203	2436	28535	6832
Gmina miejska Urban gmina								
Kostrzyn nad Odrą	3	3	282	282	8644	2199	13805	3221
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina								
Witnica	2	2	35	35	.	.	.	.
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Deszczno	1	1	20	20	.	.	.	.
Kłodawa	4	2	125	85	454	23	1553	62
Lubiszyn	1	1	54	54	.	.	.	.
Santok	2	2	75	75	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie gorzowskim spadła o 36,1 tys., tj. o 55,9%. Zmniejszyła się również liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 8,3 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 23,9%, tj. o 0,5 p. proc. więcej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie gorzowskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 6,5 p. proc. niższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeńskim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Finanse publiczne

Public finance

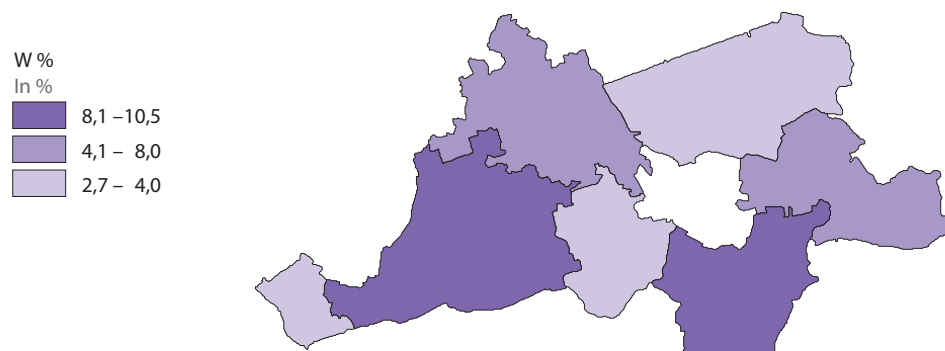
Tablica 19. Powiat gorzowski na tle województwa lubuskiego
Table 19. Gorzowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	742	1055	1212	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	1288	892	977	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	43,0	54,7	58,2	40,4

W 2020 r. w powiecie gorzowskim, podobnie jak w większości powiatów województwa zanotowano nadwyżkę dochodów nad wydatkami. Była ona najwyższa wśród powiatów i wynosiła 19,3% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne dochody gmin powiatu były wyższe od ich wydatków. W rezultacie skumulowany wynik gmin był dodatni, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła 5,6%. Spośród gmin powiatu gorzowskiego we wszystkich zanotowano nadwyżkę dochodów nad wydatkami. Najwyższą nadwyżkę odnotowano w gminach Witnica (10,5%) i Deszczno (9,1%).

Mapa 25. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
Map 25. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu gorzowskiego w wysokości 87,3 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 66,1%. Z kolei wydatki w kwocie 70,4 mln zł zmniejszyły się w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 22,8%. Nadwyżka budżetu powiatu gorzowskiego w 2020 r. wyniosła 16,9 mln zł (wobec deficytu w 2015 r. w wysokości 38,7 mln zł).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu gorzowskiego wyniosły 1212 zł i były o 7,0% niższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 977 zł na 1 mieszkańca, były o 18,8% niższe od średnich wydatków powiatów 1 na mieszkańca w województwie.

Powiat gorzowski wyróżnia najwyższy wśród powiatów województwa udział dochodów własnych w ogóle dochodów budżetu, który w 2020 r. wyniósł 58,2% (tj. o 17,8 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu był wyższy niż w większości powiatów i wyniósł 26,0% (tj. o 2,5 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie). Jednocześnie udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 15,8%, tj. o 20,3 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu gorzowskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 2,9 mln zł, tj. o 14,3% mniej w porównaniu z 2015 r. W strukturze dochodów powiatu środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 3,4% (wobec 6,5% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 83,5% stanowiły wydatki bieżące, w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń (46,4%). Dalsze 16,5% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 161 zł, tj. o 57,8% więcej niż w 2015 r. i o 87,2% więcej niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 20. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
Table 20. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	1212	705	977	816	161
Dochody i wydatki budżetów gmin Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gmina miejska Urban gmina					
Kostrzyn nad Odrą	6372	3684	6193	5664	529
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina					
Witnica	5813	2530	5200	4890	310
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bogdaniec	5538	2408	5360	4536	824
Deszczno	5421	2323	4927	4021	905
Kłodawa	6132	3161	5964	4546	1418
Lubiszyn	6021	2755	5700	4628	1072
Santok	5724	2261	5386	4603	784

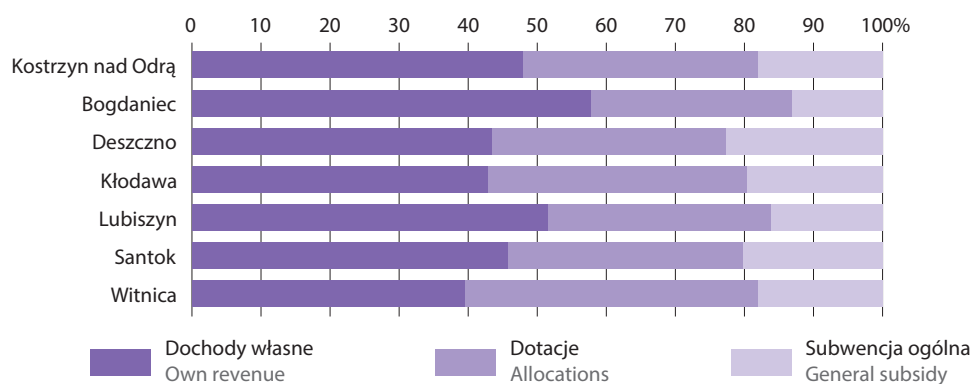
Budżety gmin

Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu gorzowskiego zbiorczo wyniosły 426,3 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 67,9%. W strukturze dochodów gmin powiatu 48,0% stanowiły dochody własne (tj. o 8,9 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 34,3% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 14,1 p proc.), a 18,0% – subwencja ogólna (o 5,3 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu gorzowskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Kostrzyn nad Odrą (o 30,6% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca) i Kłodawa (o 12,1% wyższe). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Santok, stanowiące 80,2% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 7. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
Chart 7. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu gorzowskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5917 zł (tj. o 2,8% mniej niż a przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne 2839 zł (tj. o 0,7% więcej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu gorzowskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 14,6 mln zł, tj. 3,4% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to mniej niż w 2015 r. o 2,8 p. proc.

Spośród gmin powiatu gorzowskiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Santok (10,9%). Z kolei najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Kostrzyn nad Odrą (0,6%).

Łączne wydatki gmin powiatu gorzowskiego w 2020 r. wzrosły do 402,4 mln zł (tj. o 66,2% w porównaniu z 2015 r.) W strukturze wydatków gmin powiatu 86,4% stanowiły wydatki bieżące, a 13,6% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie gorzowskim wyniosły 5585 zł (tj. o 6,0% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego), w tym wydatki bieżące 4823 zł. Wydatki inwestycyjne wyniosły 762 zł na 1 mieszkańca, tj. o 9,9% mniej niż średnio w gminach województwa.

W 2020 r. 31,4% ogółu wydatków gmin powiatu gorzowskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Witnica (33,9%) i Kostrzyn nad Odrą (33,8%), a najniższy w gminie Deszczno (27,1%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu gorzowskiego wyniosły średnio 1753 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1333 zł na 1 mieszkańca w gminie Deszczno do 2092 zł w gminie Kostrzyn nad Odrą.

Tablica 21. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 21. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gmina miejska Urban gmina		
Kostrzyn nad Odrą	629,2	0,6
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina		
Witnica	2236,0	3,0
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Bogdaniec	1291,3	3,3
Deszczno	2069,6	3,8
Kłodawa	1525,9	2,9
Lubiszyn	1348,4	3,2
Santok	5463,8	10,9

Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy

Tablica 22. Powiat gorzowski na tle województwa lubuskiego
 Table 22. Gorzowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	7,6	8,4	8,8	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	1066	1169	1221	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	843	944	986	856

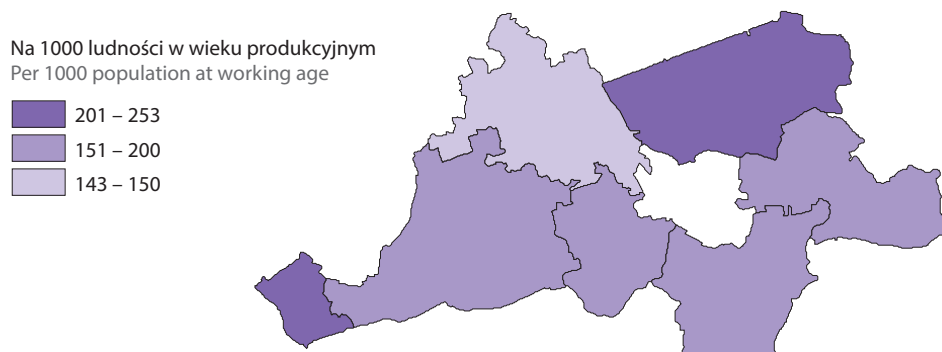
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie gorzowskim zarejestrowanych było 8,8 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 7,3% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 1,3 tys. (o 16,7%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie miejskiej Kostrzyn nad Odrą oraz gminie wiejskiej Kłodawa, odpowiednio: 26,6% i 15,9% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 26. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 26. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Powiat gorzowski mieści się w grupie powiatów o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym (obok miast na prawach powiatu: Zielonej Góry i Gorzowa Wlkp. oraz powiatu słubickiego). W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu gorzowskiego w wieku produkcyjnym, przypadało 197 podmiotów gospodarczych.

Powiat gorzowski wyróżnia jeden z najwyższych wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 27,9% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 3,5% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 68,6%.

Gmina wiejska Kłodawa i gmina miejska Kostrzyn nad Odrą mieszczą się w grupie gmin o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (odpowiednio 253 – 5. lokata oraz 220 – 8. lokata w województwie).

Spółki handlowe w liczbie 542 stanowiły 6,1% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 107 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (19,7% ogółu spółek handlowych w powiecie).

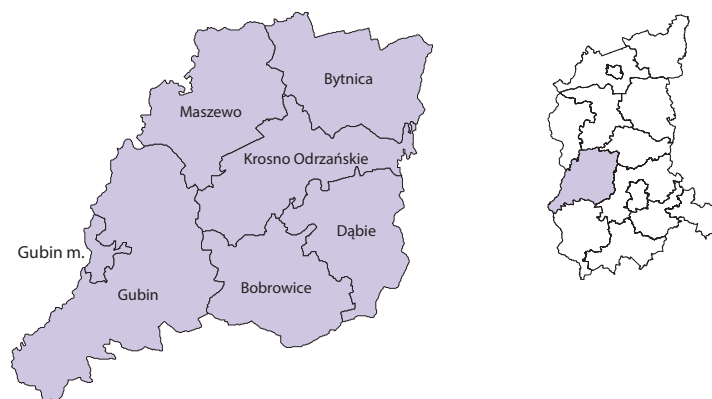
Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie Kostrzyn nad Odrą oraz Witnica (odpowiednio: 59,8% i 15,9% ogółu tych spółek w powiecie).

Tablica 23. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 23. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-operat- ives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT GORZOWSKI GORZOWSKI POWIAT	8824	542	107	345	13	251	7129
Gmina miejska Urban gmina							
Kostrzyn nad Odrą	2348	184	64	137	7	48	1751
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina							
Witnica	1384	75	17	37	1	38	1069
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Bogdaniec	793	46	5	33	-	32	655
Deszczno	1210	67	7	42	2	25	1047
Kłodawa	1403	69	3	55	-	36	1211
Lubiszyn	624	36	5	16	2	43	489
Santok	1062	65	6	25	1	29	907

POWIAT KROŚNIEŃSKI

KROŚNIEŃSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

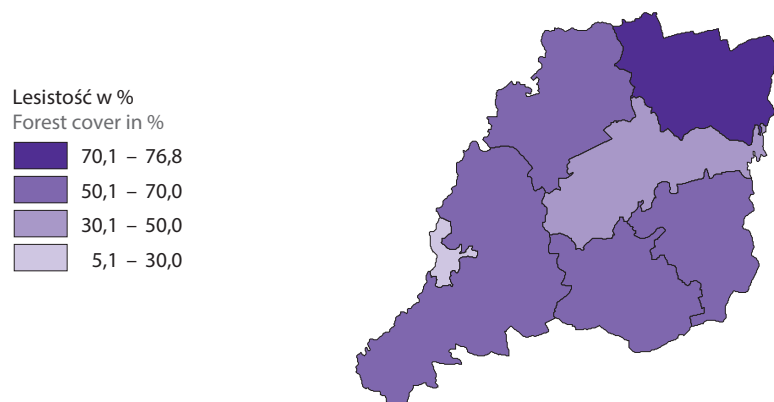
Tablica 24. Powiat krośnieński na tle województwa lubuskiego
Table 24. Krośnieński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	27,0	25,6	25,6	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	63,6	64,7	65,1	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	378	344	386

Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 28. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Map 28. Forest cover in 2020. As of 31 December

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu krośnieńskiego zajmowały obszar 86309,4 ha stanowiąc 12,2% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 83769,1 ha porastały 60,2% powierzchni powiatu, co plasowało krośnieński na pierwszej lokacie pod względem zalesienia w województwie.

Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Bytnica (76,8% – najbardziej zalesiona gmina w województwie lubuskim), Bobrowice (65,3%) i Maszewo (65,10%), a najniższy w mieście Gubin (5,1%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu krośnieńskiego wyniosła 35654,8 ha, co stanowiło 2,5% powierzchni geograficznej województwa i 25,6% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowały się gminy wiejskie Gubin (7,7%) i Bobrowice (4,8%), a najmniejszym miasto Gubin (0,2%).

Tablica 25. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 25. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

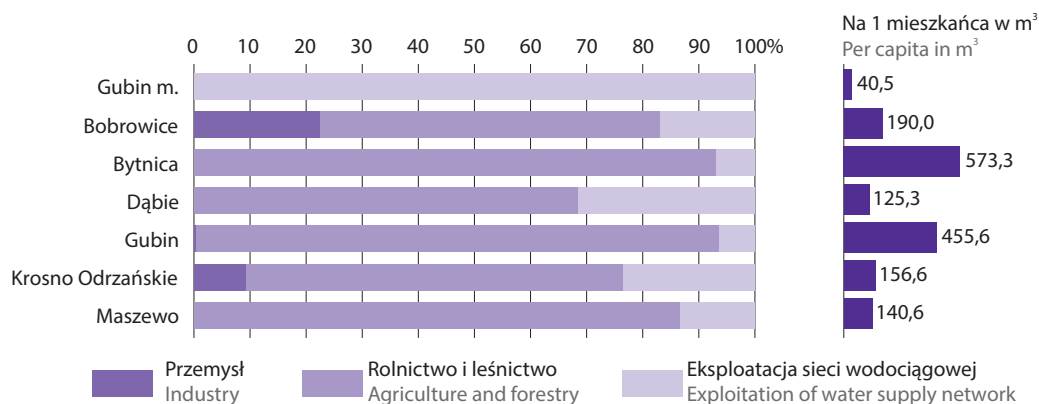
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	35654,8	115,5	26476,4	707,6	86
Gmina miejska Urban gmina					
Gubin	313,3	99,8	299,0	14,2	18
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina					
Krosno Odrzańskie	4877,6	-	4504,9	134,5	7
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bobrowice	6611,3	-	6603,8	286,1	2
Bytnica	3416,7	-	1319,5	63,1	15
Dąbie	4120,3	-	4103,4	26,2	10
Gubin	10676,5	15,7	5856,3	133,9	27
Maszewo	5639,1	-	3789,5	49,6	7

Wykorzystanie i ochrona wód Water use and protection

Powiat krośnieński był na 2. lokacie w województwie (za powiatem żarskim) pod względem zużycia wody ogółem. W porównaniu z 2015 r. jej zużycie spadło o 42,4%. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 177,8 m³ wody, tj. o 102,4 m³ więcej niż średnio w województwie. Najwięcej – 75,5% zużytej wody – wykorzystano do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie, 20,3% w wyniku eksploatacji sieci wodociągowej, a 4,2% na cele produkcyjne w przemyśle.

W gminach o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano w rolnictwie i leśnictwie (gmina Bytnica i gmina Gubin – po 93,1% ogółu zużytej wody). Zużycie wody w miastach Gubin i Krosno Odrzańskie było zdeterminowane zużyciem wody w gospodarstwach domowych. W 2020 r. eksploatacja sieci wodociągowej stanowiła w tych gminach odpowiednio 100,0% i 64,2%.

Wykres 8. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 8. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 1249 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił spadek o 10,4% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 13,3% ścieków odprowadzonych. Z oczyszczalni ścieków korzystało 65,1% mieszkańców powiatu krośnieńskiego (w 2015 r. 63,6%). Niski udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej ludności ulokował powiat krośnieński na 12. miejscu w województwie.

Tablica 26. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 26. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczone Treated		Nieoczyszczone Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam ³	in dam ³	w dam ³	in dam ³	
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	1249	1249	13,3	-	-	65,1
Gmina miejska Urban gmina						
Gubin	575	575	-	-	-	93,2
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina						
Krosno Odrzańskie	510	510	2,0	-	-	85,0
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Bobrowice	83	83	100,0	-	-	55,0
Bytnica	42	42	100,0	-	-	67,0
Dąbie	21	21	100,0	-	-	21,9
Gubin	10	10	20,0	-	-	4,8
Maszewo	8	8	100,0	-	-	12,0

Odpady komunalne

Municipal waste

W 2020 r. w powiecie krośnieńskim zebrano 18,8 tys. ton odpadów komunalnych (o 9,7% mniej niż przed rokiem), z tego 85,5% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca spadła do 344 kg z 378 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (10,3 tys. ton, tj. 64,4% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 20,8%. Jednocześnie wzrosła ilość odpadów zebranych selektywnie, w 2020 r. w powiecie zebrano selektywnie 5,7 tys. ton odpadów tj. o 20,3% więcej w porównaniu z 2019 r.

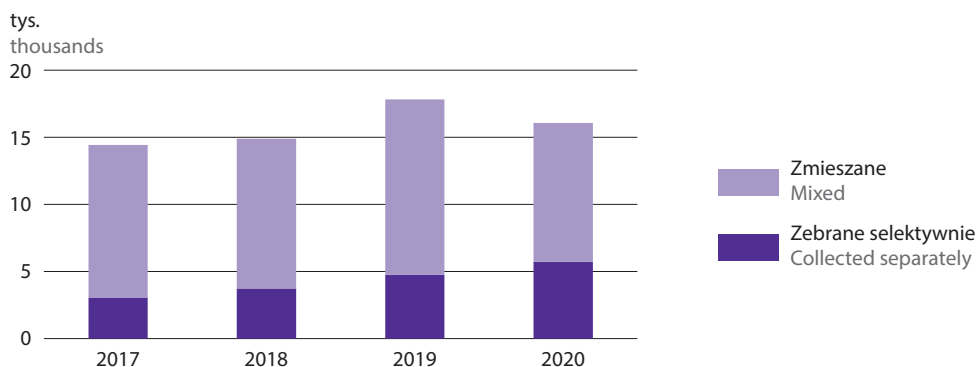
Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 35,6% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 26,7%). Były to głównie odpady wielkogabarytowe (26,0%) oraz biodegradowalne (25,5%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie tworzyw sztucznych oraz szkła (odpowiednio 20,1% i 20,0%).

Tablica 27. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 27. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszka- kańca w kg Per capi- ta in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	16077	5731	412	1147	1154	1488	1460	344
Gmina miejska Urban gmina								
Gubin	6470	2258	122	274	237	683	920	470
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina								
Krosno Odrzańskie	5109	1953	199	328	471	366	540	459
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Bobrowice	759	286	18	114	75	78	-	261
Bytnica	533	148	10	48	48	41	-	224
Dąbie	1157	338	19	125	98	95	-	248
Gubin	1500	533	28	178	159	168	-	223
Maszewo	550	217	15	79	67	56	-	204

Wykres 9. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych
 Chart 9. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 28. Powiat krośnieński na tle województwa lubuskiego
 Table 28. Krośnieński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Ludność w tys. Population in thousands	55,9	54,8	54,6	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	40	39	39	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	50,9	50,8	50,7	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	55,8	62,7	64,6	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	-1,1	-3,5	-3,8	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perma- nent residence per 1000 population	-3,9	-4,4	-1,1	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
 a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

W powiecie krośnieńskim, 2. pod względem powierzchni powiecie w województwie lubuskim, mieszka 5,4% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 2,4% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu krośnieńskiego, do prawie 42,9 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 4,9% ludności województwa lubuskiego.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Tablica 29. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 29. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship = 100	ogółem total	województwo=100 voivodship = 100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	1391	9,9	54598	5,4	27778
Gmina miejska Urban gmina					
Gubin	21	0,2	16528	1,6	8614
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina					
Krosno Odrzańskie	212	1,5	17589	1,7	9039
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bobrowice	185	1,3	3161	0,3	1596
Bytnica	209	1,5	2494	0,2	1231
Dąbie	171	1,2	4923	0,5	2383
Gubin	379	2,7	7116	0,7	3551
Maszewo	214	1,5	2787	0,3	1364

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminach wiejskich: Maszewo i Gubin, także w gminie miejsko-wiejskiej Krosno Odrzańskie (po ok. 3%). Spadła też liczba mieszkańców pozostałych gmin.

Struktura ludności Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę populacji stanowiły kobiety, przy czym ich udział (50,9%) w ogólnej liczbie ludności powiatu był mniejszy niż średnia dla województwa (na poziomie 51,4%). Wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie wiejskiej Dąbie (48,4%), a największa w gminie miejskiej Gubin (po 52,1%).

W rezultacie względnie niski był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie krośnieńskim przypadają 104 kobiety (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejskiej Gubin (109) i gminie miejsko-wiejskiej Krosno Odrzańskie (106). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminach wiejskich: Dąbie (94), Maszewo (96), Bytnica (97), Gubin (100) i Bobrowice (102).

Wskaźnik urbanizacji

Powiat krośnieński wyróżnia względnie niska wartość wskaźnika urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 50,7% i był o 0,2 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika znacznie odbiegała od średniej dla województwa (64,7%).

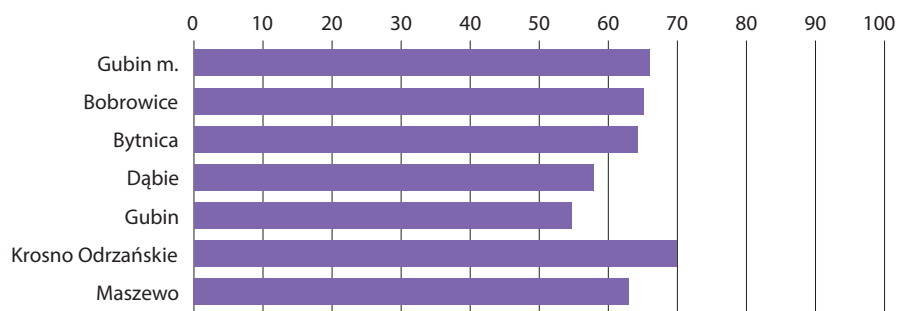

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu krośnieńskiego 60,8% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 65 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 2 mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w powiecie krośnieńskim wzrośnie do 81.

Wśród gmin powiatu krośnieńskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 55 w gminie wiejskiej Gubin do 70 w gminie miejsko-wiejskiej Krosno Odrzańskie. W tej ostatniej odnotowano największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. (o 12 osób), przy średnim wzroście w powiecie o prawie 9 osób.

Wykres 10. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 10. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W powiecie krośnieńskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności powiatu była niższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,3 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 2,2. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,0 na 1000 ludności i był nieco niższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 1.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności powiatu krośnieńskiego wyniosła 7,8, wobec 8,6 średnio w województwie. W odniesieniu do 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 1,7. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 11,6 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 10,6 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat krośnieński, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 3,8, wobec minus 1,1 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był niższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

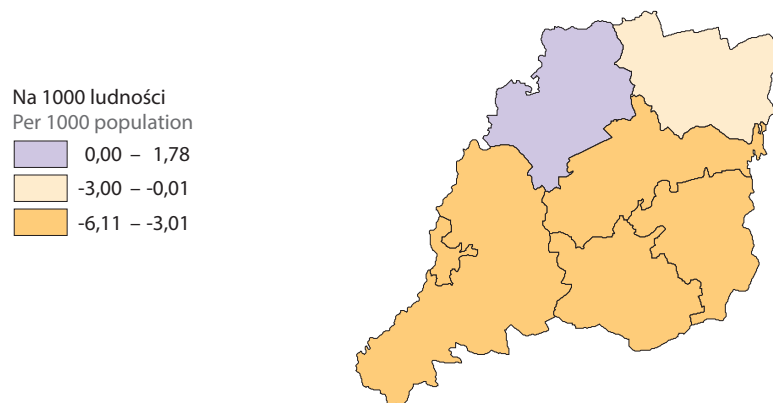
Tablica 30. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI

Table 30. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	425	633	-208
Gmina miejska Urban gmina			
Gubin	121	182	-61
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina			
Krosno Odrzańskie	134	208	-74
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bobrowice	30	48	-18
Bytnica	21	26	-5
Dąbie	30	60	-30
Gubin	55	80	-25
Maszewo	34	29	5

Mapa 29. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Map 29. Natural increase per 1000 population in 2020

W większości gmin w powiecie krośnieńskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie wiejskiej Dąbie – na poziomie minus 6,1 w przeliczeniu na 1000 ludności. Dodatni przyrost naturalny wystąpił jedynie w gminie wiejskiej Maszewo (1,8). W gminie Dąbie zanotowano również największy spadek przyrostu naturalnego w odniesieniu do 2015 r. (kiedy wyniósł minus 1,2 na 1000 ludności).

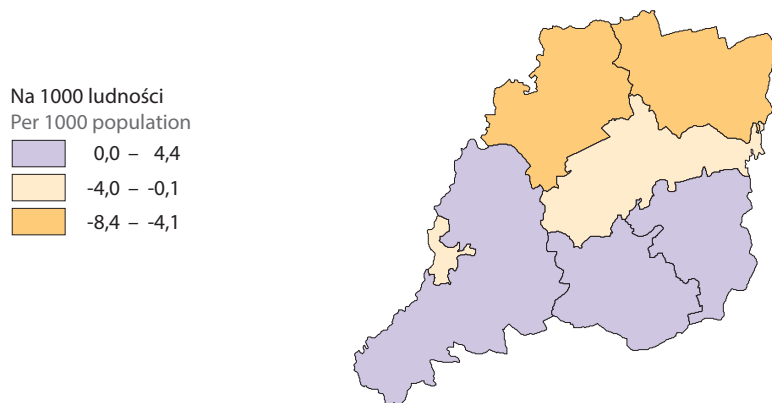
W 2020 r. w gminie wiejskiej Dąbie odnotowano jeden z najniższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten obniżył się z 10,8 do 6,1 w przeliczeniu na 1000 ludności. Najwyższy współczynnik zgonów w powiecie był w gminie wiejskiej Bobrowice. Wskaźnik zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. z 13,5 zgonów na 1000 ludności do 15,2.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

W powiecie krośnieńskim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 3,9 do minus 1,1 w przeliczeniu na 1000 ludności.

Mapa 30. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
Map 30. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu krośnieńskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie wiejskiej Bytnica (minus 8,4 na 1000 ludności).

Największa liczba wymeldowań z pobytu stałego w powiecie była w gminie miejsko-wiejskiej Krosno Odrzańskie (222) i gminie miejskiej Gubin (172). Łącznie było to prawie 63% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 206 i 130, tj. łącznie 59% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 31. Powiat krośnieński na tle województwa lubuskiego
Table 31. Krosno County on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	146	181	175	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	17,0	7,8	9,3	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3503,74	4361,37	4765,10	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie krośnieńskim stanowili 4,2% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (9,6 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 17,4% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 175 (tj. o 54 osoby mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 48,7%, tj. o 1,2 p. proc. mniej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba wzrosła w stosunku do 2015 r. o 14,1%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn o 20,7%.

Tablica 32. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 32. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

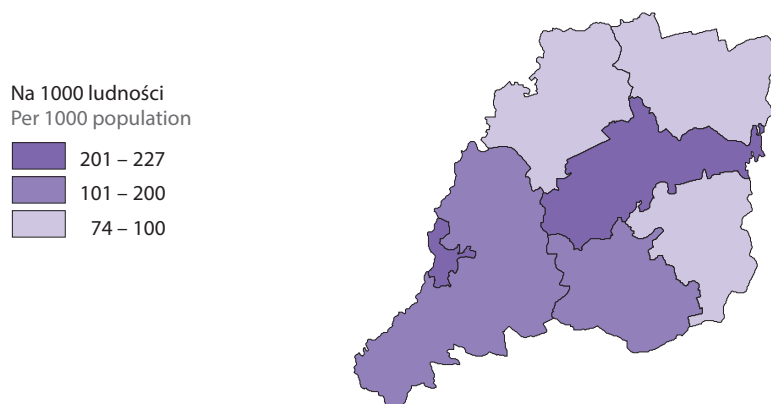
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	9562	4,2	4659
Gmina miejska Urban gmina			
Gubin	3760	1,6	1807
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina			
Krosno Odrzańskie	3744	1,6	1909
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bobrowice	463	0,2	174
Bytnica	231	0,1	113
Dąbie	433	0,2	252
Gubin	724	0,3	285
Maszewo	207	0,1	119

^a Patrz Uwagi ogólne
^a See general notes.

Z ogółu pracujących w powiecie 40,0% pracowało w przemyśle i budownictwie (wobec 38,4% średnio w województwie). Ponadto zanotowano wysoki odsetek pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (4,8% ogółu pracujących, wobec 2,4% w województwie). Pozostałe 55,2% ogółu pracujących pracowało w przedsiębiorstwach usługowych (wobec 59,2% średnio w województwie).

Z ogółu pracujących w powiecie krośnieńskim, blisko 79% pracowało w przedsiębiorstwach zlokalizowanych w gminie Krosno Odrzańskie i w gminie miejskiej Gubin. W gminach tych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców było odpowiednio 213 i 227 pracujących.

Mapa 31. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 31. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie krośnieńskim stanowili 7,0% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 43,4% do 1,7 tys. osób. Stopa bezrobocia w końcu 2020 r. wyniosła 9,3% i była jedną z wyższych w województwie (wyższą stopę bezrobocia zanotowano w powiecie międzyrzeckim oraz strzelecko-drezdeneckim).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 57,2% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 40,7%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 46,6%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie krośnieńskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 51,0%, tj. w mniejszym stopniu niż średnio w województwie (spadek o 51,8%). Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 45,6% (tj. o 7,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 13,9% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 2,8 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniejszy niż w 2015 r. (o 1,0 p. proc.) był odsetek absolwentów, którzy stanowili 3,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 24,8%, tj. o 3,2 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu krośnieńskiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie wiejskiej Gubin (34 osoby), a najmniej w gminie Bytnica (22 osoby) przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 30 osób na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby

Tablica 33. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 33. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

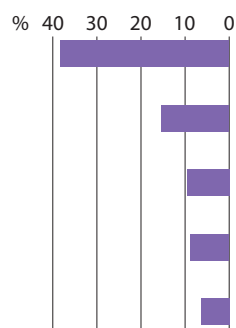
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	1660	7,0	949
Gmina miejska Urban gmina			
Gubin	558	2,4	296
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina			
Krosno Odrzańskie	412	1,7	237
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bobrowice	79	0,3	49
Bytnica	55	0,2	39
Dąbie	163	0,7	94
Gubin	305	1,3	184
Maszewo	88	0,4	50

Wynagrodzenia Wages and salaries

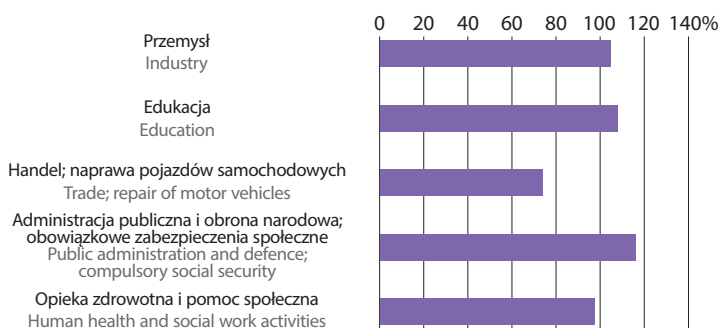
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie krośnieńskim jest jednym z wyższych wśród powiatów województwa lubuskiego. W 2020 r. wyniosło 4765 zł, i było o 1,4% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 36,0% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

Wykres 11. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 11. Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (7,3 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (7,3 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4765 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4765 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 34. Powiat krośnieński na tle województwa lubuskiego
 Table 34. Krośnieński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	59,4	61,5	61,6	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	33,3	34,5	36,3	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	1,7	1,9	3,0	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 562,5 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 40,4 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 92,5% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w powiecie krośnieńskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 30,4 m³, tj. o 7,4% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu krośnieńskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Bytnica (36,6 m³, tj. o 15,1% wyższe od przeciętnego zużycia wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Maszewo (18,1 m³, tj. o 43,1% mniejsze od średniego w województwie).

W porównaniu z 2015 r. wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 1,0% do 226,7 km). Na 100 km² przypadało 16,3 km sieci. Było to o 16,7 km na 100 km² mniej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 61,6% mieszkańców powiatu krośnieńskiego (wobec 59,4% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 223,4 km, tj. o 11,6% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 16,1 km sieci (wobec 14,4 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 36,3% (wobec 33,3% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu, zwiększyła się o 11,6% do 7,3 tys. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 3353,9 kWh, tj. o 15,7% więcej niż w 2015 r.

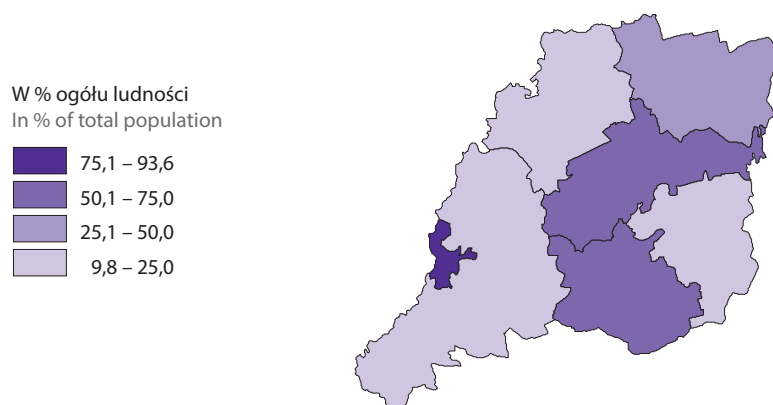
W Gubinie na 100 km² powierzchni przypadało 345,2 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 2,6 km na 100 km² powierzchni w gminie wiejskiej Gubin do 30,4 km w gminie Krosno Odrzańskie.

Najwyższy odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej notowano w Gubinie (97,2%), a najniższy w gminie Maszewo (1,9%). W gminach Bobrowice i Bytnica nie ma sieci gazowej.

Tablica 35. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 35. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	562,5	40,4	92,5	226,7	16,3	61,6
Gmina miejska Urban gmina						
Gubin	85,6	413,9	99,0	69,1	334,1	93,6
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina						
Krosno Odrzańskie	129,5	61,0	87,1	96,1	45,2	73,8
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Bobrowice	62,7	33,9	97,8	12,2	6,6	53,7
Bytnica	33,2	15,9	95,5	27,9	13,4	48,2
Dąbie	67,0	39,2	91,0	6,0	3,5	20,6
Gubin	151,0	39,8	85,5	4,4	1,2	9,8
Maszewo	33,5	15,7	98,3	11,0	5,1	20,4

Mapa 32. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 32. Consumers using sewage network in 2020

W powiecie krosnieńskim w końcu 2020 r. było 21,1 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 2131 kWh, tj. o 8,6% więcej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 822 kWh (wobec 688 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

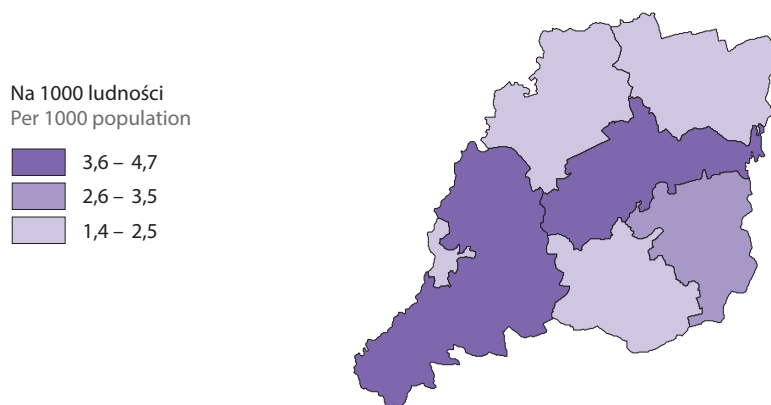
Mieszkania Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie krośnieńskim zwiększyła się w stosunku do 2015 r. o 65,3%. Były to 162 mieszkania (tj. 3,1% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 103 mieszkania w budownictwie indywidualnym (tj. 4,9% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 103,2 m² (wobec 134,3 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminie Krosno Odrzańskie. Mieszkania oddane do użytkowania w tej gminie stanowiły połowę ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie. Najmniej mieszkań (4) oddano do użytkowania w gminie Maszewo.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 3,0 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 890 mieszkań, tj. 60,5% średniej w województwie.

Mapa 33. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 33. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu Transport infrastructure

W powiecie krośnieńskim znajduje się 483,4 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 6,7% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 34,7 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 776 wobec 618 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 42 wypadków drogowych (wobec 25 w 2015 r.), tj. 6,9% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 76,8 wypadków (wobec 44,5 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu krośnieńskiego w 2020 r. zginęło 5 osób (w 2015 r. - 2), a 46 zostało rannych (w 2015 r. - 32).

W powiecie krośnieńskim znajduje się 52,2 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 375,2 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spośród gmin powiatu krośnieńskiego 16,2 km ścieżek rowerowych w powiecie znajduje się w gminie miejskiej Gubin (tj. 7833,7 km w przeliczeniu na 10 tys. km²).

Edukacja i wychowanie

Education

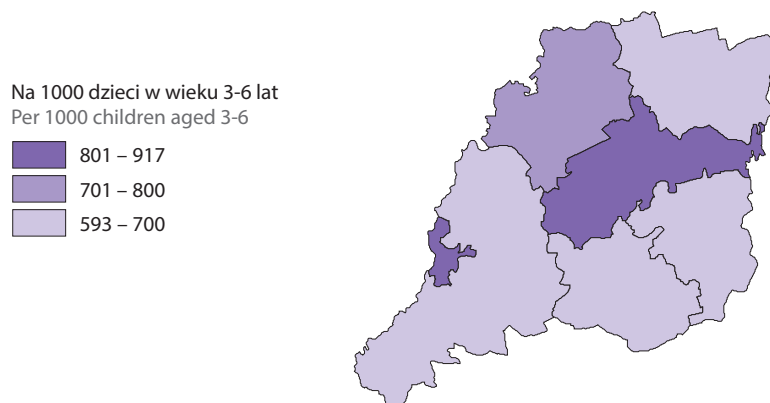
Tablica 36. Powiat krośnieński na tle województwa lubuskiego
 Table 36. Krośnieński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	580	806	814	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	89,3	90,6	90,4	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	44,0	62,4	67,1	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	0,1	-	-	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 34. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 34. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie krośnieńskim funkcjonowało 30 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 5,6% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek nie uległa zmianie.

Przedszkola stanowiły 46,7% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 ich liczba nie uległa zmianie.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 1,7 tys. dzieci. Dzieci w przedszkolach stanowiły 72% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym,

tj. o 20% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Średnio na 1 przedszkole w powiecie krośnieńskim przypadało 88 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie Krosno Odrzańskie (42,9% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 32,9% dzieci z terenu powiatu krośnieńskiego.

Tablica 37. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021
Table 37. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	30	14	1717	1236
Gmina miejska Urban gmina				
Gubin	6	3	560	407
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina				
Krosno Odrzańskie	8	6	635	576
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Bobrowice	2	2	81	81
Bytnica	1	1	73	73
Dąbie	6	1	132	54
Gubin	5	–	158	–
Maszewo	2	1	78	45

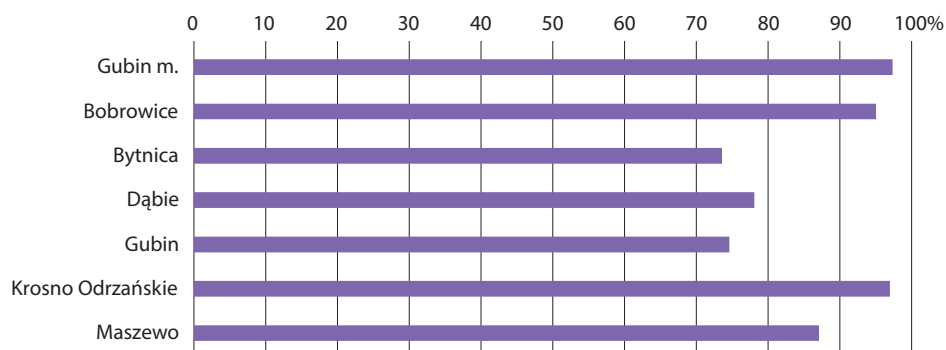
Szkoły podstawowe Primary schools

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie krośnieńskim funkcjonowało 28 szkół podstawowych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 było to o 2 szkoły więcej. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 4,1 tys. dzieci, tj. 5% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 16,2%, zwiększyła się również liczba absolwentów szkół podstawowych o 3,3%. Na jedną szkołę w powiecie krośnieńskim przypadało średnio 148 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Krosno Odrzańskie (25,0% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Wykres 12. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 12. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 38. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 38. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	28	4134	475	230
Gmina miejska Urban gmina				
Gubin	5	1236	130	62
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina				
Krosno Odrzańskie	7	1461	147	81
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Bobrowice	2	251	26	13
Bytnica	1	171	20	10
Dąbie	5	355	49	26
Gubin	5	449	72	27
Maszewo	3	211	31	11

a Z poprzedniego roku szkolnego.
 a From previous school year.

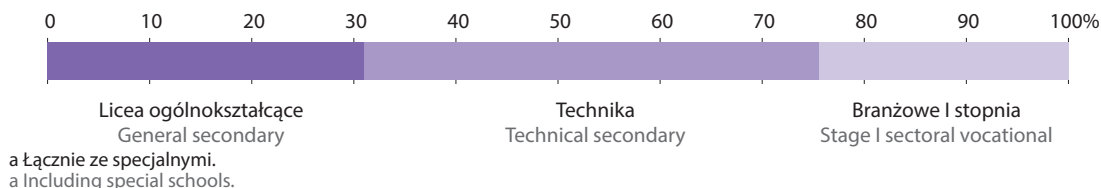
Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie krośnieńskim 90,4% i był o 2,9 p. proc. niższy niż ogółem w województwie.

Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie krośnieńskim pozostawało 9 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 1,4 tys. uczniów. Były to 2 branżowe szkoły I stopnia, 2 licea ogólnokształcące, 3 technika i 2 szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

Wykres 13. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
Chart 13. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 39. Powiat krośnieński na tle województwa lubuskiego
Table 39. Krośnieński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
			powiat	województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	3730	3655	3640	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	13	13	15	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	328	420	245	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

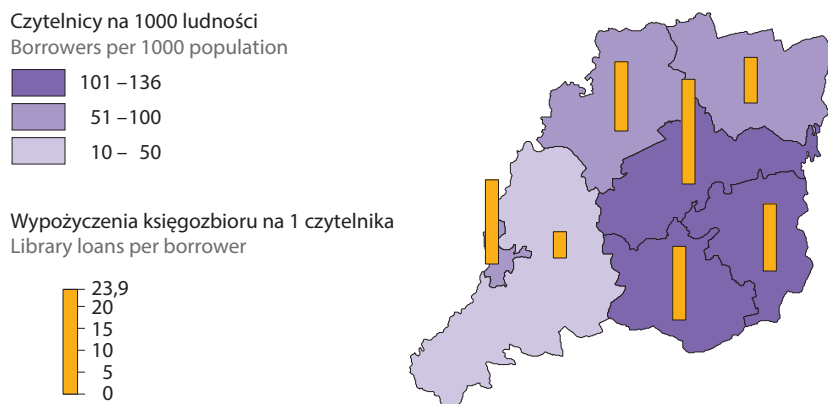
Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie krośnieńskim funkcjonowało 15 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 6,1% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek nie uległa zmianie, obniżyła się natomiast liczba woluminów księgozbioru o 8,7% oraz liczba czytelników o 30,8%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 35,3%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Krosno Odrzańskie – 24 woluminy, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie wiejskiej Gubin – 6 woluminów.

Mapa 35. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Map 35. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu krośnieńskiego instytucje zorganizowały łącznie 109 imprez (3,1% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło łącznie 2,5 tys. osób.

W powiecie krośnieńskim działalność prowadziło 11 zespołów artystycznych (2,6% zespołów artystycznych w województwie), w tym 5 zespołów tanecznych, 3 zespoły muzyczne (instrumentalne) oraz 2 zespoły wokalne i chóry. Zespoły te skupiały łącznie 139 członków, tj. 2,3% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Krosno Odrzańskie – 87,2% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie miejskiej Gubin odnotowano najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 37 osób.

Tablica 40. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 40. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	15	-	184,9	5143	103,3
Gmina miejska Urban gmina					
Gubin	1	-	55,7	1511	29,0
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina					
Krosno Odrzańskie	4	-	55,8	2255	53,9
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bobrowice	2	-	21,8	431	7,2
Bytnica	2	-	9,5	148	1,5
Dąbie	3	-	20,6	499	7,6
Gubin	1	-	5,4	70	0,4
Maszewo	2	-	16,0	229	3,6

a W ciągu roku.
 a During the year.

Turystyka

Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu krośnieńskim funkcjonowało 12 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 4,3% wszystkich obiektów w województwie. Były to 2 obiekty hotelowe oraz 10 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 810 miejsc noclegowych, tj. o 13,3% więcej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 10,0% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 100,0% – w hotelach. Pozostałe 90,0% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 42,1% – zespoły domków turystycznych i 39,4% – ośrodki wczasowe. Miejsca całoroczne stanowiły 36,3% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie krośnieńskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 13,4 tys. turystów, tj. 3,4% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 1,1 tys. osób stanowili 8,2% turystów w powiecie i 1,5% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 27,2%, w tym turystów zagranicznych – o 31,5%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie miejskiej Gubin i gminie miejsko-wiejskiej Bobrowice (po 33,3% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

Tablica 41. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.
Table 41. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	12	6	810	294	13423	1097	41743	2621
Gmina miejska Urban gmina								
Gubin	4	3	113	58	2958	182	6000	354
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina								
Krosno Odrzańskie	1	1	49	49	.	.	.	.
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Bobrowice	4	1	262	31	4170	810	15222	2085
Bytnica	1	1	156	156	.	.	.	.
Dąbie	1	-	130	-	.	.	.	.
Gubin	1	-	100	-	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie krośnieńskim spadła o 8,0 tys., tj. o 16,1%. Zmniejszyła się również liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 5,3 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 6,3%, tj. o 9,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie krośnieńskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 6,4 p. proc. wyższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-dreźnieńskim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Finanse publiczne

Public finance

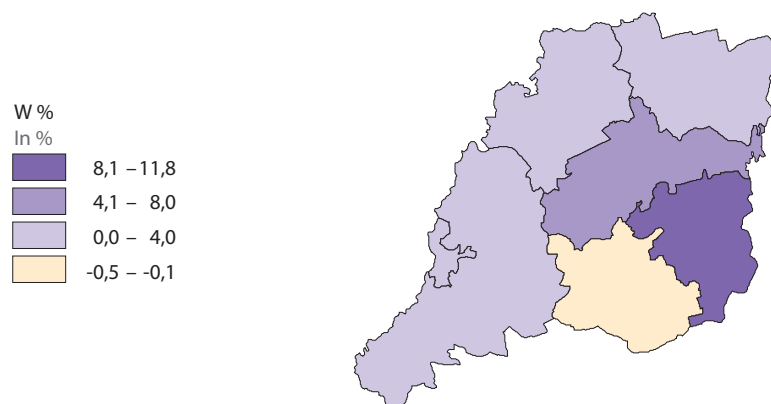
Tablica 42. Powiat krośnieński na tle województwa lubuskiego
Table 42. Krośnieński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	977	1129	1346	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	946	1 240	1 244	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	28,8	36,6	36,6	40,4

W 2020 r. w budżecie powiatu krośnieńskiego zanotowano nadwyżkę odpowiadającą 7,6% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne dochody gmin powiatu były wyższe od ich wydatków. W rezultacie skumulowany wynik gmin był dodatni, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła 4,5%. Spośród gmin powiatu krośnieńskiego jedynie w gminie Bobrowice wynik budżetowy był ujemny (-0,5% ogółu dochodów). Najwyższą nadwyżkę budżetową odnotowano natomiast w gminie Dąbie (11,8% ogółu dochodów).

Mapa 36. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
Map 36. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu krośnieńskiego w wysokości 73,6 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 34,2%. Wydatki w kwocie 68,0 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 28,1%. Nadwyżka budżetu powiatu krośnieńskiego w 2020 r. wyniosła 5,6 mln zł (wobec 1,8 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu krośnieńskiego wyniosły 1346 zł i były o 3,3% wyższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1244 zł na 1 mieszkańca, były o 3,4% wyższe od średnich wydatków powiatów 1 na mieszkańca w województwie.

Powiat krośnieński charakteryzuje się relatywnie niskim wśród powiatów województwa udziałem dochodów własnych w ogóle dochodów budżetu, który w 2020 r. wyniósł 36,6% (tj. o 3,8 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu był najwyższy spośród powiatów i wyniósł 28,9% (tj. o 5,4 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie). Jednocześnie udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 34,5%, tj. o 1,6 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu krośnieńskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 7,2 mln zł, tj. ponad 6-krotnie więcej w porównaniu z 2015 r. W strukturze dochodów powiatu gorzowskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 9,8% (wobec 2,1% w 2015 r.). Jest to najwyższy wzrost spośród wszystkich powiatów województwa oraz najwyższy udział tego typu dochodów w strukturze dochodów ogółem.

W strukturze wydatków powiatu 89,9% stanowiły wydatki bieżące, w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń (65,2%). Dalsze 10,1% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe, w tym 8,6% - wydatki inwestycyjne. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 107 zł, tj. 0,9% mniej niż w 2015 r. i o 24,4% więcej niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 43. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
Table 43. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	1346	493	1244	1118	107
Dochody i wydatki budżetów gmin Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gmina miejska Urban gmina					
Gubin	5113	2548	4954	4420	509
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina					
Krosno Odrzańskie	5269	2561	4918	4480	438
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bobrowice	6699	4230	6731	5381	1350
Bytnica	4510	1570	4488	4385	103
Dąbie	5130	1842	4527	4388	139
Gubin	4828	1887	4679	4175	505
Maszewo	4947	978	4945	4602	343

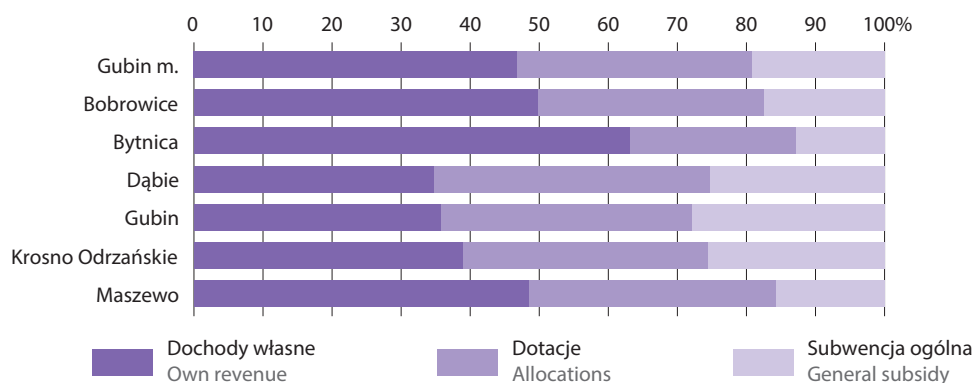
Budżety gmin

Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu krośnieńskiego zbiorczo wyniosły 283,6 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 56,0%. W strukturze dochodów gmin powiatu 46,8% stanowiły dochody własne (tj. o 10,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 34,0% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 15,5 p. proc.), a 19,1% – subwencja ogólna (o 5,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu krośnieńskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Bobrowice (o 10,0% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Bytnica, stanowiące 74,1% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 14. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
 Chart 14. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu krośnieńskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5183 zł (tj. o 14,9% mniej niż przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne 2426 zł (tj. o 14,0% mniej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu krośnieńskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 8,7 mln zł, tj. 3,1% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to mniej niż w 2015 r. o 0,8 p. proc.

Spośród gmin powiatu krośnieńskiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Krosno Odrzańskie (4,9%). Z kolei najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Maszewo (0,6%)

Łączne wydatki gmin powiatu krośnieńskiego w 2020 r. wzrosły do 270,8 mln zł (tj. o 58,3% w porównaniu z 2015 r.) W strukturze wydatków gmin powiatu 90,3% stanowiły wydatki bieżące, a 9,6% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie krośnieńskim wyniosły 4949 zł (tj. o 16,7% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4468 zł, a wydatki inwestycyjne - 474 zł na 1 mieszkańca, tj. o 44,0% mniej niż średnio w gminach województwa).

W 2020 r. 30,7% ogółu wydatków gmin powiatu krośnieńskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie miejskiej Gubin (36,7%), a najniższy w gminie wiejskiej Gubin (26,1%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu krośnieńskiego wyniosły średnio 1518 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1221 zł na 1 mieszkańca w gminie wiejskiej Gubin do 1951 zł w gminie Bobrowice.

Tablica 44. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
Table 44. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. zł in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gmina miejska Urban gmina		
Gubin	2873,6	3,4
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina		
Krosno Odrzańskie	4573,9	4,9
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Bobrowice	280,2	1,3
Bytnica	237,5	2,1
Dąbie	348,0	1,4
Gubin	312,6	0,9
Maszewo	90,0	0,6

Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy

Tablica 45. Powiat krośnieński na tle województwa lubuskiego
Table 45. Krośnieński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	5,6	5,9	6,1	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	993	1076	1115	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	669	776	809	856

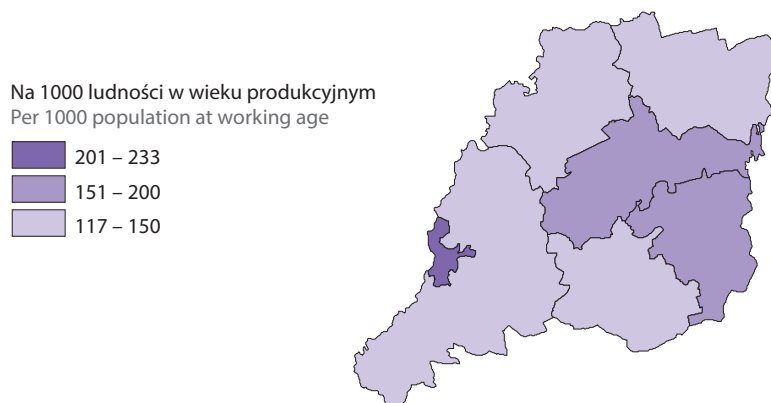
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie krośnieńskim zarejestrowanych było 6,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 5,0% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 533 (o 9,6%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie miejskiej Gubin oraz gminie miejsko-wiejskiej Krosno Odrzańskie, odpowiednio: 38,1% i 33,3% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 37. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Map 37. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Powiat krośnieński mieści się w grupie powiatów o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym (obok miast na prawach powiatu: Zielonej Góry i Gorzowa Wlkp. oraz powiatu słubskiego i gorzowskiego). W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadały 184 podmioty gospodarcze.

Powiat krośnieński wyróżnia jeden z najwyższych wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 26,8% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 3,5% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 69,7%.

Gmina miejska Gubin mieści się w grupie gmin o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym, bowiem wskaźnik 233 plasuje ją na 6. miejscu w województwie.

Spółki handlowe w liczbie 267 stanowiły 4,4% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 76 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (28,5% ogółu spółek handlowych w powiecie).

Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie miejskiej Gubin oraz gminie Krosno Odrzańskie (odpowiednio 35,5% i 31,6% ogółu tych spółek w powiecie).

Tablica 46. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 46. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-operat- ives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT KROŚNIEŃSKI KROŚNIEŃSKI POWIAT	6088	267	76	279	21	214	4415
Gmina miejska Urban gmina							
Gubin	2319	91	27	102	4	53	1612
Gmina miejsko-wiejska Urban-rural gmina							
Krosno Odrzańskie	2030	80	24	96	10	65	1457
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Bobrowice	270	32	5	6	-	15	191
Bytnica	180	9	3	5	-	12	130
Dąbie	477	17	6	26	3	27	371
Gubin	612	28	5	33	3	29	504
Maszewo	200	10	6	11	1	13	150

POWIAT MIĘDZYRZECKI

MIĘDZYRZECKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

Tablica 47. Powiat międzyrzecki na tle województwa lubuskiego
 Table 47. Międzyrzeczki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	31,5	34,8	34,8	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	74,9	74,2	74,2	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	375	437	386

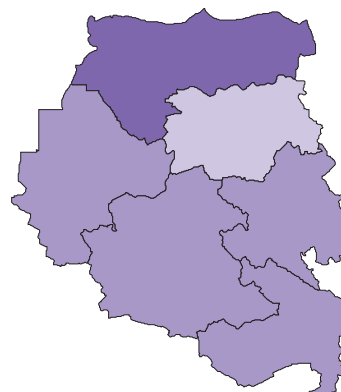
Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 37. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 37. Forest cover in 2020. As of 31 December

Lesistość w %
 Forest cover in %

- 60,1 – 67,3
- 40,1 – 60,0
- 39,1 – 40,0

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu międzyrzeckiego zajmowały obszar 75062,0 ha stanowiąc 10,6% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 73185,0 ha porastały 52,7% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano na obszarze wiejskim Skwierzyny (72,5), a najniższy w mieście Międzyrzecz (2,1).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu międzyrzeckiego wyniosła 48249,0 ha, co stanowiło 3,4% powierzchni geograficznej województwa i 34,8% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowały się gminy: Międzyrzecz (11,0%) i Pszczew (10,9%), a najmniejszym gmina Trzciel (1,9%).

Tablica 48. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 48. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha	in ha		
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	48249,0	322,0	33188,6	391,1	225
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Międzyrzecz	15307,4	46,5	9555,1	172,6	83
Skwierzyna	4794,3	4,0	4845,6	37,3	30
Trzciel	2585,1	263,9	1493,4	51,3	18
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bledzew	5809,9	-	5765,0	100,5	44
Przytoczna	4642,0	4,5	2917,3	6,9	29
Pszczew	15110,4	3,1	8612,2	22,6	21

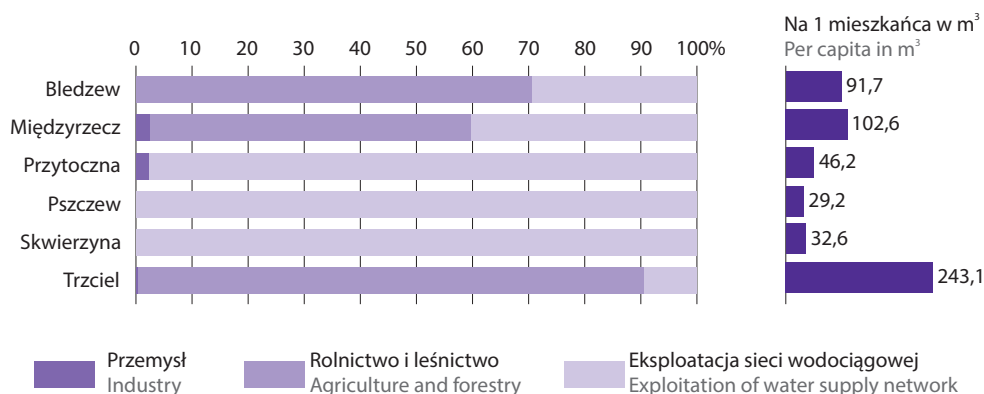
Wykorzystanie i ochrona wód

Water use and protection

Międzyrzecki był 7. powiatem w województwie pod względem zużycia wody ogółem. W porównaniu z 2015 r. jej zużycie spadło o 0,7%. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 91,8 m³ wody, tj. o 16,4 m³ więcej niż średnio w województwie. Najwięcej – 59,5% zużytej wody – wykorzystano w rolnictwie i leśnictwie, 39,0% w gospodarstwach domowych, a 1,5% w przemyśle.

W gminach o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie (obszar wiejski Trzciela – 94,1% i obszar wiejski Międzyrzecza – 85,8% ogółu zużytej wody). Zużycie wody w gminach: Pszczew, Skwierzyna oraz obszar miejski Trzciela było zdeteterminowane zużyciem wody w gospodarstwach domowych. W 2020 r. eksploatacja sieci wodociągowej stanowiła w tych gminach 100,0% zużytej wody.

Wykres 15. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 15. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 1661 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił spadek o 1,7% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 16,2% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 74,2% mieszkańców powiatu międzyrzeckiego (w 2015 r. odsetek ten był o 0,7 p. proc. większy). Wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej ludności ulokował powiat międzyrzecki na 6. miejscu w województwie.

Tablica 49. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 49. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam ³ in dam ³		w dam ³ in dam ³		
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	1661	1651	16,2	10	7	74,2
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Międzyrzecz	918	908	-	10	7	90,9
Skwierzyna	346	346	-	-	-	77,0
Trzciel	142	142	73,9	-	-	49,5
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Bledzew	28	28	100,0	-	-	27,7
Przytoczna	141	141	95,0	-	-	58,3
Pszczew	86	86	-	-	-	74,2

Odpady komunalne

Municipal waste

W 2020 r. w powiecie międzyrzeckim zebrano 25,1 tys. ton odpadów komunalnych (o 15,6% więcej niż przed rokiem), z tego 81,8% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca wzrosła do 437 kg z 375 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (13,7 tys. ton, tj. 66,7% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Powiat międzyrzecki (obok wschowskiego) jest jednym z dwóch powiatów w województwie, w którym ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych wzrosła w odniesieniu do poprzedniego roku (o 5,9%). Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie zebrano selektywnie 6,8 tys. ton odpadów tj. o 70,6% więcej w porównaniu z 2019 r.

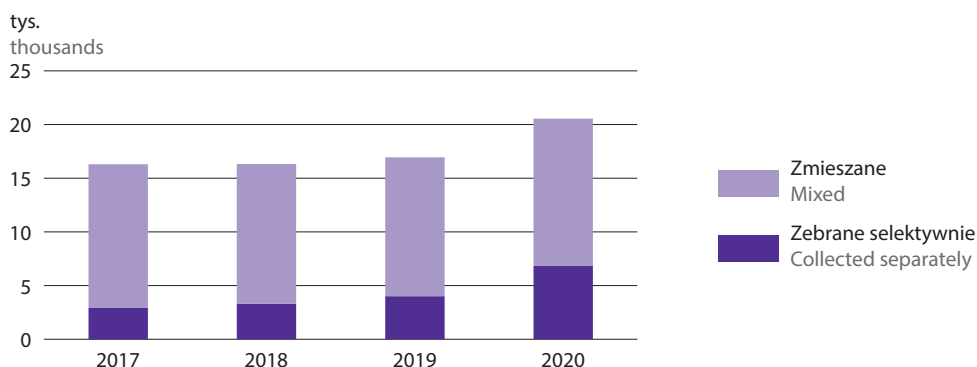
Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 33,3% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 23,6%). Były to głównie odpady biodegradowalne (34,7%) oraz wielkogabarytowe (20,3%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie tworzyw sztucznych oraz szkła (odpowiednio 19,8% i 15,6%).

Tablica 50. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 50. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszka- kańca w kg Per capi- ta in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
	w tonach in tonnes							
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	25096	6832	637	1069	1350	1384	2370	437
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Międzyrzecz	14689	3720	367	492	696	771	1385	594
Skwierzyna	4377	1514	106	153	238	416	600	364
Trzciel	1812	504	35	114	155	67	129	283
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Bledzew	1099	291	23	92	86	27	60	254
Przytoczna	1753	443	60	119	100	58	106	313
Pszczew	1367	360	45	99	75	45	89	320

Wykres 16. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych
 Chart 16. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 51. Powiat międzyrzecki na tle województwa lubuskiego
 Table 51. Międzyrzecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Ludność w tys. Population in thousands	58,5	57,6	57,1	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	42	41	41	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	52,4	51,8	51,6	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	56,4	64,6	65,8	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	-0,7	-1,4	-5,4	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	-2,3	-4,8	-2,1	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
 a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Powiat międzyrzecki, 3. pod względem powierzchni powiat w województwie lubuskim, zamieszkuje 5,7% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 2,4% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu międzyrzeckiego, do ponad 44,7 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 5,1% ludności województwa lubuskiego.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Tablica 52. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 52. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship = 100	ogółem total	województwo=100 voivodship = 100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	1388	9,9	57100	5,7	28912
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Międzyrzecz	315	2,3	24657	2,4	12627
Skwierzyna	285	2,0	11948	1,2	6105
Trzciel	178	1,3	6365	0,6	3150
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bledzew	247	1,8	4281	0,4	2167
Przytoczna	185	1,3	5562	0,6	2654
Pszczew	178	1,3	4287	0,4	2209

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie wiejskiej Bledzew (o 4,1%). Spadła też liczba mieszkańców w gminach miejsko-wiejskich: Skwierzyna (o 3,4%), Trzciel (o 2,6%) i Międzyrzecz (o 1,8%), oraz w gminie wiejskiej Przytoczna (o 3,1%). Niewielki wzrost liczby ludności odnotowano w gminie Pszczew (o 0,5%).

Struktura ludności Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był jednym z mniejszych w województwie (na poziomie 50,6%). Wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie miejsko-wiejskiej Trzciel (49,5%), a największa w gminie wiejskiej Pszczew (51,5%).

W rezultacie względnie niski był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie międzyrzeckim przypadały 103 kobiety (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie wiejskiej Pszczew (106), także gminie miejsko-wiejskiej Międzyrzecz (105) i Skwierzyna (104). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminie wiejskiej Przytoczna (91) i gminie miejsko-wiejskiej Trzciel (98).

Wskaźnik urbanizacji

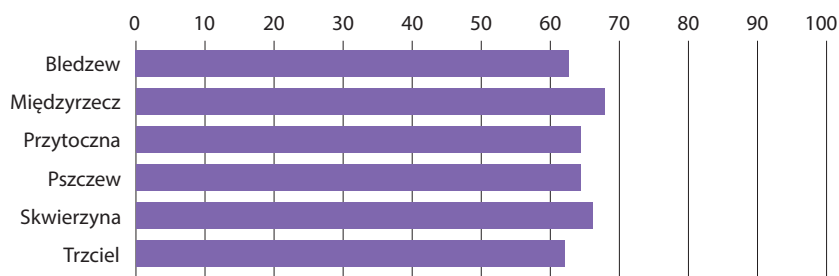
Powiat międzyrzecki wyróżnia malejąca wartość wskaźnika urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 51,6% i był o 0,8 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika znacznie odbiegała od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu międzyrzeckiego 60,3% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 66 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 1 osobę mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w międzyrzeckim wzrośnie do 80.

Wśród gmin powiatu międzyrzeckiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 62 w gminie miejsko-wiejskiej Trzciel do 68 w gminie miejsko-wiejskiej Międzyrzecz. Największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Skwierzyna (o ponad 11 osób), przy średnim wzroście w powiecie o ponad 9 osób.

Wykres 17. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 17. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W powiecie międzyrzeckim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności w powiecie była podobna do średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,5). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 1,5. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 0,8 na 1000 ludności i był niższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,8.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 7,8, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. o 1,5. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 13,2 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 10,1 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat międzyrzecki, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 5,4, wobec minus 0,7 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był wyższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

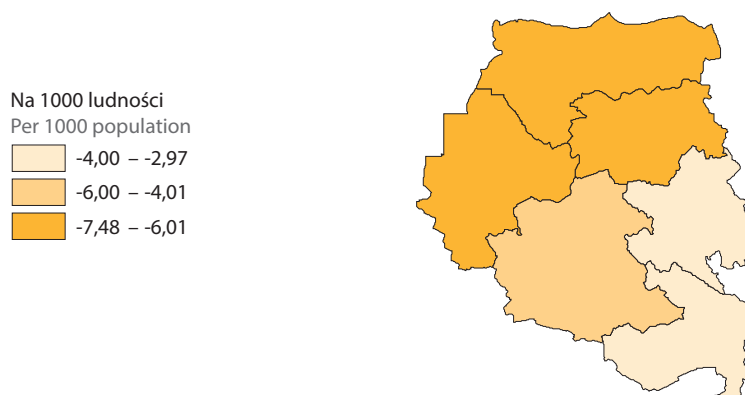
Tablica 53. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI

Table 53. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	447	759	-312
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Międzyrzecz	198	324	-126
Skwierzyna	80	170	-90
Trzciel	61	80	-19
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bledzew	23	51	-28
Przytoczna	45	81	-36
Pszczew	40	53	-13

Mapa 38. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Map 38. Natural increase per 1000 population in 2020

W każdej gminie w powiecie międzyrzeckim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejsko-wiejskiej Skwierzyna – na poziomie minus 7,5 w przeliczeniu na 1000 ludności. W odniesieniu do 2015 r. największy spadek przyrostu naturalnego zanotowano w gminie wiejskiej Przytoczna (z 2,3 do minus 6,4 na 1000 ludności).

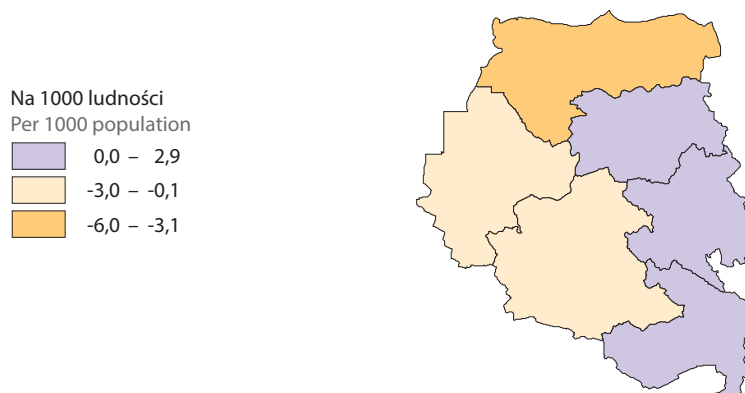
W 2020 r. w gminie miejsko-wiejskiej Skwierzyna odnotowano jeden z niższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten obniżył się z 8,8 do 6,7 w przeliczeniu na 1000 ludności. Najwyższy współczynnik zgonów w powiecie był w gminie wiejskiej Przytoczna. Wskaźnik ten zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. z 8,7 do 14,4.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

W powiecie międzyrzeckim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W porównaniu z 2015 r. odnotowano nieznaczny spadek przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 2,3 do minus 2,1 w przeliczeniu na 1000 ludności.

Mapa 39. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 39. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu międzyrzeckiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Skwierzyna (minus 6,0 na 1000 ludności).

Liczba wymeldowań z pobytu stałego w gminie miejsko-wiejskiej Międzyrzecz (320) i Skwierzyna (176) była największa w powiecie. Łącznie było to prawie 71% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 257 i 104, tj. łącznie 62% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 54. Powiat międzyrzecki na tle województwa lubuskiego
 Table 54. Międzyrzecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	190	203	189	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	15,9	9,4	10,1	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3466,06	4263,28	4569,86	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie międzyrzeckim stanowili 4,7% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (10,8 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 3,2% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 189 (tj. o 40 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 53,6%, tj. o 3,7 p. proc. więcej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba spadła w stosunku do 2015 r. o 0,7%, przy spadku liczby pracujących mężczyzn o 6,0%.

Tablica 55. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 55. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	10773	4,7	5774
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Międzyrzecz	6345	2,8	3448
Skwierzyna	1781	0,8	840
Trzciel	786	0,3	458
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bledzew	180	0,1	90
Przytoczna	901	0,4	443
Pszczew	780	0,3	495

a Patrz Uwagi ogólne
 a See general notes.

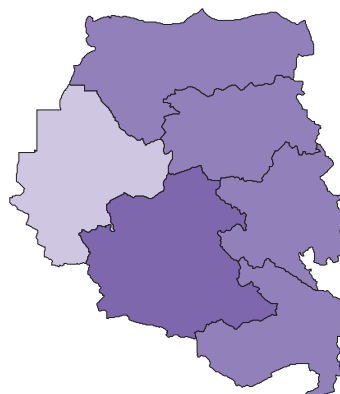
Z ogółu pracujących w powiecie 37,9% pracuje w przemyśle i budownictwie (wobec 38,4% średnio w województwie). Udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wyniósł 3,6%, a w przedsiębiorstwach usługowych – 58,5% (wobec odpowiednio 2,4% i 59,2% średnio w województwie).

Z ogółu pracujących w powiecie 58,9% stanowili pracujący w gminie Międzyrzecz. W gminie tej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 257 było pracujących.

Mapa 40. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 40. Employed persons in 2020. As of 31 December

Na 1000 ludności
 Per 1000 population

	201 – 357
	101 – 200
	42 – 100

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie międzyrzeckim stanowili 8,1% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 41,5% do 1,9 tys. osób. Stopa bezrobocia w końcu 2020 r. wyniosła 10,1% i była jedną z wyższych w województwie (wyższą stopę bezrobocia zanotowano jedynie w powiecie strzelecko-drezdeneckim).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 55,0% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 37,1%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 46,1%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie międzyrzeckim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 48,3%, tj. w mniejszym stopniu niż średnio w województwie (spadek o 51,8%). Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 48,3% (tj. o 6,4 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 11,2% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 3,0 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniejszy niż w 2015 r. (o 0,7 p. proc.) był odsetek absolwentów, którzy stanowili 2,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 26,3%, tj. o 4,4 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu międzyrzeckiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie Skwierzyna i Bledzew (po 44 osoby), a najmniej w gminie Trzciel (25 osób), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 34 osoby na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 56. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 56. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	1928	8,1	1061
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Międzyrzecz	689	2,9	364
Skwierzyna	531	2,2	309
Trzciel	158	0,7	79
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bledzew	190	0,8	101
Przytoczna	219	0,9	115
Pszczew	141	0,6	93

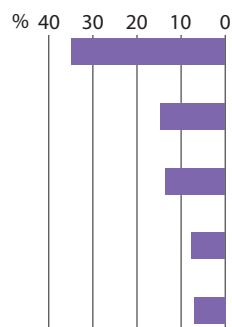
Wynagrodzenia Wages and salaries

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie międzyrzeckim od lat jest jednym z niższych wśród powiatów województwa lubuskiego. W 2020 r. wyniosło 4570 zł, i było o 5,4% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 31,8% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

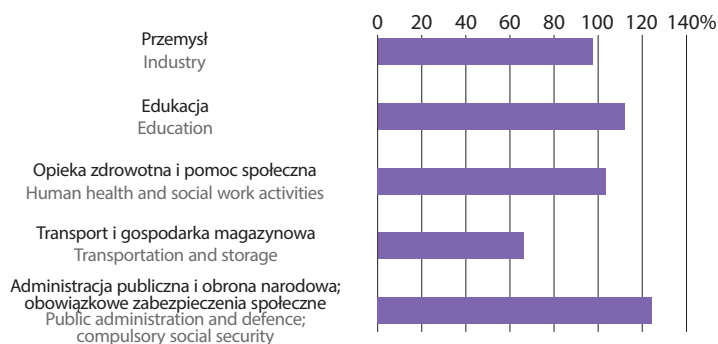
Wykres 18. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 18. Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (8,1 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (8,1 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4570 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4570 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 57. Powiat międzyrzecki na tle województwa lubuskiego
Table 57. Międzyrzecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	65,1	67,4	67,5	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	15,1	17,0	26,3	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	1,5	3,2	3,5	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 375,2 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 27,0 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 89,1% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w powiecie międzyrzeckim w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 27,5 m³, tj. o 8,9% mniej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu międzyrzeckiego najwyższe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Międzyrzecz (30,5 m³, tj. 95,9% przeciętnego zużycia wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Trzciel (19,2 m³, tj. 60,4% średniego w województwie).

W porównaniu z 2015 r. wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 4,5% do 362,4 km). Na 100 km² przypadało 26,1 km sieci. Było to o 6,9 km na 100 km² mniej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 67,5% mieszkańców powiatu międzyrzeckiego (wobec 65,1% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość czynnej sieci gazowej wyniosła 388,0 km, tj. o 0,8% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 28,0 km sieci (wobec 27,7 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 26,3% (wobec 15,1% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu zwiększyła się o 84,3% do 5,5 tys. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 3135,1 kWh, tj. o 76,2% poziomu zużycia gazu z 2015 r.

Najwyższy odsetek sieci gazowej w przeliczeniu na 100 km² zanotowano w gminie Pszczew (43,3 km). W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się od 0,2 km na 100 km² w gminie Trzciel do 39,5 km w gminie Przytoczna.

Najwyższy odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej notowano w gminie Skwierzyna (53,6%), a najniższy, zerowy w gminie Trzciel.

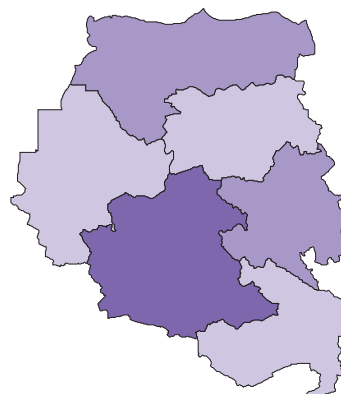
Tablica 58. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 58. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodo- ciągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kana- lizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewa- ge network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	375,2	27,0	89,1	362,4	26,1	67,5
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Międzyrzecz	127,9	40,6	93,1	224,3	71,1	85,6
Skwierzyna	71,8	25,2	89,6	37,1	13,0	66,7
Trzciel	39,7	22,4	73,0	39,3	22,1	45,7
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Bledzew	45,9	18,5	93,1	7,9	3,2	32,8
Przytoczna	27,3	14,8	89,8	20,5	11,1	45,3
Pszczew	62,6	35,2	83,7	33,3	18,7	62,0

Mapa 41. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 41. Consumers using sewage network in 2020

W % ogółu ludności
 In % of total population

- 70,1 – 85,6
- 50,1 – 70,0
- 32,8 – 50,0

W powiecie międzyrzeckim w końcu 2020 r. było 23,7 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 1963 kWh, tj. na poziomie zbliżonym do rejestrowanego średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 811 kWh (wobec 713 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

Mieszkania

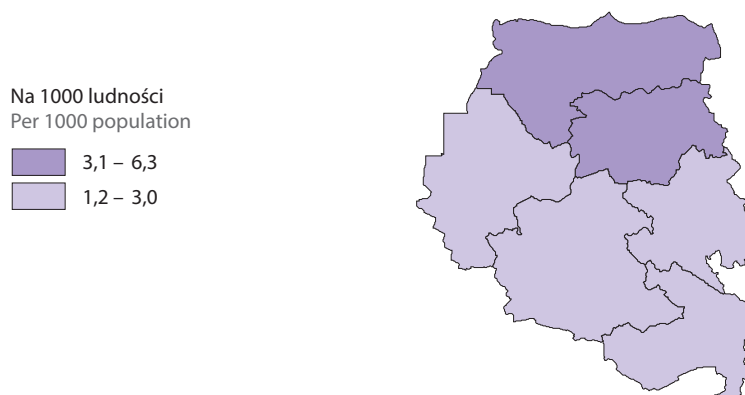
Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie międzyrzeckim zwiększyła się ponad dwukrotnie w stosunku do 2015 r. Były to 203 mieszkania (tj. 3,9% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 107 mieszkań w budownictwie indywidualnym (tj. 5,1% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 109,7 m² (wobec 125,1 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminach Skwierzyna i Międzyrzecz (łącznie 67,0% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie). Najmniej mieszkań (5) oddano do użytkowania w gminie Bledzew.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 3,5 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 1020 mieszkań, tj. 69,4% średniej w województwie.

Mapa 42. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 42. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu

Transport infrastructure

W powiecie międzyrzeckim znajduje się 482,5 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 6,7% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 34,8 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 709 wobec 585 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 50 wypadków drogowych (wobec 48 w 2015 r.), tj. 8,2% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 87,1 wypadków (wobec 81,9 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu międzyrzeckiego zginęło 8 osób (w 2015 r. - 5), a 60 zostało rannych (w 2015 r. - 63).

W powiecie międzyrzeckim znajduje się 24,9 km ścieżek rowerowych, w tym w gminie Międzyrzecz długość ścieżek rowerowych wynosi 22,6 km.

W powiecie w przeliczeniu na 10 tys. km² było to 179,4 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Edukacja i wychowanie

Education

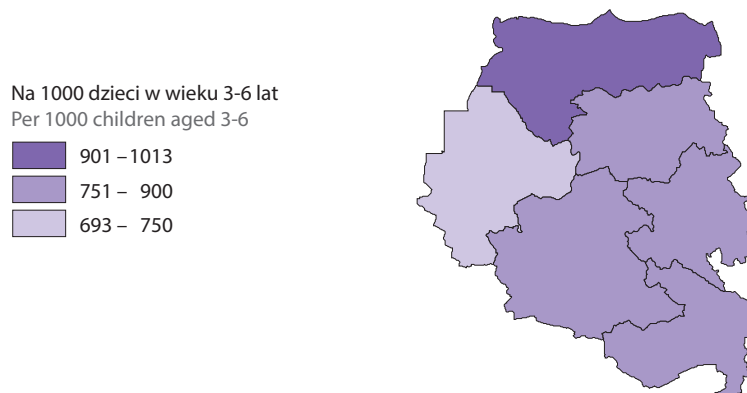
Tablica 59. Powiat międzyrzecki na tle województwa lubuskiego
 Table 59. Międzyrzecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	614	918	888	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	89,2	90,6	91,8	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	52,7	71,2	72,8	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	1,9	1,4	1,1	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 43. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 43. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie międzyrzeckim funkcjonowało 28 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 5,6% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 było to o 1 placówkę więcej.

Przedszkola stanowiły 50% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli zmniejszyła się o 1, tj. o 6,7%.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 2,0 tys. dzieci. Dzieci w przedszkolach stanowiły 69,2% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Średnio na 1 przedszkole w powiecie międzyrzeckim przypadało 98 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie Międzyrzecz (50,0% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 39,8% dzieci z terenu powiatu międzyrzeckiego.

Tablica 60. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021

Table 60. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	28	14	1986	1374
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Międzyrzecz	14	8	977	547
Skwierzyna	4	1	386	328
Trzciel	3	2	199	181
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Bledzew	3	1	105	60
Przytoczna	2	1	183	164
Pszczew	2	1	136	94

Szkoły podstawowe

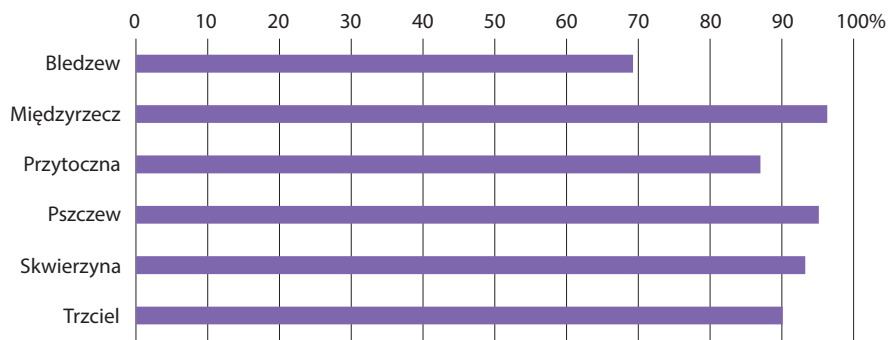
Primary schools

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie międzyrzeckim funkcjonowało 19 szkół podstawowych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 ich liczba zwiększyła się o 3 szkoły. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 4,6 tys. dzieci, tj. 5,5% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 20,7%, zwiększyła się również liczba absolwentów szkół podstawowych o 21,5%. Na jedną szkołę w powiecie międzyrzeckim przypadało średnio 240 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Międzyrzecz (47,4% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Wykres 19. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 19. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 61. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 61. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	19	4559	553	254
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Międzyrzecz	9	2049	266	127
Skwierzyna	3	916	104	38
Trzciel	2	494	57	28
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Bledzew	2	267	31	14
Przytoczna	2	459	48	21
Pszczew	1	374	47	26

a Z poprzedniego roku szkolnego.
 a From previous school year.

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie międzyrzeckim 91,8% i był o 1,5 p. proc. niższy niż ogółem w województwie.

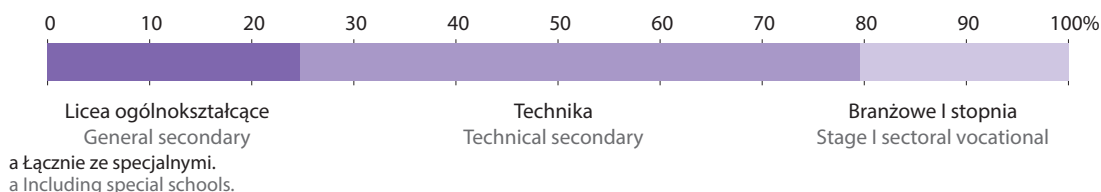
Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie międzyrzeckim pozostawało 11 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 1,7 tys. uczniów. Były to 4 branżowe szkoły I stopnia, 2 licea ogólnokształcące, 4 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie międzyrzeckim funkcjonowała 1 szkoła policealna, do której uczęszczało 170 osób.

Wykres 20. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 20. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 62. Powiat międzyrzecki na tle województwa lubuskiego
 Table 62. Międzyrzecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
			powiat	województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	1539	1515	1503	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	41	42	37	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	635	872	516	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

Libraries and cultural institutions

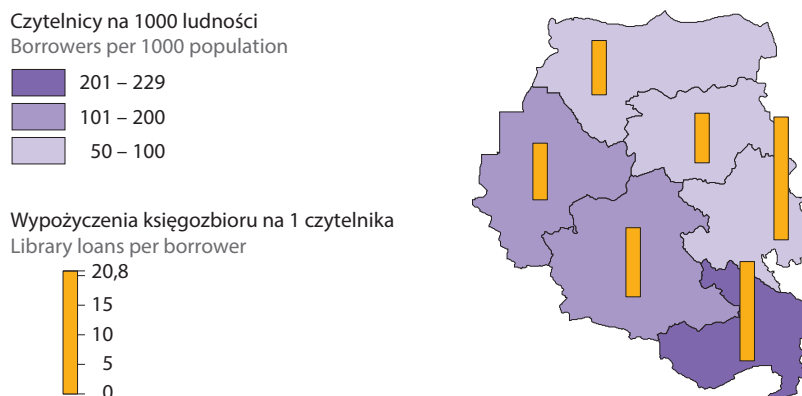
W końcu grudnia 2020 r. w powiecie międzyrzeckim funkcjonowały 22 biblioteki publiczne (łącznie z filiami), tj. 9,0% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek nie uległa zmianie, spadła natomiast liczba woluminów księgozbioru o 15,8% oraz liczba czytelników o 15,5%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 25,8%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Pszczew – 21 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie Przytoczna – 8 woluminów.

Mapa 44. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Map 44. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu międzyrzeckiego instytucje zorganizowały łącznie 218 imprez (6,3% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 24,1 tys. osób.

W powiecie międzyrzeckim działalność prowadziło 6 zespołów artystycznych (1,4% zespołów artystycznych w województwie) – 4 zespoły wokalne i chóry, 1 zespół folklorystyczny oraz 1 taneczny. Zespoły te skupiały łącznie 141 członków, tj. 2,3% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Międzyrzecz – 39,4% ogólnej liczby imprez w powiecie. Także w gminie Międzyrzecz odnotowano najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 212 osób.

Tablica 63. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 63. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	22	16	236,4	8616	106,8
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Międzyrzecz	5	12	100,9	4898	57,3
Skwierzyna	4	-	38,0	1018	9,4
Trzciel	3	1	37,8	1467	24,6
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bledzew	4	-	15,5	594	5,7
Przytoczna	4	-	29,5	283	2,4
Pszczew	2	3	14,7	356	7,4

a W ciągu roku.
 a During the year.

Turystyka

Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu międzyrzeckiego funkcjonowało 35 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 12,5% wszystkich obiektów w województwie. Było to 14 obiektów hotelowych oraz 21 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 2126 miejsc noclegowych, tj. o 11,9% mniej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 26,7% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 39,6% – w hotelach. Pozostałe 73,3% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 40,2% – ośrodki wczasowe i 36,6% – ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe. Miejsca całoroczne stanowiły 72,4% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie międzyrzeckim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 29,6 tys. turystów, tj. 7,4% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 3,4 tys. osób stanowili 11,4% turystów w powiecie i 4,6% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 20,4%, w tym turystów zagranicznych – o 50,5%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminach: Pszczew i Międzyrzecz (odpowiednio: 31,4% i 20,0% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

Tablica 64. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.

Table 64. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	35	27	2126	1540	29628	3382	78870	8911
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Międzyrzecz	7	7	494	494	8271	439	21810	3228
Skwierzyna	5	5	195	195	2288	148	8694	1408
Trzciel	6	6	211	211	6779	2059	11173	2681
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Bledzew	3	1	283	208	1811	-	6102	-
Przytoczna	3	3	110	110	1860	93	3542	139
Pszczew	11	5	833	322	8619	643	27549	1455

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie międzyrzeckim spadła o 37,2 tys., tj. o 32,0%. Wzrosła natomiast liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 0,9 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 11,3%, tj. o 4,4 p. proc. więcej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie międzyrzeckim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 7,4 p. proc. niższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-dreźnieckim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Finanse publiczne

Public finance

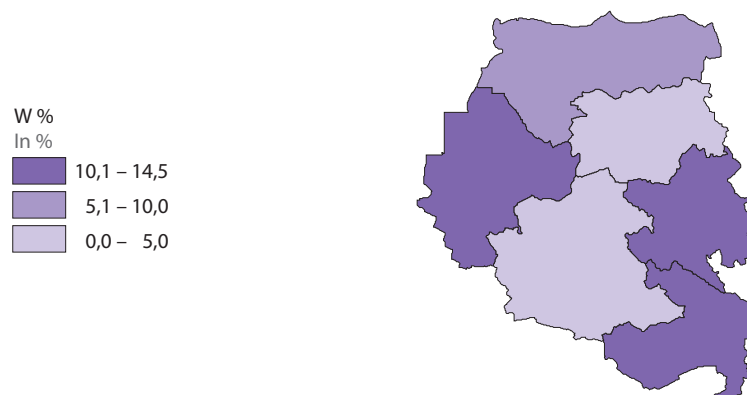
Tablica 65. Powiat międzyrzecki na tle województwa lubuskiego
Table 65. Międzyrzecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	1026	1338	1719	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	1215	1294	1577	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	35,1	38,4	41,7	40,4

W 2020 r. w powiecie międzyrzeckim zanotowano nadwyżkę odpowiadającą 8,3% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne dochody gmin powiatu były wyższe od ich wydatków. W rezultacie skumulowany wynik gmin był dodatni, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła 5,8%. W większości gmin powiatu międzyrzeckiego zanotowano nadwyżkę dochodową, najwyższą w gminie Pszczew (14,5% ogółu dochodów).

Mapa 45. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
Map 45. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu międzyrzeckiego w wysokości 98,6 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 64,1%. Z kolei wydatki w kwocie 90,5 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 27,1%. Saldo budżetu powiatu międzyrzeckiego w 2020 r. wyniosło 8,2 mln zł (wobec deficytu minus 11,1 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu międzyrzeckiego wyniosły 1719 zł i były o 32,0% wyższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1577 zł na 1 mieszkańca, były o 31,1% wyższe od średnich wydatków powiatów 1 na mieszkańca w województwie.

Powiat międzyrzecki lokuje się w grupie powiatów o relatywnie wysokim wśród powiatów województwa udziale dochodów własnych w ogóle dochodów budżetu, który w 2020 r. wyniósł 41,7% (tj. o 1,3 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu był jednym z wyższych wśród powiatów i wyniósł 27,2% (tj. o 3,7 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie). Jednocześnie udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 31,1%, tj. o 5,0 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu międzyrzeckiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 4,2 mln zł, tj. (w stosunku do 0,1 mln w 2015 r.). W strukturze dochodów powiatu górzowskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 4,2% (wobec 0,2% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 86,4% stanowiły wydatki bieżące, w tym 56,4% stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 13,6% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe, w tym 11,8% - wydatki inwestycyjne. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 186 zł, tj. były o 26,2% niższe niż w 2015 r. i ponad dwukrotnie wyższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 66. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
Table 66. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	1719	717	1577	1363	186
Dochody i wydatki budżetów gmin Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Międzyrzecz	5568	2949	5568	4737	785
Skwierzyna	5577	2481	5105	4822	279
Trzciel	5934	2312	5186	4616	570
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bledzew	5705	2453	5080	4548	532
Przytoczna	5970	2697	5690	5149	542
Pszczew	7083	3458	6054	5541	512

Budżety gmin

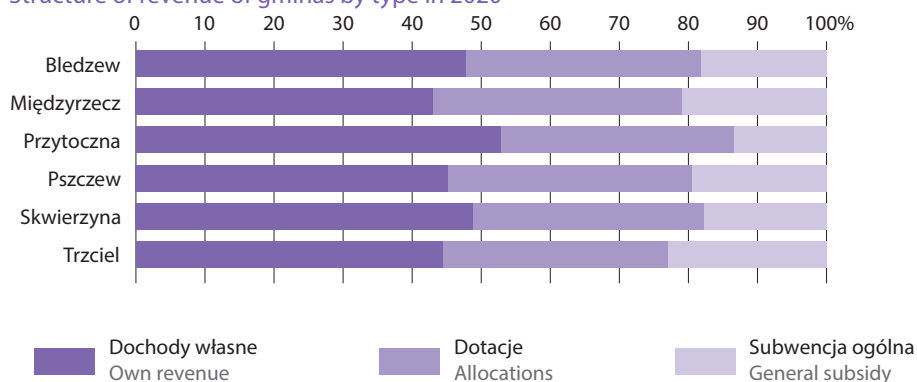
Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu międzyrzeckiego zbiorczo wyniosły 331,2 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 54,9%. W strukturze dochodów gmin powiatu międzyrzeckiego 47,7% stanowiły dochody własne (tj. o 6,6 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 34,1% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 11,8 p. proc.), a 18,1% – subwencja ogólna (o 5,3 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu międzyrzeckiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Pszczew (o 16,3% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Skwierzyna, stanowiące 91,6% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 21. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.

Chart 21. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu międzyrzeckiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5773 zł (tj. o 5,2% mniej niż przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2756 zł (tj. o 2,3% mniej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu międzyrzeckiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 11,6 mln zł, tj. 3,5% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to mniej niż w 2015 r. o 4,6 p. proc.

Spośród gmin powiatu międzyrzeckiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Trzciel (6,8%). Z kolei najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Przytoczna (1,2%).

Łączne wydatki gmin powiatu międzyrzeckiego w 2020 r. wzrosły do 312,1 mln zł (tj. o 52,1% w porównaniu z 2015 r.) W strukturze wydatków gmin powiatu 88,7% stanowiły wydatki bieżące, a 10,9% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie międzyrzeckim wyniosły 5440 zł (tj. o 8,4% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4827 zł, a wydatki inwestycyjne - 592 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 26,8% ogółu wydatków gmin powiatu międzyrzeckiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Trzciel (33,8%), a najniższy w gminie Międzyrzecz (24,5%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu międzyrzeckiego wyniosły średnio 1458 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1250 zł na 1 mieszkańca w gminie Bledzew do 1751 zł w gminie Trzciel.

Tablica 67. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 67. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. zł in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Międzyrzecz	4799,6	3,5
Skwierzyna	1790,7	2,7
Trzciel	2591,0	6,8
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Bledzew	718,1	2,9
Przytoczna	386,1	1,2
Pszczew	1342,9	4,4

Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy

Tablica 68. Powiat międzyrzecki na tle województwa lubuskiego
 Table 68. Międzyrzecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	6,0	6,0	6,2	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	1026	1050	1080	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	714	741	761	856

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

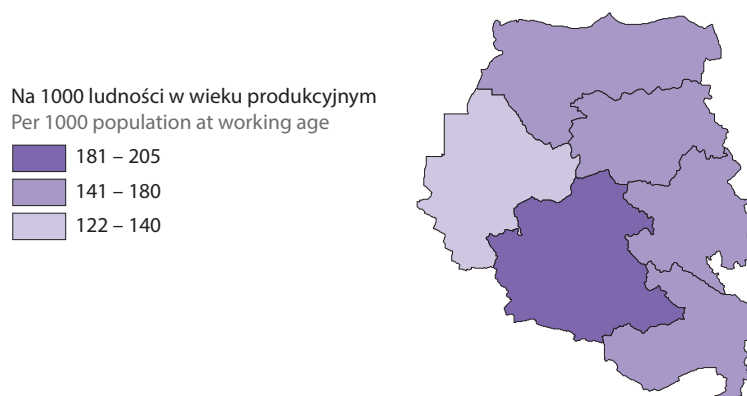
W końcu grudnia 2020 r. w powiecie międzyrzeckim zarejestrowanych było 6,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 5,1% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 169 (o 2,8%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminach miejsko-wiejskich: Międzyrzecz oraz Skwierzyna, odpowiednio: 48,8% i 20,9% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Powiat międzyrzecki zajmuje 7. lokatę wśród powiatów ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na ludność w wieku produkcyjnym. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 179 podmiotów gospodarczych.

Powiat międzyrzecki wyróżnia jeden z wyższych wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 24,0% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 3,8% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 72,2%.

Mapa 46. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 46. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Gmina Międzyrzecz mieści się w grupie gmin o wysokiej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym, bowiem wskaźnik 205 plasuje ją na 13. miejscu w województwie.

Spółki handlowe w liczbie 410 stanowiły 6,6% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 85 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (20,7% ogółu spółek handlowych w powiecie).

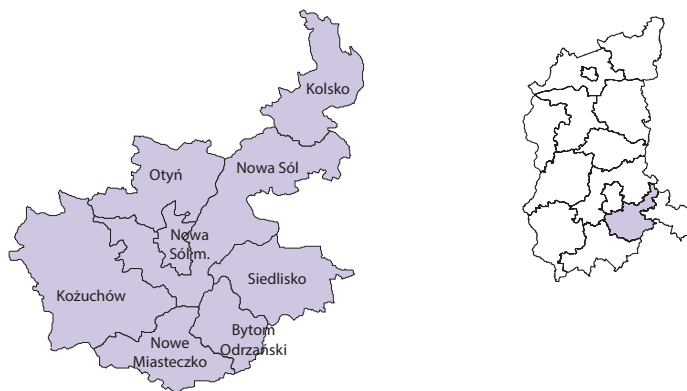
Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie Międzyrzecz – 57,6% ogółu tych spółek w powiecie.

Tablica 69. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 69. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil partnerships	spółdziel- nie co-operatives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions, as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT MIĘDZYRZECKI MIĘDZYRZECKI POWIAT	6168	410	85	257	27	253	4345
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Międzyrzecz	3008	195	49	144	10	103	2130
Skwierzyna	1287	87	12	51	8	51	870
Trzciel	671	43	5	24	3	31	449
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Bledzew	321	9	3	7	2	18	228
Przytoczna	481	51	8	19	1	22	354
Pszczew	400	25	8	12	3	28	314

POWIAT NOWOSOLSKI

NOWOSOLSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

Tablica 70. Powiat nowosolski na tle województwa lubuskiego
 Table 70. Nowosolski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	21,6	21,3	21,4	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	69,2	70,2	70,5	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	369	386	386

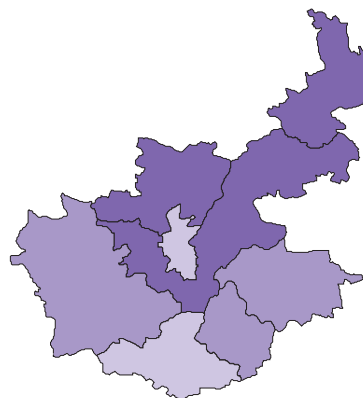
Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 47. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 47. Forest cover in 2020. As of 31 December

Lesistość w %
 Forest cover in %

- 40,1 – 56,9
- 25,1 – 40,0
- 12,4 – 25,0

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu nowosolskiego zajmowały obszar 31040,5 ha stanowiąc 4,4% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 30241,4 ha porastały 39,2% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Nowa Sól (56,9%), Otyń (45,9%) i Kolsko (45,6%), a najniższy w mieście Bytom Odrzański (2,1%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu nowosolskiego wyniosła 16472,7 ha, co stanowiło 1,2% powierzchni geograficznej województwa i 21,4% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowała się gmina wiejska Nowa Sól (7,8%), a najmniejszym gmina Siedlisko (0,5%).

Tablica 71. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 71. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha	in ha		
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	16472,7	142,4	16412,4	73,3	90
Gmina miejska Urban gmina					
Nowa Sól	-	-	-	-	17
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Bytom Odrzański	2064,1	56,1	2067,2	-	10
Kozuchów	437,9	-	431,6	6,3	21
Nowe Miasteczko	667,3	-	667,3	-	4
Otyń	2619,6	47,1	2558,2	28,0	5
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Kolsko	4314,3	39,2	4314,5	28,2	8
Nowa Sól	5989,5	-	5993,7	10,7	14
Siedlisko	380,0	-	380,0	-	11

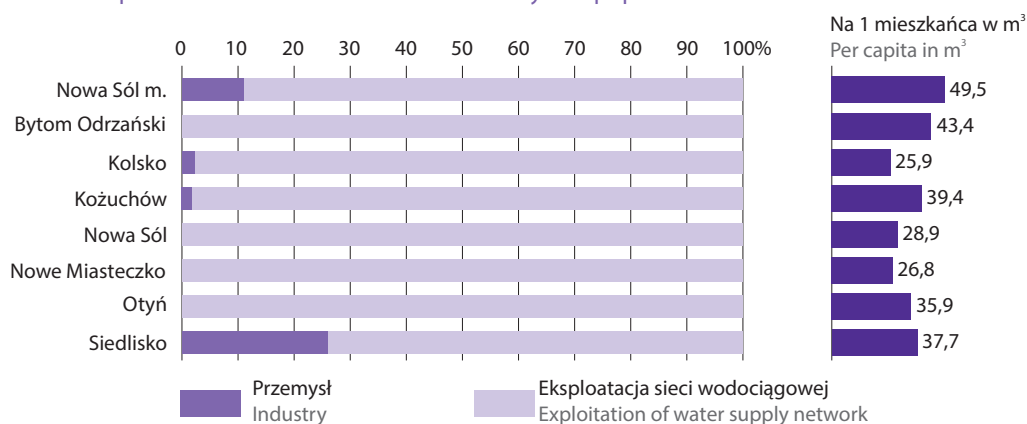
Wykorzystanie i ochrona wód

Water use and protection

Nowosolski był 9. powiatem w województwie pod względem zużycia wody ogółem. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 41,7 m³ wody, tj. o 33,7 m³ mniej niż średnio w województwie. Najwięcej – 92,7% zużytej wody – wykorzystano eksploatując sieć wodociągową, a pozostałe 7,3% zużyto na cele produkcyjne w przemyśle.

W gminach o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano poprzez eksploatację sieci wodociągowej (miasto Nowa Sól – 88,8%, pozostałe 11,2% zużycia pochodziło z działalności produkcyjnej w przemyśle). Zużycie wody w większości gmin powiatu nowosolskiego w 100% zdeterminowane było eksploatacją sieci wodociągowej.

Wykres 22. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 22. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 2234 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 7,2% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 11,9% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 70,5% mieszkańców powiatu nowosolskiego (o 1,3 p. proc. więcej niż w 2015 r.). Stosunkowo wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności stawia powiat nowosolski na 9. lokacie w województwie.

Tablica 72. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 72. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczone Treated		Nieoczyszczone Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam ³	in dam ³	w dam ³	in dam ³	
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	2234	2228	11,9	6	-	70,5
Gmina miejska Urban gmina						
Nowa Sól	1629	1629	-	-	-	93,9
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Bytom Odrzański	131	131	100,0	-	-	84,1
Kożuchów	151	145	2,8	6	-	52,4
Nowe Miasteczko	83	83	100,0	-	-	57,8
Otyń	117	117	-	-	-	53,8
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Kolsko	26	26	100,0	-	-	38,7
Nowa Sól	75	75	-	-	-	39,7
Siedlisko	22	22	100,0	-	-	22,6

Odpady komunalne

Municipal waste

W 2020 r. w powiecie nowosolskim zebrano 33,2 tys. ton odpadów komunalnych (o 4,1% więcej niż przed rokiem), z tego 87,9% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca wzrosła do 386 kg z 369 kg przed rokiem.

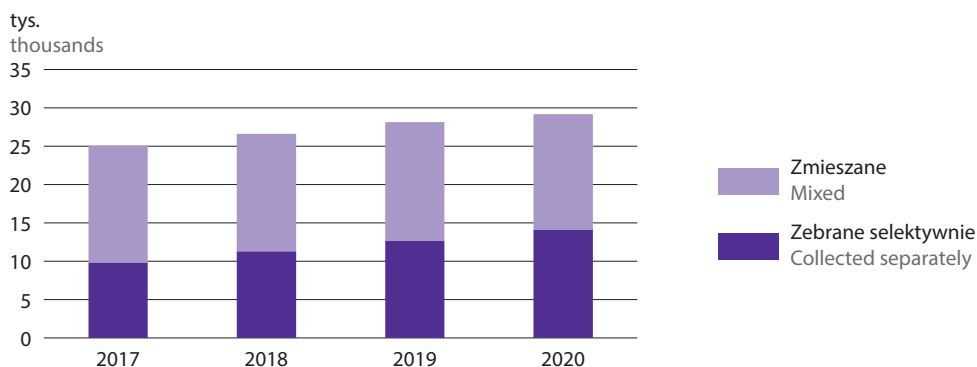
Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (15,0 tys. ton, tj. 51,5% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 2,9%. Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie zebrano selektywnie 14,2 tys. ton odpadów tj. o 11,9% więcej w porównaniu z 2019 r.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 48,5% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 44,9%). Były to głównie odpady biodegradowalne (46,7%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie tworzyw sztucznych, odpadów wielkogabarytowych oraz papieru i tektury (odpowiednio 18,2%, 13,2% i 11,0%).

Tablica 73. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.
 Table 73. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszka- kańca w kg Per capi- ta in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	29192	14151	1559	1542	2582	1861	6607	386
Gmina miejska Urban gmina								
Nowa Sól	12814	5689	866	659	1257	472	2435	372
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Bytom Odrzański	1419	660	46	82	86	147	298	329
Kozuchów	4363	1444	108	219	236	401	480	344
Nowe Miasteczko	1327	545	31	85	84	149	196	311
Otyń	3188	2075	175	164	338	211	1187	480
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Kolsko	1435	884	80	79	142	96	486	488
Nowa Sól	3133	2018	144	181	293	253	1147	502
Siedlisko	1513	837	109	73	144	132	378	430

Wykres 23. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych
 Chart 23. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 74. Powiat nowosolski na tle województwa lubuskiego
 Table 74. Nowosolski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	87,3	86,2	85,7	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	113	112	111	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	64,5	65,8	65,5	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	61,2	68,6	69,5	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	-1,1	-2,4	-4,6	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perman- ent residence per 1000 population	-1,7	-2,5	-0,4	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
 a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Powiat nowosolski, 11. pod względem powierzchni powiat w województwie lubuskim, zamieszkuje 8,5% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 1,8% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu nowosolskiego, do prawie 73,1 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 8,3% ludności województwa lubuskiego.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Tablica 75. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 75. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship = 100	ogółem total	województwo=100 voivodship = 100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	771	5,5	85733	8,5	43967
Gmina miejska Urban gmina					
Nowa Sól	22	0,2	38191	3,8	20019
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Bytom Odrzański	52	0,4	5376	0,5	2707
Kozuchów	179	1,3	15901	1,6	8171
Nowe Miasteczko	77	0,6	5333	0,5	2669
Otyń	92	0,7	7079	0,7	3482
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Kolsko	81	0,6	3307	0,3	1626
Nowa Sól	176	1,3	6992	0,7	3529
Siedlisko	92	0,7	3554	0,4	1764

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie miejskiej Nowa Sól (o 3,3%) i gminie miejsko-wiejskiej Nowe Miasteczko (o 2,8%). Spadła też liczba mieszkańców gmin miejsko-wiejskich: Bytom Odrzański i Kozuchów, oraz gminy wiejskiej Siedlisko (po ok. 2,0%). Wzrost liczby ludności odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Otyń (o 2,7%) i gminie wiejskiej Nowa Sól (o 2,1%).

Struktura ludności Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział (51,3%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był nieznacznie niższy niż średnia dla województwa (na poziomie 51,4%). Wartość tego wskaźnika była największa w gminie miejskiej Nowa Sól (52,4%), a najmniejsza w gminie miejsko-wiejskiej Otyń i gminie wiejskiej Kolsko (po 49,2%).

W rezultacie nieznacznie niższy niż średnia wojewódzka był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie nowosolskim przypadało 105 kobiet (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejskiej Nowa Sól (110) i gminie miejsko-wiejskiej Kozuchów (106). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminie miejsko-wiejskiej Otyń i gminie wiejskiej Kolsko (po 97), kolejno w gminie wiejskiej Siedlisko (99), gminie miejsko-wiejskiej Nowe Miasteczko (100) i Bytom Odrzański (101), oraz w gminie wiejskiej Nowa Sól (102).

Wskaźnik urbanizacji

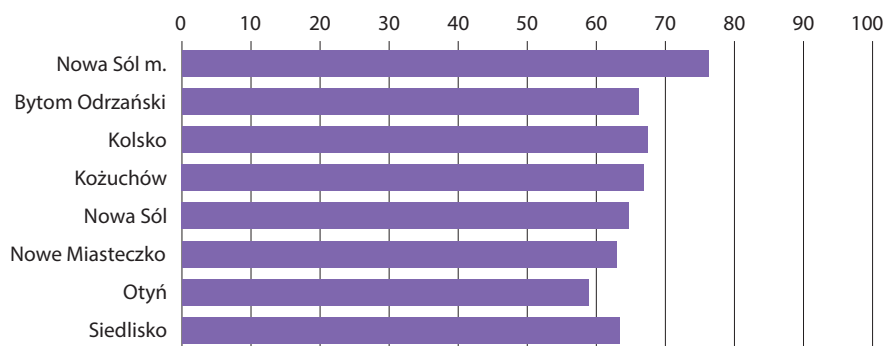
Powiat nowosolski wyróżnia najwyższy w województwie wskaźnik urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 65,5% i był o 1 p. proc. większy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika była wyższa od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu nowosolskiego 59,0% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 70 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 3 osoby więcej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik ten znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w nowosolskim wzrośnie do 80.

Wśród gmin powiatu nowosolskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 59 w gminie miejsko-wiejskiej Otyń do 76 w gminie miejskiej Nowa Sól. W tej ostatniej odnotowano największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. (o 12 osób), przy średnim wzroście w powiecie o ponad 8 osób.

Wykres 24. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 24. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

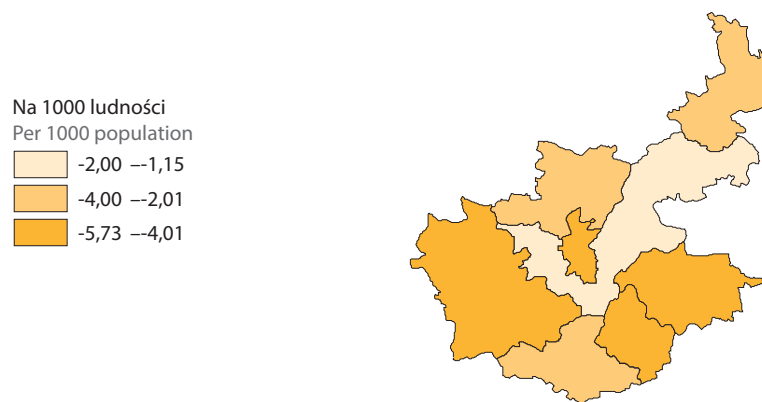
W powiecie nowosolskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności powiatu była podobna do średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,5). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 1,6. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,2 na 1000 ludności i był nieco wyższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,8.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 8,5, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. o 0,6. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 13,1 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 10,2 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat nowosolski, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 4,6, wobec minus 1,1 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był wyższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

Tablica 76. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI
 Table 76. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	730	1127	-397
Gmina miejska Urban gmina			
Nowa Sól	311	527	-216
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Bytom Odrzański	42	68	-26
Koźuchów	150	241	-91
Nowe Miasteczko	48	60	-12
Otyń	57	74	-17
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Kolsko	29	39	-10
Nowa Sól	65	73	-8
Siedlisko	28	45	-17

Mapa 48. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 48. Natural increase per 1000 population in 2020

W każdej gminie w powiecie nowosolskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejsko-wiejskiej Koźuchów – na poziomie minus 5,7 w przeliczeniu na 1000 ludności. W odniesieniu do 2015 r. największy spadek przyrostu naturalnego zanotowano w gminie wiejskiej Siedlisko (z 4,1 do minus 4,8 na 1000 ludności).

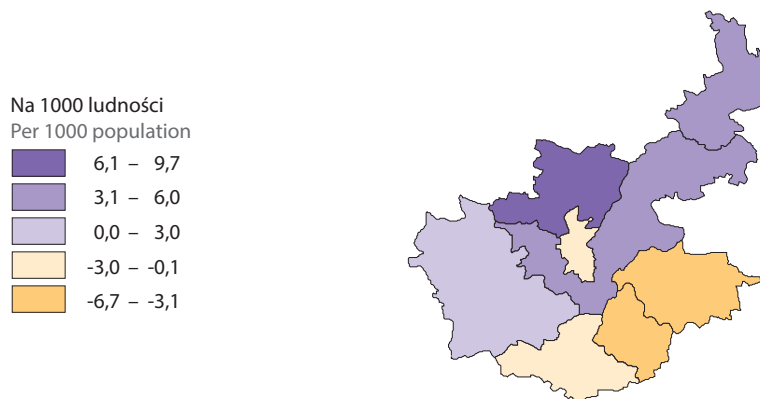
W 2020 r. w gminie miejsko-wiejskiej Bytom Odrzański odnotowano jeden z niższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik obniżył się z 8,9 do 7,8 w przeliczeniu na 1000 ludności. Najwyższy współczynnik zgonów w powiecie był w gminie miejsko-wiejskiej Koźuchów. Wskaźnik ten zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. z 11,9 do 15,2.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

W powiecie nowosolskim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 1,7 do minus 0,4 w przeliczeniu na 1000 ludności.

Mapa 49. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 49. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu nowosolskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Bytom Odrzański (minus 6,7 na 1000 ludności) i gminie wiejskiej Siedlisko (minus 5,3).

Liczba wymeldowań z pobytu stałego w gminie miejskiej Nowa Sól (389) i gminie miejsko-wiejskiej Kożuchów (213) była największa w powiecie. Łącznie było to ponad 58% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 299 i 233, tj. łącznie 54% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 77. Powiat nowosolski na tle województwa lubuskiego
 Table 77. Nowosolski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	173	189	189	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	17,9	6,2	7,1	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3507,98	4517,64	4625,15	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie nowosolskim stanowili 7,0% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (16,2 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 7,4% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 189 (tj. o 40 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 48,9%, tj. o 1,0 p. proc. mniej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba wzrosła w stosunku do 2015 r. o 6,6%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn o 8,2%.

Tablica 78. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 78. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	16191	7,0	7925
Gmina miejska Urban gmina			
Nowa Sól	11277	4,9	5487
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Bytom Odrzański	806	0,3	415
Kozuchów	1801	0,8	909
Nowe Miasteczko	525	0,2	240
Otyń	496	0,2	286
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Kolsko	229	0,1	159
Nowa Sól	783	0,3	260
Siedlisko	274	0,1	169

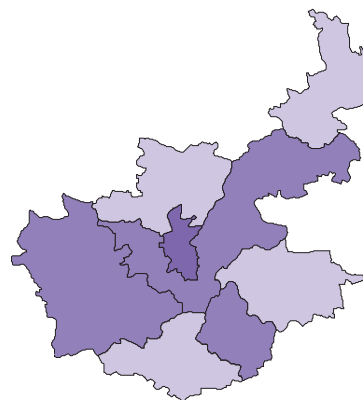
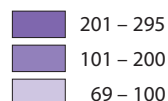
^a Patrz Uwagi ogólne
^a See general notes.

W powiecie nowosolskim notuje się wysoki odsetek pracujących w przemyśle i budownictwie (w 2020 r. było to 50,5% ogółu pracujących w powiecie, wobec 38,4% średnio w województwie). Udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wyniósł 1,4%, a w przedsiębiorstwach usługowych – 48,1% (wobec odpowiednio 2,4% i 59,2% średnio w województwie).

Blisko 70,0% pracujących w powiecie nowosolskim pracowało w gminie miejskiej Nowa Sól. Dalsze 11,1% ogółu pracujących w powiecie koncentrowała gmina miejsko-wiejska Kozuchów. W gminach tych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców było odpowiednio 295 i 113 pracujących.

Mapa 50. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 50. Employed persons in 2020. As of 31 December

Na 1000 ludności
 Per 1000 population

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie nowosolskim stanowili 8,2% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 61,7% do 1,9 tys. osób. Stopa bezrobocia w końcu 2020 r. wyniosła 7,1% i była jedną z wyższych w województwie (wyższą stopę bezrobocia zanotowano m.in. w powiecie zielonogórskim i wschowskim).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 58,3% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 60,6%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 63,2%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie nowosolskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 72,7%, tj. w większym stopniu niż średnio w województwie (spadek o 51,8%). Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 41,6% (tj. o 16,7 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 9,6% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 3,2 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniejszy niż w 2015 r. (o 0,9 p. proc.) był odsetek absolwentów, którzy stanowili 2,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zwiększył się udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 28,9%, tj. o 0,5 p. proc. więcej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu nowosolskiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie Kozuchów (28 osób), a najmniej w gminie Bytom Odrzański (19 osób na 1000 ludności), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 23 osoby na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

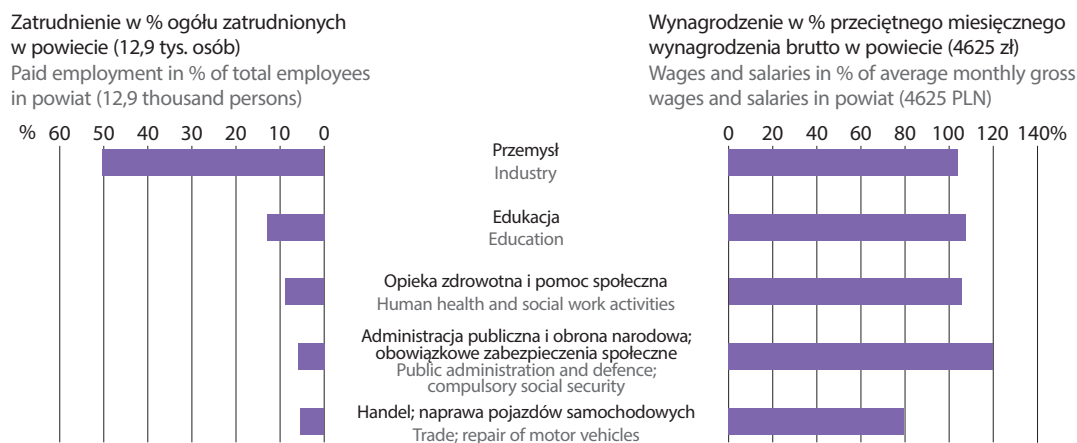
Tablica 79. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 79. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	1936	8,2	1128
Gmina miejska Urban gmina			
Nowa Sól	743	3,1	408
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Bytom Odrzański	104	0,4	63
Kozuchów	452	1,9	263
Nowe Miasteczko	145	0,6	101
Otyń	143	0,6	83
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Kolsko	76	0,3	48
Nowa Sól	178	0,8	108
Siedlisko	95	0,4	54

Wynagrodzenia Wages and salaries

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie nowosolskim w 2020 r. wyniosło 4625 zł, tj. było o 4,3% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 31,8% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

Wykres 25. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 25. Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 80. Powiat nowosolski na tle województwa lubuskiego
Table 80. Nowosolski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	73,7	74,4	74,6	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	49,4	49,3	56,4	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	2,4	3,6	4,5	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 551,3km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 71,5 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 95,4% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie nowosolskim wyniosło 30,1 m³, o 13,2% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu nowosolskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca zanotowano w gminach Kożuchów i Bytom Odrzański (odpowiednio 33,8 m³ i 33,4 m³, tj. 6,3% i 5,0% więcej niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Kolsko (21,6 m³, tj. 67,9% średniego w województwie).

W porównaniu z 2015 r. wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 14,1% do 323,6 km). Na 100 km² przypadało 42,0 km sieci. Było to o 9,0 km na 100 km² więcej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 74,6% mieszkańców powiatu nowosolskiego (wobec 73,7% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 297,7 km. km, tj. o 12,2% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 38,6 km sieci (wobec 34,4 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 56,4% (wobec 49,4% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu zwiększyła się o 19,6% do 18,7 tys. Przeciętnie zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 2324,4 kWh, tj. o 2,7% więcej niż w 2015 r.

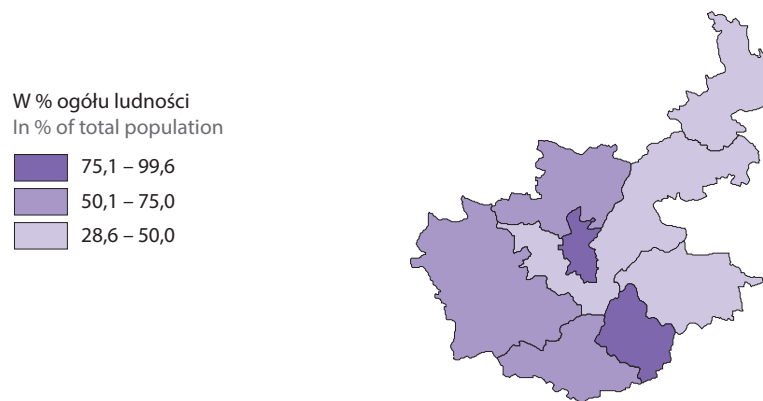
W Nowej Soli na 100 km² powierzchni przypadało 464,8 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 0,2 km na 100 km² powierzchni w gminie Kolsko do 81,3 km w gminie Bytom Odrzański.

Najwyższy odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej notowano w gminie Nowa Sól (97,7%), a najniższy w gminie Kolsko (0,1%). W gminie Siedlisko nie występuje instalacja sieci gazowej.

Tablica 81. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 81. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	551,3	71,5	95,4	323,6	42,0	74,6
Gmina miejska Urban gmina						
Nowa Sól	91,4	419,3	99,8	108,8	499,1	99,6
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Bytom Odrzański	54,5	104,0	96,5	29,1	55,6	76,2
Kożuchów	140,8	78,6	90,0	43,7	24,4	56,5
Nowe Miasteczko	44,6	58,0	96,2	27,9	36,3	62,5
Otyń	75,2	82,0	99,1	42,0	45,8	56,6
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Kolsko	24,5	30,4	67,3	25,4	31,5	28,6
Nowa Sól	77,9	44,3	97,3	39,9	22,7	43,5
Siedlisko	42,4	46,0	84,8	6,8	7,4	42,7

Mapa 51. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 51. Consumers using sewage network in 2020

W powiecie nowosolskim w końcu 2020 r. było 34,3 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 1948 kWh, tj. o 0,7% mniej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 776 kWh (wobec 699 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

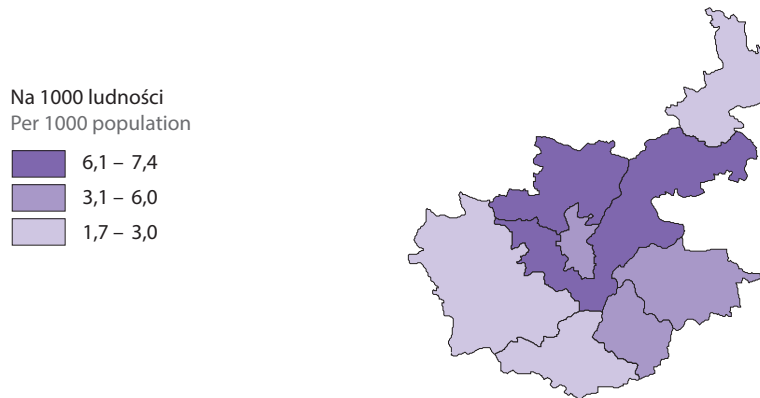
Mieszkania Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie nowosolskim zwiększyła się o 84,1% w stosunku do 2015 r. Były to 383 mieszkania (tj. 7,4% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 219 mieszkań w budownictwie indywidualnym (tj. 10,5% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 97,1 m² (wobec 92,7 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w Nowej Soli (50,1% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie). Najmniej mieszkań (7) oddano do użytkowania w gminie Kolsko.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 4,5 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 1256 mieszkań, tj. 85,4% średniej w województwie.

Mapa 52. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 52. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu Transport infrastructure

W powiecie nowosolskim znajduje się 459,8 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 6,4% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 59,7 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 628 wobec 501 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 60 wypadków drogowych (wobec 56 w 2015 r.), tj. 9,9% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 69,8 wypadków (wobec 64,1 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu nowosolskiego zginęły 4 osoby (w 2015 r. - 10), a 71 zostało rannych (w 2015 r. 78).

W powiecie nowosolskim znajduje się 86,1 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 1117,1 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spośród gmin powiatu nowosolskiego najdłuższe ścieżki rowerowe znajdują się w Nowej Soli 75,2 km.

Edukacja i wychowanie

Education

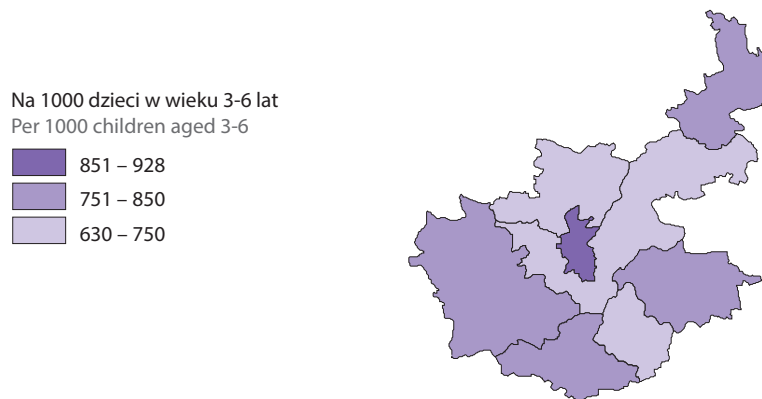
Tablica 82. Powiat nowosolski na tle województwa lubuskiego
 Table 82. Nowosolski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	600	868	833	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	87,7	88,4	89,0	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	49,2	72,4	74,5	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	1,1	0,7	0,9	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 53. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 53. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie nowosolskim funkcjonowało 38 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 7,7% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek wzrosła o 2, tj. o 5,6%.

Przedszkola stanowiły 73,7% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli wzrosła o 4, tj. o 16,7%.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 2,7 tys. dzieci, tj. o 15,9% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Dzieci w przedszkolach stanowiły 90,5% wszyst-

kich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, tj. o 2,0 p. proc. więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Średnio na 1 przedszkole w powiecie nowosolskim przypadało 89 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie miejskiej Nowa Sól (46,4% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 52,3% dzieci z terenu powiatu nowosolskiego.

Tablica 83. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021
 Table 83. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	38	28	2744	2483
Gmina miejska Urban gmina				
Nowa Sól	14	13	1305	1298
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Bytom Odrzański	1	1	128	128
Kozuchów	8	5	542	415
Nowe Miasteczko	2	1	155	125
Otyń	3	2	208	193
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Kolsko	2	2	102	102
Nowa Sól	5	2	182	118
Siedlisko	3	2	122	104

Szkoły podstawowe Primary schools

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie nowosolskim funkcjonowały 24 szkoły podstawowe.

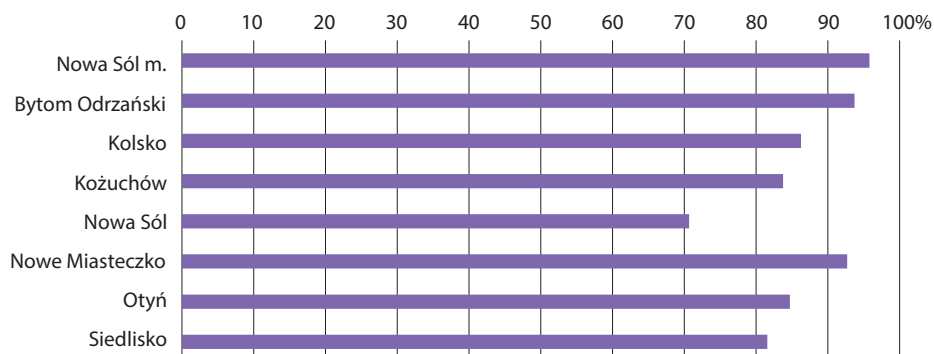
W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 ich liczba nie uległa zmianie. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 6,9 tys. dzieci, tj. 8,3% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 18,5%, natomiast zmniejszyła się liczba absolwentów szkół podstawowych o 2,5%. Na jedną szkołę w powiecie nowosolskim przypadało średnio 286 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejskiej Nowa Sól (33,3% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Wykres 26. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 26. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 84. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2019/2020
 Table 84. Primary schools for children and youth in the 2019/2020 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	24	6857	785	371
Gmina miejska Urban gmina				
Nowa Sól	8	3076	331	150
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Bytom Odrzański	1	480	61	22
Koźuchów	4	1186	142	64
Nowe Miasteczko	2	459	52	28
Otyń	2	592	56	27
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Kolsko	2	275	43	25
Nowa Sól	3	466	62	37
Siedlisko	2	323	38	18

^a Z poprzedniego roku szkolnego.
^a From previous school year.

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie nowosolskim 89,0% i był o 4,3 p. proc. niższy niż ogółem w województwie.

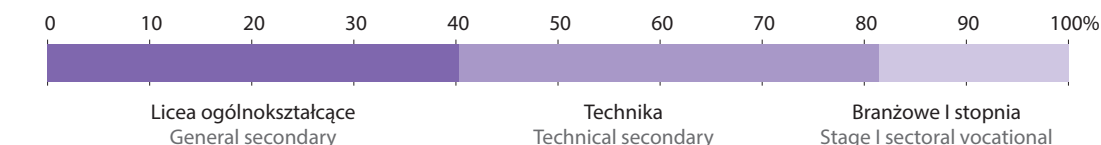
Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie nowosolskim pozostawało 10 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 2,9 tys. uczniów. Były to 3 branżowe szkoły I stopnia, 3 licea ogólnokształcące, 3 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie nowosolskim funkcjonowała również 1 szkoła policealna, w której kształciło się 55 uczniów.

Wykres 27. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 27. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

a Łącznie ze specjalnymi.
 a Including special schools.

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 85. Powiat nowosolski na tle województwa lubuskiego
 Table 85. Nowosolski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	3235	3590	3572	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	8	6	6	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	198	145	100	396

a W ciągu roku.
 a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

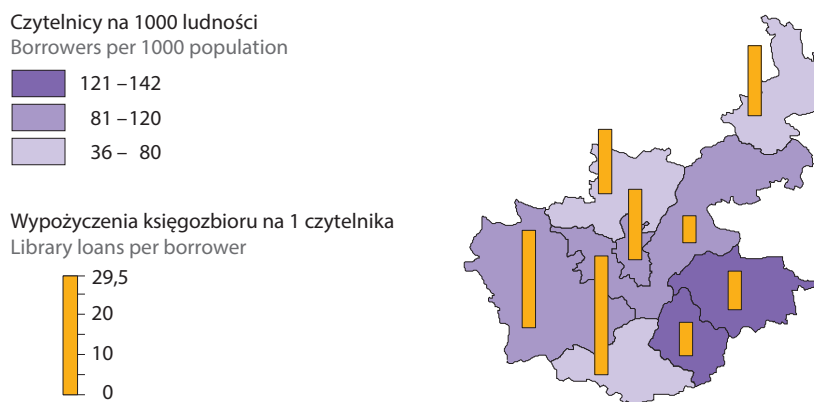
Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie nowosolskim funkcjonowało 21 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 8,6% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek zmniejszyła się o 4 placówki (o 16,0%), obniżeniu uległa także liczba woluminów księgozbioru (o 11,2%) oraz liczba czytelników (o 29,8%).

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 38,9%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Nowe Miasteczko – 30 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie wiejskiej Nowa Sól – 7 woluminów.

Mapa 54. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Map 54. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu nowosolskiego instytucje zorganizowały łącznie 134 imprezy (3,8% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 11,0 tys. osób.

W powiecie nowosolskim działalność prowadziło 35 zespołów artystycznych (8,4% zespołów artystycznych w województwie), w tym 11 zespołów tanecznych, 7 zespołów muzycznych (instrumentalnych), 5 zespołów wokalnych i chórów, 5 teatralnych oraz 3 zespoły folklorystyczne. Zespoły te skupiały łącznie 426 członków, tj. 7,0% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Siedlisko – 33,6% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie Otyń odnotowano najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 120 osób.

Tablica 86. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 86. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy Borrowers	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	21	3	281,0	8761	148,1
Gmina miejska Urban gmina					
Nowa Sól	2	-	98,3	4271	74,7
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Bytom Odrzański	1	-	24,3	767	6,4
Koźuchów	9	-	87,0	1606	38,9
Nowe Miasteczko	1	-	8,5	332	9,8
Otyń	2	-	16,8	255	4,1
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Kolsko	1	-	9,4	246	4,3
Nowa Sól	3	3	19,3	818	5,5
Siedlisko	2	-	17,4	466	4,5

a W ciągu roku.
 a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu nowosolskiego funkcjonowało 10 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 3,6% wszystkich obiektów w województwie. Było to 6 obiektów hotelowych oraz 4 pozostałe obiekty noclegowe, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 546 miejsc noclegowych, tj. o 25,9% mniej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 62,6% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 79,2% – w hotelach. Pozostałe 37,4% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 68,6% – ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe. Miejsca całoroczne stanowiły 74,4% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie nowosolskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 8,6 tys. turystów, tj. 2,2% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 0,6 tys. osób stanowili 6,4% turystów w powiecie i 0,8% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 50,1%, w tym turystów zagranicznych – o 56,5%.

Tablica 87. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.
Table 87. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	10	8	546	406	8634	551	18102	1680
Gmina miejska Urban gmina								
Nowa Sól	4	4	144	144	3874	345	6880	613
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Bytom Odrzański	1	1	50	50	.	.	.	.
Otyń	2	2	71	71	.	.	.	.
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Kolsko	2	1	181	141	.	.	.	.
Nowa Sól	1	-	100	-	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie miejskiej Nowa Sól oraz gminach Kolsko i Otyń (odpowiednio: 40,0% i po 20,0% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie nowosolskim spadła o 15,2 tys., tj. o 45,7%. Zmniejszyła się również liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 1,6 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 9,3%, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie nowosolskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych był najniższy w województwie, wyniósł 12,0% i ukształtował się na poziomie o 9,1 p. proc. niższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeneckim (29,1%).

Finanse publiczne

Public finance

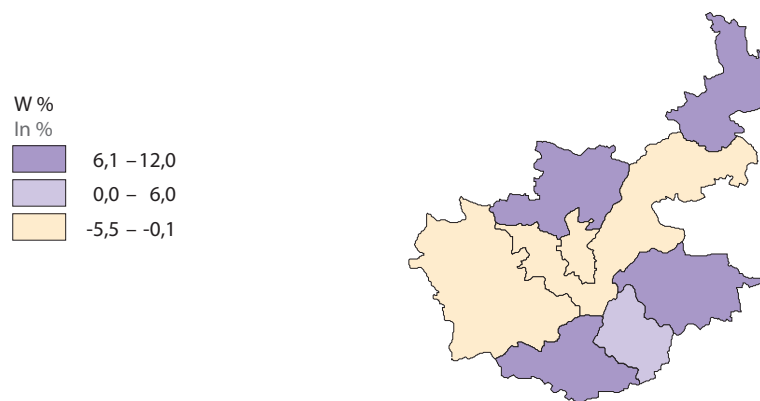
Tablica 88. Powiat nowosolski na tle województwa lubuskiego
 Table 88. Nowosolski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	836	1 291	1 160	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	818	1 321	1 181	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	32,3	32,2	37,1	40,4

W 2020 r. w powiecie nowosolskim, jako jedynym w województwie, zanotowano deficyt odpowiadający minus 1,8% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne dochody gmin powiatu były niższe od ich wydatków. W rezultacie skumulowany wynik gmin był ujemny, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła minus 0,1%. Spośród gmin powiatu nowosolskiego w większości zanotowano nadwyżkę dochodów nad wydatkami, w trzech gminach natomiast deficyt budżetowy (w gminach miejskiej i wiejskiej Nowa Sól oraz gminie Kozuchów). Największy deficyt budżetowy zanotowano w gminie Kozuchów (minus 5,0% ogółu dochodów) oraz w Nowej Soli (minus 3,8% ogółu dochodów).

Mapa 55. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 55. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu nowosolskiego w wysokości 99,7 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 36,6%. Z kolei wydatki w kwocie 101,6 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 42,0%. Powiat nowosolski zakończył 2020 r. deficytem w wysokości 1,8 mln zł (wobec nadwyżki 1,5 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu nowosolskiego wyniosły 1160 zł i były o 11,0% niższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1181 zł na 1 mieszkańca, były o 1,9% niższe od średnich wydatków powiatów na 1 mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu nowosolskiego ogółem wyniósł w 2020 r. 37,1% (tj. o 3,3 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu był jednym z najniższych wśród powiatów i wyniósł 19,9% (tj. o 3,6 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie). Jednocześnie udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 43,0%, tj. o 6,9 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu nowosolskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 5,3 mln zł, tj. (w stosunku do 1,3 mln w 2015 r.). W strukturze dochodów powiatu nowosolskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 5,3% (wobec 1,8% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 86,5% stanowiły wydatki bieżące, w tym 54,7% stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 13,5% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 159 zł, w stosunku do 41 zł w 2015 r. Wydatki te były także o 84,9% wyższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 89. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
 Table 89. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	1160	430	1181	1022	159
Dochody i wydatki budżetów gmin Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gmina miejska Urban gmina					
Nowa Sól	5304	2697	5505	4066	1438
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Bytom Odrzański	5795	1857	5478	4070	1408
Koźuchów	4715	1798	4952	4179	745
Nowe Miasteczko	5742	1919	5303	4976	327
Otyń	5660	2113	4980	4408	571
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Kolsko	5840	2098	5425	4907	518
Nowa Sól	5641	2678	5744	4225	1519
Siedlisko	6046	1752	5616	5106	510

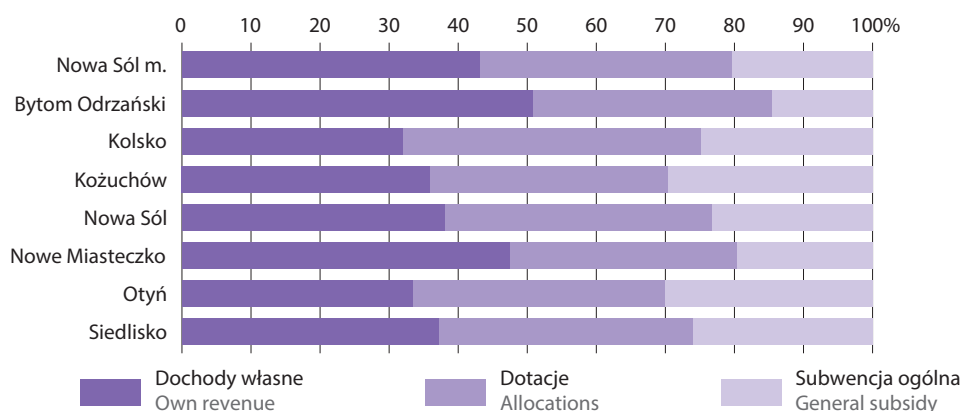
Budżety gmin

Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu nowosolskiego zbiorczo wyniosły 461,1 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 58,8%. W strukturze dochodów gmin powiatu 43,3% stanowiły dochody własne (tj. o 4,0 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 36,4% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 10,8 p. proc.), a 20,3% – subwencja ogólna (o 6,8 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu nowosolskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w mieście Nowa Sól (o 4,4% niższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Kozuchów, stanowiące 63,7% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 28. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
Chart 28. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu nowosolskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5361 zł (tj. o 12,0% więcej niż wyniosła przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2319 zł (tj. o 17,8% mniej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu nowosolskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 18,9 mln zł, tj. 4,1% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to mniej niż w 2015 r. o 0,7 p. proc.

Spośród gmin powiatu nowosolskiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Bytom Odrzański (11,7%). Z kolei najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie wiejskiej Nowa Sól (0,5%).

Łączne wydatki gmin powiatu nowosolskiego w 2020 r. wzrosły do 461,6 mln zł (tj. o 64,8% w porównaniu z 2015 r.) W strukturze wydatków gmin powiatu 79,4% stanowiły wydatki bieżące, a 20,5% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie nowosolskim wyniosły 5366 zł (tj. o 9,6% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4260 zł, a wydatki inwestycyjne – 1101 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 24,1% ogółu wydatków gmin powiatu nowosolskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Nowe Miasteczko (29,2%), a najniższy w gminie wiejskiej Nowa Sól (20,0%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu nowosolskiego wyniosły średnio 1296 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1151 zł na 1 mieszkańca w gminie wiejskiej Nowa Sól do 1604 zł w gminie Siedlisko.

Tablica 90. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
Table 90. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gmina miejska Urban gmina		
Nowa Sól	9603,2	4,7
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Bytom Odrzański	3670,7	11,7
Koźuchów	467,6	0,6
Nowe Miasteczko	1307,0	4,3
Otyń	2015,0	5,1
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Kolsko	142,3	0,7
Nowa Sól	186,3	0,5
Siedlisko	1508,9	7,0

Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy

Tablica 91. Powiat nowosolski na tle województwa lubuskiego
Table 91. Nowosolski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	7,3	8,1	8,4	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	841	937	977	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	584	664	699	856

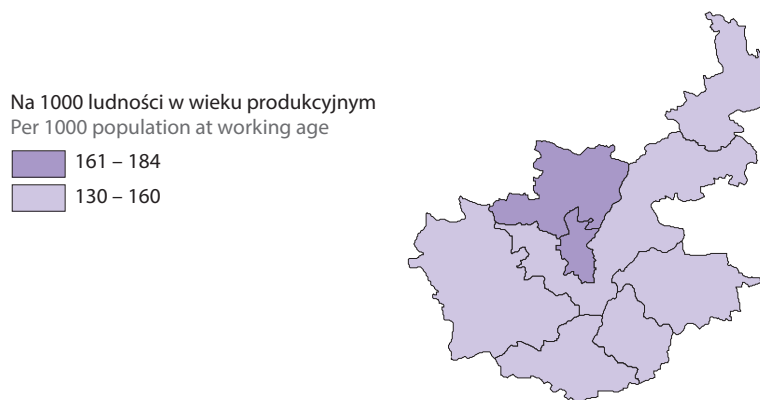
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie nowosolskim zarejestrowanych było 8,4 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 6,9% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 1,0 tys. (o 14,0%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie miejskiej Nowa Sól oraz gminie miejsko-wiejskiej Kożuchów, odpowiednio: 47,5% i 18,2% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 56. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 56. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Powiat nowosolski mieści się w grupie powiatów (obok powiatu sulęcińskiego) o najniższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 166 podmiotów gospodarczych.

Powiat nowosolski wyróżnia najwyższy wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 29,7% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 2,4% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 67,9%.

Gmina miejska Nowa Sól mieści się w grupie gmin o wysokiej liczbie 184 podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (zajmując 22. lokatę w województwie).

Spółki handlowe w liczbie 464 stanowiły 5,5% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 61 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (13,1% ogółu spółek handlowych w powiecie).

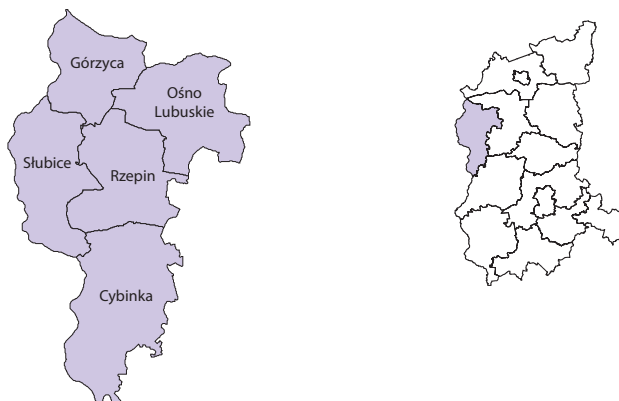
Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie miejskiej Nowa Sól oraz w gminie Kożuchów (odpowiednio 44,3% i 19,7% ogółu tych spółek w powiecie).

Tablica 92. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 92. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-opera- tives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT NOWOSOLSKI NOWOSOLSKI POWIAT	8375	464	61	338	33	281	5989
Gmina miejska Urban gmina							
Nowa Sól	3981	275	27	204	13	102	2665
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Bytom Odrzański	473	22	4	13	6	18	333
Kozuchów	1527	58	12	47	6	56	1055
Nowe Miasteczko	436	39	8	14	3	29	312
Otyń	749	19	2	23	2	28	640
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Kolsko	280	13	3	6	1	13	206
Nowa Sól	647	27	4	24	-	22	554
Siedlisko	282	11	1	7	2	13	224

POWIAT SŁUBICKI

SŁUBICKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

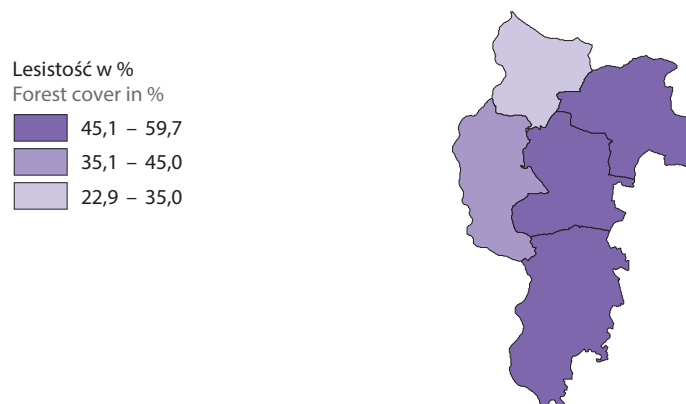
Tablica 93. Powiat słubicki na tle województwa lubuskiego
 Table 93. Słubicki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	39,6	38,6	38,5	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	74,1	74,7	74,5	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	422	432	386

Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 57. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 57. Forest cover in 2020. As of 31 December

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu słubickiego zajmowały obszar 48555,2 ha stanowiąc 6,8% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 47088,7 ha porastały 47,1% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Cybinka (59,7%) i Ośno Lubuskie (52,1%), a najniższy w gminie Górzycy (22,9%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu słubickiego wyniosła 38464,6 ha, co stanowiło 2,7% powierzchni geograficznej województwa i 38,5% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowały się gminy Cybinka (14,4%) i Słubice (9,5%), a najmniejszym gmina Rzepin (1,7%).

Tablica 94. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 94. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	38464,6	526,0	25711,7	439,7	40
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Cybinka	14426,4	92,9	12348,9	90,0	22
Ośno Lubuskie	5328,6	-	2122,0	-	2
Rzepin	1731,1	45,1	1649,9	121,1	12
Słubice	9492,1	376,2	9292,2	139,9	4
Gmina wiejska Rural gmina					
Górzycy	7486,5	11,8	298,7	88,7	-

Wykorzystanie i ochrona wód Water use and protection

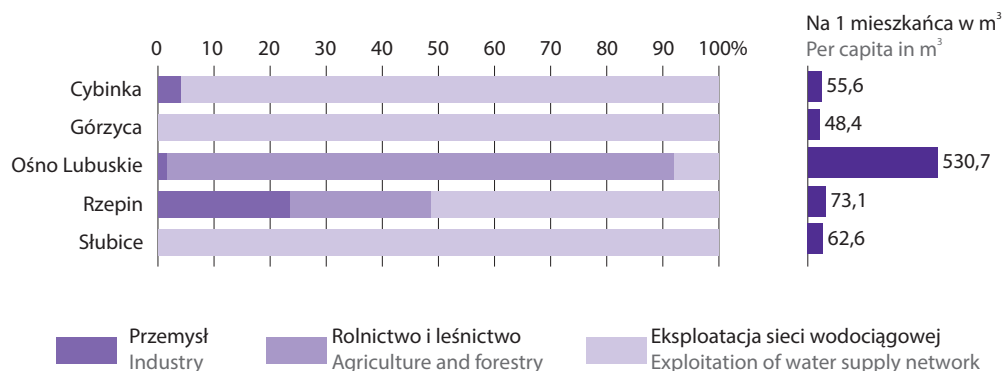
Słubicki był 6. powiatem w województwie pod względem zużycia wody. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 126,0 m³ wody, tj. o 50,6 m³ więcej niż średnio w województwie.

W gminie o największym w województwie (1316,3 m³) zużyciu wody, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano na potrzeby rolnictwa i leśnictwa (na obszarze wiejskim gminy Ośno Lubuskie – 94,5% ogółu zużytej wody). Zużycie wody w miastach Cybinka, Ośno Lubuskie i Słubice, w gminie Górzycy i na terenie wiejskim Słubic było zdeterminowane zużyciem wody w gospodarstwach domowych. W 2020 r. eksploatacja sieci wodociągowej w ww. gminach stanowiła 100,0% zużytej wody

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 1750 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. ilości ścieków odprowadzonych zwiększyła się o 11,0%. Całkowitą ilość ścieków odprowadzonych poddano oczyszczaniu biologicznemu (100,0%).

Z oczyszczalni ścieków korzystało 74,5% mieszkańców powiatu słubickiego (w 2015 r. 74,1%). Wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności ulokował powiat słubicki na 5. miejscu w województwie.

Wykres 29. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 29. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 95. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 95. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam³ in dam³		w dam³ in dam³		
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	1750	1750	100,0	-	-	74,5
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Cybinka	116	116	100,0	-	-	50,9
Ośno Lubuskie	196	196	100,0	-	-	60,5
Rzepin	381	381	100,0	-	-	73,2
Słubice	907	907	100,0	-	-	84,0
Gmina wiejska Rural gmina						
Górzycza	150	150	100,0	-	-	88,9

Odpady komunalne Municipal waste

W 2020 r. w powiecie słubickim zebrano 20,3 tys. ton odpadów komunalnych (o 2,1% więcej niż przed rokiem), z tego 93,1% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca wzrosła do 432 kg z 422 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (12,6 tys. ton, tj. 66,8% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 10,0%. Jednocześnie systematycznie

wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie selektywnie zebrano 6,3 tys. ton odpadów tj. o 44,4% więcej w porównaniu z 2019 r.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 33,2% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 23,6%). Były to głównie odpady biodegradowalne (35,5%) oraz wielkogabarytowe (28,8%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie tworzyw sztucznych oraz szkła (odpowiednio 14,8% i 12,4%).

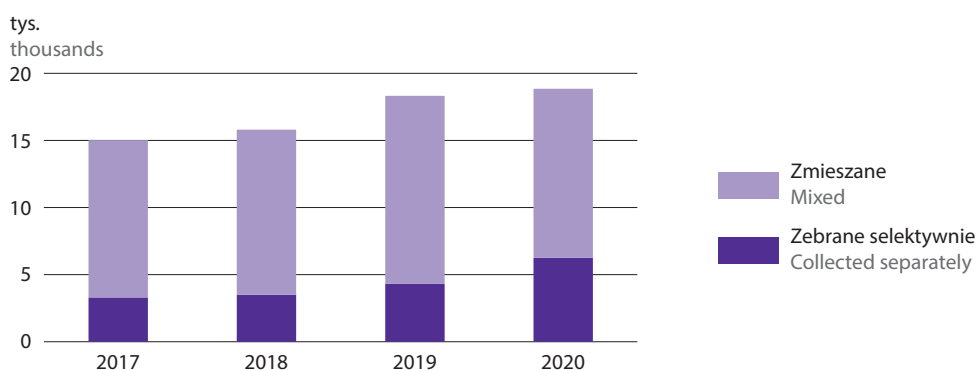
Tablica 96. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 96. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszkańca w kg Per capita in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	18849	6253	465	774	927	1801	2223	432
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Cybinka	1914	1075	28	180	260	271	314	308
Ośno Lubuskie	2455	1420	75	110	136	247	827	455
Rzepin	3156	1203	103	182	181	389	349	397
Słubice	10060	2068	229	232	261	762	572	501
Gmina wiejska Rural gmina								
Górzycza	1263	487	30	71	89	132	162	340

Wykres 30. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych

Chart 30. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 97. Powiat ślubicki na tle województwa lubuskiego
Table 97. Ślubicki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	47,3	46,9	46,9	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	47	47	47	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	64,0	63,5	63,4	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	54,5	60,4	61,4	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	-0,2	-0,5	-3,3	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perma- nent residence per 1000 population	-1,6	-1,7	0,9	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Tablica 98. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 98. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship=100	ogółem total	województwo=100 voivodship=100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT ŚLUBICKI ŚLUBICKI POWIAT	999	7,1	46944	4,7	23998
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Cybinka	280	2,0	6474	0,6	3190
Ośno Lubuskie	198	1,4	6358	0,6	3274
Rzepin	191	1,4	9678	1,0	4892
Ślubice	186	1,3	20145	2,0	10520
Gmina wiejska Rural gmina					
Górzycza	144	1,0	4289	0,4	2122

W powiecie słubickim, 9. pod względem powierzchni powiecie w województwie lubuskim, mieszka 4,7% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu zmniejszyła się, osiągając w 2020 r. poziom o 0,7% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu słubickiego, do ponad 41,2 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 4,7% ludności województwa lubuskiego.

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Rzepin (o 2,9%). Spadła też liczba mieszkańców gminy miejsko-wiejskiej Cybinka (o 2,0%) i Ośno Lubuskie (o 1,2%). Niewielki wzrost liczby ludności odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Słubice i gminie wiejskiej Górzycy (po ok.1,0%).

Struktura ludności

Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział (51,1%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był niższy niż średnia dla województwa (na poziomie 51,4%). Wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie miejsko-wiejskiej Cybinka (49,3%), a największa w gminie miejsko-wiejskiej Słubice (52,2%).

W rezultacie niższy niż średnia był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie słubickim przypadało 105 kobiet (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejsko-wiejskiej Słubice (109) i gminie Ośno Lubuskie (106). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminie miejsko-wiejskiej Cybinka (97) i Rzepin (102), oraz w gminie wiejskiej Górzycy (98).

Wskaźnik urbanizacji

Powiat słubicki wyróżnia jeden z wyższych w województwie wskaźników urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 63,4% i był o 0,6 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika była mniejsza od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu słubickiego 61,9% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 61 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 6 mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w powiecie słubickim wzrośnie do 76.

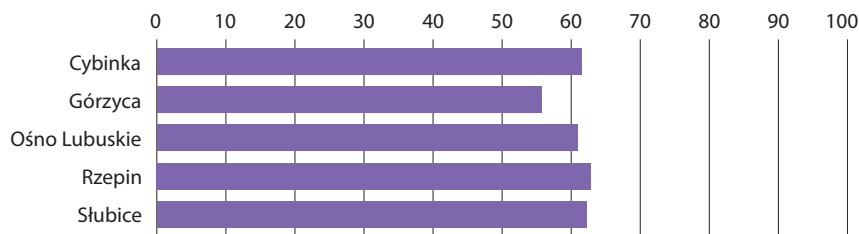
Wśród gmin powiatu słubickiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 56 w gminie wiejskiej Górzycy do 63 w gminie miejsko-wiejskiej Rzepin. Największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Słubice (o 9 osób), przy średnim wzroście w powiecie o prawie 7 osób.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Wykres 31. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 31. A Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

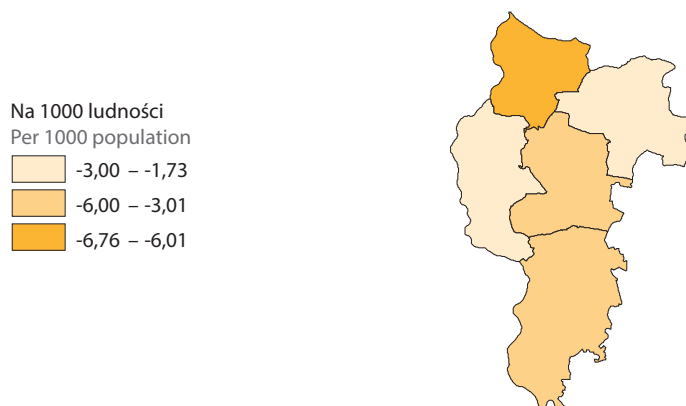
W powiecie słubickim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw w powiecie zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności była wyższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 4,3 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 0,9. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,2 na 1000 ludności i był wyższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,4.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 8,5, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik ten zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. o 0,4. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 11,8 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 9,1 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat słubicki, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 3,3, wobec minus 0,2 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był niższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

Tablica 99. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI
 Table 99. Vital statistics in 2020 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	399	553	-154
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Cybinka	46	82	-36
Ośno Lubuskie	70	81	-11
Rzepin	72	105	-33
Słubice	182	227	-45
Gmina wiejska Rural gmina			
Górzycza	29	58	-29

Mapa 58. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 58. Natural increase per 1000 population in 2020

W każdej gminie w powiecie ślubickim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie wiejskiej Górzycy – na poziomie minus 6,8 w przeliczeniu na 1000 ludności. W gminie Górzycy zanotowano również największy spadek przyrostu naturalnego w odniesieniu do 2015 r. (kiedy wyniósł 0,7 na 1000 ludności).

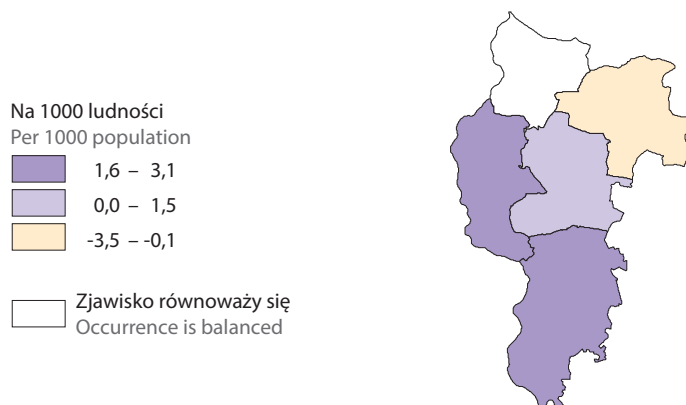
W 2020 r. w gminie wiejskiej Górzycy odnotowano jeden z najniższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten obniżył się z 11,2 do 6,8 w przeliczeniu na 1000 ludności. Również w gminie Górzycy zanotowano najwyższy współczynnik zgonów w powiecie, który w odniesieniu do 2015 r. zwiększył się z 10,5 do 13,5.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

Powiat ślubicki był jednym z nielicznych powiatów w województwie, w którym saldo migracji ludności na pobyt stały było dodatnie. W 2020 r. odnotowano przewagę zameldowań nad wymeldowaniami – na poziomie 0,9 w przeliczeniu na 1000 ludności. Dla porównania w 2015 r. wskaźnik ten wyniósł minus 1,6.

Mapa 59. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 59. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu słu­bickiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Cybinka (3,1 na 1000 ludności).

Liczba zameldowań na pobyt stały w gminie miejsko-wiejskiej Słubice (316) i Rzepin (125) była największa w powiecie. Łącznie było to prawie 68% ogółu zameldowań. Jednocześnie w gminach tych zanotowano najwięcej wymeldowań – odpowiednio 281 i 114, tj. łącznie 65% ogółu wymeldowań z pobytu stałego w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 100. Powiat słu­bicki na tle województwa lubuskiego
Table 100. Słu­bicki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	203	240	235	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	6,3	2,4	3,7	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3534,54	4278,58	4480,78	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie słu­bickim stanowili 4,8% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (11,1 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 14,9% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 235 (tj. o 6 osób więcej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 45,6%, tj. o 4,3 p. proc. mniej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba wzrosła w stosunku do 2015 r. o 4,3%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn o 25,6%.

W powiecie słu­bickim notuje się relatywnie niski odsetek pracujących w przemyśle i budownictwie (w 2020 r. było to 24,0% ogółu pracujących w powiecie, wobec 38,4% średnio w województwie).

Z kolei większe niż w innych powiatach jest znaczenie sektora usług dla rynku pracy, który koncentrował 71,6% ogółu pracujących (wobec 59,2% średnio w województwie). Większy niż przeciętnie w województwie był także udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (4,4% ogółu pracujących, wobec 2,4% w województwie lubuskim).

Z ogółu pracujących w powiecie 60,0% pracowało w gminie Słubice, a prawie 21,0% w gminie Rzepin. W gminach tych liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła odpowiednio 329 i 238.

Tablica 101. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 101. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

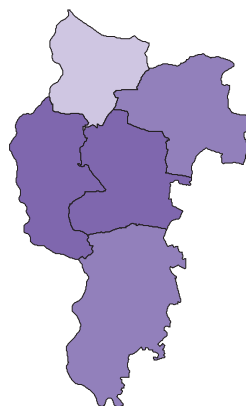
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	11052	4,8	5039
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Cybinka	893	0,4	429
Ośno Lubuskie	859	0,4	466
Rzepin	2299	1,0	1058
Słubice	6634	2,9	2906
Gmina wiejska Rural gmina			
Górzycza	367	0,2	180

a Patrz Uwagi ogólne
 a See general notes.

Mapa 60. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 60. Employed persons in 2020. As of 31 December

Na 1000 ludności
 Per 1000 population

- 201 – 329
- 101 – 200
- 86 – 100

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie słubickim stanowili 2,7% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 35,0% do 0,6 tys. osób. Powiat wyróżnia najniższą stopę bezrobocia w województwie, która w 2020 r. wyniosła 3,7% (wobec 6,3% średnio w województwie).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 48,2% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 33,6%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 36,2%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie słubickim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 43,8%, tj. w mniejszym stopniu niż średnio w województwie (spadek o 51,8%). Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 33,0% (tj. o 5,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 9,8% bezrobotnych, tj. o 0,9 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniejszy niż w 2015 r. (o 1,3 p. proc.) był odsetek absolwentów, który wyniósł 2,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się także udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 35,0%, tj. o 4,6 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu słubickiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie Cybinka (20 osób), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 14 osób na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 102. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 102. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	643	2,7	310
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Cybinka	129	0,5	66
Ośno Lubuskie	84	0,4	42
Rzepin	149	0,6	81
Słubice	218	0,9	90
Gmina wiejska Rural gmina			
Górzycza	63	0,3	31

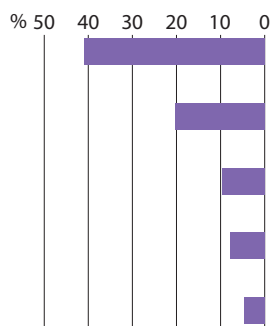
Wynagrodzenia Wages and salaries

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie słubickim w 2020 r. wyniosło 4481 zł, tj. było o 7,3% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 26,8% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

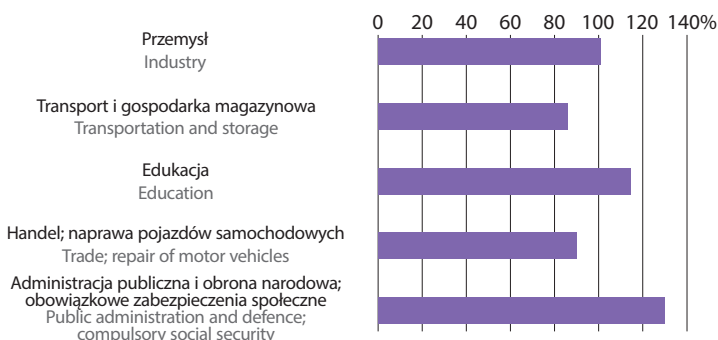
Wykres 32. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
Chart 32.

Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (10,6 tys. osób)
Paid employment in % of total employees in powiat (10,6 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4481 zł)
Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4481 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 103. Powiat słubicki na tle województwa lubuskiego
 Table 103. Słubicki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	71,1	71,6	71,7	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	40,3	46,1	47,4	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	3,5	5,3	4,8	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 325,2 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 32,5 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 93,1% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie słubickim wyniosło 36,6 m³, tj. o 11,2% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu słubickiego najwyższe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminach Górzycza i Słubice (odpowiednio 43,6 i 40,7 m³, tj. 37,1% i 28,0% wyższe niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Rzepin (29,2 m³, tj. 91,8% średniego w województwie).

W porównaniu z 2015 r. wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 15,9% do 211,7 km). Na 100 km² przypadało 21,2 km sieci. Było to o 11,8 km na 100 km² mniej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 71,1% ludności powiatu słubickiego (wobec 71,1% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 370,7 km, tj. o 3,6% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 37,1 km sieci (wobec 35,8 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 47,4% (wobec 40,3% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu, zwiększyła się o 30,7% do 8,8 tys. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 3565,4 kWh, tj. o 7,2% więcej niż w 2015 r..

W gminie Słubice na 100 km² powierzchni przypadało 80,3 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 16,9 km na 100 km² w gminie Cybinka do 37,9 km w gminie Rzepin.

Najwyższy odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej notowano w gminie Słubice (80,6%), a najniższy w gminie Cybinka (18,0%).

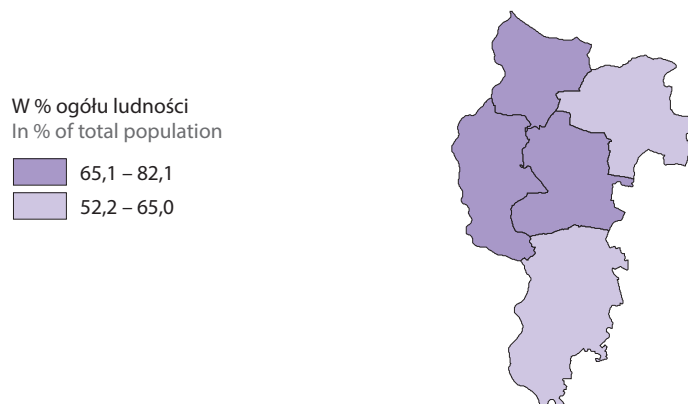
Tablica 104. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 104. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	325,2	32,5	93,1	211,7	21,2	71,7
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Cybinka	86,0	30,8	88,4	30,4	10,9	52,2
Ośno Lubuskie	43,1	21,8	98,1	34,5	17,5	57,8
Rzepin	62,4	32,7	86,8	35,7	18,7	70,4
Słubice	85,4	46,0	95,2	62,5	33,7	82,1
Gmina wiejska Rural gmina						
Górzycza	48,3	33,2	96,5	48,6	33,4	75,3

Mapa 61. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Map 61. Consumers using sewage network in 2020

W powiecie słubickim w końcu 2020 r. było 19,1 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 1980 kWh, tj. o 0,9% więcej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 805 kWh (wobec 678 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

Mieszkania

Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie słubickim zwiększyła się o 34,9% w stosunku do 2015 r. Były to 224 mieszkania (tj. 4,3% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 110 mieszkań w budownictwie indywidualnym (tj. 5,3% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 83,0 m² (wobec 93,0 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminie Słubice (56,3% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie). Najmniej mieszkań (8) oddano do użytkowania w gminie Górzycyca.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 4,8 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 1109 mieszkań, tj. 75,4% średniej w województwie.

Mapa 62. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 62. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu

Transport infrastructure

W powiecie słubickim znajduje się 424,1 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 5,9% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 42,4 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 690 wobec 548 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 40 wypadków drogowych (podobnie jak w 2015 r.), tj. 6,6% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 85,3 wypadków (wobec 84,6 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu słubickiego zginęło 8 osób (w 2015 r. - 6), a 48 zostało rannych (w 2015 r. - 49).

W powiecie słubickim znajduje się 41,1 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 411,3 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Ponad połowa ścieżek rowerowych w powiecie znajduje się w gminie Słubice (21,1 km).

Edukacja i wychowanie

Education

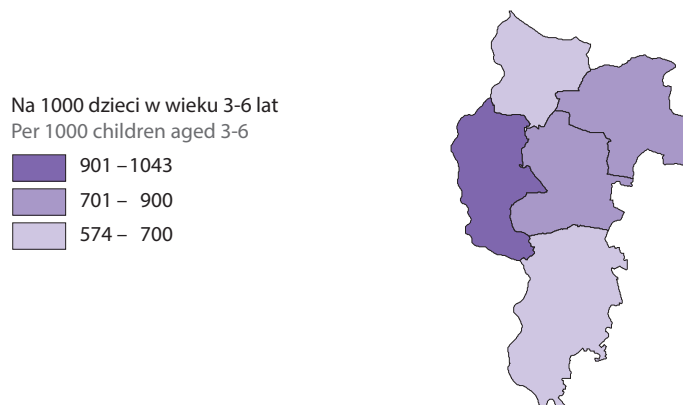
Tablica 105. Powiat słuwicki na tle województwa lubuskiego
 Table 105. Słuwicki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	629	931	883	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	90,0	94,6	96,8	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	54,5	78,9	83,2	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	-	-	-	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 63. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 63. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie słuwickim funkcjonowały 32 placówki wychowania przedszkolnego, tj. 6,5% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek zwiększyła się o 4, tj. o 14,3%.

Przedszkola stanowiły 50% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli zwiększyła się o 2 placówki.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 1,6 tys. dzieci, tj. o 20,8% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Dzieci w przedszkolach stanowiły 83,2% wszyst-

kich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Średnio na 1 przedszkole w powiecie słubickim przypadało 86 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Słubice (46,9% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 51,3% dzieci z terenu powiatu słubickiego.

Tablica 106. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021
 Table 106. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	32	16	1647	1371
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Cybinka	3	2	163	139
Ośno Lubuskie	4	2	197	143
Rzepin	4	3	356	325
Słubice	15	7	815	703
Gmina wiejska Rural gmina				
Górzycza	6	2	116	61

Szkoły podstawowe Primary schools

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie słubickim funkcjonowało 18 szkół podstawowych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba szkół nie uległa zmianie.

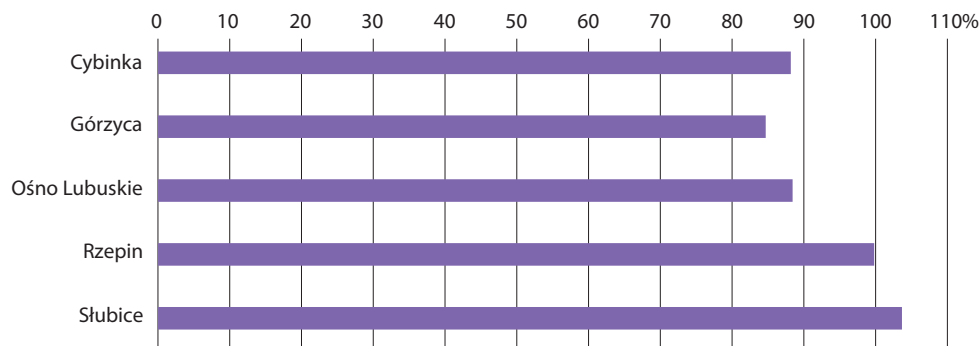
Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 4,1 tys. dzieci, tj. 5% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 21,2%, zwiększyła się również liczba absolwentów szkół podstawowych o 11,5%. Na jedną szkołę w powiecie słubickim przypadało średnio 229 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Słubice (44,4% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie słubickim 96,8% i był o 3,5 p. proc. wyższy niż ogółem w województwie.

Wykres 33. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 33. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 107. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 107. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	18	4129	464	223
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Cybinka	2	512	74	35
Ośno Lubuskie	3	539	69	31
Rzepin	2	887	89	43
Słubice	8	1850	187	95
Gmina wiejska Rural gmina				
Górzycza	3	341	45	19

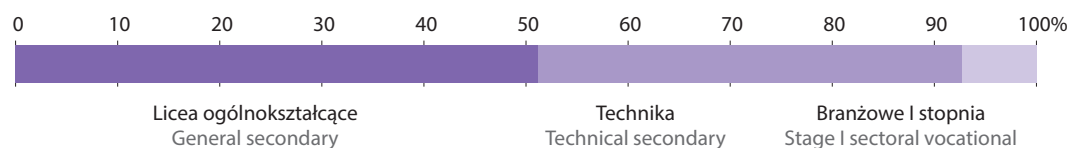
^a Z poprzedniego roku szkolnego.
^a From previous school year.

Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie słubickim pozostało 9 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 1,8 tys. uczniów. Były to 2 branżowe szkoły I stopnia, 3 licea ogólnokształcące, 3 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Wykres 34. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 34. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

^a Łącznie ze specjalnymi.
^a Including special schools.

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 108. Powiat słubicki na tle województwa lubuskiego
 Table 108. Słubicki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	1891	2040	2041	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	39	39	32	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	2000	3090	1631	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

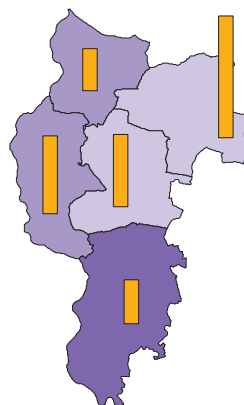
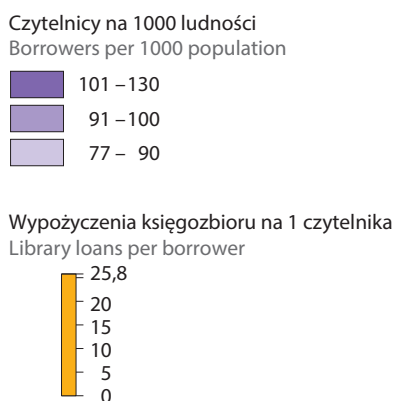
Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie słubickim funkcjonowało 12 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 4,9% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek nie uległa zmianie, obniżyła się natomiast liczba woluminów księgozbioru o 1,0% oraz liczba czytelników o 32,9%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 26,0%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Ośno Lubuskie – 26 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminach Cybinka i Górzycza – po 9 woluminów.

Mapa 64. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Map 64. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu słubickiego instytucje zorganizowały łącznie 249 imprez (7,1% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 19,8 tys. osób.

W powiecie ślubickim działalność prowadziło 25 zespołów artystycznych (6,0% zespołów artystycznych w województwie), w tym 7 zespołów tanecznych, 6 zespołów muzycznych (instrumentalnych) oraz 5 zespołów wokalnych i chórów. Zespoły te skupiały łącznie 563 członków, tj. 9,2% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Ślubice – 73,1% ogólnej liczby imprez w powiecie. Także w gminie Ślubice odnotowano najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 100 osób.

Tablica 109. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 109. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT ŚLUBICKI ŚLUBICKI POWIAT	12	11	148,3	4439	68,3
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Cybinka	4	1	23,8	838	7,8
Ośno Lubuskie	1	-	17,5	544	14,0
Rzepin	3	1	35,0	744	11,4
Ślubice	2	7	58,6	1915	31,6
Gmina wiejska Rural gmina					
Górzycza	2	2	13,5	398	3,6

a W ciągu roku.
 a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu ślubickiego funkcjonowało 27 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 9,6% wszystkich obiektów w województwie. Było to 18 obiektów hotelowych oraz 9 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 1520 miejsc noclegowych, tj. o 17,9% mniej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 85,5% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 74,0% – w hotelach. Pozostałe 14,5% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 26,8% – kwatery agroturystyczne, a 9,1% – ośrodki wczasowe. Miejsca całoroczne stanowiły 98,7% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie ślubickim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 76,5 tys. turystów, tj. 19,1% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 27,6 tys. osób stanowili 36,1% turystów w powiecie i 37,7% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 19,1%, w tym turystów zagranicznych – o 20,6%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie Ślubice oraz Rzepin (odpowiednio: 51,9% i 18,5% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie ślubickim wzrosła o 4,8 tys., tj. o 3,2%. Wzrosła także liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 1,9 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 34,9%, tj. o 0,2 p. proc. więcej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie

słubickim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 7,0 p. proc. wyższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeneckim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Tablica 110. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.

Table 110. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym tury- stom zagra- nicznym of which foreign tourists
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	27	26	1520	1500	76499	27582	155880	54373
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Cybinka	1	1	21	21	.	.	.	.
Ośno Lubuskie	4	4	207	207	10033	3656	25817	10030
Rzepin	5	5	170	170	8865	1608	15138	2936
Słubice	14	13	1048	1028	56105	22149	106113	38836
Gmina wiejska Rural gmina								
Górzycza	3	3	74	74	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.

a As of 31 Jul. b During the year.

Finanse publiczne Public finance

Tablica 111. Powiat słubicki na tle województwa lubuskiego

Table 111. Słubicki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	948	1 103	1 144	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	867	1 144	1 081	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	39,0	38,9	34,1	40,4

W 2020 r. w powiecie ślubickim zanotowano nadwyżkę odpowiadającą 5,5% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne dochody gmin powiatu były wyższe od ich wydatków. W rezultacie skumulowany wynik gmin był dodatni, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła 0,7%. Spośród gmin powiatu ślubickiego w trzech zanotowano nadwyżkę wydatków nad dochodami – w gminie Ośno Lubuskie (minus 17,5% ogółu dochodów), w gminie Rzepin (minus 6,0) oraz w gminie Cybinka (minus 1,5%).

Mapa 65. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 65. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu ślubickiego w wysokości 53,7 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 19,7%. Z kolei wydatki w kwocie 50,7 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 23,6%. Powiat ślubicki zakończył 2020 r. z nadwyżką w wysokości 3,0 mln zł (wobec 3,8 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu ślubickiego wyniosły 1144 zł i były o 12,2% niższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1081 zł na 1 mieszkańca, były o 10,1% niższe od średnich wydatków powiatów na 1 mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu ślubickiego ogółem wyniósł w 2020 r. 34,1% (tj. o 6,3 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu był jednym z najniższych wśród powiatów i wyniósł 25,9% (tj. o 2,4 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie). Jednocześnie udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 39,9%, tj. o 3,8 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu ślubickiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 2,6 mln zł, tj. (w stosunku do 3,3 mln w 2015 r.). W strukturze dochodów powiatu ślubickiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 4,9% (wobec 7,3% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 92,3% stanowiły wydatki bieżące, w tym 61,6% stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 7,7% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 84 zł, w stosunku do 61 zł w 2015 r. Wydatki te były jednak o 2,3% niższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 112. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
 Table 112. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

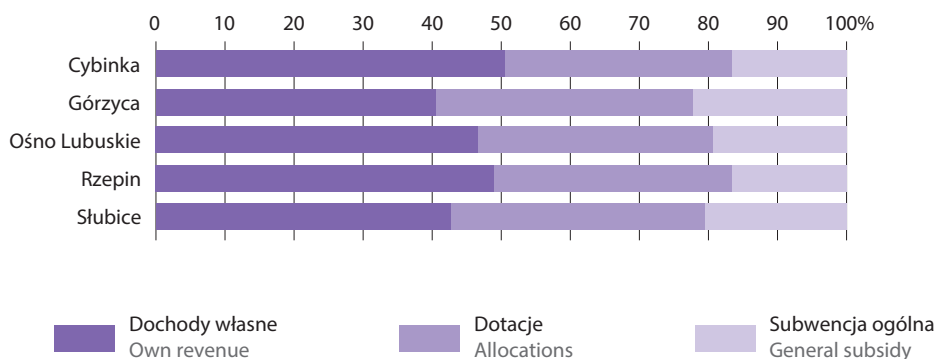
Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu					
Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	1144	390	1081	997	84
Dochody i wydatki budżetów gmin					
Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Cybinka	5015	2032	5088	4644	443
Ośno Lubuskie	6946	3401	8163	5697	2466
Rzepin	6619	2827	7018	5309	1708
Słubice	5991	3527	5418	4669	749
Gmina wiejska Rural gmina					
Górzycza	6413	2992	5814	5567	247

Budżety gmin Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu słubickiego zbiorczo wyniosły 288,6 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 66,8%. W strukturze dochodów gmin powiatu słubickiego 50,5% stanowiły dochody własne (tj. o 8,3 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 32,8% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 13,9 p. proc.), a 16,6% – subwencja ogólna (o 5,7 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu słubickiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Słubice (o 25,1% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Cybinka, stanowiące 72,1% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 35. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
 Chart 35. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu ślubickiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 6155 zł (tj. o 1,1% więcej niż wyniosła przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 3110 zł (tj. o 10,3% więcej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu ślubickiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 13,5 mln zł, tj. 4,7% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to więcej niż w 2015 r. o 0,9 p. proc.

Spośród gmin powiatu ślubickiego o najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Rzepin (10,0%). Z kolei najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Górzycy (0,4%).

Łączne wydatki gmin powiatu ślubickiego w 2020 r. wzrosły do 286,6 mln zł (tj. o 72,3% w porównaniu z 2015 r.). W strukturze wydatków gmin powiatu 82,1% stanowiły wydatki bieżące, a 17,9% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie ślubickim wyniosły 6112 zł (tj. o 2,9% więcej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 5019 zł, a wydatki inwestycyjne – 1093 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 25,3% ogółu wydatków gmin powiatu ślubickiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Ślubice (28,6%), a najniższy w gminie Ośno Lubuskie (16,7%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu ślubickiego wyniosły średnio 1544 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1329 zł na 1 mieszkańca w gminie Cybinka do 1819 zł w gminie Rzepin.

Tablica 113. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Table 113. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. zł in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Cybinka	337,0	1,0
Ośno Lubuskie	2553,3	5,8
Rzepin	6419,3	10,0
Ślubice	4105,1	3,4
Gmina wiejska Rural gmina		
Górzycy	105,0	0,4

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Tablica 114. Powiat słuwicki na tle województwa lubuskiego
 Table 114. Słuwicki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	5,6	5,9	6,1	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	993	1076	1115	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	669	776	809	856

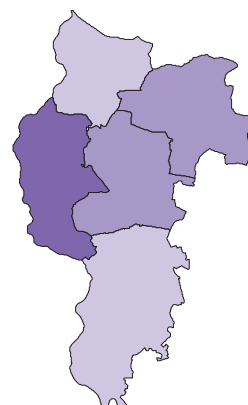
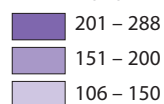
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie słuwickim zarejestrowanych było 6,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 5,1% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 541 (o 9,6%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminach miejsko-wiejskich: Słubice oraz Rzepin, odpowiednio: 57,9% i 17,4% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 66. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 66. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
 Per 1000 population at working age

Powiat słubicki mieści się w grupie powiatów o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym (obok miast na prawach powiatu: Zielonej Góry i Gorzowa Wlkp). W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 212 podmiotów gospodarczych.

Powiat słubicki wyróżnia jeden z najwyższych wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność usługową, który wyniósł 76,3% (wobec 73,4% średnio w województwie). Podmioty związane z działalnością w zakresie przemysłu i budownictwa stanowiły 20,4% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – 3,3%.

Gmina Słubice jest gminą o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym – 288.

Tablica 115. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 115. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

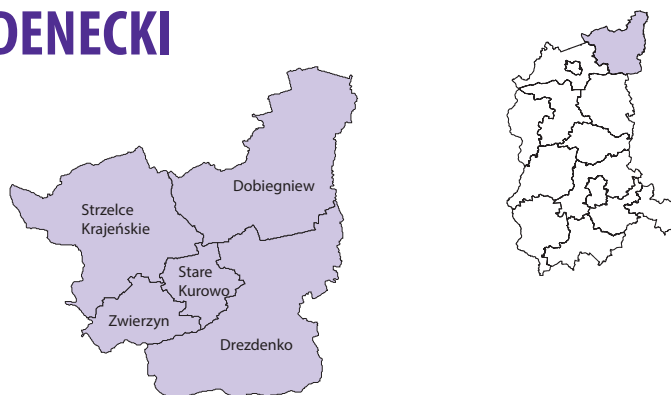
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil partnerships	spółdziel- nie co-operatives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions, as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT SŁUBICKI SŁUBICKI POWIAT	6173	644	202	330	18	184	4212
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Cybinka	521	35	4	25	3	24	411
Ośno Lubuskie	713	61	22	29	3	25	561
Rzepin	1074	91	30	55	3	31	734
Słubice	3574	437	143	213	8	89	2282
Gmina wiejska Rural gmina							
Górzycza	291	20	3	8	1	15	224

Spółki handlowe w liczbie 644 stanowiły 10,4% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 202 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (31,4% ogółu spółek handlowych w powiecie).

Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminach Słubice oraz Rzepin (odpowiednio: 70,8% i 14,9% ogółu tych spółek w powiecie).

POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI

STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

Tablica 116. Powiat strzelecko-drezdenecki na tle województwa lubuskiego
 Table 116. Strzelecko-drezdenecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	72,8	72,8	72,8	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	60,7	63,2	61,2	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	348	322	386

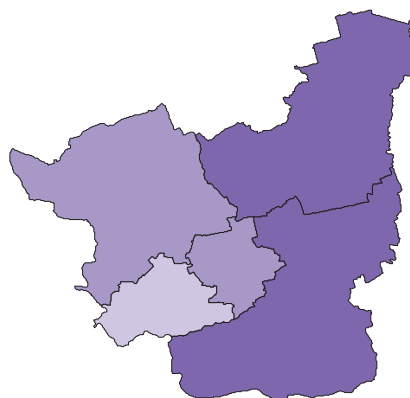
Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 67. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 67. Forest cover in 2020. As of 31 December

Lesistość w %
 Forest cover in %

- 45,1 – 65,1
- 25,1 – 45,0
- 12,3 – 25,0

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu strzelecko-drezdeneckiego zajmowały obszar 64491,3 ha stanowiąc 9,1% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 62648,9 ha porastały 50,2% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Drezdenko (65,1%) i Dobiegniew (60,3%), a najniższy w gminie Zwierzyn (12,3%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego wyniosła 90840,6 ha, co stanowiło 6,5% powierzchni geograficznej województwa i 72,8% powierzchni geograficznej powiatu. Wysoki odsetek obszarów prawnie chronionej przyrody lokował powiat strzelecko-drezdenecki na 1. miejscu w województwie. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowały się gminy Dobiegniew (26,6%) i Drezdenko (22,4%), a najmniejszym gmina Stare Kurowo (5,3%).

Tablica 117. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 117. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	90840,6	378,1	81610,6	292,6	65
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Dobiegniew	33216,1	28,0	27647,8	24,5	16
Drezdenko	27939,8	307,2	27791,2	113,9	35
Strzelce Krajeńskie	15519,5	41,9	12001,9	28,3	14
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Stare Kurowo	6582,6	-	6582,6	-	-
Zwierzyn	7582,6	1,0	7587,1	125,9	-

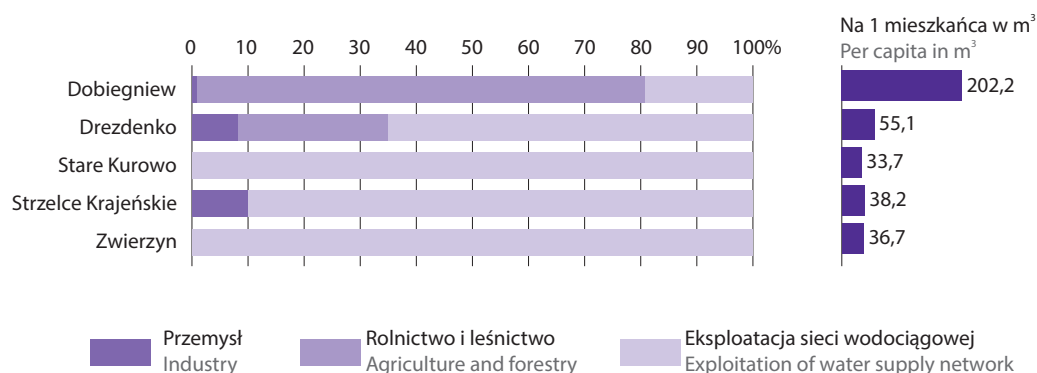
Wykorzystanie i ochrona wód Water use and protection

Strzelecko-drezdenecki był 11. powiatem w województwie pod względem zużycia wody ogółem. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 65,4 m³ wody, tj. o 10,0 m³ mniej niż średnio w województwie. Najwięcej – 54,4% zużytej wody – wykorzystano w gospodarstwach domowych, 40,7% w rolnictwie i leśnictwie, a 4,9% w przemyśle.

W gminie o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie (Dobiegniew 80,0% ogółu zużytej wody). Zużycie wody w gminach Stare Kurowo i Zwierzyn było zdeterminowane zużyciem wody w gospodarstwach domowych. W 2020 r. eksploatacja sieci wodociągowej stanowiła w tych gminach po 100,0% zużytej wody.

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 964 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił spadek o 0,8% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 58,3% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 61,2% mieszkańców powiatu strzelecko-drezdeneckiego, wobec 60,7% w 2015 r. Niski udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności ulokował powiat strzelecko-drezdenecki na ostatniej pozycji w województwie.

Wykres 36. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 36. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 118. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 118. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam³ in dam³		w dam³ in dam³		
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	964	964	58,3	-	-	61,2
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Dobiegiew	117	117	100,0	-	-	75,1
Drezdenko	407	407	100,0	-	-	57,8
Strzelce Krajeńskie	402	402	-	-	-	74,8
Gmina wiejska Rural gmina						
Stare Kurowo	38	38	100,0	-	-	62,0

Odpady komunalne Municipal waste

W 2020 r. w powiecie strzelecko-drezdeneckim zebrano 15,7 tys. ton odpadów komunalnych (o 7,9% mniej niż przed rokiem), z tego 91,5% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zmalała do 322 kg z 348 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (10,4 tys. ton, tj. 72,0% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 18,3%. Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie zebrano selektywnie 4,0 tys. ton odpadów, tj. o 44,7% więcej w porównaniu z 2019 r.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 28,0% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 18,0%). Były to głównie odpady biodegradowalne (32,0%) oraz wielkogabarytowe (22,5%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie tworzyw sztucznych oraz szkła (odpowiednio 17,8% i 14,1%).

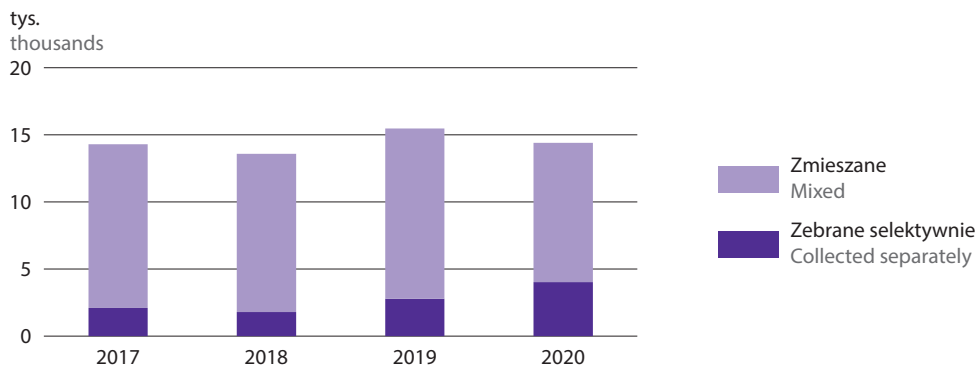
Tablica 119. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 119. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszkańca w kg Per capita in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
POWIAT STRZELECKO- -DREZDENECKI STRZELECKO- DREZDENECKI POWIAT	14404	4035	298	569	717	908	1293	322
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Dobiegniew	1951	485	25	93	113	121	94	327
Drezdenko	5537	1370	159	249	258	307	372	350
Strzelce Krajeńskie	5046	1687	100	157	288	378	636	328
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Stare Kurowo	1117	428	15	63	58	83	179	304
Zwierzyn	753	66	-	7	-	19	12	197

Wykres 37. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych

Chart 37. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 120. Powiat strzelecko-drezdenecki na tle województwa lubuskiego
Table 120. Strzelecko-drezdenecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	50,1	49,0	48,6	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	40	39	39	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	47,1	47,1	47,0	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	59,5	65,5	66,9	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	0,0	-2,1	-4,4	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perma- nent residence per 1000 population	-4,8	-5,0	-3,8	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Tablica 121. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 121. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship=100	ogółem total	województwo=100 voivodship=100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT STRZELECKO- DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	1248	8,9	48621	4,8	24618
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Dobiegniew	351	2,5	6462	0,6	3240
Drezdenko	400	2,9	17009	1,7	8624
Strzelce Krajeńskie	319	2,3	16809	1,7	8598
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Stare Kurowo	78	0,6	4034	0,4	1998
Zwierzyn	100	0,7	4307	0,4	2158

W powiecie strzelecko-drezdenecki, 5. pod względem powierzchni powiecie w województwie lubuskim, mieszka 4,8% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 2,9% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu strzelecko-drezdeneckiego, do prawie 41,2 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 4,7% ludności województwa lubuskiego.

We wszystkich gminach powiatu spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. kształtował się na podobnym poziomie (ok. 3%), od 3,4% w gminie miejsko-wiejskiej Dobiegniew do 2,5% w gminie Drezdenko.

Struktura ludności

Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był jednym z mniejszych w województwie (na poziomie 50,6%). Wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie wiejskiej Stare Kurowo (49,5%), a największa w gminie miejsko-wiejskiej Strzelce-Krajeńskie (51,2%).

W rezultacie względnie niski był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie strzelecko-drezdeneckim przypadały 103 kobiety (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejsko-wiejskiej Strzelce-Krajeńskie (105). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminie wiejskiej Stare Kurowo (98) i Zwierzyn (100), także w gminie miejsko-wiejskiej Dobiegniew (101).

Wskaźnik urbanizacji

Powiat strzelecko-drezdenecki wyróżnia jeden z niższych w województwie wskaźników urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 47,0% i był o 0,1 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika znacznie odbiegała od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

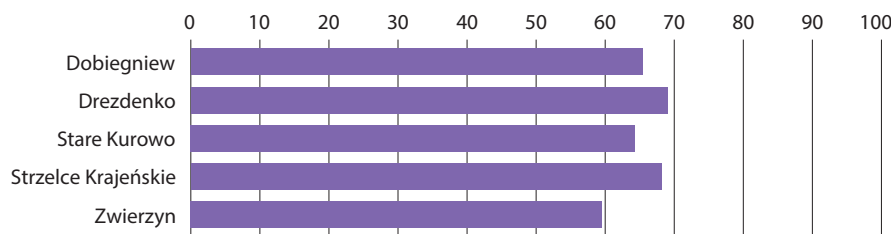
W ludności ogółem powiatu strzelecko-drezdeneckiego 59,9% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 67 osób w wieku nieprodukcyjnym, podobnie jak średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w strzelecko-drezdeneckim wzrośnie do 79.

Wśród gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 60 w gminie wiejskiej Zwierzyn do 69 w gminie miejsko-wiejskiej Drezdenko. Największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Strzelce Krajeńskie (o ponad 8 osób), przy średnim wzroście w powiecie o ponad 7 osób.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Wykres 38. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 38. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

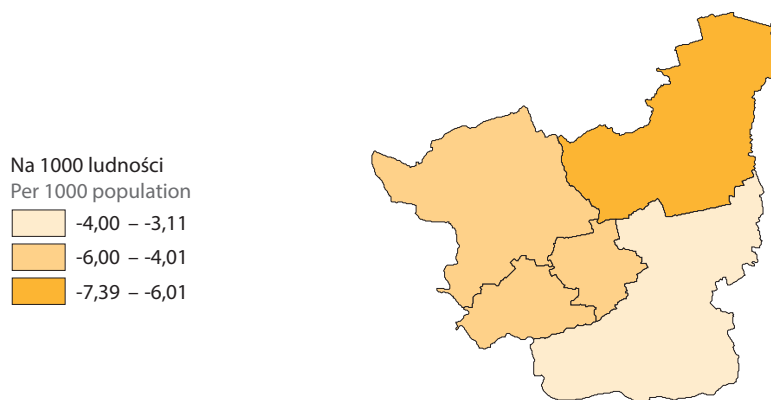
W powiecie strzelecko-drezdeneckim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności w powiecie była niższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,0 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 2,4. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 0,9 na 1000 ludności i był niższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,7.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności powiatu wyniosła 8,2, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik ten zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. o 1,6. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 12,6 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 9,8 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat strzelecko-drezdenecki, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 4,4, wobec 0,0 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był wyższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

Tablica 122. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI
 Table 122. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	398	615	-217
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Dobiegniew	55	103	-48
Drezdenko	145	198	-53
Strzelce Krajeńskie	128	202	-74
Gmina wiejska Rural gmina			
Stare Kurowo	37	61	-24
Zwierzyn	33	51	-18

Mapa 68. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 68. Natural increase per 1000 population in 2020

W każdej gminie w powiecie strzelecko-drezdeneckim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejsko-wiejskiej Dobiegniew – na poziomie minus 7,4 w przeliczeniu na 1000 ludności. W odniesieniu do 2015 r. największy spadek przyrostu naturalnego zanotowano w gminie miejsko-wiejskiej Strzelce Krajeńskie (z 2,2 do minus 4,4 na 1000 ludności).

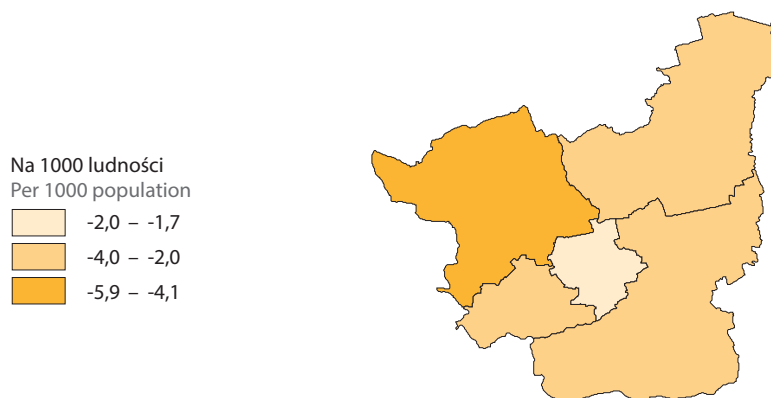
W 2020 r. w gminie miejsko-wiejskiej Strzelce Krajeńskie odnotowano jeden z niższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten obniżył się z 10,0 do 7,6 w przeliczeniu na 1000 ludności. W gminie miejsko-wiejskiej Dobiegniew zanotowano jeden z najwyższych w województwie współczynników zgonów, który w odniesieniu do 2015 r. zwiększył się z 12,2 do 15,9.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

W powiecie strzelecko-drezdeneckim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 4,8 do minus 3,8 w przeliczeniu na 1000 ludności.

Mapa 69. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 69. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Strzelce Krajeńskie (minus 5,9 na 1000 ludności).

Liczba wymeldowań z pobytu stałego w gminach miejsko-wiejskich: Strzelce Krajeńskie (285) i Drezdenko (200) była największa w powiecie. Łącznie było to prawie 75% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 185 i 149, tj. łącznie 72% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 123. Powiat strzelecko-drezdenecki na tle województwa lubuskiego
Table 123. Strzelecko-drezdenecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	165	178	171	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	17,6	9,8	10,4	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3552,74	4328,07	4560,14	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie strzelecko-drezdeneckim stanowili 3,6% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (8,3 tys. osób) wzrosła w porównaniu z 2015 r. o 0,6% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 171 (tj. o 58 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 45,0%, tj. o 4,9 p. proc. mniej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba wzrosła w stosunku do 2015 r. o 1,0%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn o 0,3%.

W powiecie strzelecko-drezdeneckim relatywnie wysoki był udział pracujących w przemyśle i budownictwie (w 2020 r. było to 45,2% ogółu pracujących w powiecie, wobec 38,4% średnio w województwie).

Większy niż przeciętnie w województwie był także udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (4,6% ogółu pracujących, wobec 2,4% w województwie lubuskim). Odsetek pracujących w sektorze usług wyniósł 50,2%.

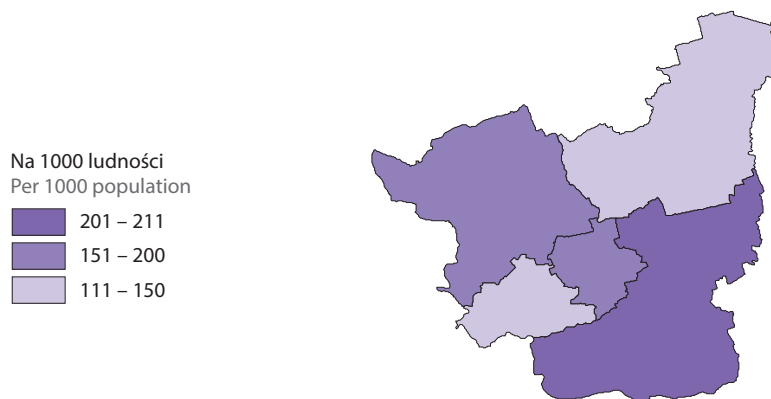
Z ogółu pracujących w powiecie 43,2% pracowało w gminie Drezdenko, a 33,9% w gminie Strzelce Krajeńskie. W gminach tych liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła odpowiednio 211 i 167.

Tablica 124. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 124. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	8296	3,6	3736
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Dobiegiew	743	0,3	400
Drezdenko	3585	1,6	1552
Strzelce Krajeńskie	2810	1,2	1353
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Stare Kurowo	682	0,3	246
Zwierzyn	476	0,2	185

a Patrz Uwagi ogólne
 a See general notes.

Mapa 70. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 70. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie strzelecko-drezdeneckim stanowili 7,4% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 43,4% do 1,8 tys. osób. Powiat wyróżnia najwyższa stopa bezrobocia w województwie, która w 2020 r. wyniosła 10,4% (wobec 6,3% średnio w województwie).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 60,2% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 37,9%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 50,1%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie strzelecko-drezdeneckim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 50,8%, tj. w mniejszym stopniu niż średnio w województwie (spadek o 51,8%). Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 45,8% (tj. o 6,8 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 13,3% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 2,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Większy niż w 2015 r. (o 0,5 p. proc.) był odsetek absolwentów, który wyniósł 3,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 28,1%, tj. o 1,0 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców notuje się w gminie Dobiegniew (58 osób), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 36 osób na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 125. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 125. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	1756	7,4	1057
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Dobiegniew	372	1,6	207
Drezdenko	555	2,3	320
Strzelce Krajeńskie	576	2,4	369
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Stare Kurowo	135	0,6	87
Zwierzyn	118	0,5	74

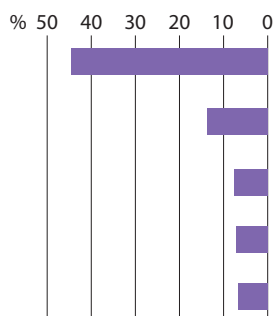
Wynagrodzenia Wages and salaries

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie strzelecko-drezdeneckim kształtuje się na poziomie nieco niższym niż średnio w województwie. W 2020 r. wyniosło 4560 zł, tj. było niższe o 5,6% od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 28,4% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

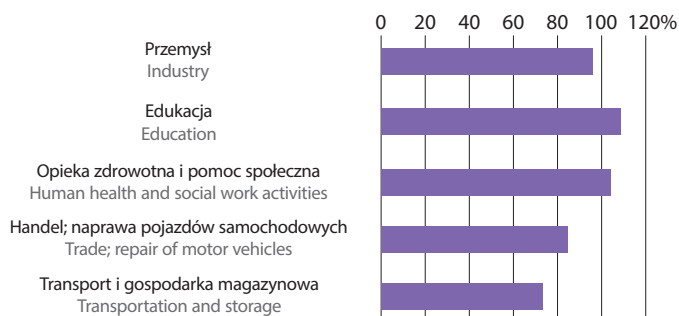
Wykres 39. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 39.

Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (6,6 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (6,6 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4560 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4560 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 126. Powiat strzelecko-drezdenecki na tle województwa lubuskiego
 Table 126. Strzelecko-drezdenecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	54,8	55,6	55,7	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	25,0	26,0	27,6	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	2,1	3,2	3,1	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 542,2 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 43,5 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 93,1% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie strzelecko-drezdeneckim wyniosło 31,0 m³, tj. o 9,5% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego najwyższe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Dobiegniew (38,1 m³, tj. 19,8% więcej niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Drezdenko (27,2 m³, tj. 85,5% średniego zużycia w województwie).

W porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 1,9% do 225,4 km). Na 100 km² przypadało 18,1 km sieci. Było to o 14,9 km na 100 km² mniej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 55,7% ludności powiatu strzelecko-drezdeneckiego (wobec 54,8% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie). W gminie Zwierzyn nie ma instalacji sieci kanalizacyjnej.

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 171,4 km, tj. o 5,3% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 13,7 km sieci (wobec 13,0 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 27,6% (wobec 25,0% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu, zwiększyła się o 14,8% do 4,9 tys. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 3030,2 kWh, tj. o 7,2% więcej niż w 2015 r.

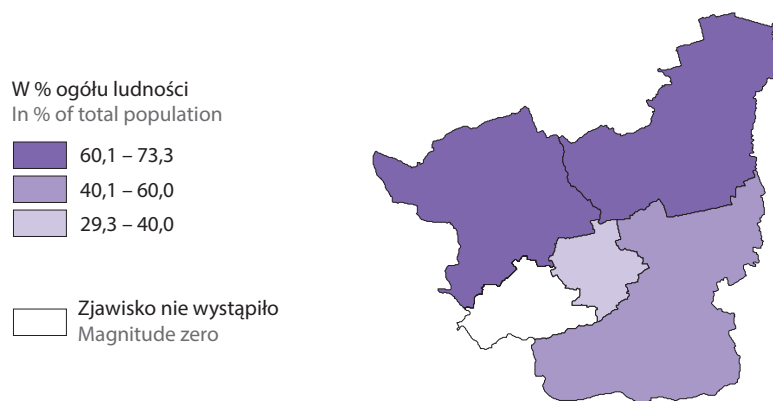
W gminach Stare Kurowo i Strzelce Krajeńskie na 100 km² powierzchni przypadało odpowiednio 27,6 i 21,5 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,5 km na 100 km² powierzchni w gminie Dobiegniew do 17,2 km w gminie Drezdenko.

Najwyższy odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej notowano w gminie Drezdenko (57,2%), a najniższy w gminie Dobiegniew (0,1%).

Tablica 127. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 127. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	542,2	43,5	93,1	225,4	18,1	55,7
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Dobiegiew	92,4	26,3	90,9	77,3	22,0	73,3
Drezdenko	108,2	27,1	87,8	69,5	17,4	55,4
Strzelce Krajeńskie	123,5	38,7	97,9	64,9	20,3	69,7
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Stare Kurowo	99,8	128,7	94,1	13,7	17,7	29,3
Zwierzyn	118,3	118,1	98,3	-	-	-

Mapa 71. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 71. Consumers using sewage network in 2020

W powiecie strzelecko-drezdeneckim w końcu 2020 r. było 20,0 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 1884 kWh, tj. o 4,0% mniej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 770 kWh (wobec 696 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

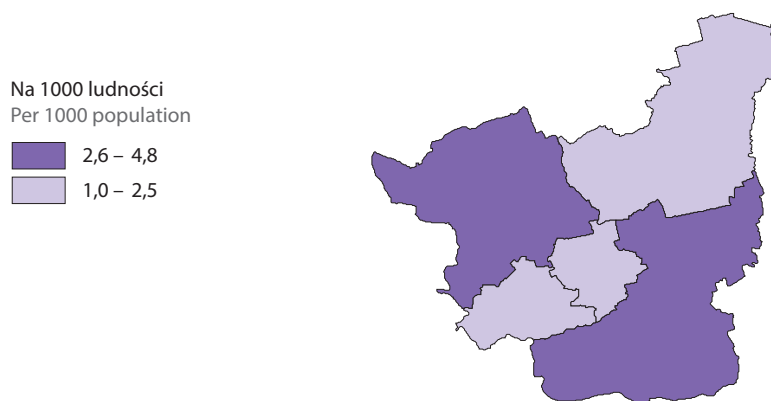
Mieszkania Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie strzelecko-drezdeneckim zwiększyła się o 46,2% w stosunku do 2015 r. Były to 152 mieszkania (tj. 2,9% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 83 mieszkania w budownictwie indywidualnym (tj. 4,0% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 90,1 m² (wobec 127,0 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminie Strzelce Krajeńskie (53,3% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie). Najmniej mieszkań (4) oddano do użytkowania w gminie Stare Kurowo.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 3,1 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 1020 mieszkań, tj. 69,4% średniej w województwie.

Mapa 72. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 72. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu Transport infrastructure

W powiecie strzelecko-drezdeneckim znajduje się 1078,5^a km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 15,0% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 86,4 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 786 wobec 638 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 39 wypadków drogowych (wobec 37 w 2015 r.), tj. 6,4% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 79,8 wypadków (wobec 73,8 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego zginęło 9 osób (w 2015 r. - 6), a 40 zostało rannych (w 2015 r. - 44).

W powiecie strzelecko-drezdeneckim znajduje się 35,0 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 280,5 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spośród gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego najdłuższe ścieżki rowerowe znajdują się w gminach Drezdenko (11,8 km), Strzelce Krajeńskie (10,6 km) i Zwierzyn (10,5 km).

^a Patrz Uwagi ogólne
a See general notes.

Edukacja i wychowanie

Education

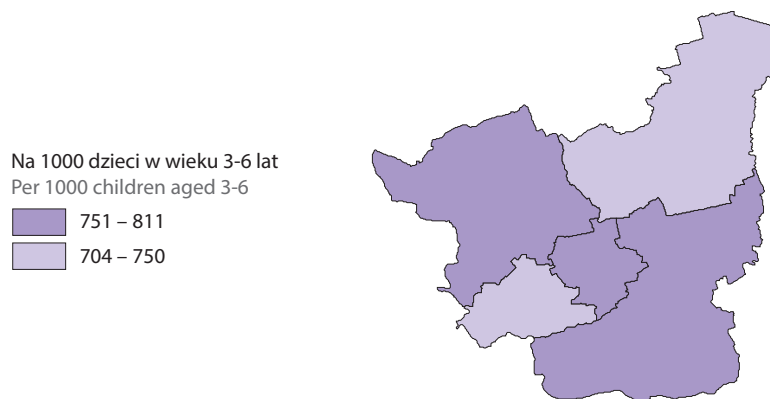
Tablica 128. Powiat strzelecko-drezdenecki na tle województwa lubuskiego
 Table 128. Strzelecko-drezdenecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	565	795	785	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	88,9	89,9	89,6	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	51,6	64,9	67,9	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	-	-	-	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 73. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 73. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie strzelecko - drezdeneckim funkcjonowało 29 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 5,9% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek zmniejszyła się o 1, tj. o 3,3%.

Przedszkola stanowiły 37,9% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 było to o 1 placówkę więcej.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 1,5 tys. dzieci, tj. o 20,6% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Dzieci w przedszkolach stanowiły 74,8% wszyst-

kich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w powiecie strzelecko-drezdeneckim przypadło 52 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie wiejskiej Zwierzyn (36,4% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie) do których uczęszczało 11,5% dzieci z terenu powiatu strzelecko-drezdeneckiego.

Tablica 129. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021
 Table 129. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	29	11	1506	1127
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Dobiegniew	2	1	158	136
Drezdenko	13	2	538	296
Strzelce Krajeńskie	8	3	546	448
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Stare Kurowo	2	1	135	118
Zwierzyn	4	4	129	129

Szkoły podstawowe Primary schools

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie strzelecko-drezdeneckim funkcjonowały 24 szkoły podstawowe.

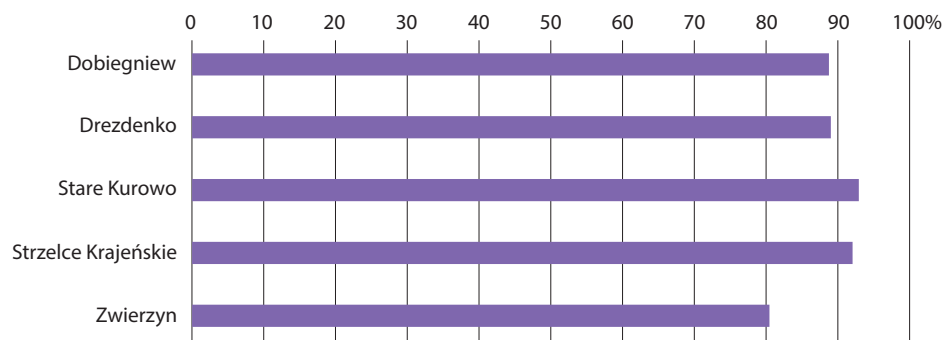
W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 ich liczba zwiększyła się o 2 szkoły. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 4,0 tys. dzieci, tj. 4,9% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 16,5%, zwiększyła się również liczba absolwentów szkół podstawowych o 1%. Na jedną szkołę w powiecie strzelecko-drezdeneckim przypadało średnio 167 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Drezdenko (45,8% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie strzelecko-drezdeneckim 89,6% i był o 3,7 p. proc. niższy niż ogółem w województwie.

Wykres 40. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2019/2020
 Chart 40. Net enrollment rate in the 2019/2020 school year

Tablica 130. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 130. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

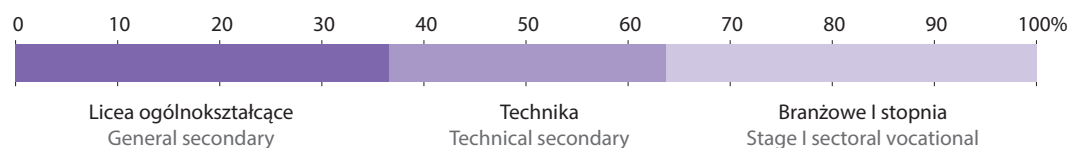
Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	24	4004	487	244
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Dobiegniew	1	459	58	32
Drezdenko	11	1418	188	90
Strzelce Krajeńskie	7	1452	155	77
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Stare Kurowo	2	344	46	24
Zwierzyn	3	331	40	21

^a Z poprzedniego roku szkolnego.
^a From previous school year.

Szkoły ponadpodstawowe Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie strzelecko-drezdeńskim pozostawało 10 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 1,4 tys. uczniów. Były to 4 branżowe szkoły I stopnia, 3 licea ogólnokształcące, 2 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Wykres 41. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 41. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

^a Łącznie ze specjalnymi.
^a Including special schools.

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 131. Powiat strzelecko-drezdenecki na tle województwa lubuskiego
 Table 131. Strzelecko-drezdenecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	2177	2334	2431	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	31	29	25	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	569	662	444	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

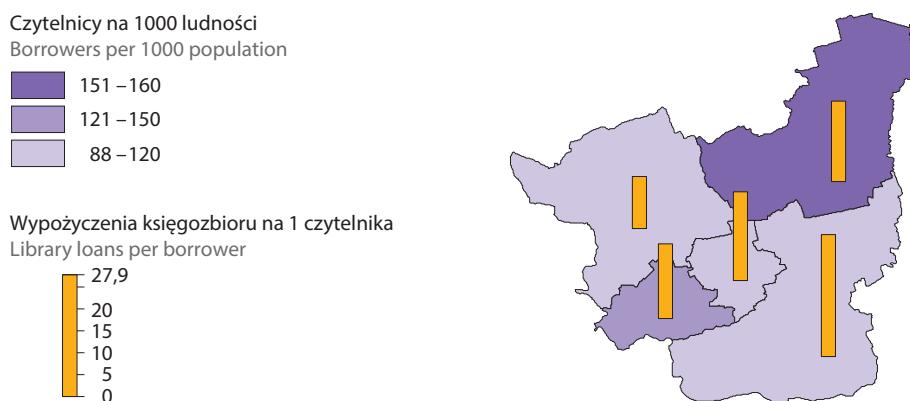
Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie strzelecko-drezdeneckim funkcjonowało 15 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 6,1% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek obniżyła się o jedną placówkę, liczba woluminów księgozbioru zmniejszyła się o 3,7%, a liczba czytelników o 12,9%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 27,4%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Drezdenko – 28 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie Strzelce Krajeńskie – 12 woluminów.

Mapa 74. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Map 74. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego instytucje zorganizowały łącznie 121 imprez (3,5% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 5,6 tys. osób.

W powiecie strzelecko-drezdeneckim działalność prowadziło 37 zespołów artystycznych (8,9% zespołów artystycznych w województwie), w tym 12 zespołów muzycznych (instrumentalnych), 12 zespołów tanecznych, oraz 7 zespołów wokalnych i chórów. Zespoły te skupiały łącznie 608 członków, tj. 10,0% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Zwierzyn – 30,6% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie Drezdenko odnotowano najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 87 osób.

Tablica 132. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 132. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	15	5	148,9	5123	98,0
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Dobiegniew	1	4	23,7	1036	19,0
Drezdenko	6	-	60,5	1502	41,8
Strzelce Krajeńskie	5	1	34,8	1599	19,0
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Stare Kurowo	1	-	10,1	373	7,6
Zwierzyn	2	-	19,8	613	10,5

a W ciągu roku.
 a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu strzelecko-drezdeneckiego funkcjonowało 16 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 5,7% wszystkich obiektów w województwie. Było to 5 obiektów hotelowych oraz 11 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 1205 miejsc noclegowych, tj. o 22,6% mniej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 19,4% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 73,5% – w hotelach. Pozostałe 80,6% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 42,9% – ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe. Miejsca całoroczne stanowiły 42,1% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie strzelecko-drezdeneckim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 21,7 tys. turystów, tj. 5,4% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 0,5 tys. osób stanowili 2,1% turystów w powiecie i 0,6% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 23,9%, w tym turystów zagranicznych – o 78,6%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie Drezdenko oraz Strzelce Krajeńskie (odpowiednio: 50,0% i 37,5% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie strzelecko-drezdeneckim obniżyła się o 49,6 tys., tj. o 41,5%. Spadła także liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 3,8 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 1,6%, tj. o 2,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie strzelecko-drezdeneckim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych był najwyższy w województwie i wyniósł 29,1%, ukształtował się na poziomie o 8,0 p. proc. wyższym niż średnio w województwie, przy najniższej wartości tego wskaźnika w powiecie nowosolskim (12,0%).

Tablica 133. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.
Table 133. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym tury- stom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	16	8	1205	507	21710	459	69975	1120
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Dobiegiew	2	2	146	146	.	.	.	.
Drezdenko	8	2	729	226	8148	46	29090	198
Strzelce Krajeńskie	6	4	330	135	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

Finanse publiczne Public finance

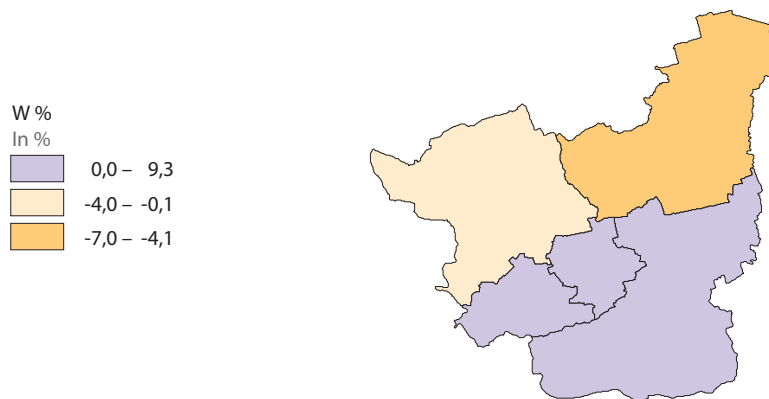
Tablica 134. Powiat strzelecko-drezdenecki na tle województwa lubuskiego
Table 134. Strzelecko-drezdenecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	836	1059	1289	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	825	1017	1209	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	28,7	32,5	33,6	40,4

W 2020 r. w powiecie strzelecko-drezdeneckim zanotowano nadwyżkę odpowiadającą 6,3% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne dochody gmin powiatu były wyższe od ich wydatków. W rezultacie skumulowany wynik gmin był dodatni, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła 2,8%. Spośród gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego deficyt budżetowy zanotowano w gminie Dobiegniew (minus 7,0 % ogółu dochodów) oraz w gminie Strzelce Krajeńskie (minus 0,9% ogółu dochodów).

Mapa 75. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 75. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu strzelecko-drezdeneckiego w wysokości 63,0 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 50,3%. Z kolei wydatki w kwocie 59,1 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 42,8%. Powiat strzelecko-drezdenecki zakończył 2020 r. z nadwyżką w wysokości 3,9 mln zł (wobec 0,6 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu strzelecko-drezdeneckiego wyniosły 1289 zł i były o 1,0% niższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1209 zł na 1 mieszkańca, były zbliżone do średnich wydatków powiatów na 1 mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu strzelecko-drezdeneckiego ogółem wyniósł w 2020 r. 33,6% (tj. o 6,8 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu wyniósł 23,2%, tj. o 0,3 p. proc. mniej niż średnio w powiatach województwa. Jednocześnie udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 43,2%, tj. o 7,1 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie. Ta wartość lokuje powiat strzelecko-drezdenecki w grupie powiatów o najwyższym udziale subwencji w strukturze dochodów.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu strzelecko-drezdeneckiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 4,0 mln zł, tj. ponad czterokrotnie więcej niż w 2015 r. W strukturze dochodów powiatu strzelecko-drezdeneckiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 6,3% (wobec 2,2% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 91,4% stanowiły wydatki bieżące, w tym 56,4% stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 8,6% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 104 zł, w stosunku do 32 zł w 2015 r. Wydatki te były także o 20,9% wyższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 135. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
 Table 135. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

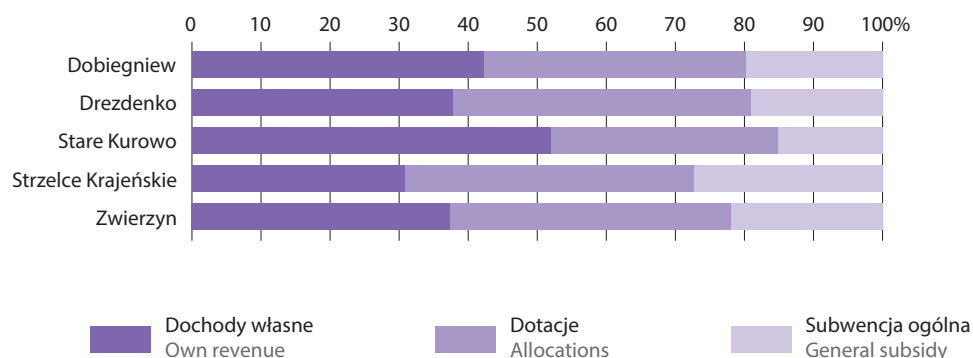
Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu					
Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT STRZELECKO- DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	1289	434	1209	1104	104
Dochody i wydatki budżetów gmin					
Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejsko-wiejskie:					
Urban-rural gminas:					
Dobiegiew	7214	2731	7719	5063	2640
Drezdenko	6173	3212	5723	4925	797
Strzelce Krajeńskie	5037	1883	5083	4499	581
Gminy wiejskie:					
Rural gminas:					
Stare Kurowo	5975	1846	5420	4409	1011
Zwierzyn	5780	2182	5310	4800	510

Budżety gmin Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego zbiorczo wyniosły 286,6 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 68,6%. W strukturze dochodów gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego 42,3% stanowiły dochody własne (tj. o 7,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 37,9% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 15,4 p. proc.), a 19,8% – subwencja ogólna (o 7,9 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Drezdenko (o 13,9% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Stare Kurowo, stanowiące 65,4% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 42. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
 Chart 42. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5867 zł (tj. o 3,7% mniej niż przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2483 zł (tj. o 11,9% mniej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 13,5 mln zł, tj. 4,7% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to więcej niż w 2015 r. o 1,3 p. proc.

Spośród gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Dobiegniew (15,1%) Z kolei najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Zwierzyn (0,8%).

Łączne wydatki gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego w 2020 r. wzrosły do 278,7 mln zł (tj. o 67,8% w porównaniu z 2015 r.) W strukturze wydatków gmin powiatu 83,1% stanowiły wydatki bieżące, a 16,8% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie strzelecko-drezdeneckim wyniosły 5705 zł (tj. o 4,0% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4742 zł, a wydatki inwestycyjne – 960 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 23,6% ogółu wydatków gmin powiatu strzelecko-drezdeneckiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Zwierzyn (28,9%), a najniższy w gminie Dobiegniew (18,2%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu strzelecko-drezdeneckiego wyniosły średnio 1346 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1276zł na 1 mieszkańca w gminie Stare Kurowo do 1532 zł w gminie Zwierzyn.

Tablica 136. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
Table 136. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Dobiegniew	7057,0	15,1
Drezdenko	2246,5	2,1
Strzelce Krajeńskie	2905,2	3,4
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Stare Kurowo	1085,0	4,5
Zwierzyn	194,8	0,8

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Tablica 137. Powiat strzelecko-drezdenecki na tle województwa lubuskiego
 Table 137. Strzelecko-drezdenecki powiat on the background of Lubuskie voivodship

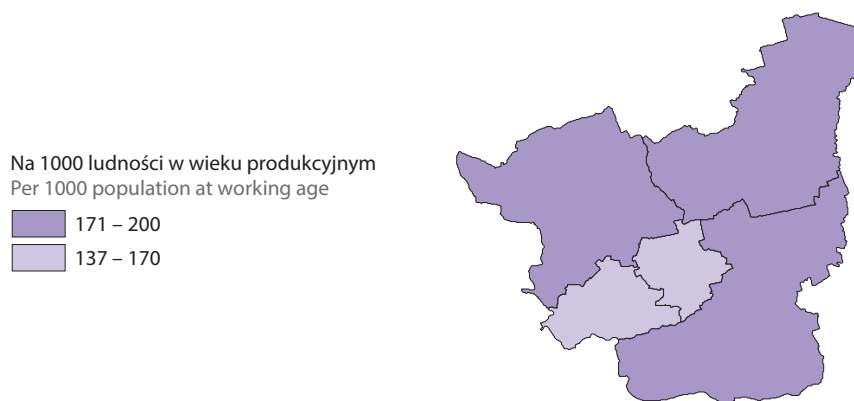
Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	4,6	5,0	5,2	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	913	1021	1060	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	690	785	817	856

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie strzelecko-drezdeneckim zarejestrowanych było 5,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 4,3% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 583 (o 12,8%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie Drezdenko i Strzelce Krajeńskie, odpowiednio: 36,5% i 34,5% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 76. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 76. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Powiat strzelecko-drezdenecki mieści się w grupie powiatów o stosunkowo niskiej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 177 podmiotów gospodarczych. Liczba ta lokowała powiat na 8. miejscu w województwie.

Powiat strzelecko-drezdenecki wyróżnia wysoki wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 24,4% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 4,8% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 70,8%.

Gminy Dobiegniew i Drezdenko mieszczą się w grupie gmin o wysokiej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (odpowiednio 200 – 14. lokata oraz 187 – 19. Lokata w województwie).

Tablica 138. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 138. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

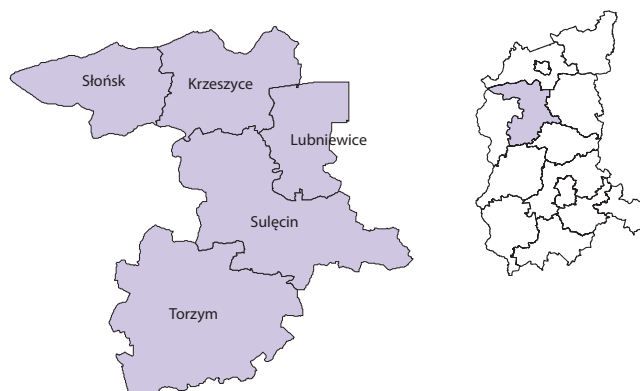
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-operat- ives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT STRZELECKO- DREZDENECKI STRZELECKO-DREZDENECKI POWIAT	5154	217	42	181	16	203	3974
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Dobiegniew	781	30	11	16	4	32	575
Drezdenko	1882	72	10	64	7	55	1552
Strzelce Krajeńskie	1779	87	16	81	5	79	1269
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Stare Kurowo	336	14	2	10	-	18	276
Zwierzyn	376	14	3	10	-	19	302

Spółki handlowe w liczbie 217 stanowiły 4,2% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 42 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (19,4% ogółu spółek handlowych w powiecie).

Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie Strzelce Krajeńskie – 38,1% ogółu tych spółek w powiecie).

POWIAT SULĘCIŃSKI

SULĘCIŃSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

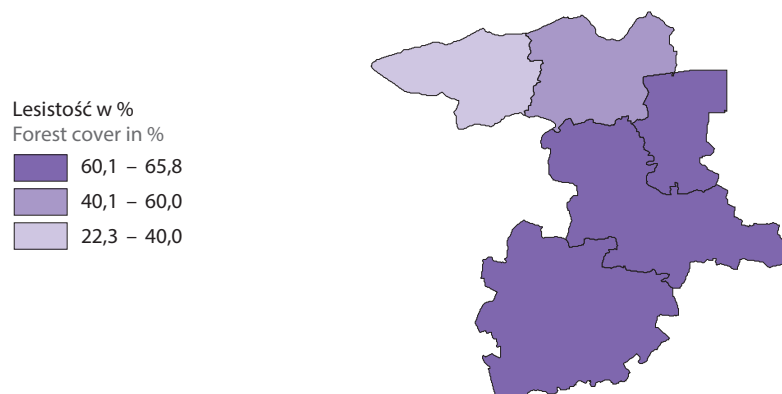
Tablica 139. Powiat sulęciński na tle województwa lubuskiego
Table 139. Sulęciński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	52,4	49,4	49,4	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	73,2	75,6	75,7	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	412	406	386

Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 77. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Map 77. Forest cover in 2020. As of 31 December

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu sulęcińskiego zajmowały obszar 67538,7 ha stanowiąc 9,5% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 65378,2 ha porastały 55,5% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Lubniewice (65,8%), Sulęcín (63,5%) i Torzym (62,4%), a najniższy w gminie Słońsk (22,3%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu sulęcińskiego wyniosła 58236,9 ha, co stanowiło 4,2% powierzchni geograficznej województwa i 49,4% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowały się gminy Torzym (13,9%) i Sulęcín (12,2%), a najmniejszym gmina Krzeszyce i Lubniewice (po 6,4%).

Tablica 140. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 140. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	58236,9	537,9	44363,6	270,5	136
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Lubniewice	7571,4	50,5	6321,5	13,2	16
Sulęcín	14381,3	115,9	11951,5	54,9	53
Torzym	16331,8	299,6	16307,5	202,1	51
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Krzeszyce	7489,1	-	7489,1	-	12
Słońsk	12463,4	72,0	2294,0	0,3	4

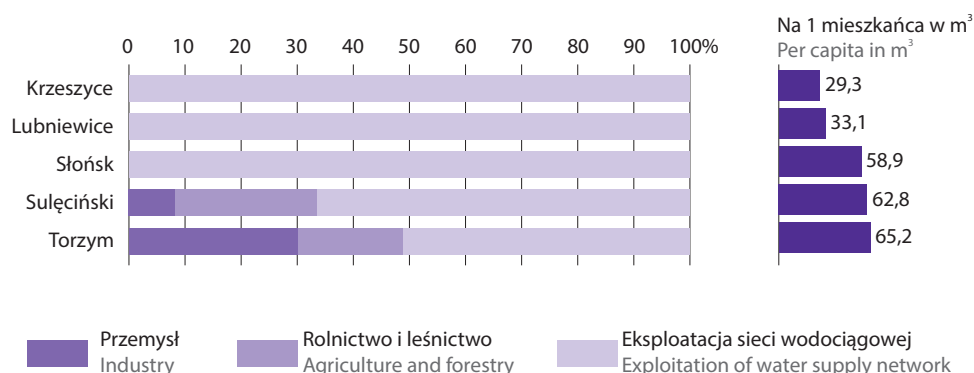
Wykorzystanie i ochrona wód Water use and protection

Sulęciński był powiatem o najmniejszym zużyciu wody ogółem w województwie. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 55,6 m³ wody, tj. o 19,8 m³ mniej niż średnio w województwie. Najwięcej – 71,9% zużytej wody – wykorzystano eksploatując sieć wodociągową, 17,1% w rolnictwie i leśnictwie, a 11,0% na cele produkcyjne w przemyśle.

W gminie o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano w przemyśle (obszar wiejski gminy Torzym 40,3% ogółu zużytej wody). Zużycie wody w gminach: Lubniewice, Krzeszyce, Słońsk oraz w mieście Torzym było zdeterminowane zużyciem wody w gospodarstwach domowych. W 2020 r. eksploatacja sieci wodociągowej stanowiła w tych gminach 100,0% zużytej wody.

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 1438 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 24,9% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 100,0% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 75,7% mieszkańców powiatu sulęcińskiego (w 2015 r. odsetek ten był o 2,5 p. proc. niższy). Wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności lokował powiat sulęciński na 4. miejscu w województwie.

Wykres 43. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 43. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 141. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 141. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam³ in dam³	in dam³	w dam³ in dam³	in dam³	
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	1438	1318	100,0	120	-	75,7
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Lubniewice	121	121	100,0	-	-	87,6
Sulęcín	745	745	100,0	-	-	86,9
Torzym	317	197	100,0	120	-	65,8
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Krzeszyce	118	118	100,0	-	-	34,7
Słońsk	137	137	100,0	-	-	85,3

Odpady komunalne Municipal waste

W 2020 r. w powiecie sulęcińskim zebrano 14,2 tys. ton odpadów komunalnych (o 1,9% mniej niż przed rokiem), z tego 86,6% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zmalała do 406 kg z 412 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (7,1 tys. ton, tj. 57,9% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 6,7%. Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie selektywnie zebrano 5,2 tys. ton odpadów tj. o 17,0% więcej w porównaniu z 2019 r.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 42,1% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 36,7%). Były to głównie odpady biodegradowalne (36,5%) oraz wielkogabarytowe (27,8%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie tworzyw sztucznych oraz szkła (odpowiednio 14,5% i 12,6%).

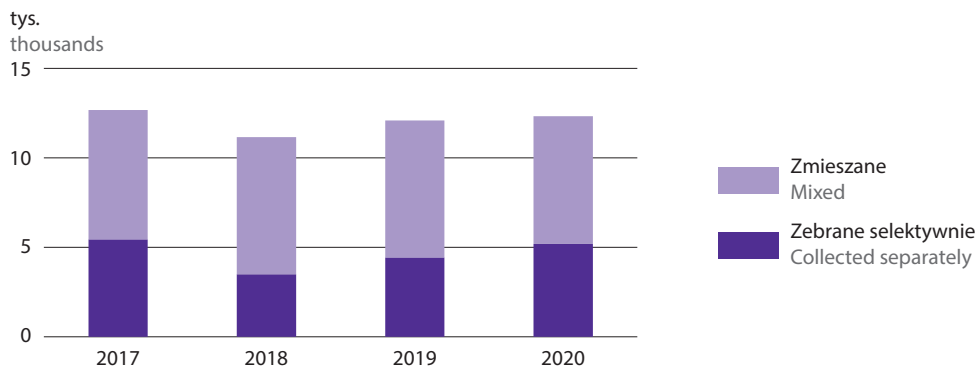
Tablica 142. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 142. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszkańca w kg Per capita in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
	w tonach in tonnes							
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	12332	5188	387	654	752	1440	1893	406
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Lubniewice	1115	587	28	60	77	132	290	441
Sulęcín	5537	2373	133	224	278	569	1118	428
Torzym	2253	1013	134	175	160	309	234	364
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Krzeszyce	1632	576	39	88	92	219	139	354
Słóńsk	1795	639	53	108	145	211	113	419

Wykres 44. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych

Chart 44. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 143. Powiat sulęciński na tle województwa lubuskiego
Table 143. Sulęciński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	35,6	35,2	35,0	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	30	30	30	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	41,7	41,8	41,7	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	56,3	62,8	64,3	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	-2,0	-1,8	-4,1	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perma- nent residence per 1000 population	-2,8	-2,1	-3,1	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Tablica 144. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 144. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship=100	ogółem total	województwo=100 voivodship=100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	1178	8,4	35000	3,5	17558
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Lubniewice	130	0,9	3148	0,3	1584
Sulęcín	320	2,3	15633	1,6	7918
Torzym	375	2,7	6734	0,7	3385
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Krzyszczyc	194	1,4	4711	0,5	2327
Słońsk	159	1,1	4774	0,5	2344

Powiat sulęciński, 7. pod względem powierzchni powiat w województwie lubuskim, zamieszkuje 3,5% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 1,7% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu sulęcińskiego, do ponad 29,2 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 3,3% ludności województwa lubuskiego.

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Torzym (o 2,7%). Spadła też liczba mieszkańców gminy miejsko-wiejskiej Sulęcín (o 2,4%) i gminy wiejskiej Krzeszyce (o 1,1%). Niewielki wzrost liczby ludności odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Lubniewice i gminie wiejskiej Słońsk (po 0,4%).

Struktura ludności

Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był najmniejszy w województwie (na poziomie 50,2%). Wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie wiejskiej Słońsk (49,1%), a największa w gminie miejsko-wiejskiej Sulęcín (50,6%).

W rezultacie najniższy wśród powiatów był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie sulęcińskim przypadła 101 kobiet (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejsko-wiejskiej Sulęcín (103). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminie wiejskiej Słońsk (96) i Krzeszyce (98).

Wskaźnik urbanizacji

Powiat sulęciński wyróżnia jeden z niższych w województwie wskaźników urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 41,7% i był podobny jak w 2015 r. Wartość tego wskaźnika znacznie odbiegała od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

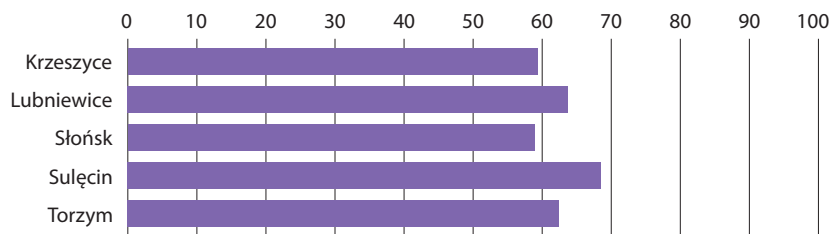
W ludności ogółem powiatu sulęcińskiego 60,9% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadały 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym, to o 3 mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w sulęcińskim wzrośnie do 77.

Wśród gmin powiatu sulęcińskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 59 w gminie wiejskiej Słońsk do 69 w gminie miejsko-wiejskiej Sulęcín. W tej ostatniej odnotowano największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. (o ponad 9 osób), przy średnim wzroście w powiecie o 8 osób.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Wykres 45. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 45. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

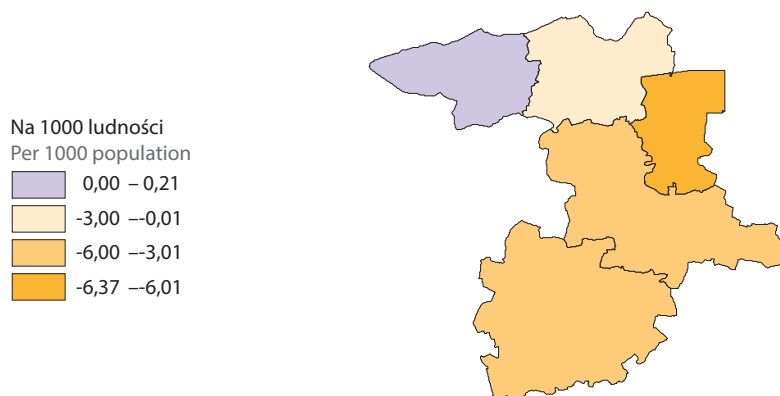
W powiecie sulęcińskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności w powiecie była wyższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,8 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 1,3. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 0,9 na 1000 ludności i był niższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,7.

W 2020 r. zanotowano wzrost liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 9,5, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. o 0,7. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 13,6 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 10,8 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat sulęciński, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 4,1, wobec minus 2,0 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był nieznacznie wyższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

Tablica 145. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI
 Table 145. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	334	478	-144
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Lubniewice	31	51	-20
Sulęcín	152	229	-77
Torzym	51	91	-40
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Krzeszyce	41	49	-8
Słońsk	59	58	1

Mapa 78. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 78. Natural increase per 1000 population in 2020

W większości gmin w powiecie sulęcińskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejsko-wiejskiej Lubniewice – na poziomie minus 6,4 w przeliczeniu na 1000 ludności. Dodatni przyrost naturalny wystąpił jedynie w gminie wiejskiej Słońsk (0,2). W odniesieniu do 2015 r. największy spadek przyrostu naturalnego zanotowano w gminie wiejskiej Krzeszyce (z 4,6 do minus 1,7 na 1000 ludności).

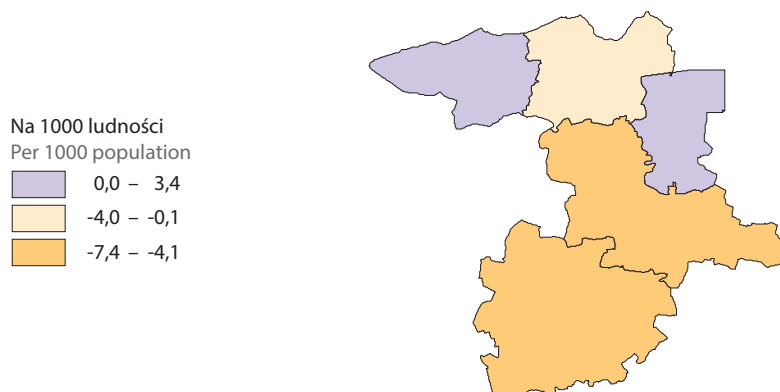
W 2020 r. w gminie wiejskiej Słońsk odnotowano jeden z najwyższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zwiększył się z 6,3 do 12,4 w przeliczeniu na 1000 ludności. W gminie miejsko-wiejskiej Lubniewice zanotowano jeden z najwyższych w województwie współczynników zgonów, który w odniesieniu do 2015 r. zwiększył się z 11,1 do 16,2.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

W powiecie sulęcińskim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W porównaniu z 2015 r. odnotowano wzrost przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 2,8 do minus 3,1 w przeliczeniu na 1000 ludności.

Mapa 79. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 79. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu sulęcińskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Torzym (minus 7,4 na 1000 ludności).

Liczba wymeldowań z pobytu stałego w gminach miejsko-wiejskich Sulęcín (226) i Torzym (111) była największa w powiecie. Łącznie było to prawie 70% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 162 i 61, tj. łącznie 60% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 146. Powiat sulęciński na tle województwa lubuskiego
Table 146. Sulęciński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	172	194	191	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	11,7	5,7	6,7	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3019,27	3992,31	4292,99	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie sulęcińskim stanowili 2,9% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (6,7 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 9,0% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 191 (tj. o 38 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 54,6%, tj. o 4,7 p. proc. więcej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba wzrosła w stosunku do 2015 r. o 6,9%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn o 11,6%.

Z ogółu pracujących w powiecie sulęcińskim 31,4% pracowało w przemyśle i budownictwie (wobec 38,4% średnio w województwie). Większy niż przeciętnie w województwie był natomiast udział pracujących w podmiotach prowadzących działalność usługową (64,6% wobec 58,5% średnio w województwie) oraz w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (4,0% ogółu pracujących, wobec 2,4% w województwie lubuskim).

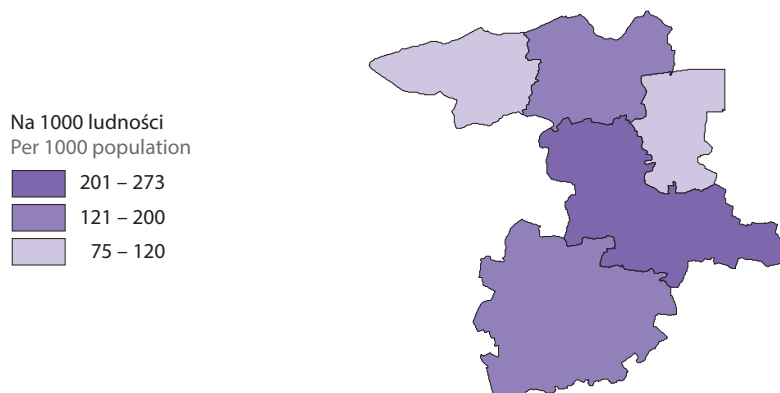
Z ogółu pracujących w powiecie 63,9% pracowało w gminie Sulęcín. W gminie tej liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 273. W pozostałych gminach liczba pracujących na 1000 ludności wyniosła od 75 w gminie Lubniewice do 143 w gminie Krzeszyce.

Tablica 147. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 147. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT SULECIŃSKI SULECIŃSKI POWIAT	6680	2,9	3649
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Lubniewice	236	0,1	144
Sulęcín	4270	1,9	2352
Torzym	955	0,4	609
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Krzeszyce	673	0,3	284
Słońsk	546	0,2	260

a Patrz Uwagi ogólne
 a See general notes.

Mapa 80. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 80. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie sulęcińskim stanowili 3,3% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 41,9% do 0,8 tys. osób. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie ukształtowała się na poziomie 6,7% (wobec 6,3% średnio w województwie).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 53,1% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 34,3%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 48,7%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie sulęcińskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 51,7%. Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 39,4% (tj. o 8,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 11,5% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 4,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniejszy niż w 2015 r. (o 0,5 p. proc.) był odsetek absolwentów, który wyniósł 3,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się także udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 30,8%, tj. o 1,2 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

W gminach powiatu sulęcińskiego liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtowała się na poziomie od 16 w gminie Słońsk do 27 w gminie Torzym. Średnia wartość tego wskaźnika w powiecie wyniosła 22 osoby na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 148. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 148. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	776	3,3	412
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Lubniewice	82	0,3	39
Sulęcín	338	1,4	168
Torzým	183	0,8	90
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Krzyszycę	99	0,4	65
Słońsk	74	0,3	50

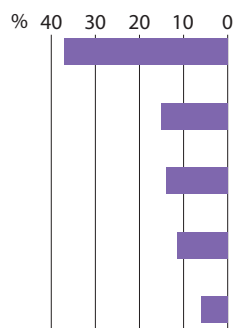
Wynagrodzenia Wages and salaries

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie sulęcińskim było niższe niż w pozostałych powiatach województwa lubuskiego. W 2020 r. wyniosło 4293 zł, tj. o 11,2% mniej od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 42,2% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

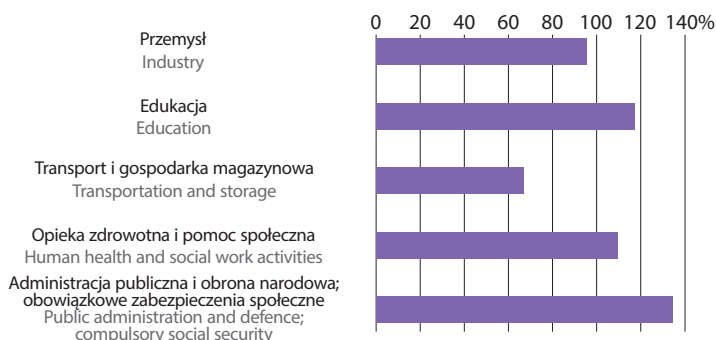
Wykres 46. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
Chart 46.

Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (5,1 tys. osób)
Paid employment in % of total employees in powiat (5,1 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4293 zł)
Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4293 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 149. Powiat sulęciński na tle województwa lubuskiego
 Table 149. Sulęciński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	65,9	66,0	66,4	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	12,6	14,3	14,9	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	2,7	3,4	3,4	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 358,2 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 30,4 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 92,7% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie sulęcińskim wyniosło 30,7 m³, tj. o 3,7% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu sulęcińskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Sulęcín (35,0 m³, tj. 10,1% więcej niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Torzym (23,0 m³, tj. 72,3% średniego zużycia w województwie).

W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 1,4% do 185,7 km). Na 100 km² przypadało 15,8 km sieci. Było to o 17,2 km na 100 km² mniej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 66,4% mieszkańców powiatu sulęcińskiego (wobec 65,9% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 194,6 km, tj. o 3,6% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 16,5 km sieci (wobec 15,9 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 14,9% (wobec 12,6% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu, zwiększyła się o 27,5% do 1,7 tys. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 4830,5 kWh (tj. o 1,1% więcej niż w 2015 r.)

W gminie Sulęcín na 100 km² powierzchni przypadało odpowiednio 29,1 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 5,2 km na 100 km² w gminie Torzym i 10,1 km powierzchni w gminie Słóńsk do 20,5 km w gminie Lubniewice.

Najwyższy odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej notowano w gminie Lubniewice (23,3%), a najniższy w gminie Torzym (5,3%).

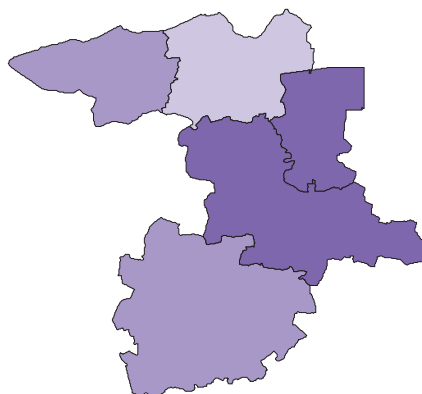
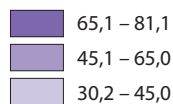
Tablica 150. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 150. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	358,2	30,4	92,7	185,7	15,8	66,4
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Lubniewice	20,7	16,0	92,4	32,9	25,4	81,1
Sulęcín	96,8	30,2	95,4	71,6	22,4	79,4
Torzým	56,0	14,9	84,3	35,6	9,5	57,6
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Krzeszyce	115,4	59,4	88,5	17,7	9,1	30,2
Słońsk	69,3	43,7	99,6	27,9	17,6	62,3

Mapa 81. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Map 81. Consumers using sewage network in 2020

 W % ogółu ludności
In % of total population

W powiecie sulęcińskim w końcu 2020 r. było 14,1 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 2013 kWh, tj. o 2,6% więcej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 809 kWh (wobec 688 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

Mieszkania

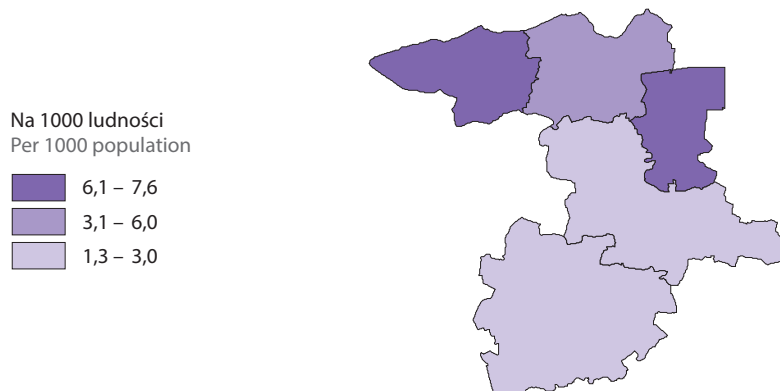
Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie sulęcińskim zwiększyła się w stosunku do 2015 r. o 23,7%. Było to 120 mieszkań (tj. 2,3% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 90 mieszkań w budownictwie indywidualnym (tj. 4,3% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 113,5 m² (wobec 115,7 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminach Słońsk i Sulęcín (łącznie 58,3% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie. Najmniej mieszkań (9) oddano do użytkowania w gminie Torzym.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 3,4 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 909 mieszkań, tj. 61,8% średniej w województwie.

Mapa 82. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 82. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu

Transport infrastructure

W powiecie sulęcińskim znajduje się 379,8 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 5,3% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 32,2 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 754 wobec 598 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 30 wypadków drogowych (wobec 37 w 2015 r.), tj. 4,9% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 85,4 wypadków (wobec 103,6 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu sulęcińskiego zginęły 4 osoby (w 2015 r. - 7), a 34 zostały ranne (w 2015 r. - 41).

W powiecie sulęcińskim znajduje się 34,2 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 290,4 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spośród gmin powiatu sulęcińskiego najdłuższe ścieżki rowerowe znajdują się w gminie Sulęcín 28,0 km.

Edukacja i wychowanie

Education

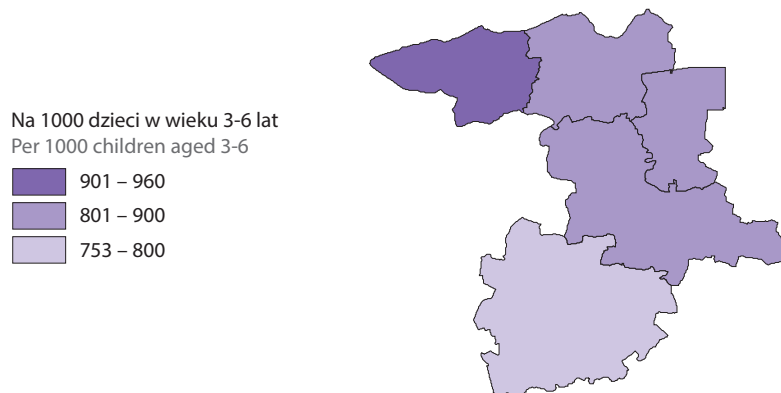
Tablica 151. Powiat sulęciński na tle województwa lubuskiego
 Table 151. Sulęciński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	648	835	860	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	85,5	91,3	91,5	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	42,0	58,6	58,8	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	-	-	-	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 83. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 83. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie sulęcińskim funkcjonowało 15 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 3,0% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek nie uległa zmianie.

Przedszkola stanowiły 60% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli zmniejszyła się o 1, tj. o 10%.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 1,2 tys. dzieci, tj. o 12,8% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Dzieci w przedszkolach stanowiły 84,9% wszyst-

kich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, tj. o 3,5 p. proc. mniej niż w roku szkolnym 2015/2016. Średnio na 1 przedszkole w powiecie sulęcińskim przypadało 117 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Torzym (33,3% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 20% dzieci z terenu powiatu sulęcińskiego.

Tablica 152. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021

Table 152. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	15	9	1243	1055
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Lubniewice	1	1	105	105
Sulęcín	6	2	578	414
Torzym	4	3	228	212
Gmina wiejska Rural gmina				
Krzeszyce	2	2	160	160
Słońsk	2	1	172	164

Szkoły podstawowe

Primary schools

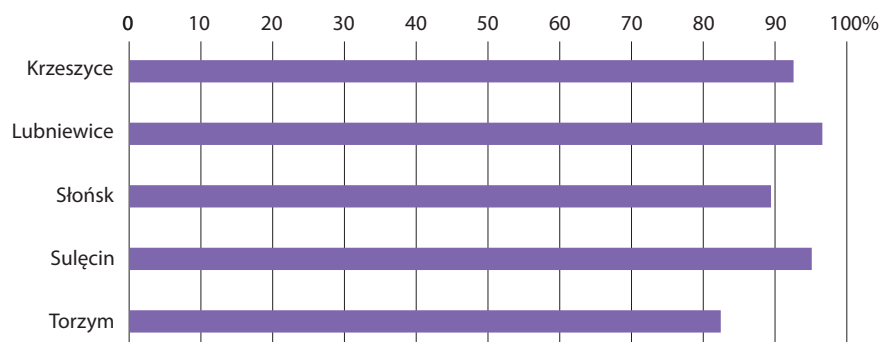
W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie sulęcińskim funkcjonowało 13 szkół podstawowych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 ich liczba zmniejszyła się o 1 szkołę. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 3,0 tys. dzieci, tj. 3,6% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 25,8%, natomiast zmniejszyła się liczba absolwentów szkół podstawowych o 5,7%. Na jedną szkołę w powiecie sulęcińskim przypadało średnio 230 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Sulęcín (38,5% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie sulęcińskim 91,5% i był o 1,8 p. proc. niższy niż ogółem w województwie.

Wykres 47. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 47. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 153. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 153. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

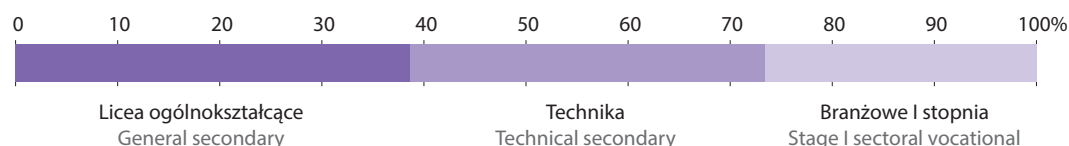
Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT SULECIŃSKI SULECIŃSKI POWIAT	13	2989	316	162
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Lubniewice	1	228	27	12
Sulęcín	5	1402	147	78
Torzým	4	534	64	33
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Krzeszyce	2	391	37	17
Słońsk	1	434	41	22

^a Z poprzedniego roku szkolnego.
^a From previous school year.

Szkoły ponadpodstawowe Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie sulęcińskim pozostawało 5 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 0,8 tys. uczniów. Były to 1 branżowa szkoła I stopnia, 2 licea ogólnokształcące, 1 technikum i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Wykres 48. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 48. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

^a Łącznie ze specjalnymi.
^a Including special schools.

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 154. Powiat sulęciński na tle województwa lubuskiego
 Table 154. Sulęciński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	2543	2514	2500	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	41	43	38	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	1736	1588	882	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

Libraries and cultural institutions

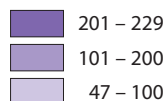
W końcu grudnia 2020 r. w powiecie sulęcińskim funkcjonowało 13 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 5,3% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek nie uległa zmianie, obniżyła się natomiast liczba woluminów księgozbioru o 5,9%, oraz liczba czytelników o 14,8%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 26,0%.

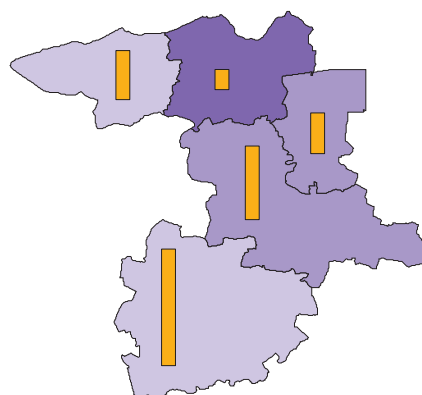
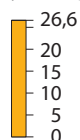
Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Torzym – 27 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie Krzeszyce – 5 woluminów.

Mapa 84. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Map 84. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Czytelnicy na 1000 ludności
 Borrowers per 1000 population

Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika
 Library loans per borrower

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu sulęcińskiego instytucje zorganizowały łącznie 270 imprez (7,7% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 14,5 tys. osób.

W powiecie sulęcińskim działalność prowadziło 10 zespołów artystycznych (2,4% zespołów artystycznych w województwie), w tym 3 zespoły teatralne, 3 zespoły wokalne i chóry oraz 2 zespoły folklorystyczne. Zespoły te skupiały łącznie 219 członków, tj. 3,6% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Sulęcín – 45,9% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie Sulęcín odnotowano także najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyły 92 osoby.

Tablica 155. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 155. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	13	1	127,6	3753	48,1
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Lubniewice	1	-	12,1	373	3,5
Sulęcín	4	-	52,9	1597	26,9
Torzým	3	1	30,9	318	8,4
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Krzeszyce	3	-	20,7	1080	5,0
Słońsk	2	-	10,9	385	4,3

a W ciągu roku.
a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu sulęcińskiego funkcjonowały 24 turystyczne obiekty noclegowe, tj. 8,5% wszystkich obiektów w województwie. Było to 11 obiektów hotelowych oraz 13 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 1349 miejsc noclegowych, tj. o 7,8% mniej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 44,3% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 27,3% – w hotelach. Pozostałe 55,7% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 35,8% – kempingi i 30,1% – ośrodki wczasowe. Miejsca całoroczne stanowiły 70,4% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie sulęcińskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 31,0 tys. turystów, tj. 7,7% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turysti zagraniczni w liczbie 7,1 tys. osób stanowili 23,0% turystów w powiecie i 9,7% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 50,0%, w tym turystów zagranicznych – o 63,3%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie Torzým oraz Lubniewice (odpowiednio: 33,3% i 29,2% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie sulęcińskim obniżyła się o 47,4 tys., tj. o 45,1%. Spadła także liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 10,3 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 17,8%, tj. o 13,7 p. proc. mniej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie sulęcińskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 4,2 p. proc. niższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeneckim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Tablica 156. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.
Table 156. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym tury- stom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	24	20	1349	950	30973	7111	57811	10280
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Lubniewice	7	4	546	180	12882	779	28924	2257
Sulęcín	5	5	288	288	3554	301	11072	881
Torzým	8	7	371	338	13386	5906	16133	6781
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Krzeszyce	1	1	24	24	.	.	.	.
Słońsk	3	3	120	120	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

Finanse publiczne Public finance

Tablica 157. Powiat sulęciński na tle województwa lubuskiego
Table 157. Sulęciński powiat on the background of Lubuskie voivodship

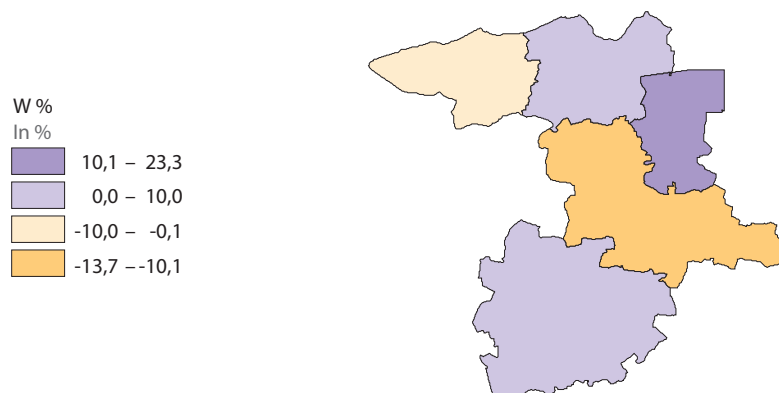
Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	1057	1262	1571	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	1052	1211	1438	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	40,5	45,8	42,9	40,4

W 2020 r. w powiecie sulęcińskim zanotowano nadwyżkę odpowiadającą 8,5% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne dochody gmin powiatu były niższe od ich wydatków. W rezultacie skumulowany wynik gmin był ujemny, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła minus 4,7%. Spośród gmin powiatu gorzowskiego nadwyżkę wydatków nad dochodami zanotowano w gminie Lubniewice (23,3% ogółu dochodów), gminie Krzeszyce (5,4%) oraz w gminie Torzym (3,2%).

Mapa 85. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 85. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu sulęcińskiego w wysokości 55,1 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 46,2%. Z kolei wydatki w kwocie 50,5 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 34,4%. Powiat sulęciński zakończył 2020 r. z nadwyżką w wysokości 4,7 mln zł (wobec 0,2 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu sulęcińskiego wyniosły 1571 zł i były o 20,5% wyższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1438 zł na 1 mieszkańca, były o 19,5% wyższe od średnich wydatków powiatów 1 na mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu sulęcińskiego ogółem wyniósł w 2020 r. 42,9% (tj. o 2,5 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu wyniósł 23,4%, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż średnio w powiatach województwa. Udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 33,8%, tj. o 2,3 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu sulęcińskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 2,7 mln zł, tj. o 47,1% więcej niż w 2015 r. W strukturze dochodów powiatu sulęcińskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 4,8% (wobec 4,1% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 91,7% stanowiły wydatki bieżące, w tym 65,1% stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 8,3% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 120 zł, w stosunku do 122 zł w 2015 r. Wydatki te były o 39,5% wyższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 158. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
 Table 158. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

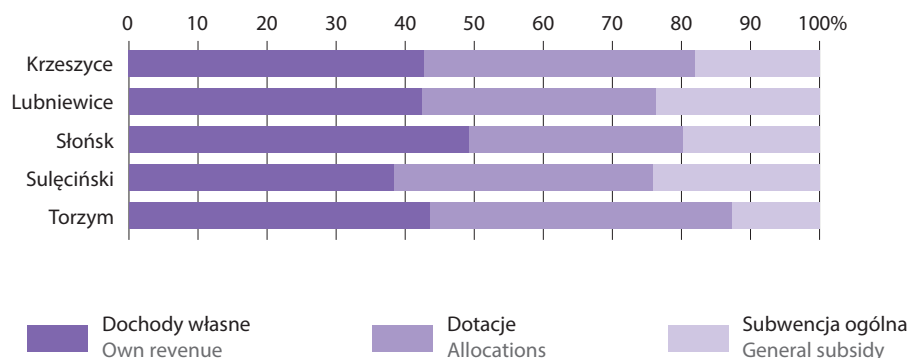
Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu					
Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT SULECIŃSKI SULECIŃSKI POWIAT	1571	674	1438	1318	120
Dochody i wydatki budżetów gmin					
Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Lubniewice	5781	2846	4432	4421	12
Sulęcín	6948	3036	7899	5496	2403
Torzým	5258	2127	5090	4857	233
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Krzeszyce	6249	2651	5915	5192	723
Słońsk	6312	2427	6853	4884	1970

Budżety gmin Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu sulęcińskiego zbiorczo wyniosły 222,5 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 74,8%. W strukturze dochodów gmin powiatu sulęcińskiego 42,8% stanowiły dochody własne (tj. o 9,6 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 39,2% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 17,5 p. proc.), a 18,0% – subwencja ogólna (o 7,8 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu sulęcińskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Sulęcín (o 7,7% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Torzým, stanowiące 75,4% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 49. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
 Chart 49. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu sulęcińskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 6336 zł (tj. o 4,0% więcej niż przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2709 zł (tj. o 3,9% mniej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu sulęcińskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 20,8 mln zł, tj. 9,4% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to więcej niż w 2015 r. o 2,7 p. proc.

Spośród gmin powiatu sulęcińskiego o najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Sulęcín (15,6%). Z kolei najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Torzym (0,6%).

Łączne wydatki gmin powiatu sulęcińskiego w 2020 r. wzrosły do 233,0 mln zł (tj. dwukrotnie w porównaniu z 2015 r.) W strukturze wydatków gmin powiatu 77,6% stanowiły wydatki bieżące, a 22,4% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie sulęcińskim wyniosły 6636 zł (tj. o 11,7% więcej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 5152 zł, a wydatki inwestycyjne – 1484 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 23,2% ogółu wydatków gmin powiatu sulęcińskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Torzym (34,9%), a najniższy w gminie Sulęcín (18,0%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu sulęcińskiego wyniosły średnio 1537 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1334 zł na 1 mieszkańca w gminie Lubniewice do 1778 zł w gminach Krzeszyce i Torzym.

Tablica 159. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 159. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Lubniewice	571,2	3,1
Sulęcín	16988,2	15,6
Torzym	210,1	0,6
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Krzeszyce	947,8	3,2
Słońsk	2110,8	7,0

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Tablica 160. Powiat sulęciński na tle województwa lubuskiego
 Table 160. Sulęciński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	3,0	3,1	3,1	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	831	869	899	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	632	663	689	856

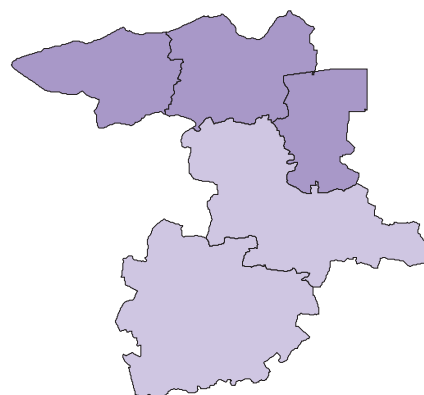
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie sulęcińskim zarejestrowanych było 3,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 2,6% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 190 (o 6,4%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminach miejsko-wiejskich: Sulęcín oraz Torzym, odpowiednio: 42,8% i 16,5% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 86. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 86. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
 Per 1000 population at working age

Powiat sulęciński mieści się w grupie powiatów o najniższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 148 podmiotów gospodarczych.

Powiat sulęciński wyróżnia jeden z najwyższych wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 28,1% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 6,2% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 65,7%.

Gminy Lubniewice oraz Słońsk i Krzeszyce mieszczą się w grupie gmin o względnie wysokiej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (odpowiednio 164 – 35. lokata, 163 – 36. lokata oraz 162 – 37. lokata wśród gmin województwa lubuskiego).

Tablica 161. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 161. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

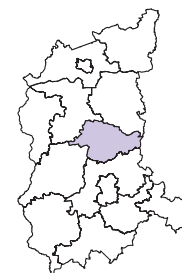
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-opera- tives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT SULĘCIŃSKI SULĘCIŃSKI POWIAT	3147	214	39	124	12	144	2412
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Lubniewice	316	25	2	11	2	20	219
Sulęcín	1346	83	19	63	4	56	1018
Torzým	518	25	7	27	2	27	403
Gmina wiejska Rural gmina							
Krzeszyce	478	25	5	9	-	21	398
Słońsk	489	56	6	14	4	20	374

Spółki handlowe w liczbie 214 stanowiły 6,8% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 39 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (18,2% ogółu spółek handlowych w powiecie).

Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminach Sulęcín oraz Torzým (odpowiednio 48,7% i 17,9% ogółu tych spółek w powiecie).

POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

Tablica 162. Powiat świebodziński na tle województwa lubuskiego
 Table 162. Świebodziński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	32,9	29,4	29,4	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	89,7	91,7	92,0	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	412	406	386

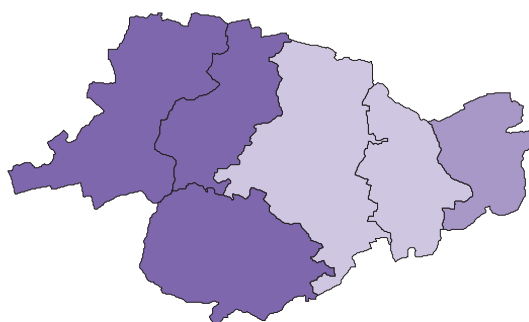
Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 87. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 87. Forest cover in 2020. As of 31 December

Lesistość w %
 Forest cover in %

- 45,1 – 59,7
- 35,1 – 45,0
- 25,7 – 35,0

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu świebodzińskiego zajmowały obszar 40547,5 ha stanowiąc 5,7% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 39489,1 ha porastały 42,2% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Łagów (59,7%) i Skąpe (49,2%), a najniższy w mieście Świebodzin (1,9%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu świebodzińskiego wyniosła 27563,9 ha, co stanowiło 2,0% powierzchni geograficznej województwa i 29,4% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowała się gmina Łagów (9,2%), a najmniejszym gmina Zbąszynek (1,3%).

Tablica 163. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 163. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	27563,9	189,0	24210,0	73,2	61
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Świebodzin	5886,9	1,8	5885,0	19,9	4
Zbąszynek	1184,0	65,6	1180,5	4,5	9
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Lubrza	5525,9	11,1	5520,0	8,7	14
Łagów	8640,9	94,7	5457,9	26,0	22
Skąpe	4295,4	-	4135,3	14,1	8
Szczaniec	2030,8	15,8	2031,3	-	4

Wykorzystanie i ochrona wód

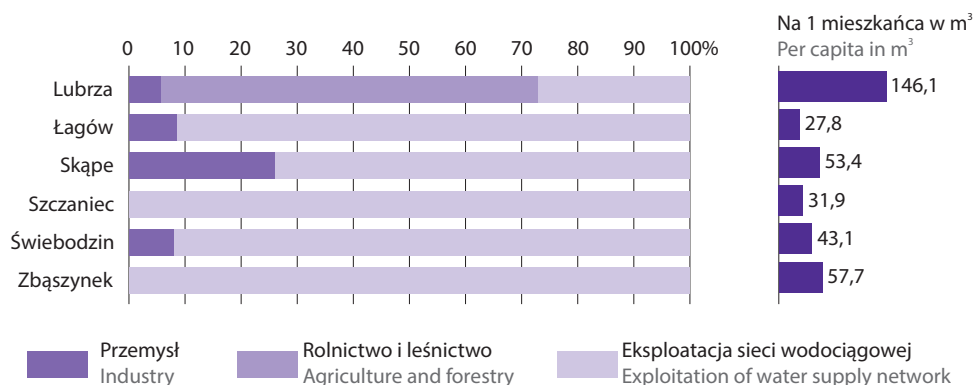
Water use and protection

Świebodziński był 12. powiatem w województwie pod względem zużycia wody ogółem. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 50,7 m³ wody, tj. o 24,7 m³ mniej niż średnio w województwie. Najwięcej – 79,9% zużytej wody – wykorzystano eksploatując sieć wodociągową, 12,4% zużyto do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie, a pozostałe 7,7% na cele produkcyjne w przemyśle.

W gminie o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano w rolnictwie i leśnictwie (Lubrza – 67,2%). Zużycie wody w pozostałych gminach było zdeterminowane eksploatacją sieci wodociągowej.

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 2069 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 9,2% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 38,7% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 92,0% mieszkańców powiatu świebodzińskiego (o 2,3 p. proc. więcej niż w 2015 r.). Wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej ludności ułożył powiat świebodziński na 3. pozycji w województwie (za miastami na prawach powiatu: Zielona Góra i Gorzów Wlkp.).

Wykres 50. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 50. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 164. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 164. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam³ in dam³		w dam³ in dam³		
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	2069	2069	38,7	-	-	92,0
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Świebodzin	1107	1107	0,7	-	-	99,8
Zbąszynek	352	352	100,0	-	-	94,2
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Lubrza	110	110	-	-	-	97,1
Łagów	175	175	100,0	-	-	85,4
Skąpe	259	259	100,0	-	-	93,0
Szczaniec	66	66	9,1	-	-	28,6

Odpady komunalne Municipal waste

W 2020 r. w powiecie świebodzińskim zebrano 23,1 tys. ton odpadów komunalnych (o 2,6% więcej niż przed rokiem), z tego 82,9% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zwiększyła się do 415 kg z 404 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (12,1 tys. ton, tj. 63,1% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 10,2%. Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie selektywnie zebrano 7,1 tys. ton odpadów tj. o 54,2% więcej w porównaniu z 2019 r.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 36,9% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 25,4%). Były to głównie odpady biodegradowalne (37,7%) oraz tworzywa sztuczne (24,4%). Znaczny był również odsetek zebranego selektywnie szkła oraz odpadów wielkogabarytowych (odpowiednio 14,9% i 11,7%).

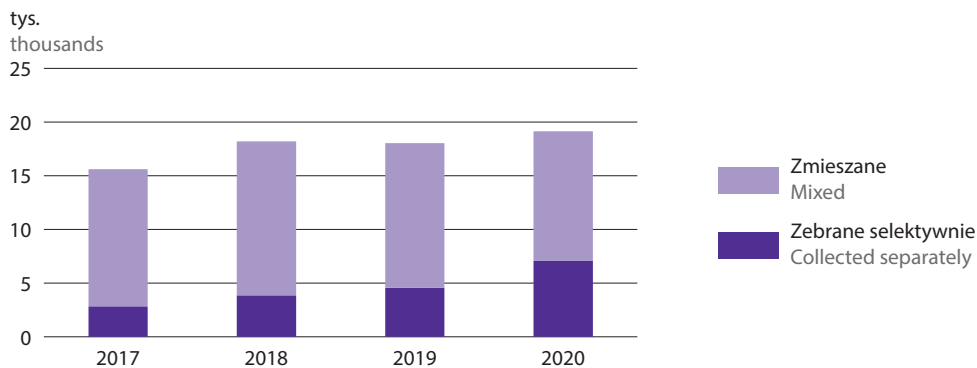
Tablica 165. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 165. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszkańca w kg Per capita in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
	w tonach in tonnes							
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	19153	7062	793	1055	1721	827	2665	415
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Świebodzin	10804	3946	582	488	835	537	1504	443
Zbąszynek	2952	1199	125	138	267	127	542	446
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Lubrza	1132	454	40	99	140	7	169	341
Łagów	1700	534	23	118	151	83	159	439
Skąpe	1338	524	14	111	186	59	154	284
Szczaniec	1227	406	10	101	143	14	138	342

Wykres 51. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych

Chart 51. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 166. Powiat świebodziński na tle województwa lubuskiego
Table 166. Świebodziński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	56,3	55,8	55,5	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	60	60	59	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	48,0	47,9	47,8	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	58,0	64,8	66,3	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	0,1	-0,7	-3,5	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perma- nent residence per 1000 population	-2,0	-1,7	-2,1	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Tablica 167. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 167. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship=100	ogółem total	województwo=100 voivodship=100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	937	6,7	55520	5,5	28375
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Świebodzin	226	1,6	29837	3,0	15552
Zbąszynek	94	0,7	8273	0,8	4208
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Lubrza	122	0,9	3602	0,4	1743
Łagów	200	1,4	4907	0,5	2419
Skąpe	182	1,3	5056	0,5	2488
Szczaniec	113	0,8	3845	0,4	1965

Powiat świebodziński, 10. pod względem powierzchni powiat w województwie lubuskim, zamieszkuje 5,5% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 1,4% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu świebodzińskiego, do ponad 47,8 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 5,4% ludności województwa lubuskiego.

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminach wiejskich: Skąpe, Łagów i Szczaniec, także w gminie miejsko-wiejskiej Świebodzin (po ok. 2,0%). Spadła też liczba mieszkańców gminy miejsko-wiejskiej Zbąszynek (o 1,3%), natomiast wzrosła – gminy wiejskiej Lubrza (o 1,8%).

Struktura ludności

Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział (51,1%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był niższy niż średnia dla województwa (na poziomie 51,4%). Wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie wiejskiej Skąpe (49,2%), a największa w gminie miejsko-wiejskiej Świebodzin (52,1%).

W rezultacie niższy niż średnia był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie świebodzińskim przypadało 105 kobiet (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejsko-wiejskiej Świebodzin (109). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminach wiejskich: Lubrza (94), Łagów i Skąpe (po 97), także w gminie miejsko-wiejskiej Zbąszynek (104).

Wskaźnik urbanizacji

Powiat świebodziński wyróżnia jeden z niższych w województwie wskaźników urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 47,8% i był o 0,2 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika znacznie odbiegała od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

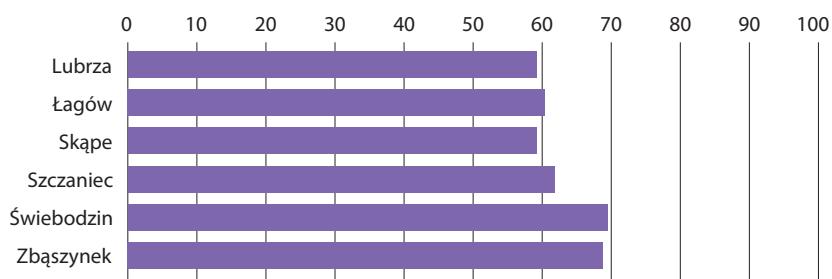
W ludności ogółem powiatu świebodzińskiego 60,1% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 66 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 1 osobę mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w świebodzińskim wzrośnie do 78.

Wśród gmin powiatu świebodzińskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 59 w gminie wiejskiej Lubrza i Skąpe do 70 w gminie miejsko-wiejskiej Świebodzin. W tej ostatniej odnotowano największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. (o ponad 9 osób), przy średnim wzroście w powiecie o ponad 8 osób.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Wykres 52. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 52. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W powiecie świebodzińskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności w powiecie była nieco niższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,4 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 1,7. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,2 na 1000 ludności i był nieco wyższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 1.

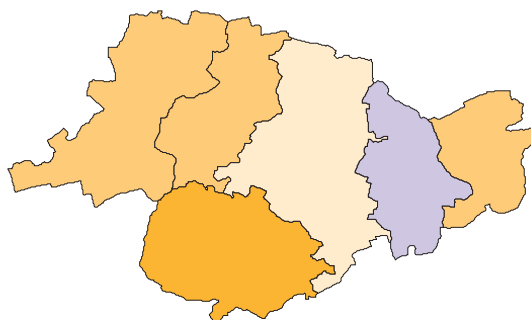
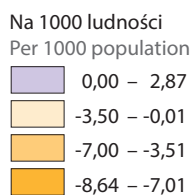
W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 9,2, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik ten zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. o 0,8. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 12,7 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 9,9 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat świebodziński, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 3,5, wobec 0,1 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był niższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

Tablica 168. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI
 Table 168. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	513	707	-194
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Świebodzin	275	365	-90
Zbąszynek	74	110	-36
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Lubrza	25	39	-14
Łągów	46	67	-21
Skąpe	48	92	-44
Szczaniec	45	34	11

Mapa 88. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Map 88. Natural increase per 1000 population in 2020

W większości gmin powiatu świebodzińskiego odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie wiejskiej Skąpe – na poziomie minus 8,6 w przeliczeniu na 1000 ludności. Dodatni przyrost naturalny wystąpił jedynie w gminie wiejskiej Szczaniec (2,9). W gminie Skąpe zanotowano również największy spadek przyrostu naturalnego w odniesieniu do 2015 r. (kiedy wyniósł 0,6 na 1000 ludności).

W 2020 r. w gminie wiejskiej Lubrza odnotowano jeden z niższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik obniżył się z 8,6 do 7,0 w przeliczeniu na 1000 ludności. W gminie wiejskiej Skąpe zanotowano najwyższy w województwie współczynnik zgonów. Wskaźnik zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. z 9,4 do 18,1.

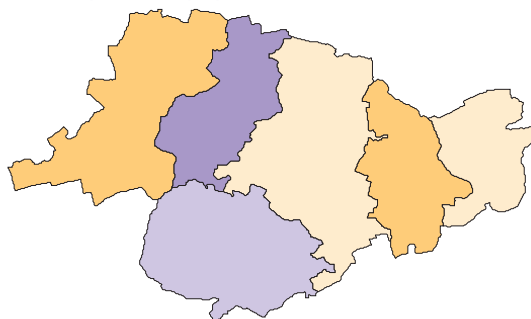
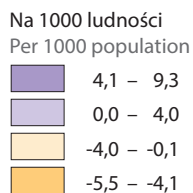
Saldo migracji ludności

Net migration of population

W powiecie świebodzińskim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W porównaniu z 2015 r. odnotowano nieznaczny wzrost przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 2,0 do minus 2,1 w przeliczeniu na 1000 ludności.

Mapa 89. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.

Map 89. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu świebodzińskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie wiejskiej Łągów (minus 5,5 na 1000 ludności).

Liczba wymeldowań z pobytu stałego w gminach miejsko-wiejskich: Świebodzin (350) i Zbąszynek (101) była największa w powiecie. Łącznie było to ponad 69% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 251 i 85, tj. łącznie 63% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 169. Powiat świebodziński na tle województwa lubuskiego
Table 169. Świebodziński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	288	337	328	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	9,0	3,5	5,5	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3455,57	4566,5	4659,04	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie świebodzińskim stanowili 7,9% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (18,2 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 12,4% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 328 (tj. o 99 osób więcej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 46,3%, tj. o 3,6 p. proc. mniej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba wzrosła w stosunku do 2015 r. o 9,9%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn o 14,6%.

Z ogółu pracujących w powiecie świebodzińskim 50,5% pracowało w przemyśle i budownictwie (wobec 38,4% średnio w województwie). Udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wyniósł 1,9%, a w przedsiębiorstwach usługowych – 47,6% (wobec odpowiednio 2,4% i 59,2% średnio w województwie).

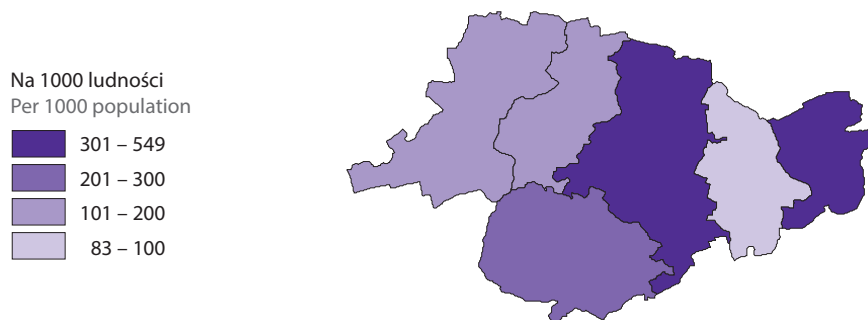
Z ogółu pracujących w powiecie 59,0% stanowili pracujący w gminie Świebodzin, a 25,0% w gminie Zbąszynek. W gminach tych liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła odpowiednio 360 i 549.

Tablica 170. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 170. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	18190	7,9	8429
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Świebodzin	10737	4,7	5154
Zbąszynek	4543	2,0	1884
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Lubrza	617	0,3	248
Łagów	861	0,4	379
Skąpe	1113	0,5	631
Szczaniec	319	0,1	133

a Patrz Uwagi ogólne
 a See general notes.

Mapa 90. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 90. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie świebodzińskim stanowili 5,9% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 35,4% do 1,4 tys. osób. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie ukształtowała się na poziomie 5,5% (wobec 6,3% średnio w województwie).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 50,8% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 37,6%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 32,9%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie świebodzińskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 46,0%. Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 37,1% (tj. o 7,3 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 13,6% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 3,4 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniej niż w 2015 r. (o 2,2 p. proc.) było absolwentów, którzy stanowili 2,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się także udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 25,6%, tj. o 4,5 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu świebodzińskiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie Łagów (34 osoby), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 25 osób na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 171. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 171. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

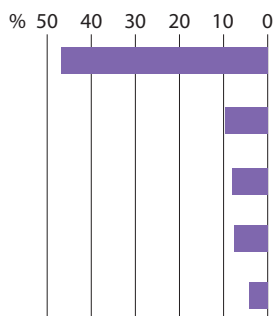
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	1385	5,9	703
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Świebodzin	740	3,1	356
Zbąszynek	116	0,5	65
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Lubrza	111	0,5	63
Łagów	166	0,7	85
Skąpe	140	0,6	74
Szczaniec	112	0,5	60

Wynagrodzenia Wages and salaries

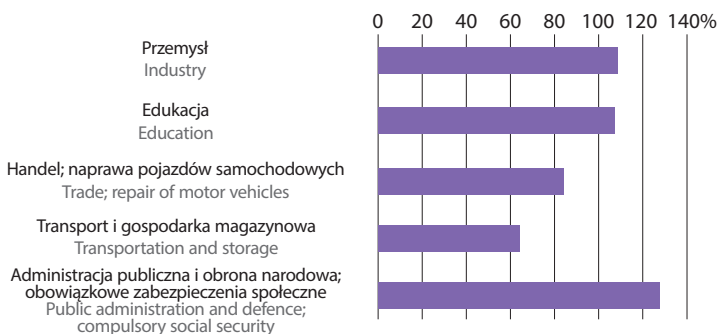
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie świebodzińskim w 2020 r. wyniosło 4659 zł, tj. było o 3,6% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 34,8% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

Wykres 53. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
Chart 53. Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (13,0 tys. osób)
Paid employment in % of total employees in powiat (13,0 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4659 zł)
Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4659 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 172. Powiat świebodziński na tle województwa lubuskiego
 Table 172. Świebodziński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	84,4	84,9	85,1	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	53,7	54,7	55,8	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	2,5	4,2	4,7	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 310,7 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 33,2 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 94,2% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie świebodzińskim wyniosło 30,3 m³, tj. o 12,6% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu świebodzińskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Zbąszynek (34,3 m³, tj. 7,9% więcej niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Łagów (23,1 m³, tj. 72,6% średniego zużycia w województwie).

W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 3,9% do 435,5 km). Na 100 km² przypadało 46,5 km sieci. Było to o 13,5 km na 100 km² więcej niż średnio w województwie. Jest to wartość najwyższa wśród powiatów województwa lubuskiego (poza miastami na prawach powiatu). Z sieci kanalizacyjnej korzystało 85,1% mieszkańców powiatu świebodzińskiego (wobec 84,4% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

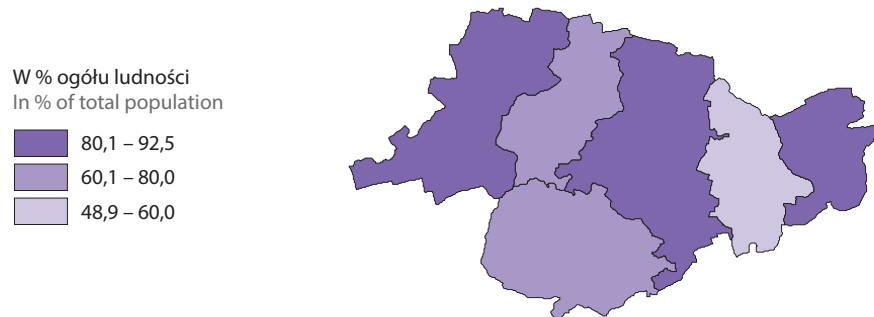
W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 227,1 km, tj. o 8,8% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 24,2 km sieci (wobec 22,3 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 55,8% (wobec 53,7% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu zwiększyła się o 20,5% do 12,9. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 2763,7 kWh, tj. o 14,0% więcej niż w 2015 r.

W gminie Zbąszynek na 100 km² powierzchni przypadało 46,0 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,3 km na 100 km² powierzchni w gminie Szczaniec do 37,5 km w gminie Świebodzin.

Tablica 173. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 173. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	310,7	33,2	94,2	435,5	46,5	85,1
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Świebodzin	102,4	45,2	93,1	138,2	61,0	92,5
Zbąszynek	47,8	50,8	95,3	59,2	62,9	90,8
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Lubrza	24,9	20,4	99,9	71,9	58,8	69,8
Łagów	36,5	18,3	93,2	53,8	27,0	85,2
Skąpe	61,5	33,9	91,9	80,6	44,4	70,3
Szczaniec	37,6	33,2	100,0	31,8	28,1	48,9

Mapa 91. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 91. Consumers using sewage network in 2020

W powiecie świebodzińskim w końcu 2020 r. było 22,3 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 1978 kWh, tj. o 0,8% więcej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 793 kWh (wobec 670 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

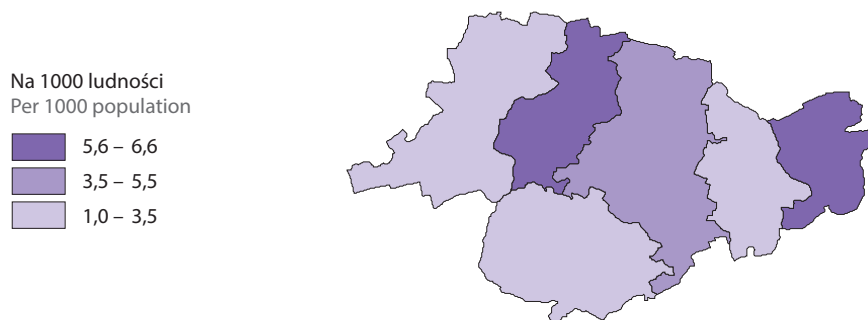
Mieszkania Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie świebodzińskim zwiększyła się o 83,8% w stosunku do 2015 r. Było to 261 mieszkań (tj. 5,1 % ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 84 mieszkania w budownictwie indywidualnym (tj. 4,0% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 77,3 m² (wobec 97,6 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminie Świebodzin (56,3% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie). Najmniej mieszkań (4) oddano do użytkowania w gminie Szczaniec.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 4,7 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 1396 mieszkań, tj. 95,0% średniej w województwie.

Mapa 92. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 92. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu Transport infrastructure

W powiecie świebodzińskim znajduje się 535,9 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 7,5% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 57,2 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 696 wobec 556 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 59 wypadków drogowych (wobec 30 w 2015 r.), tj. 9,7% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 106,0 wypadków (wobec 53,2 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu świebodzińskiego zginęły 3 osoby (w 2015 r. - 2), a 71 było rannych (w 2015 r. - 45).

W powiecie świebodzińskim znajduje się 50,6 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 540,3 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spośród gmin powiatu świebodzińskiego najdłuższe ścieżki rowerowe znajdują się w gminie Zbąszynek 21,2 km.

Edukacja i wychowanie

Education

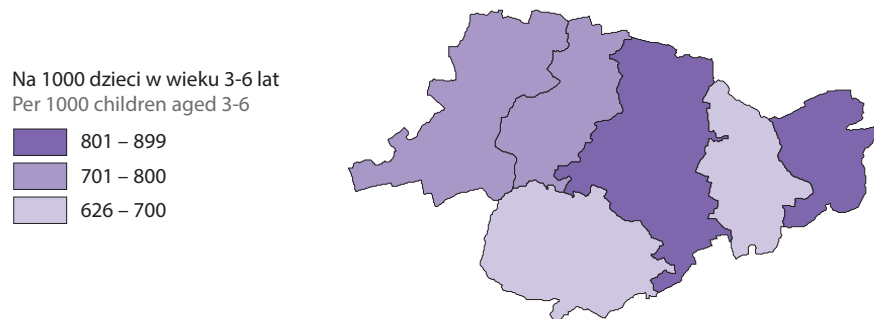
Tablica 174. Powiat świebodziński na tle województwa lubuskiego
 Table 174. Świebodziński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	627	843	833	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	90,9	89,7	94,0	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	65,8	80,9	82,0	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	0,4	-	-	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 93. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 93. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie świebodzińskim funkcjonowało 28 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 5,7% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek nie uległa zmianie.

Przedszkola stanowiły 67,9% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli nie zmieniła się.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 2,0 tys. dzieci, tj. o 25,9% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Dzieci w przedszkolach stanowiły 88,5% wszyst-

kich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, tj. o 0,6 p. proc. mniej niż w roku szkolnym 2015/2016. Na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w powiecie świebodzińskim przypadało 71 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie Świebodzin (42,9% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 62,3% dzieci z terenu powiatu świebodzińskiego.

Tablica 175. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021
 Table 175. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	28	19	1987	1759
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Świebodzin	12	10	1169	1096
Zbąszynek	4	4	320	320
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Lubrza	3	2	123	98
Łagów	3	1	143	100
Skąpe	4	1	135	88
Szczaniec	2	1	97	57

Szkoły podstawowe Primary schools

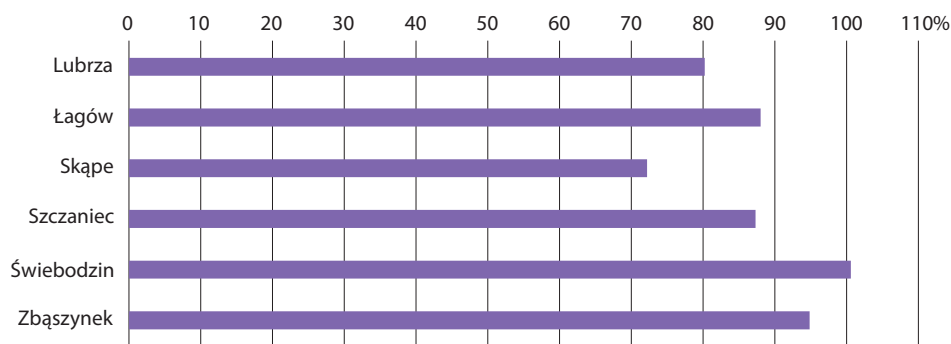
W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie świebodzińskim funkcjonowało 21 szkół podstawowych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 ich liczba zwiększyła się o 1 szkołę. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 4,6 tys. dzieci, tj. 5,6% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 21,5%, zwiększyła się również liczba absolwentów szkół podstawowych o 5%. Na jedną szkołę w powiecie świebodzińskim przypadało średnio 221 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Świebodzin (38,1% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie świebodzińskim 94,0% i był o 0,7 p. proc. wyższy niż ogółem w województwie.

Wykres 54. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 54. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 176. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 176. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	21	4643	543	285
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Świebodzin	8	2731	353	185
Zbąszynek	3	702	69	41
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Lubrza	2	271	17	7
Łagów	3	329	37	19
Skąpe	3	313	41	17
Szczaniec	2	297	26	16

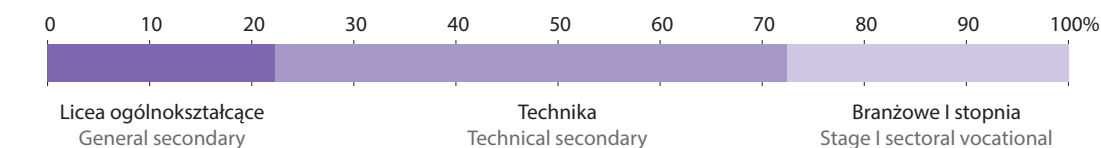
^a Z poprzedniego roku szkolnego.
^a From previous school year.

Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie świebodzińskim pozostawało 10 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 2,1 tys. uczniów. Były to 4 branżowe szkoły I stopnia, 2 licea ogólnokształcące, 3 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Wykres 55. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 55. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

^a Łącznie ze specjalnymi.
^a Including special schools.

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 177. Powiat świebodziński na tle województwa lubuskiego
 Table 177. Świebodziński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	5117	4649	4627	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	58	67	59	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	1822	2039	983	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

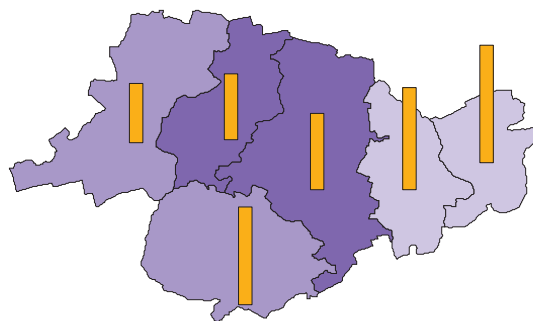
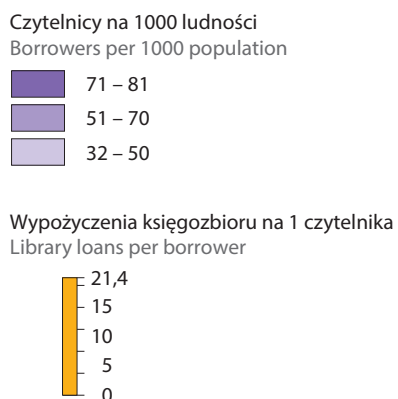
Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie świebodzińskim funkcjonowało 12 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 4,9% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek wzrosła o 1 placówkę, obniżyła się natomiast liczba woluminów księgozbioru o 4,1%, oraz liczba czytelników o 30,7%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 47,9%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Zbąszynek – 21 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie Łagów – 11 woluminów.

Mapa 94. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Map 94. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu świebodzińskiego instytucje zorganizowały łącznie 138 imprez (4,0% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 21,8 tys. osób.

W powiecie świebodzińskim działalność prowadziło 28 zespołów artystycznych (6,7% zespołów artystycznych w województwie), w tym 11 zespołów tanecznych, 10 zespołów wokalnych i chórów oraz 4 zespoły teatralne. Zespoły te skupiały łącznie 554 członków, tj. 9,1% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Świebodzin – 68,1% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie Świebodzin odnotowano także najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 195 osób.

Tablica 178. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 178. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	12	-	148,3	3683	53,7
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Świebodzin	4	-	75,1	2369	33,0
Zbąszynek	1	-	13,0	268	5,7
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Lubrza	1	-	10,7	290	3,5
Łagów	2	-	19,3	307	3,3
Skąpe	2	-	12,1	293	5,2
Szczaniec	2	-	18,0	156	2,9

a W ciągu roku.
a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu świebodzińskiego funkcjonowało 38 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 13,5% wszystkich obiektów w województwie. Było to 18 obiektów hotelowych oraz 20 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 3305 miejsc noclegowych, tj. o 0,5% więcej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 32,7% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 77,4% – w hotelach. Pozostałe 67,3% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 40,8% – ośrodki wczasowe. Miejsca całoroczne stanowiły 46,3% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie świebodzińskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 54,7 tys. turystów, tj. 13,7% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 10,9 tys. osób stanowili 19,9% turystów w powiecie i 14,9% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 46,7%, w tym turystów zagranicznych – o 74,3%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie Łagów oraz Świebodzin (odpowiednio 42,1% i 26,3% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie świebodzińskim obniżyła się o 87,9 tys., tj. o 38,2%. Spadła także liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 48,4 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 14,3%, tj. o 15,6 p. proc. mniej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie świebodzińskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 0,4 p. proc. niższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeneckim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Tablica 179. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.
Table 179. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym tury- stom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	38	23	3305	1531	54722	10876	142132	20331
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Świebodzin	10	9	587	387	8562	1374	26846	8045
Zbąszynek	2	2	55	55	.	.	.	.
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Lubrza	4	1	324	45	.	.	.	.
Łagów	16	11	1229	1044	29566	7741	58620	9777
Skąpe	6	-	1110	-	10797	41	43241	281

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

Finanse publiczne Public finance

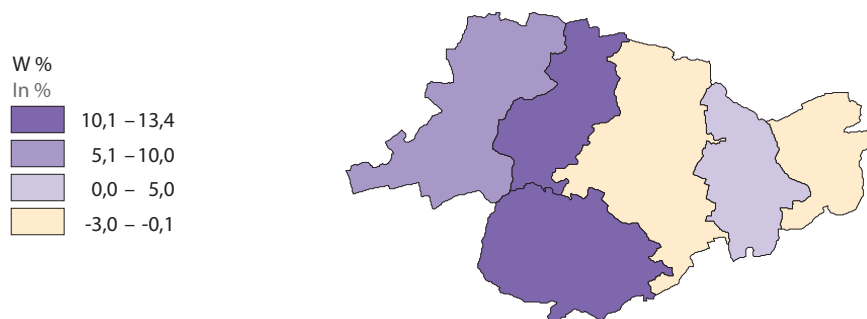
Tablica 180. Powiat świebodziński na tle województwa lubuskiego
Table 180. Świebodziński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	972	1257	1390	1302
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	903	1193	1281	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	39,6	43,3	43,6	40,4

W 2020 r. w powiecie świebodzińskim zanotowano deficyt odpowiadający 7,8% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne dochody gmin powiatu były wyższe od ich wydatków. Skumulowany wynik budżetowy gmin powiatu wyniósł 1,1% ogółu zrealizowanych dochodów. Spośród gmin powiatu świebodzińskiego największą nadwyżkę zanotowano w gminach Lubrza i Skąpe (po 13,4% ogółu dochodów), a deficyt budżetowy zanotowano w gminie Świebodzin (minus 3,0%) i gminie Zbąszynek (minus 1,9%).

Mapa 95. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 95. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu świebodzińskiego w wysokości 77,4 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 41,3%. Z kolei wydatki w kwocie 71,3 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 40,1%. Powiat świebodziński zakończył 2020 r. nadwyżką w wysokości 6,1 mln zł (wobec 3,9 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu świebodzińskiego wyniosły 1390 zł i były o 6,7% wyższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1281 zł na 1 mieszkańca, były o 6,5% wyższe od średnich wydatków powiatów na 1 mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu świebodzińskiego ogółem wyniósł w 2020 r. 43,6% (tj. o 3,2 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu wyniósł 23,9%, tj. o 0,4 p. proc. więcej niż średnio w powiatach województwa. Jednocześnie udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 32,4%, tj. o 3,7 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu świebodzińskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 3,7 mln zł, w stosunku do 0,2 mln zł. w 2015 r. W strukturze dochodów powiatu świebodzińskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 4,8% (wobec 0,3% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 93,9% stanowiły wydatki bieżące, w tym 65,8% to wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 6,1% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 78 zł, w stosunku do 17 zł w 2015 r. Wydatki te były także o 9,3% niższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 181. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
 Table 181. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

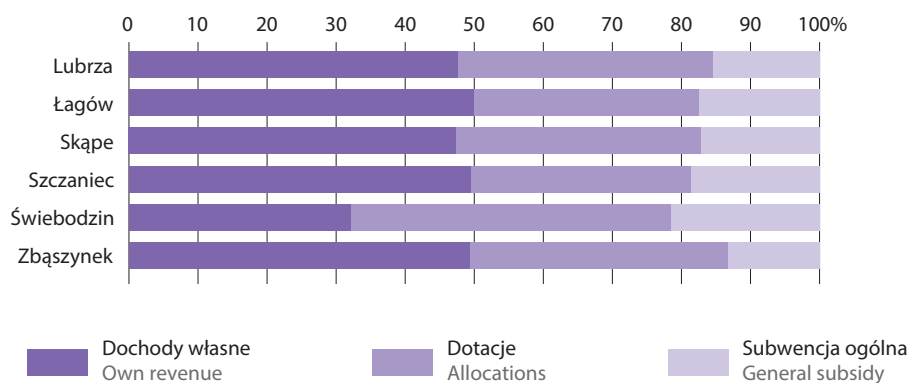
Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu					
Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	1390	606	1281	1203	78
Dochody i wydatki budżetów gmin					
Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Świebodzin	5284	2612	5443	4686	757
Zbąszynek	8439	4130	8602	5644	2958
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Lubrza	5780	2896	5004	4495	509
Łagów	5831	2762	5262	4291	971
Skąpe	5866	2910	5080	4380	700
Szczaniec	7613	2449	7587	4998	2589

Budżety gmin Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu świebodzińskiego zbiorczo wyniosły 336,9 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 71,9%. W strukturze dochodów gmin powiatu świebodzińskiego 47,7% stanowiły dochody własne (tj. o 10,8 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 36,9% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 18,0 p. proc.), a 15,4% – subwencja ogólna (o 7,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu świebodzińskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Zbąszynek (o 46,5% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Szczaniec, stanowiące 86,8% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 56. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
 Chart 56. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu świebodzińskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 6050 zł (tj. o 0,7% mniej niż przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2881 zł (tj. także o 2,4% więcej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu świebodzińskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 24,4 mln zł, tj. 7,2% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to więcej niż w 2015 r. o 4,8 p. proc.

Spośród gmin powiatu świebodzińskiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Szczaniec (17,9%) oraz w gminie Zbąszynek (15,3%). Najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Lubrza (0,4%).

Łączne wydatki gmin powiatu świebodzińskiego w 2020 r. wzrosły do 333,3 mln zł (tj. o 81,1% w porównaniu z 2015 r.) W strukturze wydatków gmin powiatu 79,8% stanowiły wydatki bieżące, a 20,2% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie świebodzińskim wyniosły 5986 zł (tj. o 0,8% więcej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4776 zł, a wydatki inwestycyjne – 1211 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 25,2% ogółu wydatków gmin powiatu świebodzińskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Skąpe (30,0%), a najniższy w gminie Szczaniec (17,2%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu świebodzińskiego wyniosły średnio 1509 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 2004 zł na 1 mieszkańca w gminie Zbąszynek do 1219 zł w gminie Lubrza.

Tablica 182. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Table 182. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Świebodzin	5796,3	3,7
Zbąszynek	10777,1	15,3
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Lubrza	89,2	0,4
Łagów	1975,3	6,9
Skąpe	525,4	1,8
Szczaniec	5230,2	17,9

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Tablica 183. Powiat świebodziński na tle województwa lubuskiego
 Table 183. Świebodziński powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	5,7	5,9	6,0	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	1012	1051	1081	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	685	724	745	856

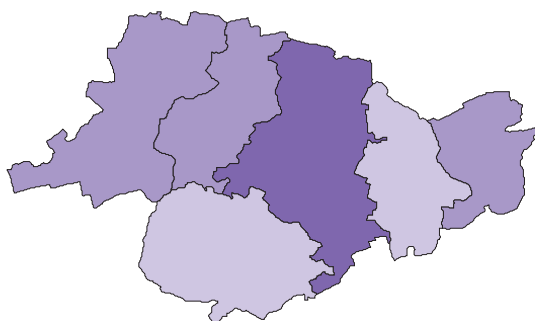
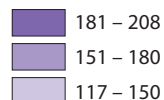
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie świebodzińskim zarejestrowanych było 6,0 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 5,0% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 305 (o 5,4%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminach miejsko-wiejskich: Świebodziń oraz Zbąszynek, odpowiednio: 61,1% i 13,1% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 96. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 96. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
 Per 1000 population at working age

Powiat świebodziński mieści się w grupie powiatów o wysokiej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 180 podmiotów gospodarczych.

Powiat świebodziński wyróżnia jeden z wyższych wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 25,3% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 3,4% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 71,3%.

Gmina Świebodzin mieści się w grupie gmin o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym – 208, zajmując 12. lokatę w województwie lubuskim.

Tablica 184. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 184. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-operat- ives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI ŚWIEBODZIŃSKI POWIAT	6003	423	85	375	16	232	4136
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Świebodzin	3668	247	48	296	8	123	2411
Zbąszynek	784	53	9	25	4	25	558
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Lubrza	353	12	7	10	1	19	289
Łagów	486	65	9	19	-	17	354
Skąpe	434	19	3	18	1	34	314
Szczaniec	278	27	9	7	2	14	210

Spółki handlowe w liczbie 423 stanowiły 7,0% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 85 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (20,1% ogółu spółek handlowych w powiecie).

Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie Świebodzin – 56,5% ogółu tych spółek w powiecie.

POWIAT WSCHOWSKI

WSCHOWSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

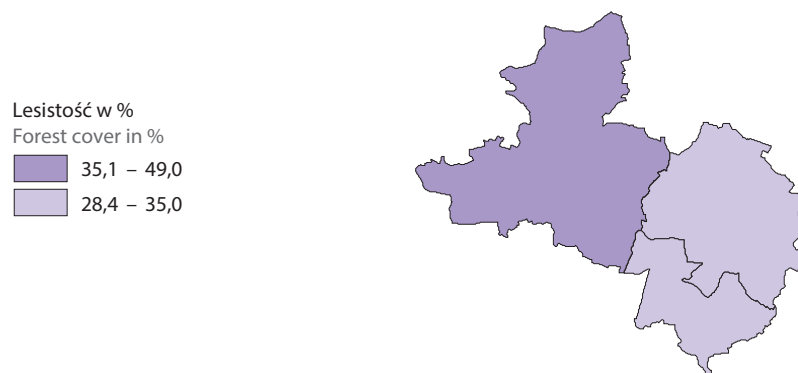
Tablica 185. Powiat wschowski na tle województwa lubuskiego
 Table 185. Wschowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	24,9	22,2	22,2	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	62,7	62,8	62,5	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	386	364	386

Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 97. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 97. Forest cover in 2020. As of 31 December

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu wschowskiego zajmowały obszar 25160,6 ha stanowiąc 3,5% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 24542,1 ha porastały 39,3% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano na obszarze wiejskim gminy Sława (51,1%), a najniższy w mieście Sława (4,7%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu wschowskiego wyniosła 13845,5 ha, co stanowiło 1,0% powierzchni geograficznej województwa i 22,2% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowała się gmina Sława (14,3%), a najmniejszym gmina Wschowa (7,9%).

Tablica 186. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 186. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerваты przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	13845,5	-	11841,8	6,2	53
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Sława	8914,5	-	8910,8	6,2	32
Szlichtyngowa	-	-	-	-	14
Wschowa	4931,0	-	2931,0	-	7

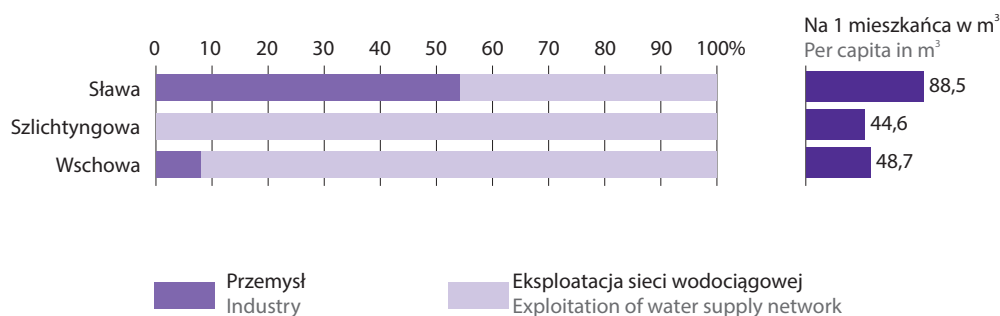
Wykorzystanie i ochrona wód Water use and protection

Wschowski był 13. powiatem w województwie pod względem zużycia wody ogółem. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 61,2 m³ wody, tj. o 14,2 m³ mniej niż średnio w województwie. Najwięcej – 70,9% zużytej wody – wykorzystano eksploatując sieć wodociągową, pozostałe 29,1% na cele produkcyjne w przemyśle. W gminie o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody zużyto na cele produkcyjne w przemyśle (obszar wiejski Sławy – 66,1%). Zużycie wody w gminach Szlichtyngowa i Wschowa było zdeterminowane eksploatacją sieci wodociągowej.

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 1335 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 4,8% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 58,1% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 62,5% mieszkańców powiatu wschowskiego (o 0,2 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Niski udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności ułożył powiat wschowski na 13., przedostatnim, miejscu w województwie.

Wykres 57. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 57. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 187. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 187. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam³ in dam³		w dam³ in dam³		
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	1335	1335	58,1	-	-	62,5
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Ślawa	648	648	100,0	-	-	35,0
Szlichtyngowa	128	128	100,0	-	-	97,0
Wschowa	559	559	-	-	-	70,8

Odpady komunalne Municipal waste

W 2020 r. w powiecie wschowskim zebrano 14,1 tys. ton odpadów komunalnych (o 6,1% mniej niż przed rokiem), z tego 80,0% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zmniejszyła się do 364 kg z 386 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (7,8 tys. ton, tj. 69,2% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość z każdym rokiem maleje we wszystkich powiatach województwa, za wyjątkiem wschowskiego (i międzyrzeckiego), w którym w odniesieniu do poprzedniego roku wzrosła o 4,4%. Jednocześnie systematycznie w całym województwie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie, za wyjątkiem powiatu wschowskiego, w którym w 2020 r. zebrano ich o 26,6% mniej (w porównaniu z 2019 r.) tj. 3,5 tys. ton odpadów.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 30,8% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 38,8%). Były to głównie tworzywa sztuczne (34,4%) i odpady wielkogabarytowe (22,4%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie odpadów biodegradowalnych oraz szkła (odpowiednio 19,7% i 18,6%).

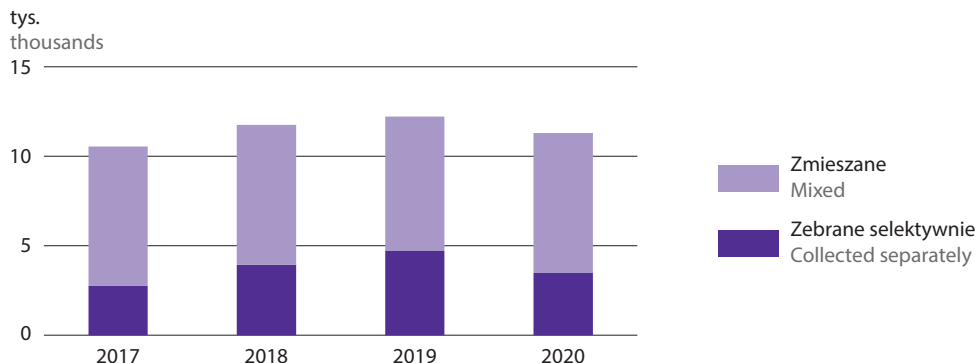
Tablica 188. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 188. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszkańca w kg Per capita in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
	w tonach in tonnes							
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	11297	3479	148	646	1195	778	684	364
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Sława	4620	1499	67	293	488	280	359	456
Szlichtyngowa	1115	383	14	72	133	92	70	278
Wschowa	5562	1597	67	281	575	406	256	330

Wykres 58. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych

Chart 58. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Powiat wschowski, 12. pod względem powierzchni powiat w województwie lubuskim, zamieszkuje 3,8% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 1,7% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu wschowskiego, do ponad 35,4 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 4,0% ludności województwa lubuskiego.

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Wschowa (o 2,9%). Spadła też liczba mieszkańców gminy miejsko-wiejskiej Szlichtyngowa (o 1,4%). Nieznaczny wzrost natomiast odnotowano w gminie Sława (o 0,1%).

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Tablica 189. Powiat wschowski na tle województwa lubuskiego
 Table 189. Wschowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	39,3	38,8	38,6	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	63	62	62	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	50,5	50,0	49,9	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	58,9	64,9	65,8	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	. ^b	-1,7	-2,2	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perma- nent residence per 1000 population	-3,2	-4,8	-3,3	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r. b Liczba urodzeń i zgonów równaży się.
 a For foreign migration, data refer to 2014. b The number of live births and deaths is balanced.

Stan i prognoza ludności

Population and projection

Tablica 190. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 190. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship=100	ogółem total	województwo=100 voivodship=100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	624	4,5	38613	3,8	19600
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Sława	327	2,3	12639	1,3	6386
Szlichtyngowa	100	0,7	5019	0,5	2482
Wschowa	197	1,4	20955	2,1	10732

Struktura ludności

Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział (50,8%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był mniejszy niż średnia dla województwa (na poziomie 51,4%). Wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie miejsko-wiejskiej Szlichtyngowa (49,5%), a największa w gminie miejsko-wiejskiej Wschowa (51,2%).

W rezultacie względnie niski był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie wschowskim przypadały 103 kobiety (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejsko-wiejskiej Wschowa (105). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminach miejsko-wiejskich: Szlichtyngowa (98) i Sława (102).

Wskaźnik urbanizacji

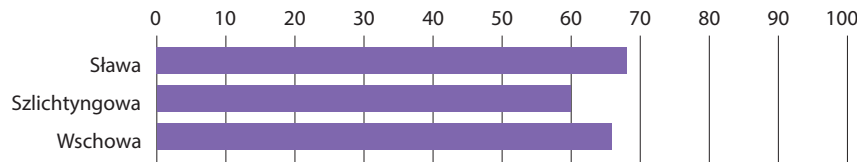
Powiat wschowski wyróżnia względnie niska wartość wskaźnika urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 49,9% i był o 0,6 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika znacznie odbiegała od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu wschowskiego 60,3% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 66 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 1 osobę mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym we wschowskim wzrośnie do 76.

Wśród gmin powiatu wschowskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 60 w gminie miejsko-wiejskiej Szlichtyngowa do 68 w gminie miejsko-wiejskiej Sława. W tej ostatniej odnotowano największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. (o ponad 7 osób), przy średnim wzroście w powiecie o prawie 7 osób.

Wykres 59. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
Chart 59. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W powiecie wschowskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności w powiecie była niższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,1 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 1,9. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,1 na 1000 ludności i był podobny do średniej w województwie. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,5.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 8,6 i była podobna do średniej wartości w województwie. Wskaźnik zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. o 1,9. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 10,8 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 10,5 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat wschowski, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 2,2, podczas gdy w 2015 r. liczba urodzeń żywych i zgonów równoważyła się. Ubytek ludności w powiecie był niższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

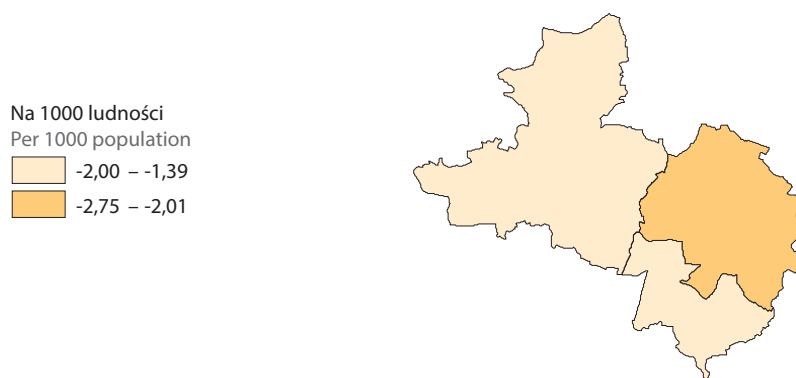
Tablica 191. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI

Table 191. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	332	417	-85
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Sława	121	141	-20
Szlichtyngowa	47	54	-7
Wschowa	164	222	-58

Mapa 98. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Map 98. Natural increase per 1000 population in 2020

W każdej gminie w powiecie wschowskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejsko-wiejskiej Wschowa – na poziomie minus 2,8 w przeliczeniu na 1000 ludności. W odniesieniu do 2015 r. największy spadek przyrostu naturalnego zanotowano w gminie miejsko-wiejskiej Sława (z 1,7 do minus 1,6 na 1000 ludności).

W 2020 r. w gminie miejsko-wiejskiej Wschowa odnotowano jeden z niższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W stosunku do 2015 r. wskaźnik obniżył się z 10,2 do 7,8 w przeliczeniu na 1000 ludności. Jednocześnie w gminie Wschowa zanotowano względnie niższy współczynnik zgonów, który w odniesieniu do 2015 r. zmniejszył się z 11,4 do 10,5.

Saldo migracji ludności

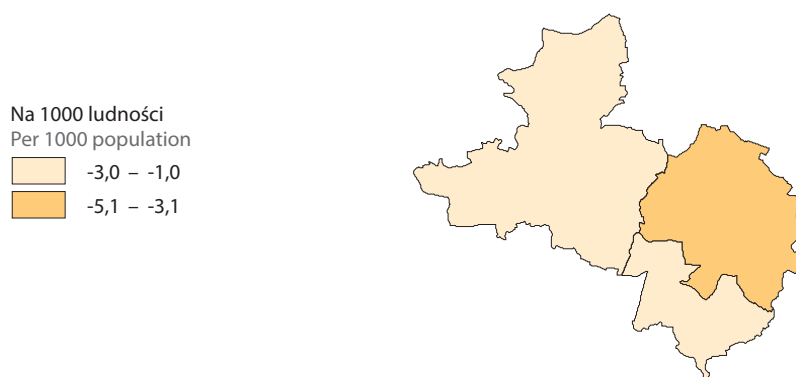
Net migration of population

W powiecie wschowskim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W porównaniu z 2015 r. odnotowano nieznaczny wzrost przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 3,2 do minus 3,3 w przeliczeniu na 1000 ludności.

W 2020 r. spośród gmin powiatu wschowskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Wschowa (minus 5,1 na 1000 ludności).

Liczba wymeldowań z pobytu stałego w gminach miejsko-wiejskich: Wschowa (252) i Sława (156) była największa w powiecie. Łącznie było to 86% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 144 i 140, tj. łącznie 82% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Mapa 99. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 99. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

Rynek pracy

Labour market

Tablica 192. Powiat wschowski na tle województwa lubuskiego
 Table 192. Wschowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	182	187	189	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	12,1	7,8	9,0	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3233,14	4234,83	4470,96	4832,7

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie wschowskim stanowili 3,2% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (7,3 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 1,8% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 189 (tj. o 40 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 54,6%, tj. o 4,7 p. proc. więcej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba wzrosła w stosunku do 2015 r. o 2,4%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn o 0,9%.

W powiecie wschowskim zanotowano najwyższy w województwie odsetek pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (11,0% ogółu pracujących, wobec 2,4% średnio w województwie lubuskim). W przemyśle pracowało 39,0% ogółu pracujących w powiecie, a w jednostkach usługowych – 50,0%.

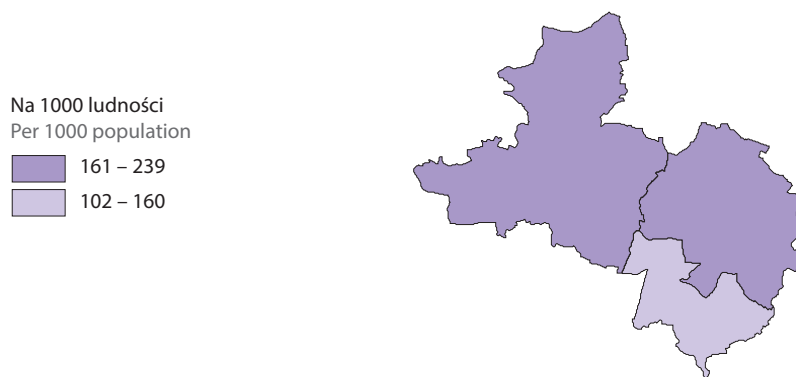
Z ogółu pracujących w powiecie 51,6% stanowili pracujący w gminie Wschowa, a 41,4% w gminie Sława. W gminach tych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców było odpowiednio 180 i 239 pracujących.

Tablica 193. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 193. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	7291	3,2	3984
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Sława	3018	1,3	1624
Szlichtyngowa	511	0,2	302
Wschowa	3762	1,6	2058

^a Patrz Uwagi ogólne
^a See general notes.

Mapa 100. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 100. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie wschowskim stanowili 5,1% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 25,2% do 1,2 tys. osób. Stopa bezrobocia zarejestrowanego w powiecie ukształtowała się na poziomie 9,0% (wobec 6,3% średnio w województwie).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 61,6% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 22,2%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 29,6%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie wschowskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 29,6%. Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 50,6% (tj. o 3,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 14,9% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 1,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniejszy niż w 2015 r. (o 0,2 p. proc.) był odsetek absolwentów, którzy stanowili 4,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się także udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 23,7%, tj. o 4,5 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 ludności powiatu wyniosła 31, przy czym we wszystkich gminach powiatu wschowskiego liczba ta była wyższa od średniej w województwie (24). Najwięcej bezrobotnych zanotowano w gminie Szlichtyngowa i Wschowa (po 34 na 1000 mieszkańców).

Tablica 194. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 194. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

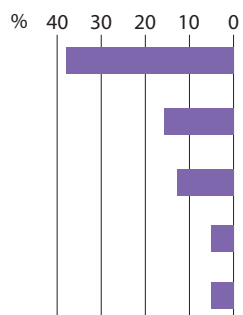
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	1200	5,1	739
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Sława	323	1,4	203
Szlichtyngowa	172	0,7	114
Wschowa	705	3,0	422

Wynagrodzenia Wages and salaries

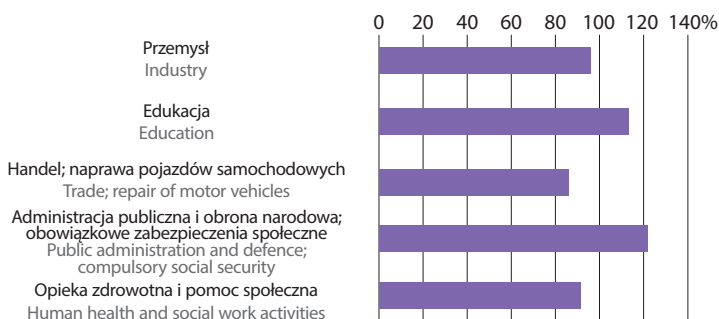
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie wschowskim jest jednym z niższych w województwie. W 2020 r. wyniosło 4471 zł, tj. o 7,5% mniej od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 38,3% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

Wykres 60. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 60. Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (6,1 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (6,1 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4471 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4471 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 195. Powiat wschowski na tle województwa lubuskiego
 Table 195. Wschowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	68,7	69,2	69,3	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	37,4	37,4	37,8	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	3,5	3,6	2,3	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 330,6 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 53,0 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 93,4% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie wschowskim wyniosło 36,5 m³, tj. o 18,1% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu wschowskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Szlichtyngowa (44,2 m³, tj. 39,0% więcej niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Sława (29,7 m³, tj. 93,4% średniego zużycia w województwie).

W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 18,8% do 195,7 km). Na 100 km² przypadało 31,4 km sieci. Było to 1,6 km na 100 km² mniej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 69,3% ludności powiatu wschowskiego (wobec 68,7% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 112,5 tys. km, tj. o 5,2% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 18,0 km sieci (wobec 17,1 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 37,8% (wobec 37,4% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu, zwiększyła się o 22,8% do 6043. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 2970,9 kWh, tj. 12,8% więcej niż w 2015 r.

W gminie Wschowa na 100 km² powierzchni przypadało 40,8 km sieci gazowej. W gminie Szlichtyngowa wskaźnik ten kształtował się na poziomie 20,3 na 100 km² a w gminie Sława wyniósł 3,6.

W powiecie wschowskim w końcu 2020 r. było 14,4 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 2158 kWh, tj. o 10,0% więcej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 799 kWh (wobec 691 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

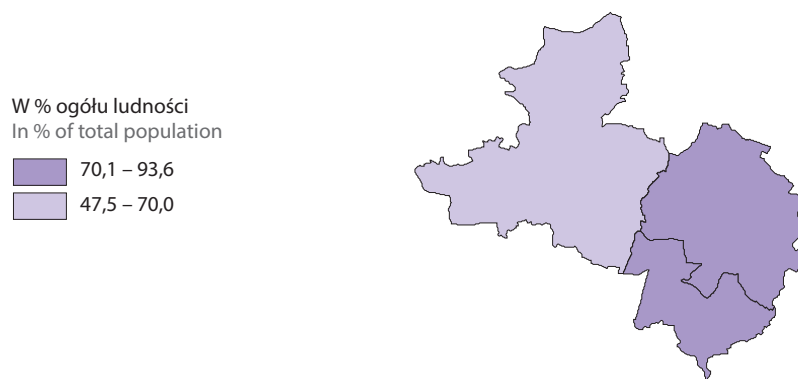
Tablica 196. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 196. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	330,6	53,0	93,4	195,7	31,4	69,3
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Sława	122,0	37,3	86,5	61,7	18,9	47,5
Szlichtyngowa	72,5	72,7	97,5	83,5	83,7	93,6
Wschowa	136,1	68,9	96,6	50,5	25,6	76,6

Mapa 101. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Map 101. Consumers using sewage network in 2020

Mieszkania Dwellings

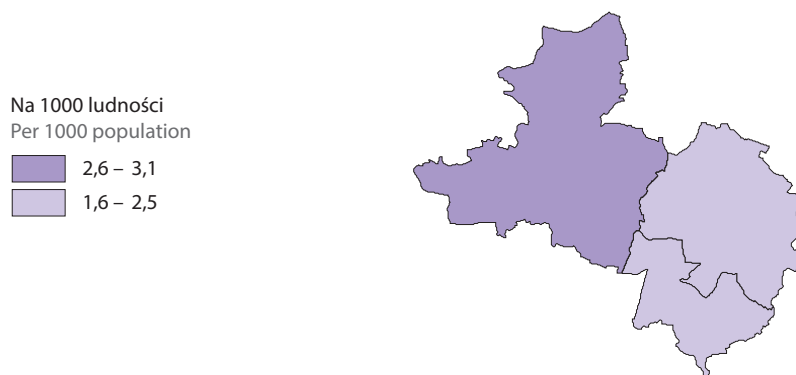
W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie wschowskim zmniejszyła się o 35,3% w stosunku do 2015 r. Było to 90 mieszkań (tj. 1,7 % ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 81 do mieszkań w budownictwie indywidualnym (tj. 3,9% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 119,6 m² (wobec 91,2 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminie Wschowa (47,8% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie). Najmniej mieszkań (8) oddano do użytkowania w gminie Szlichtyngowa.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 2,3 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 744 mieszkań, tj. o 50,6% średniej w województwie.

Mapa 102. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.

Map 102. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu

Transport infrastructure

W powiecie wschowskim znajduje się 235,1 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 3,3% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 37,7 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 666 wobec 549 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 24 wypadków drogowych (wobec 17 w 2015 r.), tj. 4,0% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 61,9 wypadków (wobec 43,3 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu wschowskiego zginęły 3 osoby (w 2015 r. - 2), a 24 były ranne (w 2015 r. - 21).

W powiecie wschowskim znajduje się 5,3 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 84,9 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spośród gmin powiatu wschowskiego najdłuższe ścieżki rowerowe znajdują się w gminie Sława (4,0).

Edukacja i wychowanie

Education

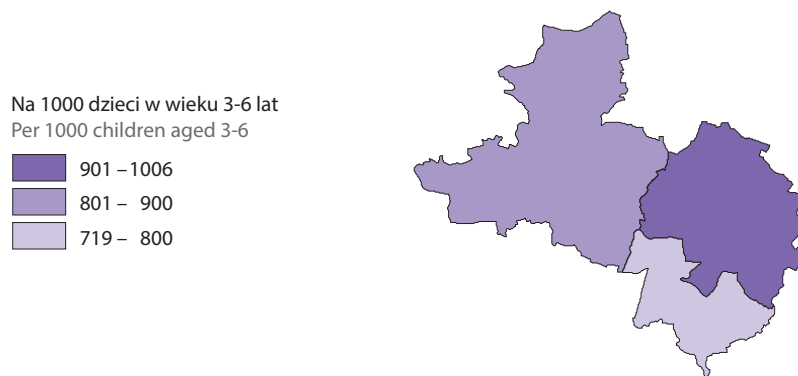
Tablica 197. Powiat wschowski na tle województwa lubuskiego
 Table 197. Wschowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	674	922	916	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	90,2	93,4	93,8	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	48,6	68,1	71,8	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	-	-	-	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 103. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 103. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie wschowskim funkcjonowało 31 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 6,3% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 było to o 1 placówkę mniej.

Przedszkola stanowiły 45,2% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli nie zmieniła się.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 1,5 tys. dzieci, tj. o 24% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Dzieci w przedszkolach stanowiły 86,6% wszyst-

kich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, tj. o 9,1 p. proc. więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w powiecie wschowskim przypadało 50 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie Wschowa (48,4% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 62,2% dzieci z terenu powiatu wschowskiego.

Tablica 198. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021

Table 198. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	31	14	1547	1339
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Sława	11	4	488	386
Szlichtyngowa	5	2	161	120
Wschowa	15	8	898	833

Szkoły podstawowe

Primary schools

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie wschowskim funkcjonowało 18 szkół podstawowych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 ich liczba zmniejszyła się o 1. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 3,3 tys. dzieci, tj. 4% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 17,8%, natomiast zmniejszyła się liczba absolwentów szkół podstawowych o 11,2%. Na jedną szkołę w powiecie wschowskim przypadało średnio 184 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Wschowa (50% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Tablica 199. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021

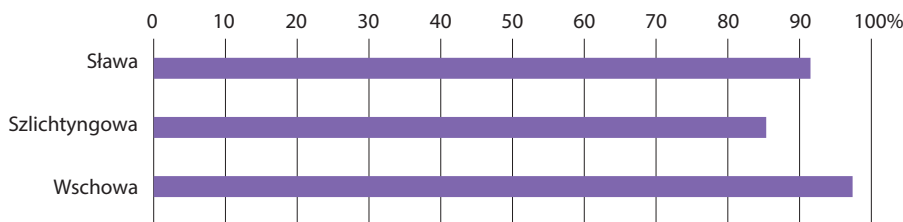
Table 199. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	18	3305	388	174
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Sława	6	1103	141	53
Szlichtyngowa	3	408	32	18
Wschowa	9	1794	215	103

a Z poprzedniego roku szkolnego.

a From previous school year.

Wykres 61. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 61. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

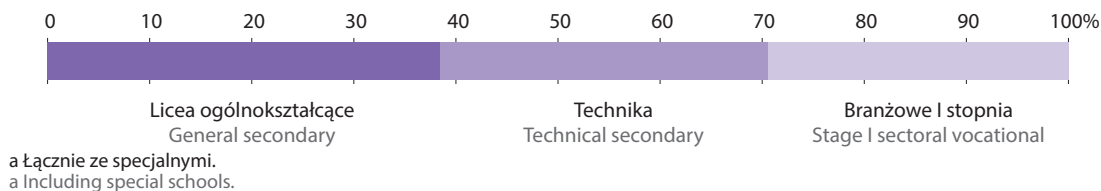
Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie wschowskim 93,8% i był o 0,5 p. proc. wyższy niż ogółem w województwie.

Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie wschowskim pozostawało 8 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 1,3 tys. uczniów. Były to 3 branżowe szkoły I stopnia, 2 licea ogólnokształcące, 2 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Wykres 62. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 62. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 200. Powiat wschowski na tle województwa lubuskiego
 Table 200. Wschowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	4366	4854	4827	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	65	74	71	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	819	791	688	396

a W ciągu roku.
 a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

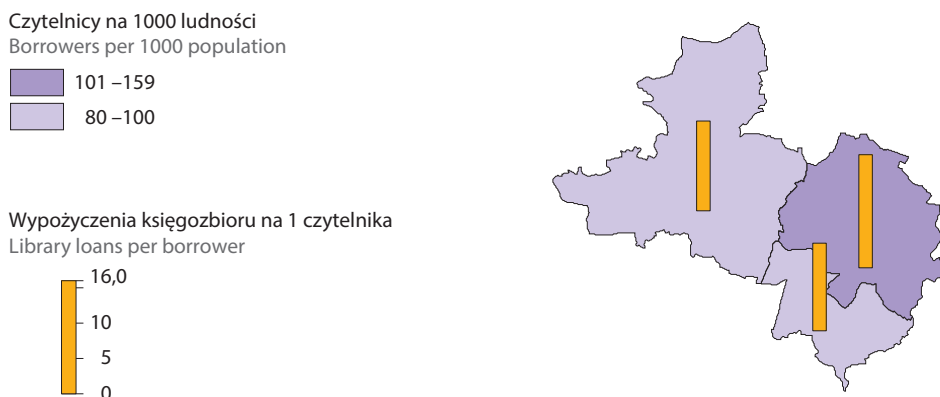
Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie wschowskim funkcjonowało 7 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 2,9% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek obniżyła się o 1 placówkę, liczba woluminów księgozbioru zmniejszyła się o 10,5%, a liczba czytelników o 27,9%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 32,0%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Wschowa – 16 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie Szlichtyngowa – 12 woluminów.

Mapa 104. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
Map 104. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu wschowskiego instytucje zorganizowały łącznie 127 imprez (3,6% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 7,2 tys. osób.

W powiecie wschowskim działalność prowadziło 12 zespołów artystycznych (2,9% zespołów artystycznych w województwie), w tym 4 zespoły taneczne oraz 3 zespoły teatralne. Zespoły te skupiały łącznie 155 członków, tj. 2,5% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Wschowa – 81,1% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie Wschowa odnotowano także najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 60 osób.

Tablica 201. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 201. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	7	1	120,7	4781	71,7
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Sława	4	1	37,0	1018	12,9
Szlichtyngowa	2	-	24,9	413	5,1
Wschowa	1	-	58,7	3350	53,6

a W ciągu roku.
a During the year.

Turystyka

Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu wschowskiego funkcjonowało 29 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 10,3% wszystkich obiektów w województwie. Były to 3 obiekty hotelowe oraz 26 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 2767 miejsc noclegowych, tj. o 9,0% więcej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 3,8% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych. Pozostałe 96,2% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 32,4% – ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe. Miejsca całoroczne stanowiły 7,3% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie wschowskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 26,7 tys. turystów, tj. 6,7% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 0,3 tys. osób stanowili 1,2% turystów w powiecie i 0,5% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 17,1%, w tym turystów zagranicznych – o 66,3%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie Sława (79,3% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie wschowskim obniżyła się o 11,6 tys., tj. o 11,9%. Spadła także liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 1,7 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 1,0%, tj. o 1,6 p. proc. mniej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie wschowskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 4,9 p. proc. wyższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeneckim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Tablica 202. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.
Table 202. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	29	5	2767	201	26681	332	85561	862
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Sława	23	3	2388	169	24661	162	74242	379
Szlichtyngowa	1	1	14	14	.	.	.	.
Wschowa	5	1	365	18	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

Finanse publiczne

Public finance

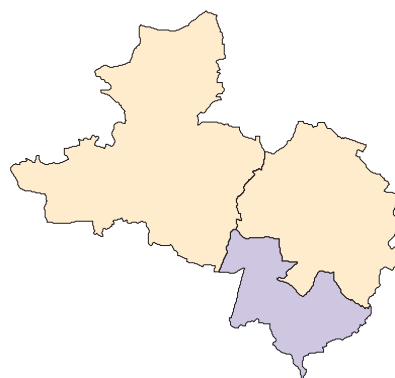
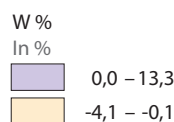
Tablica 203. Powiat wschowski na tle województwa lubuskiego
 Table 203. Wschowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	932	1190	1411	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	928	1112	1209	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	25,8	37,0	36,5	40,4

W 2020 r. w powiecie wschowskim zanotowano deficyt odpowiadający 14,3% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Dochody gmin powiatu wschowskiego były niższe od ich wydatków. W rezultacie skumulowany wynik gmin był ujemny, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła minus 0,1%. Spośród gmin powiatu w większości zanotowano nadwyżkę wydatków nad dochodami. Jedynie w gminie Szlichtyngowa rok 2020 zamknięto nadwyżką budżetową w wysokości 13,3% ogółu zrealizowanych dochodów.

Mapa 105. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 105. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu wschowskiego w wysokości 54,7 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 49,4%. Z kolei wydatki w kwocie 46,8 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 28,5%. Powiat wschowski zakończył 2020 r. z nadwyżką w wysokości 7,8 mln zł (wobec 0,1 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu wschowskiego wyniosły 1411 zł i były o 8,3% wyższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1209 zł na 1 mieszkańca, były o 0,4% wyższe od średnich wydatków powiatów 1 na mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu wschowskiego ogółem wyniósł w 2020 r. 36,5% (tj. o 3,9 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu wyniósł 22,4%, tj. o 1,1 p. proc. mniej niż średnio w powiatach województwa. Udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 41,1%, tj. o 5,0 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu wschowskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 1,3 mln zł, w stosunku do 0,1 mln w 2015 r. W strukturze dochodów powiatu wschowskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 2,3% (wobec 0,4% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 93,8% stanowiły wydatki bieżące, w tym 63,9% to wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 6,2% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 75 zł, w stosunku do 113 zł w 2015 r. Wydatki te były także o 12,8% niższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 204. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
Table 204. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	1411	514	2109	1134	75
Dochody i wydatki budżetów gmin Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Sława	5861	2397	6101	5156	945
Szlichtyngowa	5407	2218	4687	4624	63
Wschowa	4639	1718	4676	4240	431

Budżety gmin

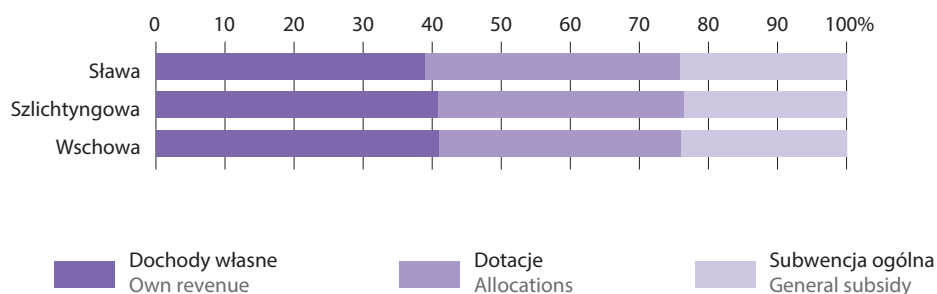
Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu wschowskiego zbiorczo wyniosły 199,3 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 62,3%. W strukturze dochodów gmin powiatu 39,0% stanowiły dochody własne (tj. o 6,9 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 36,8% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 14,8 p. proc.), a 24,2% – subwencja ogólna (o 7,9 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu wschowskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Sława (o 15,0% niższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Wschowa, stanowiące 60,2% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Dochody gmin powiatu wschowskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5137 zł (tj. o 15,6% mniej niż wyniosła przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2005 zł (tj. o 29,9% mniej).

Wykres 63. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
 Chart 63. Structure of revenue of gminas by type in 2020

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu wschowskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 3,2 mln zł, tj. 1,6% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to mniej niż w 2015 r. o 0,4 p. proc.

Spośród gmin powiatu wschowskiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Sława (3,5%). Najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Szlichtyngowa (0,4%).

Łączne wydatki gmin powiatu wschowskiego w 2020 r. wzrosły do 199,5 mln zł (tj. 64,4% więcej w porównaniu z 2015 r.). W strukturze wydatków gmin powiatu 89,2% stanowiły wydatki bieżące, a 10,7% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie wschowskim wyniosły 5143 zł (tj. o 13,4% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4589 zł, a wydatki inwestycyjne – 551 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 34,7% ogółu wydatków gmin powiatu wschowskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Jest to jeden z wyższych wskaźników w budżetach gmin województwa. Spośród gmin powiatu wschowskiego najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Wschowa (36,5%), a najniższy w gminie Sława (32,3%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu wschowskiego wyniosły średnio 1783 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1629 zł na 1 mieszkańca w gminie Szlichtyngowa do 1968 zł w gminie Sława.

Tablica 205. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 205. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Sława	2625,1	3,5
Szlichtyngowa	113,7	0,4
Wschowa	484,4	0,5

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Tablica 206. Powiat wschowski na tle województwa lubuskiego
 Table 206. Wschowski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	3,5	3,9	4,0	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	889	1002	1029	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	631	736	761	856

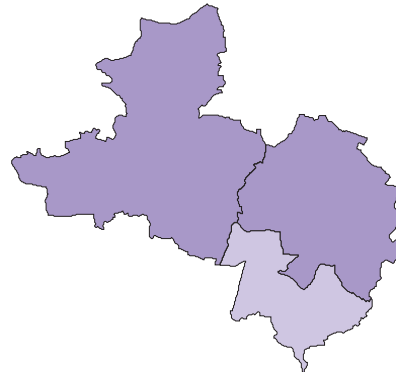
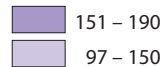
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie wschowskim zarejestrowanych było 4,0 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 3,3% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 480 (o 13,7%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie Wschowa oraz Sława, odpowiednio: 60,6% i 31,8% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 106. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 106. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
 Per 1000 population at working age

Powiat wschowski mieści się w grupie powiatów o najniższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 171 podmiotów gospodarczych.

Powiat wschowski wyróżnia jeden z najwyższych wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 29,0% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 4,7% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 66,3%.

Gmina Wschowa mieści się w grupie gmin o relatywnie wysokiej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym wynoszącej 191, co plasuje ją na 17. miejscu w województwie lubuskim.

Tablica 207. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 207. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

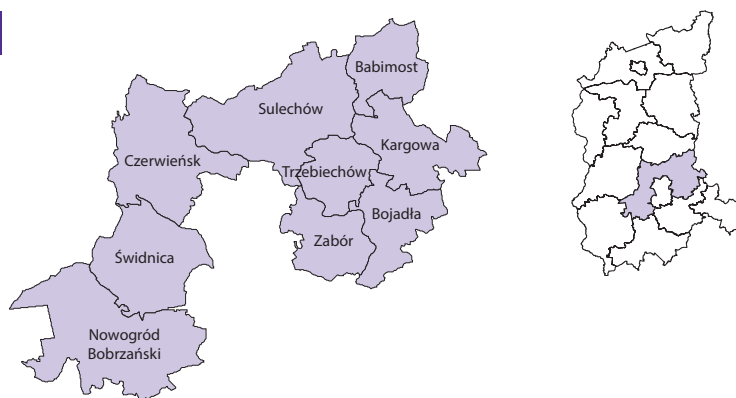
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-opera- tives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT WSCHOWSKI WSCHOWSKI POWIAT	3973	188	20	164	16	161	2938
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Sława	1263	71	12	55	2	72	984
Szlichtyngowa	303	8	1	11	3	24	226
Wschowa	2407	109	7	98	11	65	1728

Spółki handlowe w liczbie 188 stanowiły 4,7% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 20 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (10,6% ogółu spółek handlowych w powiecie).

Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie Sława oraz Wschowa (odpowiednio: 60,0% i 35,0% ogółu tych spółek w powiecie).

POWIAT ZIELONOGÓRSKI

ZIELONOGÓRSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

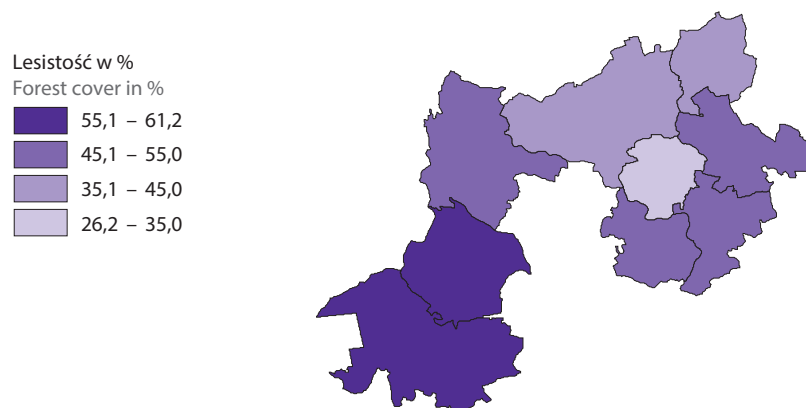
Tablica 208. Powiat zielonogórski na tle województwa lubuskiego
 Table 208. Zielonogórski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	28,6	24,5	24,5	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	68,7	70,6	70,8	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	356	381	386

Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 107. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 107. Forest cover in 2020. As of 31 December

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu zielonogórskiego zajmowały obszar 68371,6 ha stanowiąc 9,6% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 66509,3 ha porastały 49,3% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Nowogród Bobrzański (61,2%) i Świdnica (61,0%), a najniższy w mieście Babimost (1,3%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu zielonogórskiego wyniosła 33068,5 ha, co stanowiło 2,4% powierzchni geograficznej województwa i 24,5% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowała się gmina Czerwieńsk (5,1%), a najmniejszym gmina Babimost (0,9%).

Tablica 209. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 209. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha	in ha		
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	33068,5	98,5	32396,7	451,5	204
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Babimost	1251,4	42,9	1208,4	8,0	10
Czerwieńsk	6827,6	-	6317,4	184,2	17
Kargowa	4591,2	-	4588,5	32,6	13
Nowogród Bobrzański	3980,1	-	3970,0	19,5	28
Sulechów	2927,1	38,4	2860,6	101,9	66
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bojadła	2418,7	-	2404,7	18,2	5
Świdnica	5130,4	-	5140,1	1,6	43
Trzebiechów	3138,5	17,2	3136,0	47,2	12
Zabór	2803,4	-	2771,0	38,2	10

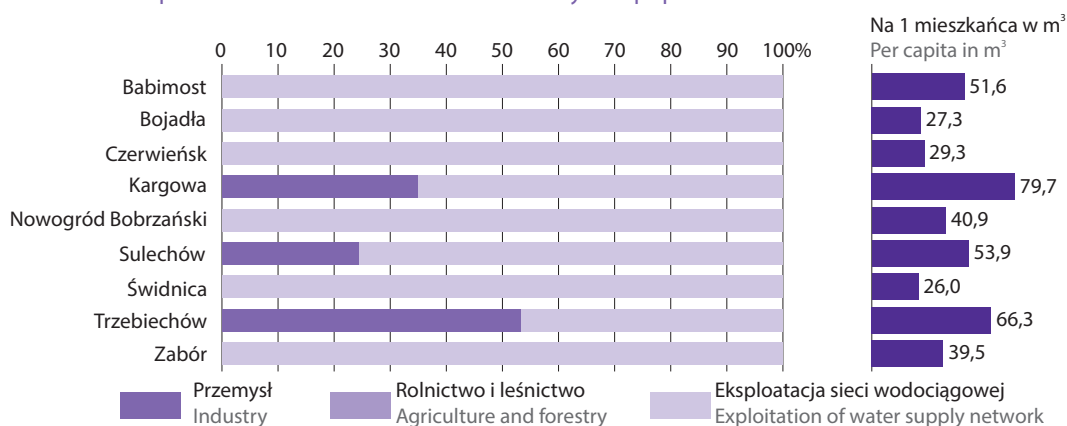
Wykorzystanie i ochrona wód

Water use and protection

Zielonogórski był 12. powiatem w województwie pod względem zużycia wody ogółem. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 47,0 m³ wody, tj. o 28,4 m³ mniej niż średnio w województwie. Najwięcej – 82,2% zużytej wody – wykorzystano eksploatując sieć wodociągową, a pozostałe 17,8% na cele produkcyjne w przemyśle. Zużycie wody w większości gmin było zdeterminowane eksploatacją sieci wodociągowej, wyjątkiem była gmina Trzebiechów, w której 53,4% zużytej wody wykorzystano w przemyśle.

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 2873 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 32,2% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 76,3% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 70,8% mieszkańców powiatu zielonogórskiego (o 2,1 p. proc. więcej w odniesieniu do 2015 r.). Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności ułożył powiat zielonogórski na 8. pozycji w województwie.

Wykres 64. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 64. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 210. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 210. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam³ in dam³		w dam³ in dam³		
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	2873	2873	76,3	-	-	70,8
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Babimost	209	209	100,0	-	-	95,0
Czerwieńsk	269	269	1,1	-	-	72,4
Kargowa	263	263	-	-	-	64,4
Nowogród Bobrzański	197	197	100,0	-	-	53,4
Sulechów	1215	1215	91,4	-	-	82,3
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Bojadła	53	53	100,0	-	-	54,4
Świdnica	498	498	90,8	-	-	96,3
Trzebiechów	139	139	100,0	-	-	20,6
Zabór	30	30	100,0	-	-	22,0

Odpady komunalne

Municipal waste

W 2020 r. w powiecie zielonogórskim zebrano 28,8 tys. ton odpadów komunalnych (o 6,9% więcej niż przed rokiem), z tego 88,7% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zwiększyła się do 381 kg z 356 kg przed rokiem.

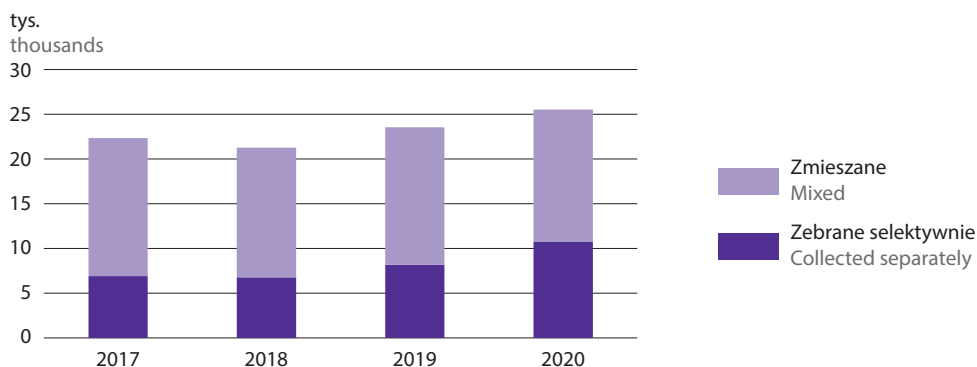
Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (14,7 tys. ton, tj. 57,7% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 4,0%. Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie selektywnie zebrano 10,8 tys. ton odpadów tj. o 31,7% więcej w porównaniu z 2019 r.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 42,3% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 34,8%). Były to głównie odpady biodegradowalne (39,2%) oraz tworzywa sztuczne (21,4%). Znaczny był również odsetek zebranych selektywnie odpadów wielkogabarytowych oraz szkła (odpowiednio 14,3% i 13,6%).

Tablica 211. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.
Table 211. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszka- kańca w kg Per capi- ta in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	25524	10785	1215	1465	2304	1538	4223	381
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Babimost	1533	694	21	132	182	20	339	289
Czerwieńsk	3857	1700	227	206	454	332	480	415
Kargowa	2962	1430	157	123	273	141	736	544
Nowogród Bobrzański	2265	726	74	181	178	166	88	284
Sulechów	9136	3297	493	415	638	348	1403	393
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Bojadła	1366	857	107	56	145	126	424	469
Świdnica	2047	862	78	142	149	183	308	386
Trzebiechów	871	443	20	92	117	79	136	275
Zabór	1488	775	39	118	167	142	308	355

Wykres 65. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych
 Chart 65. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 212. Powiat zielonogórski na tle województwa lubuskiego
 Table 212. Zielonogórski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	75,2	75,6	75,7	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	56	56	56	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	45,4	44,4	44,0	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	55,2	62,1	63,8	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	0,1	-0,9	-1,8	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perma- nent residence per 1000 population	-2,2	0,1	2,3	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
 a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Powiat zielonogórski, 4. pod względem powierzchni powiat w województwie lubuskim, zamieszkuje 7,5% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu zwiększyła się, osiągając w 2020 r. poziom o 0,6% wyższy niż w 2015 r.

Tablica 213. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 213. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship = 100	ogółem total	województwo=100 voivodship = 100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	1350	9,7	75673	7,5	38403
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Babimost	93	0,7	6177	0,6	3121
Czerwieńsk	195	1,4	10041	1,0	5072
Kargowa	129	0,9	5815	0,6	2963
Nowogród Bobrzański	260	1,9	9381	0,9	4771
Sulechów	237	1,7	26540	2,6	13561
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bojadła	102	0,7	3282	0,3	1640
Świdnica	160	1,1	6685	0,7	3415
Trzebiechów	81	0,6	3343	0,3	1642
Zabór	93	0,7	4409	0,4	2218

W powiecie największy wzrost liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie wiejskiej Zabór (o 9,0%). Wzrosła też liczba mieszkańców gminy wiejskiej Świdnica (o 3,4%) oraz gmin miejsko-wiejskich: Czerwieńsk (o 0,8%) i Sulechów (o 0,3%). Pozostałe gminy odnotowały spadek na poziomie ok.1-2%.

Struktura ludności Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był jednym mniejszym w województwie (na poziomie 50,7%). Wartość tego wskaźnika była najmniejsza w gminie wiejskiej Trzebiechów (49,1%), a największa w gminie miejsko-wiejskiej Sulechów i gminie wiejskiej Świdnica (po 51,1%).

W rezultacie względnie niski był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie zielonogórskim przypadają 103 kobiety (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejsko-wiejskiej Sulechów i Kargowa, także w gminie wiejskiej Świdnica (po 104). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminach wiejskich: Trzebiechów (97), Bojadła (100) i Zabór (101), oraz w gminie miejsko-wiejskiej Czerwieńsk i Babimost (po 102).

Wskaźnik urbanizacji

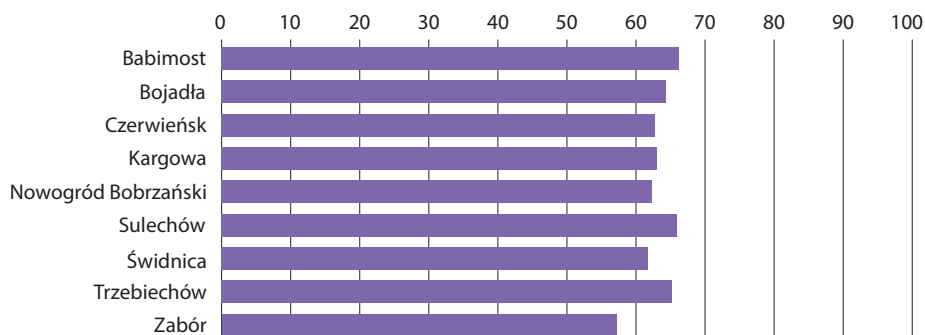
Powiat zielonogórski wyróżnia jeden z niższych w województwie wskaźników urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 44,0% i był o 1,4 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika znacznie odbiegała od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu zielonogórskiego 61,0% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadają 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym, to o 3 mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach.

Wśród gmin powiatu zielonogórskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 57 w gminie wiejskiej Zabór do 66 w gminie miejsko-wiejskiej Babimost. Największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Sulechów (o 11 osób), przy średnim wzroście w powiecie o prawie 9 osób.

Wykres 66. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 66. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W powiecie zielonogórskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności powiatu była wyższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 4,2 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 0,7. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,2 na 1000 ludności i był nieco wyższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,8.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 9,5, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik ten zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. o 0,1. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 11,2 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 9,5 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat zielonogórski, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 1,8, wobec 0,1 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był niższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

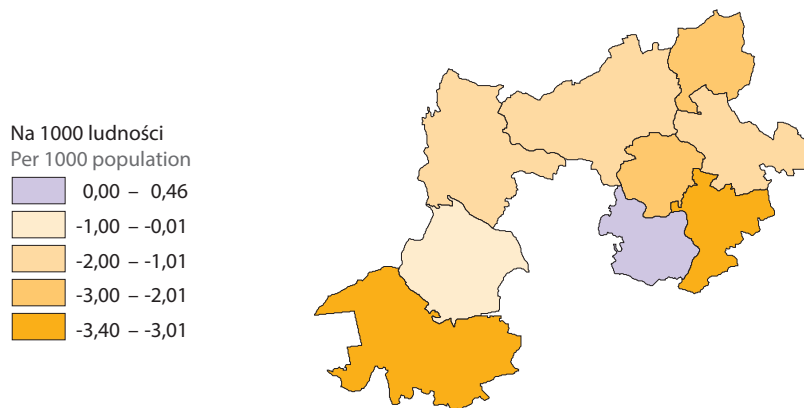
Tablica 214. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI

Table 214. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	715	850	-135
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Babimost	59	73	-14
Czerwieńsk	84	102	-18
Kargowa	66	72	-6
Nowogród Bobrzański	74	106	-32
Sulechów	268	311	-43
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bojadła	32	42	-10
Świdnica	55	60	-5
Trzebiechów	35	44	-9
Zabór	42	40	2

Mapa 108. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Map 108. Natural increase per 1000 population in 2020

W większości gmin w powiecie zielonogórskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejsko-wiejskiej Nowogród Bobrzański – na poziomie minus 3,4 w przeliczeniu na 1000 ludności. Dodatni przyrost naturalny wystąpił jedynie w gminie wiejskiej Zabór (0,5). W odniesieniu do 2015 r. największy spadek przyrostu naturalnego zanotowano w gminie miejsko-wiejskiej Kargowa (z 4,1 do minus 1,0 na 1000 ludności).

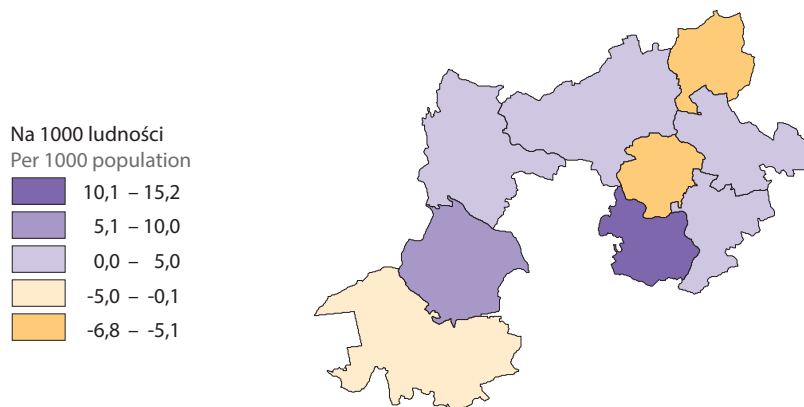
W 2020 r. w gminie miejsko-wiejskiej Nowogród Bobrzański odnotowano najniższy w powiecie współczynnik urodzeń żywych. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten obniżył się z 9,7 do 7,9 w przeliczeniu na 1000 ludności. Najwyższy współczynnik zgonów w powiecie był w gminie wiejskiej Trzebiechów. Wskaźnik ten zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. z 10,3 do 13,1.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

Powiat zielonogórski był jednym z nielicznych powiatów w województwie, w którym saldo migracji ludności na pobyt stały było dodatnie. W 2020 r. przewaga zameldowań nad wymeldowaniami kształtowała się na poziomie 2,3 w przeliczeniu na 1000 ludności. Dla porównania w 2015 r. wskaźnik ten wyniósł minus 2,2.

Mapa 109. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 109. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu zielonogórskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie wiejskiej Zabór (15,2 na 1000 ludności).

Liczba zameldowań na pobyt stały w gminach miejsko-wiejskich: Sulechów (416) i Czerwieńsk (191) była największa w powiecie. Łącznie było to prawie 52% ogółu zameldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej wymeldowań – odpowiednio 338 i 155, tj. łącznie 49% ogółu wymeldowań z pobytu stałego w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 215. Powiat zielonogórski na tle województwa lubuskiego
 Table 215. Zielonogórski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	190	181	174	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	11,1	5,9	8,2	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3699,79	4657,96	5037,75	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie zielonogórskim stanowili 5,7% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (13,1 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 7,9% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 174 (tj. o 55 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 47,0%, tj. o 2,9 p. proc. mniej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba spadła w stosunku do 2015 r. o 2,4%, przy spadku liczby pracujących mężczyzn o 12,3%.

Tablica 216. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 216. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

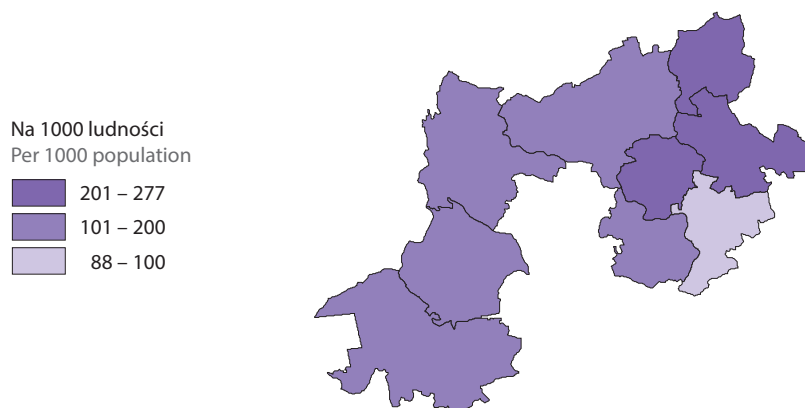
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	13132	5,7	6177
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Babimost	1710	0,7	625
Czerwieńsk	1642	0,7	689
Kargowa	1596	0,7	857
Nowogród Bobrzański	1285	0,6	682
Sulechów	4720	2,0	2134
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bojadła	288	0,1	.
Świdnica	736	0,3	348
Trzebiechów	689	0,3	.
Zabór	466	0,2	283

^a Patrz Uwagi ogólne
^a See general notes.

W powiecie zielonogórskim zanotowano wyższy niż średnio w województwie odsetek pracujących w przemyśle i budownictwie (w 2020 r. łącznie było to 44,6% ogółu pracujących w powiecie, wobec 38,4% średnio w województwie). Większy niż przeciętnie w województwie był także udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (5,1% ogółu pracujących wobec 2,4% w województwie lubuskim). W jednostkach prowadzących działalność usługową pracowało łącznie 50,4% ogółu pracujących (wobec 59,2% średnio w województwie).

Z ogółu pracujących w powiecie 35,9% stanowili pracujący w gminie Sulechów. W gminie tej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 178 było pracujących.

Mapa 110. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 110. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie zielonogórskim stanowili 8,7% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 28,4% do 2,1 tys. osób. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie ukształtowała się na poziomie 8,2% (wobec 6,3% średnio w województwie).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 56,8% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 27,1%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 30,2%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie zielonogórskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 39,5%. Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 41,7% (tj. o 7,6 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 12,0% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 3,9 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniej niż w 2015 r. (o 2,5 p. proc.) było absolwentów, którzy stanowili 2,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się także udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 24,6%, tj. o 1,9 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu zielonogórskiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie Sulechów (32 osoby), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 27 osób na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 217. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 217. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

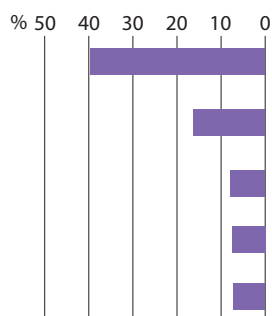
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	2070	8,7	1175
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Babimost	112	0,5	64
Czerwieńsk	263	1,1	138
Kargowa	159	0,7	91
Nowogród Bobrzański	258	1,1	157
Sulechów	842	3,6	496
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Bojadła	98	0,4	45
Świdnica	106	0,4	62
Trzebiechów	132	0,6	70
Zabór	100	0,4	52

Wynagrodzenia Wages and salaries

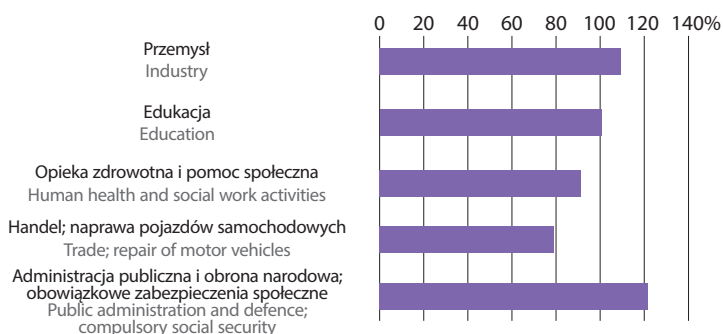
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie zielonogórskim jest jednym z wyższych w województwie. W 2020 r. wyniosło 5038 zł, tj. było o 4,3% wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 36,2% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

Wykres 67. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 67. Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych
w powiecie (9,6 tys. osób)
Paid employment in % of total employees
in powiat (9,6 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego
wynagrodzenia brutto w powiecie (5038 zł)
Wages and salaries in % of average monthly gross
wages and salaries in powiat (5038 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 218. Powiat zielonogórski na tle województwa lubuskiego
Table 218. Zielonogórski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	65,3	66,9	67,7	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	46,4	49,0	51,0	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	3,4	7,5	10,1	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 625,9 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 46,4 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 96,2% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie zielonogórskim wyniosło 30,7 m³, tj. o 6,6% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu zielonogórskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Babimost (39,1 m³, tj. 23,0% więcej niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Świdnica (19,6 m³, tj. mniej o 38,4% od średniego zużycia w województwie).

W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 7,4% do 438,6 km). Na 100 km² przypadało 32,5 km sieci. Było to o 0,5 km na 100 km² mniej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 67,7% mieszkańców powiatu zielonogórskiego (wobec 65,3% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 503,1 tys. km, tj. o 13,5% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 37,3 km sieci (wobec 32,8 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 51,0% (wobec 46,4% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu zwiększyła się o 25,6% do 14,9 tys. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 3075,1 kWh (tj. o 14,8% więcej niż w 2015 r.).

W gminie Babimost na 100 km² powierzchni przypadło 68,5 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,6 km na 100 km² powierzchni w gminie Bojadła do 52,4 km w gminie Sulechów.

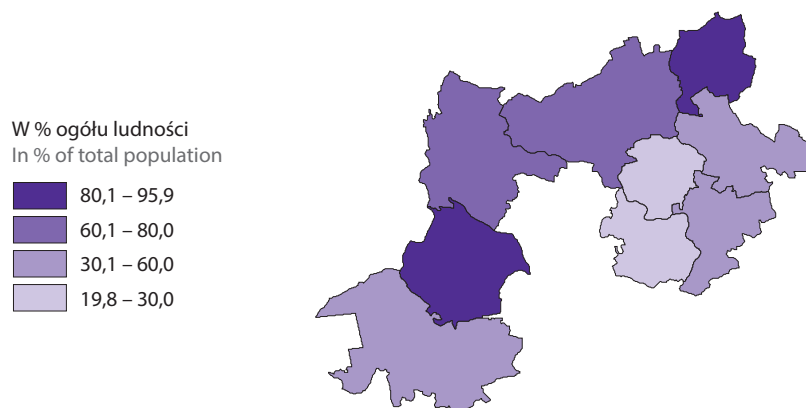
Tablica 219. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 219. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	625,9	46,4	96,2	438,6	32,5	67,7
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Babimost	43,8	47,2	89,4	49,8	53,7	93,1
Czerwieńsk	92,4	47,5	96,2	88,2	45,3	67,1
Kargowa	40,3	31,4	85,6	25,3	19,7	54,4
Nowogród Bobrzański	101,4	39,0	98,7	31,7	12,2	52,5
Sulechów	157,3	66,5	99,8	104,9	44,3	79,4
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Bojadła	26,7	26,1	88,3	30,5	29,8	40,7
Świdnica	63,5	39,5	96,6	90,1	56,0	95,9
Trzebiechów	51,9	64,1	97,2	12,4	15,3	19,8
Zabór	48,6	52,0	98,1	5,7	6,1	25,7

Mapa 111. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Map 111. Consumers using sewage network in 2020

W powiecie zielonogórskim w końcu 2020 r. było 28,1 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 2295 kWh, tj. o 17,0% więcej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 854 kWh (wobec 758 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

Mieszkania

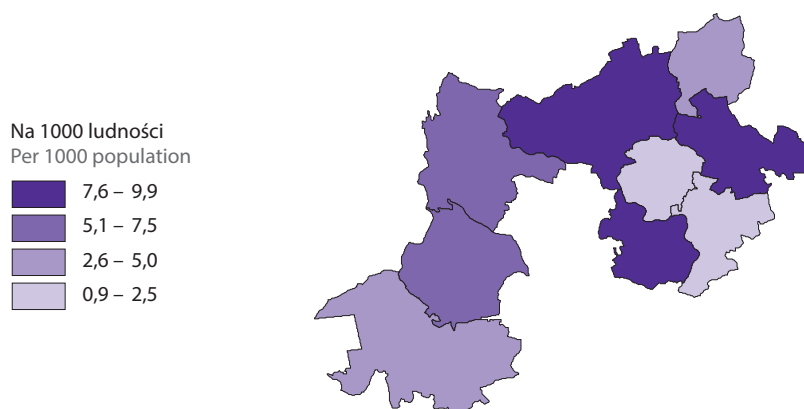
Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie zielonogórskim zwiększyła się dwukrotnie w stosunku do 2015 r. Były to 529 mieszkań (tj. 10,2 % ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 321 to mieszkania w budownictwie indywidualnym (tj. 15,4% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 99,2 m² (wobec 128,2 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminie Sulechów (49,9% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie). Najmniej mieszkań (3) oddano do użytkowania w gminie Bojadła.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 7,0 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 1669 mieszkań, tj. o 13,5% więcej niż średnio w województwie.

Mapa 112. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 112. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu

Transport infrastructure

W powiecie zielonogórskim znajduje się 561,7 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 7,8% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 41,6 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 797 wobec 721 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 54 wypadków drogowych (wobec 65 w 2015 r.), tj. 8,9% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 71,4 wypadków (wobec 86,3 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu zielonogórskiego zginęło 6 osób (w 2015 r. - 10), a 58 zostało rannych (w 2015 r. - 78).

W powiecie zielonogórskim znajduje się 88,0 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 652,0 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spśród gmin powiatu zielonogórskiego najdłuższe ścieżki rowerowe znajdują się w gminie Babimost 34,1 km.

Edukacja i wychowanie

Education

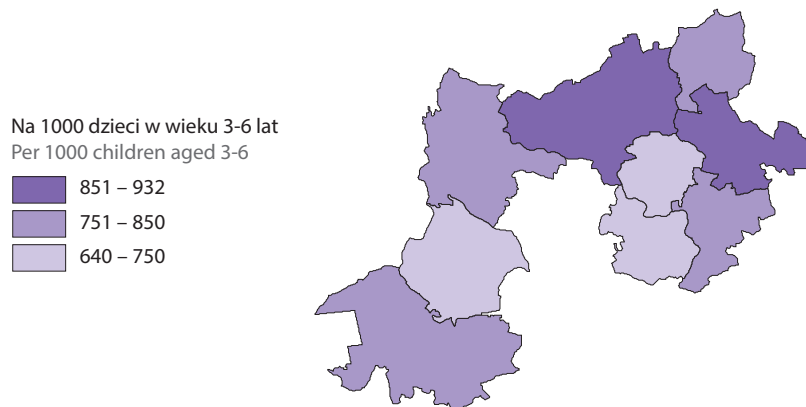
Tablica 220. Powiat zielonogórski na tle województwa lubuskiego
 Table 220. Zielonogórski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	650	868	839	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	84,8	87,1	88,2	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	30,2	41,4	43,5	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	-	-	-	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 113. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 113. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie zielonogórskim funkcjonowały 42 placówki wychowania przedszkolnego, tj. 8,5% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek zmniejszyła się o 1, tj. o 2,3%.

Przedszkola stanowiły 64,3% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli zwiększyła się o 3, tj. o 12,5%.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 2,8 tys. dzieci, tj. o 27,9% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Dzieci w przedszkolach stanowiły 82,5% wszyst-

kich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, tj. o 9,1 p. proc. więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w powiecie zielonogórskim przypadało 67 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie miejskiej Sulechów (25,9% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 38,3% dzieci z terenu powiatu zielonogórskiego.

Tablica 221. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021

Table 221. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	42	27	2800	2309
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Babimost	3	3	219	219
Czerwieńsk	8	5	342	278
Kargowa	2	1	249	175
Nowogród Bobrzański	3	2	303	268
Sulechów	14	7	1122	885
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Bojadła	3	2	108	94
Świdnica	5	3	207	140
Trzebiechów	2	2	122	122
Zabór	2	2	128	128

Szkoły podstawowe

Primary schools

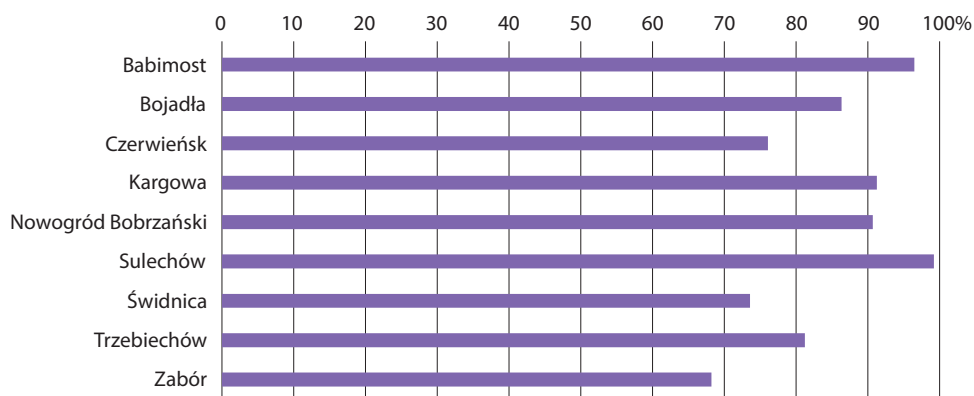
W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie zielonogórskim funkcjonowało 35 szkół podstawowych.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 ich liczba zmniejszyła się o 2 szkoły. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 5,9 tys. dzieci, tj. 7,2% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 24,1%, natomiast liczba absolwentów szkół podstawowych zmniejszyła się o 13,1%. Na jedną szkołę w powiecie zielonogórskim przypadało średnio 168 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Sulechów (25,7% ogólnej liczby szkół gimnazjalnych w powiecie).

Wykres 68. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 68. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 222. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 222. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	35	5887	610	294
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Babimost	4	507	68	28
Czerwieńsk	5	732	69	33
Kargowa	2	474	59	30
Nowogród Bobrzański	4	752	63	28
Sulechów	9	2158	194	105
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Bojadła	2	238	32	12
Świdnica	3	433	48	23
Trzebiechów	1	259	34	20
Zabór	5	334	43	15

a Z poprzedniego roku szkolnego.
 a From previous school year.

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie zielonogórskim 88,2% i był o 5,1 p. proc. niższy niż ogółem w województwie.

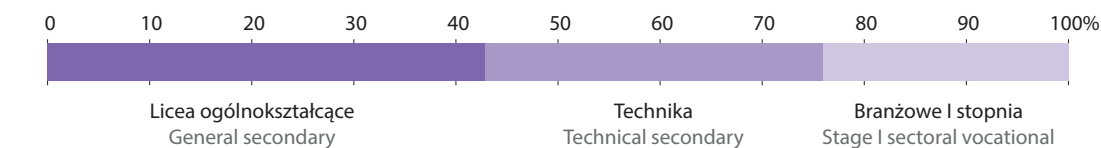
Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie zielonogórskim pozostawało 8 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 1,3 tys. uczniów. Były to 2 branżowe szkoły I stopnia, 3 licea ogólnokształcące, 2 technika i 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Wykres 69. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020

Chart 69. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

^a Łącznie ze specjalnymi.
^a Including special schools.

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 223. Powiat zielonogórski na tle województwa lubuskiego

Table 223. Zielonogórski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
			powiat	województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	2686	2699	2703	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	9	11	11	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	306	394	251	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie zielonogórskim funkcjonowały 23 biblioteki publiczne (łącznie z filiami), tj. 9,4% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek zmniejszyła o 1 placówkę, obniżyła się także liczba woluminów księgozbioru o 8,2% oraz liczba czytelników o 22,0%.

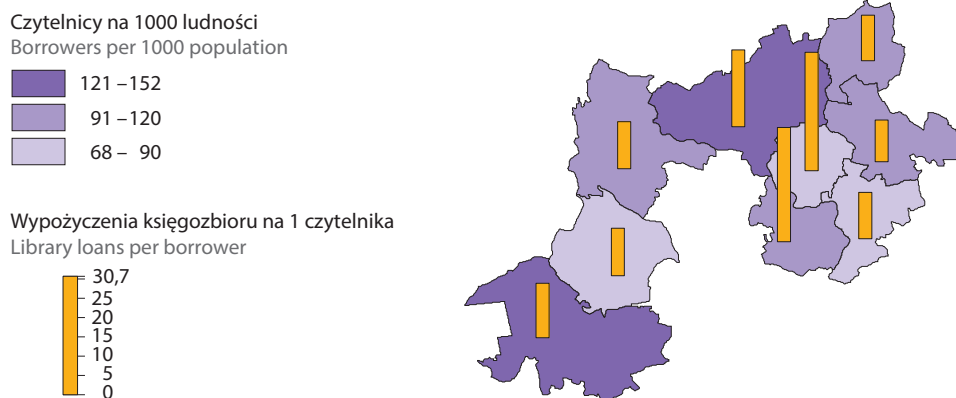
W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 28,2%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Trzebiechów – 31 woluminów, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie Kargowa – 11 woluminów.

Mapa 114. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.

Map 114. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu zielonogórskiego instytucje zorganizowały łącznie 215 imprez (6,2% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 8,9 tys. osób.

W powiecie zielonogórskim działalność prowadziły 62 zespoły artystyczne (14,9% zespołów artystycznych w województwie), w tym 27 zespołów tanecznych, 10 zespołów muzycznych (instrumentalnych), 10 zespołów folklorystycznych oraz 8 zespołów wokalnych i chórów. Zespoły te skupiały łącznie 769 członków, tj. 12,6% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Sulechów – 35,3% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie Sulechów odnotowano także najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 66 osób.

Tablica 224. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 224. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	23	5	264,4	8976	153,9
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Babimost	2	-	24,2	675	8,0
Czerwieńsk	5	1	40,4	999	12,2
Kargowa	1	-	29,3	564	6,1
Nowogród Bobrzański	3	-	28,5	1325	18,7
Sulechów	6	-	78,1	4047	80,6
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bojadła	2	-	21,2	264	3,2
Świdnica	2	-	12,4	451	5,5
Trzebiechów	1	-	13,1	249	7,6
Zabór	1	4	17,2	402	11,9

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu zielonogórskiego funkcjonowało 18 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 6,4% wszystkich obiektów w województwie. Było to 8 obiektów hotelowych oraz 10 pozostałych obiektów noclegowych, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 845 miejsc noclegowych, tj. o 31,0% więcej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 62,6% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 44,0% – w hotelach. Pozostałe 37,4% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 49,1% – ośrodki wczasowe. Miejsca całoroczne stanowiły 80,2% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie zielonogórskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 19,0 tys. turystów, tj. 4,7% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 1,7 tys. osób stanowili 8,7% turystów w powiecie i 2,3% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 17,7%, w tym turystów zagranicznych – o 55,7%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie Kargowa oraz Sulechów (odpowiednio: 33,3% i 22,2% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie zielonogórskim obniżyła się o 7,4 tys., tj. o 17,0%. Spadła także liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 2,2 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 5,0%, tj. o 4,2 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Tablica 225. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.

Table 225.

Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	18	15	845	678	18973	1660	36359	1803
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Babimost	2	2	190	190	.	.	.	.
Czerwieńsk	1	1	23	23	.	.	.	.
Kargowa	6	4	207	52	969	-	6300	-
Nowogród Bobrzański	2	1	39	27	.	.	.	.
Sulechów	4	4	271	271	12789	1591	17659	1601
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Bojadła	1	1	10	10	.	.	.	.
Zabór	2	2	105	105	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie zielonogórskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 5,8 p. proc. niższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeńskim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Finanse publiczne

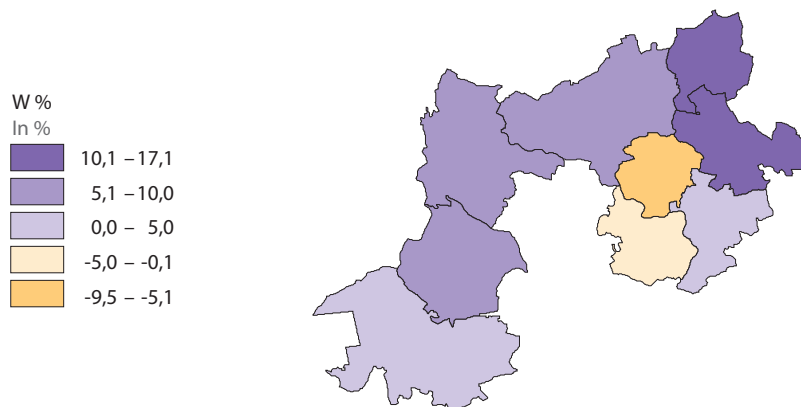
Public finance

Tablica 226. Powiat zielonogórski na tle województwa lubuskiego
 Table 226. Zielonogórski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	948	1058	1241	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	889	985	1125	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	42,7	46,7	49,3	40,4

W 2020 r. w powiecie zielonogórskim zanotowano nadwyżkę odpowiadającą 9,4% ogółu dochodów budżetowych powiatu. Łączne dochody gmin powiatu były wyższe od ich wydatków, co pozwoliło zamknąć rok budżetowy wynikiem stanowiącym 6,1% ogółu zrealizowanych dochodów. Spośród gmin powiatu zielonogórskiego w większości zanotowano nadwyżkę dochodów nad wydatkami. Jedynie w gminach Trzebiechów i Zabór rok 2020 zamknięto deficytem budżetowym.

Mapa 115. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 115. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu zielonogórskiego w wysokości 93,9 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 31,5%. Z kolei wydatki w kwocie 85,1 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 27,0%. Powiat zielonogórski zakończył 2020 r. z nadwyżką w wysokości 8,8 mln zł (wobec 4,4 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu zielonogórskiego wyniosły 1241 zł i były o 4,7% niższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1125 zł na 1 mieszkańca, były o 6,6% niższe od średnich wydatków powiatów na 1 mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu zielonogórskiego ogółem wyniósł w 2020 r. 49,3% (tj. o 8,9 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu wyniósł 19,0%, tj. o 4,5 p. proc. mniej niż średnio w powiatach województwa. Jednocześnie udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 31,8%, tj. o 4,3 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu zielonogórskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 4,2 mln zł, w stosunku do 0,6 mln w 2015 r. W strukturze dochodów powiatu zielonogórskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 4,4% (wobec 0,8% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 92,6% stanowiły wydatki bieżące, w tym 54,4% stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 7,4% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 83 zł, w stosunku do 84 zł w 2015 r. Wydatki te były o 3,5% niższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 227. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
Table 227. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	1241	611	1125	1042	83
Dochody i wydatki budżetów gmin Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Babimost	6182	3092	5293	4923	370
Czerwieńsk	5618	2442	5205	4900	306
Kargowa	5756	2442	4772	4320	366
Nowogród Bobrzański	5076	2417	5033	4284	749
Sulechów	5433	2709	5067	4530	537
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Bojadła	5278	2059	5187	4841	346
Świdnica	7118	4156	6713	5598	1116
Trzebiechów	5609	1921	6144	4951	1193
Zabór	6067	3234	6124	4391	1732

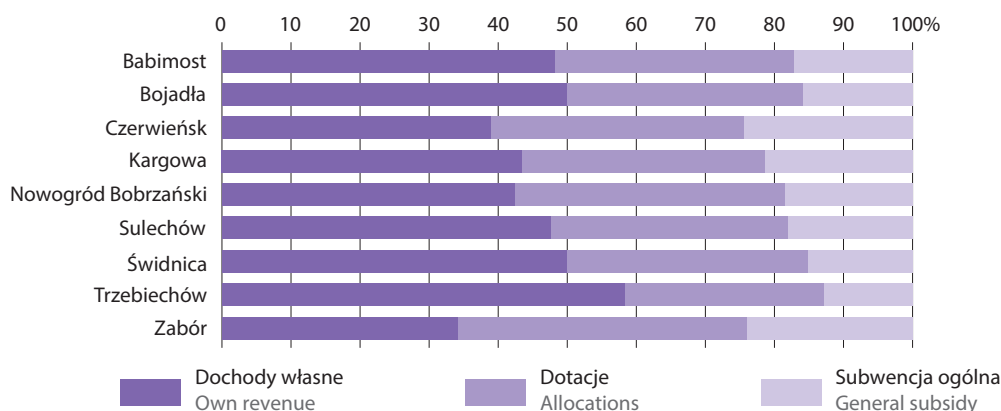
Budżety gmin

Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu zielonogórskiego zbiorczo wyniosły 430,0 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 66,6%. W strukturze dochodów gmin powiatu zielonogórskiego 48,2% stanowiły dochody własne (tj. o 9,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 34,6% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 15,0 p. proc.), a 17,1% – subwencja ogólna (o 6,0 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu zielonogórskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Świdnica (o 47,4% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Trzebiechów, stanowiące 68,1% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 70. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
 Chart 70. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu zielonogórskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5684 zł (tj. o 6,7% mniej niż przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2742 zł (tj. o 2,8% mniej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu zielonogórskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 20,1 mln zł, tj. 4,7% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to mniej niż w 2015 r. o 1,8 p. proc.

Spośród gmin powiatu zielonogórskiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Babimost (9,9%). Najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Nowogród Bobrzański (1,4%).

Łączne wydatki gmin powiatu zielonogórskiego w 2020 r. wzrosły do 403,6 mln zł (tj. o 61,0% w porównaniu z 2015 r.). W strukturze wydatków gmin powiatu 87,8% stanowiły wydatki bieżące, a 12,1% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie zielonogórskim wyniosły 5335 zł (tj. o 10,2% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4682 zł, a wydatki inwestycyjne – 646 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 28,4% ogółu wydatków gmin powiatu zielonogórskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Czerwieńsk (32,5%), a najniższy w gminie Zabór (17,2%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu zielonogórskiego wyniosły średnio 1515 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1820 zł na 1 mieszkańca w gminie Trzebiechów do 1050 zł w gminie Zabór.

Tablica 228. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 228. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejskie: Urban gminas:		
Babimost	3805,6	9,9
Czerwieńsk	2640,6	4,7
Kargowa	2707,8	8,1
Nowogród Bobrzański	646,5	1,4
Sulechów	5720,5	4,0
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Bojadła	403,3	2,3
Świdnica	2449,6	5,2
Trzebiechów	468,4	2,5
Zabór	1281,3	4,9

Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy

Tablica 229. Powiat zielonogórski na tle województwa lubuskiego
 Table 229. Zielonogórski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	6,8	7,7	8,0	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	902	1019	1061	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	659	752	786	856

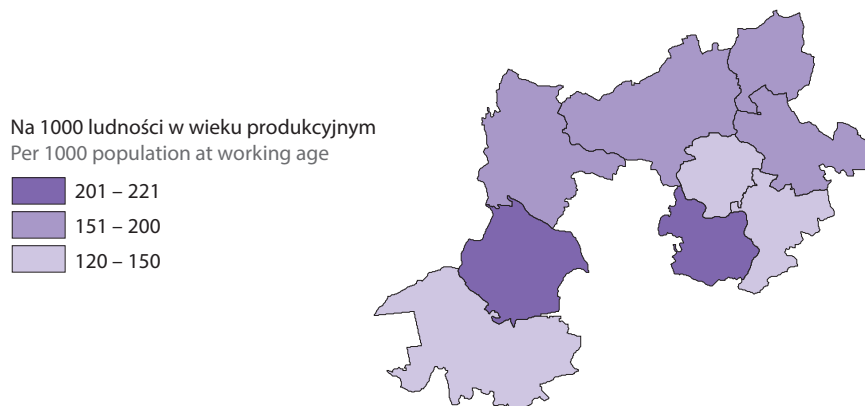
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie zielonogórskim zarejestrowanych było 8,0 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 6,6% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 1,2 tys. (o 18,3%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie Sulechów oraz Czerwieńsk, odpowiednio: 37,3% i 12,0% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 116. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Map 116. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Powiat zielonogórski mieści się w grupie powiatów o stosunkowo niskiej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadały 174 podmioty gospodarcze.

Powiat zielonogórski wyróżnia jeden z wyższych wśród powiatów województwa lubuskiego odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 28,1% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 3,5% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 68,4%.

Gminy Świdnica oraz Zabór mieszczą się w grupie gmin o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (odpowiednio 221 – 7. lokata oraz 211 – 11. lokata w województwie).

Spółki handlowe w liczbie 552 stanowiły 6,9% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 61 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (11,1% ogółu spółek handlowych w powiecie).

Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie Sulechów oraz Nowogród Bobrzański (odpowiednio 45,9% i 11,5% ogółu tych spółek w powiecie).

Tablica 230. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 230. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-opera- tives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT ZIELONOGÓRSKI ZIELONOGÓRSKI POWIAT	8028	552	61	357	24	323	5948
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Babimost	570	17	2	24	2	30	410
Czerwieńsk	965	60	3	39	4	38	726
Kargowa	664	50	5	32	2	26	487
Nowogród Bobrzański	837	43	7	26	3	43	637
Sulechów	2992	246	28	171	9	93	2109
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Bojadła	253	10	3	6	1	6	208
Świdnica	912	72	6	35	2	51	713
Trzebiechów	243	17	6	7	-	7	192
Zabór	592	37	1	17	1	29	466

POWIAT ŻAGAŃSKI

ŻAGAŃSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

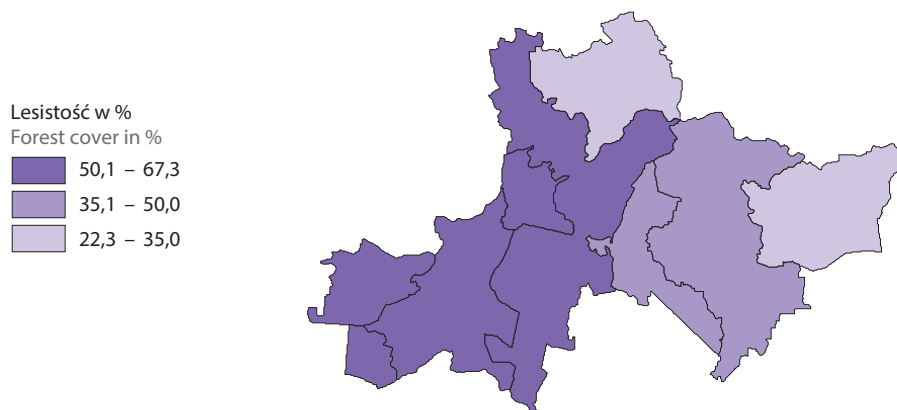
Tablica 231. Powiat żagański na tle województwa lubuskiego
 Table 231. Żagański powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	26,5	25,1	25,0	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	63,0	73,4	73,2	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	324	335	386

Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 117. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 117. Forest cover in 2020. As of 31 December

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu żagańskiego zajmowały obszar 54647,0 ha stanowiąc 7,7% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 52691,7 ha porastały 46,6% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminie Wymiarki (67,3%) i Gozdnicy (67,1%), a najniższy w mieście Szprotawa (10,0%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu żagańskiego wyniosła 28322,7 ha, co stanowiło 2,0% powierzchni geograficznej województwa i 25,0% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowała się gmina Iłowa (7,0%), a najmniejszym miasto Żagań (0,4%).

Tablica 232. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 232. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha	in ha		
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	28322,7	158,2	28213,8	219,0	111
Gminy miejskie: Urban gminas:					
Gozdnica	1379,3	-	1379,5	6,6	1
Żagań	462,7	-	462,7	-	3
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Iłowa	7966,8	-	7966,9	132,5	20
Małomice	666,5	-	724,9	45,7	12
Szprotawa	4156,7	152,3	4003,9	-	31
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Brzeźnica	831,4	5,9	823,5	7,8	6
Niegostawice	4257,9	-	4257,9	-	7
Wymiarki	1449,9	-	1448,0	1,9	16
Żagań	7151,6	-	7146,5	24,5	15

Wykorzystanie i ochrona wód

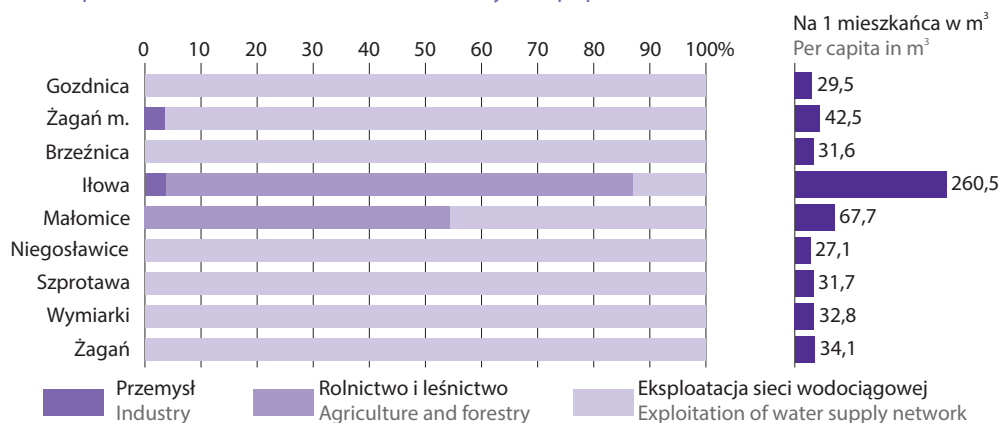
Water use and protection

Żagański był 8. powiatem w województwie pod względem zużycia wody ogółem. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 57,3 m³ wody, tj. o 18,1 m³ mniej niż średnio w województwie. Najwięcej – 60,6% zużytej wody – wykorzystano eksploatując sieć wodociągową, 37,1% w wyniku nawodnień w rolnictwie i leśnictwie, a 2,4% na cele produkcyjne w przemyśle.

W gminach o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano w rolnictwie i leśnictwie (obszar wiejski gminy Iłowa – 94,5% oraz obszar wiejski gminy Małomice – 78,2%). Najwięcej wody na cele produkcyjne w przemyśle zużyto w mieście Iłowa (32,1%). Zużycie wody w pozostałych gminach było zdeterminowane eksploatacją sieci wodociągowej.

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 1891 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił spadek o 0,6% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 34,3% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 73,2% mieszkańców powiatu żagańskiego (w 2015 r. 63,0%). Relatywnie wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności ulokował powiat żagański na 7. miejscu w województwie.

Wykres 71. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
Chart 71. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 233. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
Table 233. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam ³ in dam ³		w dam ³ in dam ³		
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	1891	1870	34,3	21	21	73,2
Gminy miejskie: Urban gminas:						
Gozdnica	70	49	100,0	21	21	43,7
Żagań	921	921	-	-	-	95,6
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Iłowa	146	146	-	-	-	58,7
Małomice	90	90	100,0	-	-	67,0
Szprotawa	481	481	98,8	-	-	80,5
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Brzeźnica	14	14	100,0	-	-	11,0
Niegosławice	58	58	-	-	-	55,1
Wymiarki	14	14	100,0	-	-	22,2
Żagań	97	97	-	-	-	62,9

Odpady komunalne

Municipal waste

W 2020 r. w powiecie żagańskim zebrano 26,3 tys. ton odpadów komunalnych (o 2,5% więcej niż przed rokiem), z tego 83,0% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zwiększyła się do 335 kg z 324 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (14,6 tys. ton, tj. 66,7% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 10,5%. Jednocześnie systematycznie wzrastała ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie selektywnie zebrano 7,3 tys. ton odpadów tj. o 60,0% więcej w porównaniu z 2019 r.

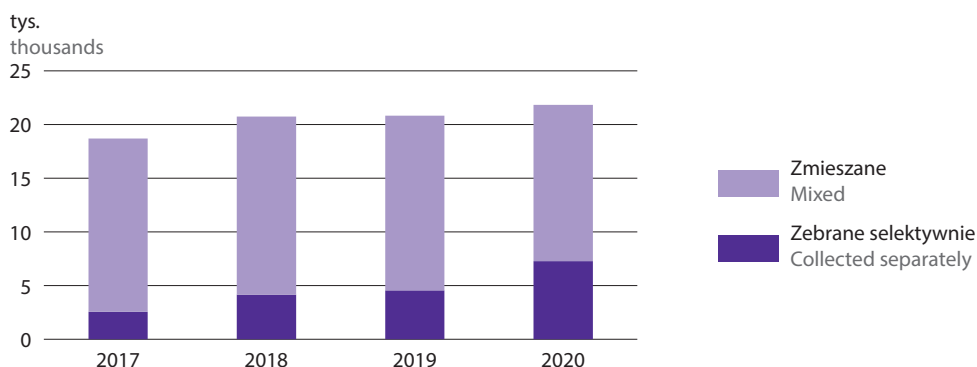
Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 33,3% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 21,9%). Były to głównie odpady wielkogabarytowe (23,9%) i biodegradowalne (23,3%). Znaczny był również odsetek zebranego selektywnie szkła oraz tworzyw sztucznych (odpowiednio 20,1% i 18,3%).

Tablica 234. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 234. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszka- kańca w kg Per capi- ta in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
w tonach in tonnes								
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	21846	7284	950	1461	1331	1740	1696	335
Gminy miejskie: Urban gminas:								
Gozdnica	845	256	24	63	50	91	29	319
Żagań	7442	3208	404	522	544	628	1088	361
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Iłowa	2009	574	48	122	95	214	86	350
Małomice	1428	435	59	105	45	130	78	301
Szprotawa	5748	1272	254	299	184	346	136	361
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Brzeźnica	800	289	19	69	72	107	23	214
Niegosławice	983	458	67	90	141	59	99	273
Wymiarki	448	187	14	41	43	50	40	291
Żagań	2142	603	61	151	158	116	117	297

Wykres 72. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych
 Chart 72. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 235. Powiat żagański na tle województwa lubuskiego
 Table 235. Żagański powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	81,0	79,0	78,1	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	72	70	69	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	60,7	60,4	60,3	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	57,6	64,1	65,6	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	-2,5	-3,9	-6,5	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perman- ent residence per 1000 population	-4,0	-3,2	-4,0	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
 a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

W powiecie żagańskim, 8. pod względem powierzchni powiecie w województwie lubuskim, mieszka 7,8% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 3,5% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu żagańskiego, do ponad 60,6 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 6,9% ludności województwa lubuskiego.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Tablica 236. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 236. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship = 100	ogółem total	województwo=100 voivodship = 100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	1132	8,1	78148	7,8	40048
Gminy miejskie: Urban gminas:					
Gozdnica	24	0,2	2977	0,3	1534
Żagań	40	0,3	25265	2,5	13075
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Iłowa	153	1,1	6777	0,7	3470
Małomice	80	0,6	5165	0,5	2637
Szprotawa	233	1,7	20367	2,0	10550
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Brzeźnica	122	0,9	3721	0,4	1849
Niegosławice	136	1,0	4341	0,4	2169
Wymiarki	63	0,5	2218	0,2	1154
Żagań	281	2,0	7317	0,7	3610

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie miejskiej Gozdnica (o 6,8%). Spadła też liczba mieszkańców gmin wiejskich: Wymiarki (o 5,9%) i Niegosławice (o 4,3%), oraz gminy miejsko-wiejskiej Szprotawa (o 4,5%) i gminy miejskiej Żagań (o 3,7%). Niewielki wzrost natomiast odnotowano w gminie wiejskiej Żagań (o 0,9%).

Struktura ludności Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział (51,2%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był nieznacznie niższy niż średnia dla województwa (na poziomie 51,4%). Wartość tego wskaźnika była największa w gminie wiejskiej Wymiarki (52,0%), a najmniejsza w gminie wiejskiej Żagań (49,3%).

W rezultacie nieznacznie niższy niż średnia wojewódzka był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie żagańskim przypadało 105 kobiet (w województwie – 106). Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie wiejskiej Wymiarki (108), miejsko-wiejskiej Szprotawa i miejskiej Żagań (po 107), oraz w gminie miejskiej Gozdnica (106). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminach wiejskich: Żagań (97), Brzeźnica (99) i Niegosławice (100), oraz w gminie miejsko-wiejskiej Małomice (104).

Wskaźnik urbanizacji

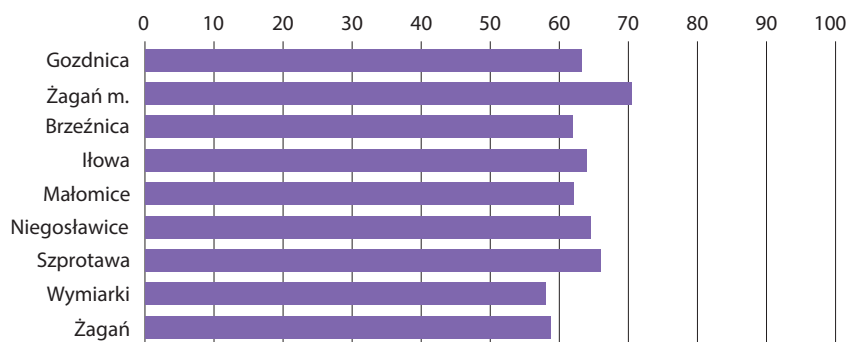
Powiat żagański wyróżnia jeden z wyższych w województwie wskaźników urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 60,3% i był o 0,4 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika była niższa od średniej dla województwa (64,9%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu żagańskiego 60,4% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 66 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 1 osobę mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w żagańskim wzrośnie do 82.

Wśród gmin powiatu żagańskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 58 w gminie wiejskiej Wymiarki do 71 w gminie miejskiej Żagań. W tej ostatniej odnotowano największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. (o prawie 12 osób), przy średnim wzroście w powiecie o 8 osób.

Wykres 73. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 73. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W powiecie żagańskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności powiatu była wyższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,7 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 1,3. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,1 na 1000 ludności i był podobny do średniej w województwie. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 1,1.

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 8,0, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik ten zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. o 0,3. Jednocześnie wzrosła także liczba zgonów - do 14,4 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 10,8 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat żagański, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 6,5, wobec minus 2,5 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był wyższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

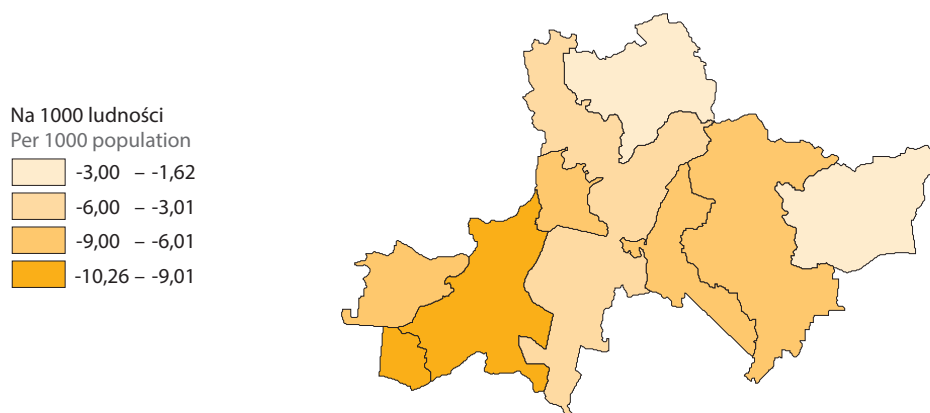
Tablica 237. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI

Table 237. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	627	1134	-507
Gminy miejskie: Urban gminas:			
Gozdnica	19	48	-29
Żagań	201	363	-162
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Iłowa	35	105	-70
Małomice	49	85	-36
Szprotawa	147	295	-148
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Brzeźnica	40	50	-10
Niegosławice	54	61	-7
Wymiarki	14	31	-17
Żagań	68	96	-28

Mapa 118. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Map 118. Natural increase per 1000 population in 2020

W każdej gminie w powiecie żagańskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejsko-wiejskiej Iłowa – na poziomie minus 10,3 w przeliczeniu na 1000 ludności. W odniesieniu do 2015 r. największy spadek przyrostu naturalnego zanotowano w gminie wiejskiej Wymiarki (z 1,3 do minus 7,6 na 1000 ludności) i gminie miejsko-wiejskiej Iłowa (minus 1,4 na 1000 ludności w 2015 r.).

W 2020 r. w gminie miejsko-wiejskiej Iłowa odnotowano najniższy w województwie współczynnik urodzeń żywych. W stosunku do 2015 r. wskaźnik obniżył się z 9,5 do 5,1 w przeliczeniu na 1000 ludności. W gminie miejsko-wiejskiej Małomice zanotowano jeden z najwyższych w województwie współczynników zgonów. Wskaźnik zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. z 10,9 do 16,5.

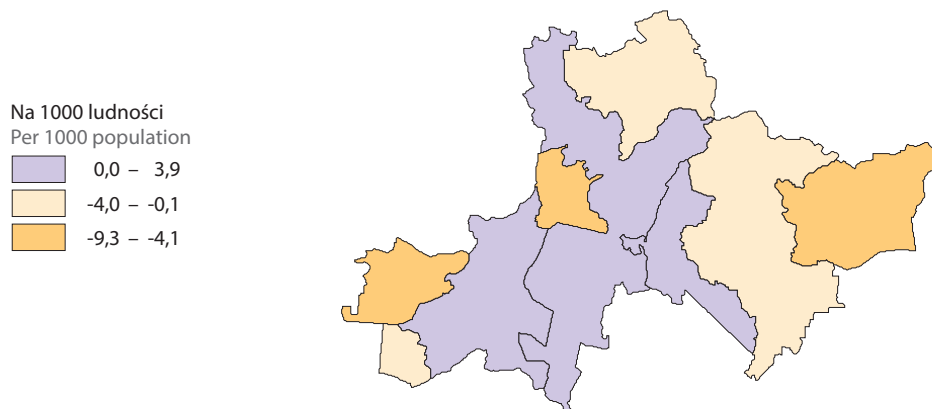

Saldo migracji ludności

Net migration of population

W powiecie żagańskim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W 2020 r., podobnie jak w 2015 r., przewaga wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami wyniosła minus 4,0 w przeliczeniu na 1000 ludności.

Mapa 119. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 119. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu żagańskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie wiejskiej Wymiarki (minus 9,3 na 1000 ludności) i gminie miejskiej Żagań (minus 8,4).

Liczba wymeldowań z pobytu stałego w gminie miejskiej Żagań (397) i gminie miejsko-wiejskiej Szprotawa (301) była największa w powiecie. Łącznie było to 60% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 182 i 220, tj. łącznie 48% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 238. Powiat żagański na tle województwa lubuskiego
 Table 238. Żagański powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	131	140	141	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	17,9	8,8	9,0	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3249,08	4155,89	4484,13	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie żagańskim stanowili 4,8% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (11,0 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 4,1% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 141 (tj. o 88 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 55,4%, tj. o 5,5 p. proc. więcej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba wzrosła w stosunku do 2015 r. o 2,6%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn o 6,1%.

Tablica 239. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 239. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

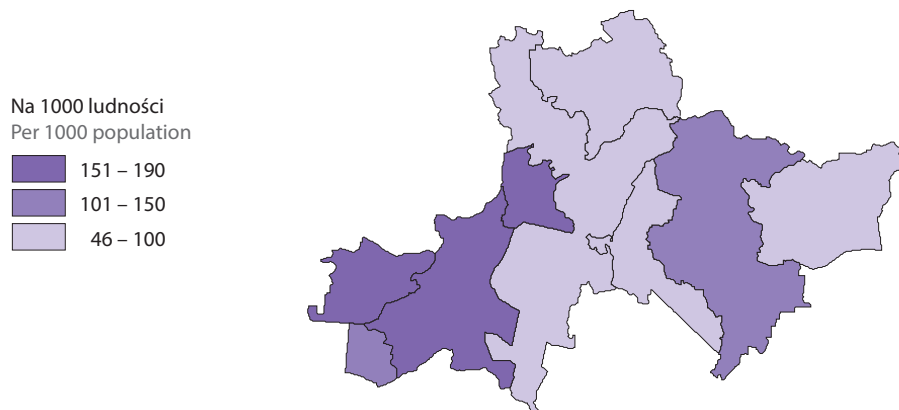
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	11009	4,8	6097
Gminy miejskie: Urban gminas:			
Gozdnica	308	0,1	162
Żagań	4806	2,1	2801
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Iłowa	1170	0,5	486
Małomice	452	0,2	218
Szprotawa	3043	1,3	1761
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Brzeźnica	234	0,1	159
Niegosławice	284	0,1	164
Wymiarki	379	0,2	170
Żagań	333	0,1	176

^a Patrz Uwagi ogólne
^a See general notes.

W powiecie żagańskim 62,9% stanowili pracujący w jednostkach usługowych (wobec 59,2% średnio w województwie). W przedsiębiorstwach przemysłowych i budowlanych pracowało łącznie 34,3% ogółu pracujących w powiecie (wobec 38,4% średnio w województwie), a w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie 2,7% (wobec 2,4% średnio w województwie).

Spośród gmin powiatu żagańskiego najwięcej pracujących koncentrowała gmina miejska Żagań (43,7% ogółu pracujących). W gminie tej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 190 było pracujących. W pozostałych gminach powiatu liczba ta wyniosła od 46 w gminie wiejskiej Żagań do 173 w gminie Iłowa.

Mapa 120. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 120. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie żagańskim stanowili 7,7% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 52,5% do 1,8 tys. osób. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie ukształtowała się na poziomie 9,0% (wobec 6,3% średnio w województwie).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 61,3% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 46,9%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 59,2%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie żarskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 60,3%. Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 41,8% (tj. o 8,3 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 11,8% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 1,0 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniej niż w 2015 r. (o 0,2 p. proc.) było absolwentów, którzy stanowili 3,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się także udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 25,1%, tj. o 3,0 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu żagańskiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie Niegosławice (43 osoby), a najmniej w gminie Gozdnicza (13 osób), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 23 osoby na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 240. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 240. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	1828	7,7	1121
Gminy miejskie: Urban gminas:			
Gozdnica	40	0,2	23
Żagań	428	1,8	271
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Iłowa	128	0,5	79
Małomice	150	0,6	88
Szprotawa	594	2,5	357
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Brzeźnica	96	0,4	57
Niegostawice	185	0,8	114
Wymiarki	60	0,3	36
Żagań	147	0,6	96

Wynagrodzenia Wages and salaries

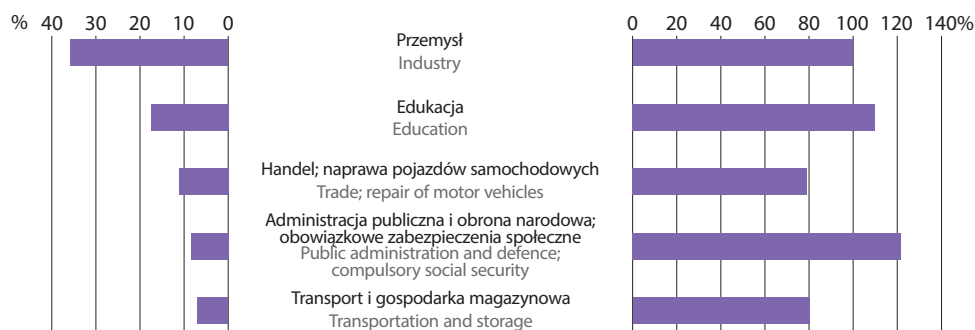
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie żagańskim od lat jest jednym z niższych wśród powiatów województwa lubuskiego. W 2020 r. wyniosło 4484 zł, tj. o 7,2% mniej od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 38,0% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

Wykres 74. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 74.

Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (8,9 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (8,9 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4484 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4484 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 241. Powiat żagański na tle województwa lubuskiego
 Table 241. Żagański powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	65,7	69,4	69,8	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	55,7	57,7	63,6	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	1,4	1,3	2,0	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 674,2 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 59,6 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 96,2% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie żagańskim wyniosło 29,1 m³, tj. o 2,0% mniej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu żagańskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie miejskiej Żagań (32,3 m³, tj. 1,6% więcej niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Gozdnicza (24,3 m³, tj. 76,4% średniego zużycia w województwie).

W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 12,8% do 423,2 km). Na 100 km² przypadało 37,4 km sieci. Było to o 4,4 km więcej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 69,8% mieszkańców powiatu żagańskiego (wobec 65,7% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 305,4 tys. km, tj. o 10,9% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 27,0 km sieci (wobec 24,3 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 63,6% (wobec 55,7% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu, zwiększyła się o 19,0% do 20,1 tys. Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 2327,4 kWh, tj. 2,0% więcej niż w 2015 r.

W gminie miejskiej Żagań na 100 km² powierzchni przypadało 197,2 km sieci gazowej. W pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie 7,9 km na 100 km² powierzchni w gminie wiejskiej Żagań w do 58,9 km w gminie Gozdnicza. Sieci gazowej nie posiada gmina Brzeźnica.

W powiecie żagańskim w końcu 2020 r. było 31,2 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 1857 kWh, tj. o 5,4% mniej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 738 kWh (wobec 650 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

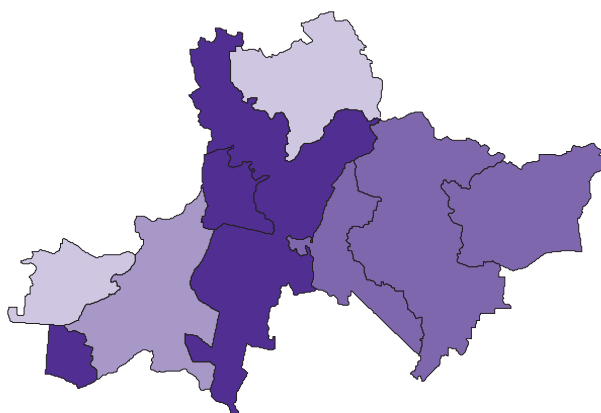
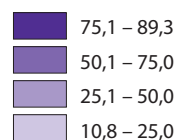
Tablica 242. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 242. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	674,2	59,6	96,2	432,2	37,4	69,8
Gminy miejskie: Urban gminas:						
Gozdnica	11,4	47,4	98,6	11,7	48,9	84,0
Żagań	113,2	280,3	99,9	112,1	277,6	88,2
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Iłowa	71,8	46,9	90,3	31,8	20,8	43,3
Małomice	55,7	70,0	95,5	23,9	30,0	66,3
Szprotawa	147,3	63,3	93,1	122,3	52,6	67,6
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Brzeźnica	80,2	65,6	91,2	2,5	2,0	10,8
Niegosławice	67,1	49,2	96,8	50,3	36,9	56,4
Wymiarki	21,3	33,8	95,4	3,5	5,5	11,4
Żagań	106,2	37,8	99,9	65,1	23,3	89,3

Mapa 121. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Map 121. Consumers using sewage network in 2020

 W % ogółu ludności
In % of total population

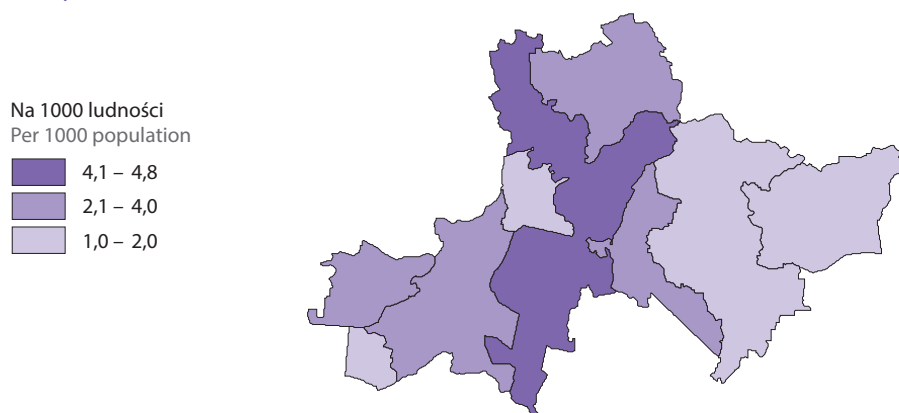
Mieszkania Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie żagańskim zwiększyła się o 44,1% w stosunku do 2015 r. Było to 160 mieszkań (tj. 3,1 % ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 139 mieszkania w budownictwie indywidualnym (tj. 6,7% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 115,6 m² (wobec 113,9 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminie wiejskiej Żagań (21,9% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie. Najmniej mieszkań (3) oddano do użytkowania w gminie Gozdnica

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 2,0 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 548 mieszkań, tj. o 37,3% średniej w województwie.

Mapa 122. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
Map 122. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu Transport infrastructure

W powiecie żagańskim znajduje się 594,9 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 8,3% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 52,6 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 726 wobec 577 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 48 wypadków drogowych (wobec 43 w 2015 r.), tj. 7,9% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 61,0 wypadków (wobec 53,0 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu żagańskiego zginęło 7 osób (w 2015 r. - 10), a 60 zostało rannych (w 2015 r. - 47).

W powiecie żagańskim znajduje się 20,3 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 179,6 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spśród gmin powiatu żagańskiego najdłuższe ścieżki rowerowe znajdują się w gminie miejskiej Żagań (9,4 km).

Edukacja i wychowanie

Education

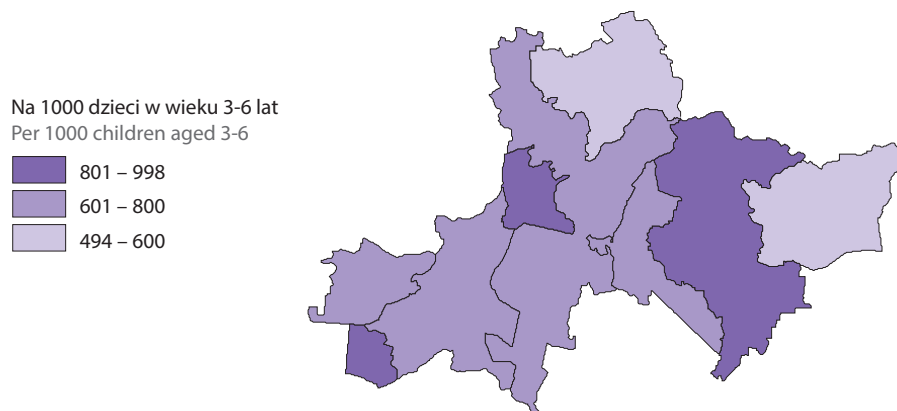
Tablica 243. Powiat żagański na tle województwa lubuskiego
 Table 243. Żagański powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	581	799	823	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	84,9	87,2	88,6	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	52,2	71,2	72,1	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	1,7	3,7	2,7	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 123. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 123. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie żagańskim funkcjonowało 39 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 7,9% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek wzrosła o 3, tj. o 8,3%.

Przedszkola stanowiły 46,2% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli zwiększyła się o 4, tj. o 28,6%.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 2,4 tys. dzieci, tj. o 23% więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Dzieci w przedszkolach stanowiły 69,8% wszyst-

kich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, tj. o 1,6 p. proc. więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w powiecie żagańskim przypadało 62 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie miejskiej Żagań (55,6% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do których uczęszczało 49,8% dzieci z terenu powiatu żagańskiego.

Tablica 244. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021

Table 244. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	39	18	2420	1690
Gminy miejskie: Urban gminas:				
Gozdnica	1	1	74	74
Żagań	14	10	1000	842
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Iłowa	2	1	209	163
Małomice	2	1	115	95
Szprotawa	8	4	598	435
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Brzeźnica	3	-	84	-
Niegosławice	2	-	86	-
Wymiarki	1	-	56	-
Żagań	6	1	198	81

Szkoły podstawowe

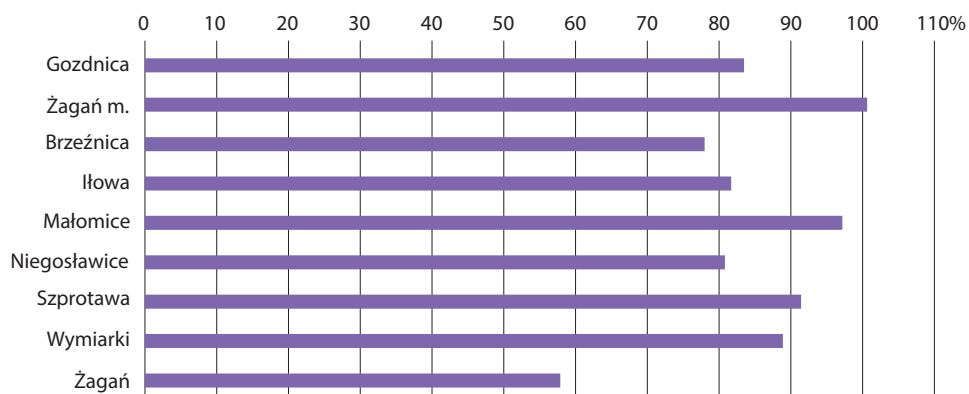
Primary schools

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie żagańskim funkcjonowały 32 szkoły podstawowe. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba szkół zmniejszyła się o 2 placówki. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 5,9 tys. dzieci, tj. 7,1% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 17,5%, natomiast liczba absolwentów szkół podstawowych zmniejszyła się o 7,6%. Na jedną szkołę w powiecie żagańskim przypadało średnio 183 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejsko-wiejskiej Szprotawa (28,1% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Wykres 75. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 75. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 245. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 245. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	32	5852	621	309
Gminy miejskie: Urban gminas:				
Gozdnica	1	174	13	6
Żagań	7	2038	198	105
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Iłowa	2	481	56	24
Małomice	2	378	36	21
Szprotawa	9	1646	181	96
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Brzeźnica	3	284	33	16
Niegosławice	2	323	49	20
Wymiarki	1	144	9	4
Żagań	5	384	46	17

a Z poprzedniego roku szkolnego.
 a From previous school year.

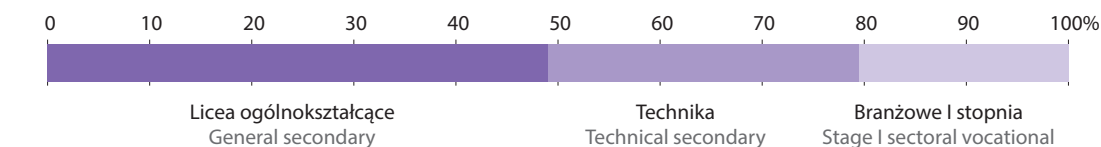
Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie żagańskim 88,6% i był o 4,7 p. proc. niższy niż ogółem w województwie.

Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie żagańskim pozostawało 16 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 2,4 tys. uczniów. Było to 5 branżowych szkół I stopnia, 4 licea ogólnokształcące, 5 techników i 2 szkoły specjalne przysposabiające do pracy. W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie żagańskim funkcjonowały również 3 szkoły policealne, w której kształciło się 312 osób.

Wykres 76. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 76. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

^a Łącznie ze specjalnymi.
^a Including special schools.

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 246. Powiat żagański na tle województwa lubuskiego
 Table 246. Żagański powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	2613	2723	3006	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	3	4	4	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	292	351	197	396

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

Libraries and cultural institutions

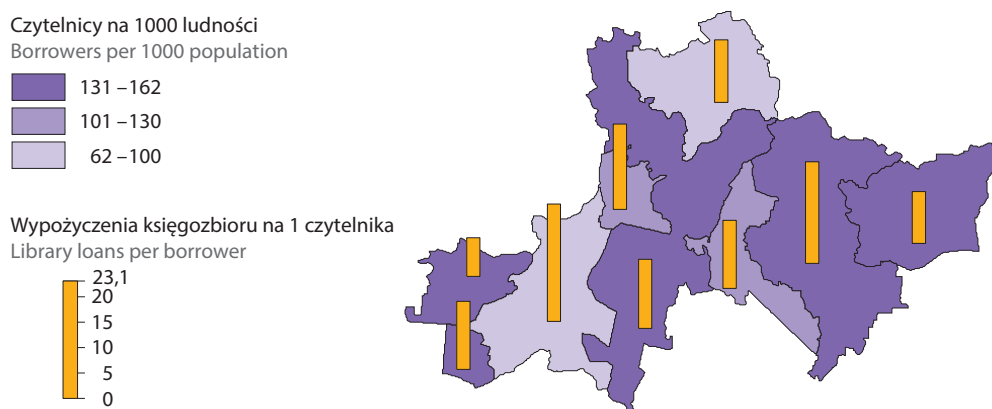
W końcu grudnia 2020 r. w powiecie żagańskim funkcjonowało 26 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 10,7% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek zmniejszyła się o 3 placówki, obniżyła się liczba woluminów księgozbioru o 14,7%, oraz liczba czytelników o 20,6%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 35,0%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Łłowa – 23 woluminy, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie Wymiarki – 8 woluminów.

Mapa 124. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.

Map 124. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu żagańskiego instytucje zorganizowały łącznie 577 imprez (16,6% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 32,8 tys. osób.

W powiecie żagańskim działalność prowadziły 33 zespoły artystyczne (7,9% zespołów artystycznych w województwie), w tym 6 zespołów wokalnych i chórów, 6 zespołów folklorystycznych, 5 zespołów muzycznych (instrumentalnych) oraz 4 zespoły taneczne. Zespoły te skupiały łącznie 319 członków, tj. 5,2% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Małomice – 23,7% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie miejskiej Żagań odnotowano najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyło 148 osób.

Tablica 247. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 247. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	26	-	328,0	10113	167,2
Gminy miejskie: Urban gminas:					
Gozdnica	1	-	15,1	423	5,6
Żagań	2	-	88,8	3096	52,0
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Iłowa	1	-	10,6	425	9,8
Małomice	1	-	18,2	541	7,3
Szprotawa	6	-	81,7	3259	65,2
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Brzeźnica	2	-	14,6	342	4,2
Niegosławice	4	-	26,6	658	6,7
Wymiarki	1	-	9,9	364	2,8
Żagań	8	-	62,5	1005	13,6

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu żagańskiego funkcjonowało 7 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 2,5% wszystkich obiektów w województwie. Były to 4 obiekty hotelowe oraz 3 pozostałe obiekty noclegowe, w których dla turystów przygotowanych było łącznie 292 miejsca noclegowe, tj. o 8,1% więcej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 87,0% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 100,0% – w hotelach. Pozostałe 13,0% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 63,2% – kwatery agroturystyczne. Miejsca całoroczne stanowiły 96,6% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie żagańskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 15,5 tys. turystów, tj. 3,9% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 4,3 tys. osób stanowili 27,7% turystów w powiecie i 5,9% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 34,5%, w tym turystów zagranicznych – o 5,2%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie Iłowa oraz Szprotawa (po 28,6% ogólnej liczby obiektów w powiecie).

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie żagańskim obniżyła się o 14,3 tys., tj. o 40,4%. Spadła także liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 0,1 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 24,4%, tj. o 9,5 p. proc. więcej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie żagańskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 3,1 p. proc. wyższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeneckim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Tablica 248. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.

Table 248. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	7	6	292	282	15510	4301	21049	5138
Gmina miejska Urban gmina								
Żagań	1	1	66	66	.	.	.	.
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Iłowa	2	1	45	35	.	.	.	.
Małomice	1	1	14	14	.	.	.	.
Szprotawa	2	2	153	153	.	.	.	.
Gmina wiejska Rural gmina								
Żagań	1	1	14	14	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

Finanse publiczne

Public finance

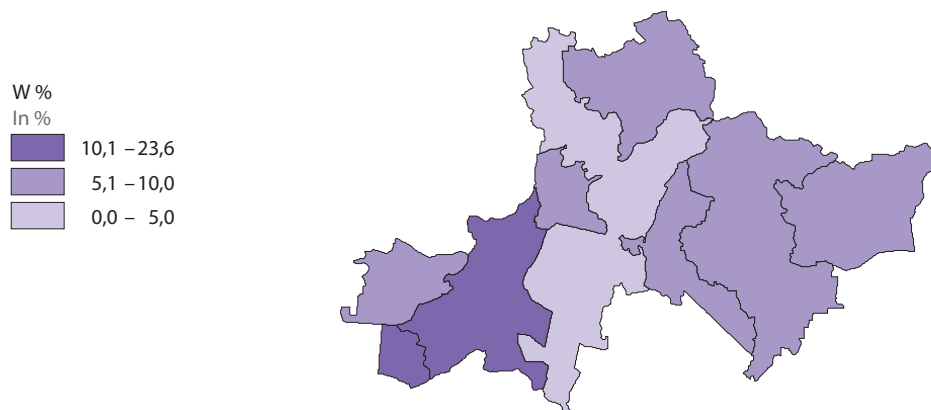
Tablica 249. Powiat żagański na tle województwa lubuskiego
 Table 249. Żagański powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	836	1024	1132	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	791	984	1063	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	26,9	34,2	32,0	40,4

W 2020 r. w powiecie żagańskim zanotowano dodatni wynik budżetu odpowiadający 6,1% ogółu dochodów budżetu powiatu.

Łączne wydatki gmin powiatu były niższe od ich dochodów. W rezultacie skumulowany wynik gmin był dodatni, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła 8,9%. We wszystkich gminach powiatu żagańskiego zanotowano nadwyżkę dochodów nad wydatkami, najwyższą w gminie Iłowa (23,6% ogółu zrealizowanych dochodów).

Mapa 125. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 125. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu żagańskiego w wysokości 89,1 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 31,1%. Z kolei wydatki w kwocie 83,6 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 o 30,2%. Powiat żagański zakończył 2020 r. z nadwyżką w wysokości 5,4 mln zł (wobec 3,7 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu żagańskiego wyniosły 1132 zł i były o 13,1% niższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1063 zł na 1 mieszkańca, były o 11,7% niższe od średnich wydatków powiatów na 1 mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu żagańskiego ogółem wyniósł w 2020 r. 32,0% i był najmniejszy spośród wszystkich powiatów w województwie (o 8,4 p. proc. mniejszy niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu wyniósł 24,3%, tj. o 0,8 p. proc. więcej niż średnio w powiatach województwa. Udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 43,7%, tj. o 7,6 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu żagańskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 3,8 mln zł, w stosunku do 1,9 mln w 2015 r. W strukturze dochodów powiatu żagańskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 4,2% (wobec 2,8% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 89,7% stanowiły wydatki bieżące, w tym 61,0% to wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 10,3% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe. Były to wydatki o charakterze inwestycyjnym, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 110 zł, w stosunku do 74 zł w 2015 r. Wydatki te były o 27,9% wyższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 250. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
 Table 250. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	1132	363	1063	953	110
Dochody i wydatki budżetów gmin Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejskie: Urban gminas:					
Gozdnica	6922	2882	5510	5112	397
Żagań	5066	2716	4657	4230	313
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Iłowa	6454	3233	4929	4262	667
Małomice	5184	1575	4834	4737	97
Szprotawa	5182	2109	4905	4618	286
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Brzeźnica	5801	1834	5436	5173	264
Niegosławice	6399	3199	5946	4891	1055
Wymiarki	5306	2377	4841	4591	249
Żagań	5371	2650	5193	4701	492

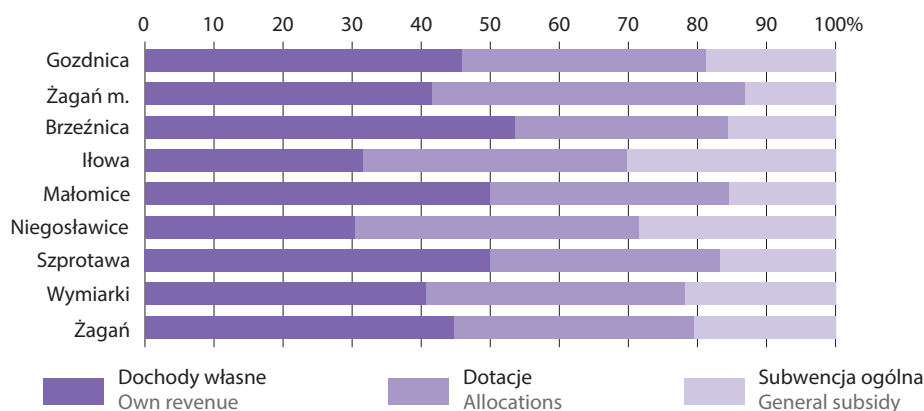
Budżety gmin

Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu żagańskiego zbiorczo wyniosły 427,6 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 55,5%. W strukturze dochodów gmin powiatu żagańskiego 46,0% stanowiły dochody własne (tj. o 6,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 35,3% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 11,9 p. proc.), a 18,7% – subwencja ogólna (o 5,4 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu żagańskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Iłowa (o 14,6% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Małomice, stanowiące 55,9% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 77. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
Chart 77. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu żagańskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5438 zł (tj. o 10,7% mniej niż przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2502 zł (tj. o 11,3% mniej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu żagańskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 17,6 mln zł, tj. 4,1% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to mniej niż w 2015 r. o 1,1 p. proc.

Spośród gmin powiatu żagańskiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Gozdnicza (16,4%). Najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie miejskiej Żagań (1,1%).

Łączne wydatki gmin powiatu żagańskiego w 2020 r. wzrosły do 389,4 mln zł (tj. o 34,1% w porównaniu z 2015 r.) W strukturze wydatków gmin powiatu 91,6% stanowiły wydatki bieżące, a 7,7% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie żagańskim wyniosły 4952 zł (tj. o 16,6% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4356 zł, a wydatki inwestycyjne – 379 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 27,4% ogółu wydatków gmin powiatu żagańskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Brzeźnica (32,7%), a najniższy w gminie Gozdnicza (19,2%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu żagańskiego wyniosły średnio 1358 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1778 zł na 1 mieszkańca w gminie Brzeźnica do 1056 zł w gminie Gozdnicza.

Tablica 251. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 251. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejskie: Urban gminas:		
Gozdnica	3392,1	16,4
Żagań	1465,7	1,1
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Iłowa	4008,0	9,1
Małomice	947,5	3,5
Szprotawa	3092,6	2,9
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Brzeźnica	467,1	2,2
Niegosławice	2678,1	9,7
Wymiarki	416,9	3,5
Żagań	1098,1	2,8

Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy

Tablica 252. Powiat żagański na tle województwa lubuskiego
 Table 252. Żagański powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	7,4	7,7	7,9	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	915	976	1008	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	633	688	711	856

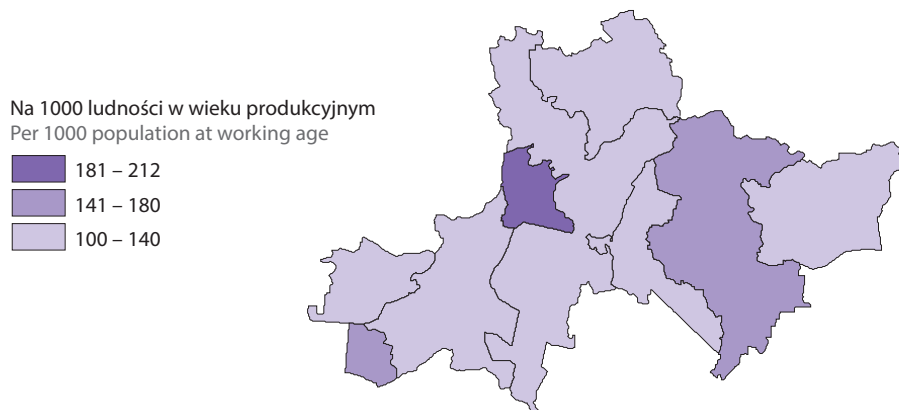
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie żagańskim zarejestrowanych było 7,9 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 6,5% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 471 (o 6,4%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie miejskiej Żagań oraz gminie miejsko-wiejskiej Szprotawa, odpowiednio: 39,9% i 26,7% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 126. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Map 126. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Powiat żagański mieści się w grupie powiatów o najniższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym (obok powiatu nowosolskiego oraz powiatu sulęcińskiego). W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 167 podmiotów gospodarczych.

Powiat żagański wyróżnia jeden z wyższych w województwie lubuskim odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 26,3% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 2,4% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 71,3%.

Gmina miejska Żagań mieści się w grupie gmin o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym – 212, plasując gminę na 9. miejscu w województwie.

Spółki handlowe w liczbie 400 stanowiły 5,1% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 82 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (20,5% ogółu spółek handlowych w powiecie).

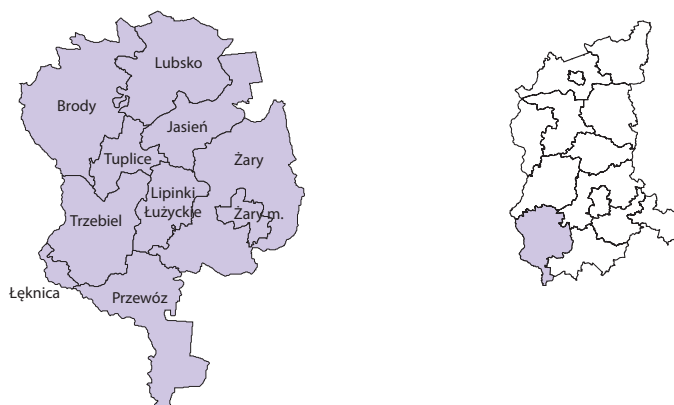
Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie miejskiej Żagań oraz gminie Szprotawa (odpowiednio: 34,1% i 30,5% ogółu tych spółek w powiecie).

Tablica 253. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 253. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil partnerships	spółdziel- nie co-operatives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	7881	400	82	355	26	238	5555
Gminy miejskie: Urban gminas:							
Gozdnica	270	35	5	11	-	7	125
Żagań	3144	164	28	182	3	74	2118
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Iłowa	568	23	6	20	3	15	410
Małomice	446	9	3	17	1	19	299
Szprotawa	2106	111	25	83	13	53	1521
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Brzeźnica	289	4	-	10	2	14	237
Niegosławice	265	9	-	6	-	14	217
Wymiarki	156	6	5	9	2	8	115
Żagań	637	39	10	17	2	34	513

POWIAT ŻARSKI

ŻARSKI POWIAT

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

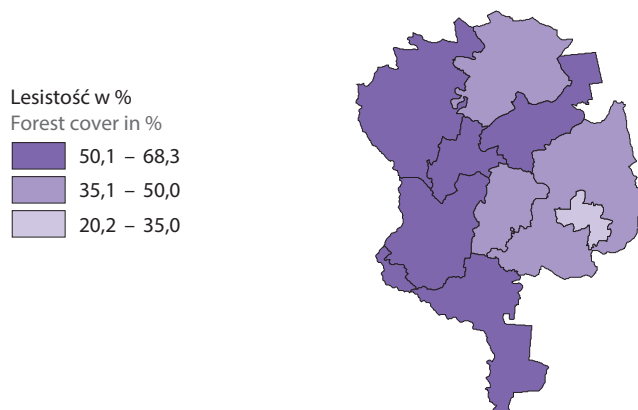
Tablica 254. Powiat żarski na tle województwa lubuskiego
 Table 254. Żarski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej Area of special nature value under legal protection in % of total area	44,6	42,6	42,4	37,4
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population	61,6	69,0	68,9	77,5
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg) Municipal waste generated per capita (in kg)	.	368	357	386

Warunki naturalne

Natural conditions

Mapa 127. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 127. Forest cover in 2020. As of 31 December

W końcu 2020 r. grunty leśne powiatu żarskiego zajmowały obszar 77292,7 ha stanowiąc 10,9% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 75088,8 ha porastały 53,9% powierzchni powiatu. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminie Przewóz (68,3%) a najniższy w mieście Jasień (12,5%).

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu żarskiego wyniosła 59074,1 ha, co stanowiło 4,2% powierzchni geograficznej województwa i 42,4% powierzchni geograficznej powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionej przyrody w ogólnej powierzchni powiatu cechowała się gmina Przewóz (8,9%), a najmniejszym gmina miejska Żary (0,2%).

Tablica 255. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 255. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	59074,1	599,9	40304,0	227,6	114
Gminy miejskie: Urban gminas:					
Łęknica	1305,7	132,0	-	-	6
Żary	212,3	-	212,3	-	11
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Jasień	4704,7	-	4681,8	110,3	11
Lubsko	6434,2	207,4	6413,5	24,4	6
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Brody	11067,8	16,1	10407,4	58,4	15
Lipinki Łużyckie	2811,5	65,0	2811,0	11,3	2
Przewóz	8627,0	175,5	6916,0	7,5	17
Trzebiel	12424,8	-	849,0	2,4	4
Tuplice	4610,6	4,0	1139,0	-	6
Żary	6875,4	-	6873,9	13,3	36

Wykorzystanie i ochrona wód

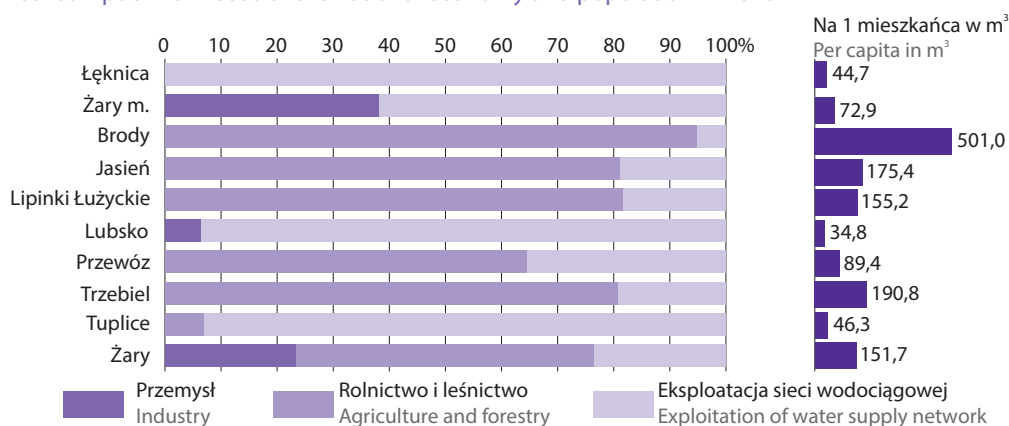
Water use and protection

Żarski był powiatem o największym zużyciu wody ogółem w województwie. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 107,1 m³ wody, tj. o 31,7 m³ więcej niż średnio w województwie. Najwięcej – 49,6% zużytej wody – wykorzystano do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie, 35,7% w wyniku eksploatacji sieci wodociągowej, a 14,8% na cele produkcyjne w przemyśle.

W gminach o największym zużyciu wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej wody wykorzystano w rolnictwie i leśnictwie (gmina Brody – 94,9%, obszar wiejski gminy Jasień – 92,7%, gmina Lipinki Łużyckie – 81,7%). Na cele produkcyjne w przemyśle najwięcej wody zużyto w mieście Żary (38,3%). Wielkość zużycia wody w gminach wiejskich i obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich powiatu była zdeterminowana wykorzystaniem wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie (z wyjątkiem gminy Tuplice, w której 92,9% wody zużyto w eksploatacji sieci wodociągowej).

W 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 2554 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił spadek o 25,4% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczaniu biologicznemu poddano 33,1% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 68,9% mieszkańców powiatu żarskiego (w 2015 r. 61,6%). Niski udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej ludności lokował powiat żarski na 10. pozycji w województwie.

Wykres 78. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
Chart 78. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 256. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
Table 256. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam ³ in dam ³		w dam ³ in dam ³		
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	2554	2534	33,1	20	19	68,9
Gminy miejskie: Urban gminas:						
Łęknica	78	78	100,0	-	-	95,0
Żary	1750	1750	6,0	-	-	100,0
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Jasień	113	94	100,0	19	19	60,8
Lubsko	439	438	100,0	1	-	86,0
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Brody	33	33	100,0	-	-	48,1
Lipinki Łużyckie	14	14	100,0	-	-	22,0
Przewóz	13	13	100,0	-	-	11,7
Trzebiel	52	52	100,0	-	-	50,9
Tuplice	62	62	17,7	-	-	18,4
Żary						

Odpady komunalne

Municipal waste

W 2020 r. w powiecie żarskim zebrano 34,2 tys. ton odpadów komunalnych (o 3,8% mniej niż przed rokiem), z tego 81,9% wytworzono w gospodarstwach domowych. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zmniejszyła się do 357 kg z 368 kg przed rokiem.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych najwięcej było odpadów zmieszanych (17,5 tys. ton, tj. 62,4% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 10,3%. Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w powiecie zebrano selektywnie 10,5 tys. ton odpadów tj. o 16,1% więcej w porównaniu z 2019 r.

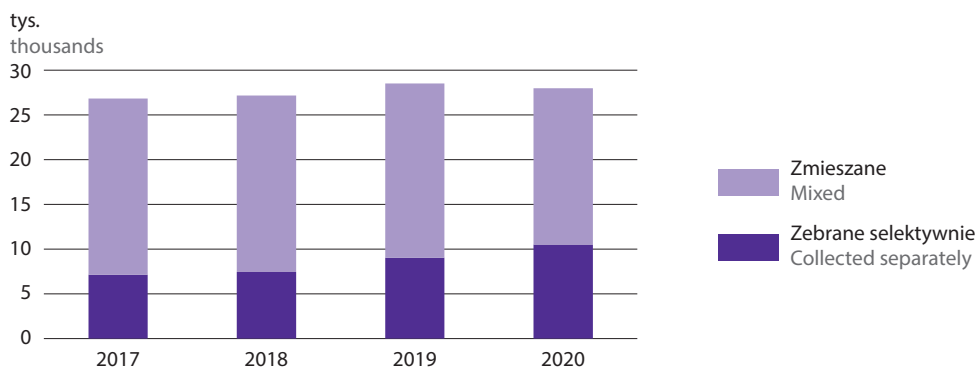
Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych stanowiły 37,6% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 31,8%). Były to głównie odpady biodegradowalne (36,7%) i wielkogabarytowe (20,0%). Znaczny był również odsetek zebranego selektywnie szkła oraz tworzyw sztucznych (odpowiednio 15,2% i 12,6%).

Tablica 257. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 257. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszka- kańca w kg Per capi- ta in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	27978	10522	954	1603	1321	2100	3866	358
Gminy miejskie: Urban gminas:								
Łęknica	855	411	29	14	72	138	158	529
Żary	12791	4893	419	575	643	948	2289	435
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:								
Jasień	2039	749	50	118	137	160	280	344
Lubsko	4705	1659	151	280	-	298	583	307
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Brody	570	271	20	66	-	44	42	203
Lipinki Łużyckie	739	339	19	73	95	55	98	244
Przewóz	534	167	21	63	57	-	17	183
Trzebieł	1401	437	18	115	-	88	78	322
Tuplice	820	249	20	54	-	57	55	298
Żary	3525	1348	208	243	317	312	267	316

Wykres 79. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych
 Chart 79. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 258. Powiat żarski na tle województwa lubuskiego
 Table 258. Żarski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015 ^a	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Ludność w tys. Population in thousands	98,2	96,1	95,4	1007,1
na 1 km ² per 1 km ²	70	69	69	72
w miastach w % ogółu ludności in urban areas, % of total population	60,7	60,2	60,1	64,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Non-working age population per 100 persons of working age	57,0	63,8	65,3	67,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	-2,2	-3,6	-4,7	-4,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for perman- ent residence per 1000 population	-3,7	-4,7	-2,9	-0,7

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
 a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

Powiat żarski, największy pod względem powierzchni powiat w województwie lubuskim, zamieszkuje 9,5% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności powiatu sukcesywnie malała, osiągając w 2020 r. poziom o 2,8% niższy niż w 2015 r. Prognozuje się dalszy spadek liczby mieszkańców powiatu żarskiego, do ponad 78,2 tys.¹ osób w 2050 r., tj. 8,9% ludności województwa lubuskiego.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2014-2050, GUS.

¹ According to the population projection for 2014-2050, GUS.

Tablica 259. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 259. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship = 100	ogółem total	województwo=100 voivodship = 100	z ogółem kobiety of which females
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	1393	10,0	95423	9,5	49118
Gminy miejskie: Urban gminas:					
Łęknica	16	0,1	2396	0,2	1241
Żary	33	0,2	37052	3,7	19487
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Jasień	127	0,9	6962	0,7	3502
Lubsko	183	1,3	18254	1,8	9363
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Brody	241	1,7	3364	0,3	1670
Lipinki Łużyckie	89	0,6	3345	0,3	1719
Przewóz	178	1,3	3107	0,3	1566
Trzebiel	166	1,2	5640	0,6	2833
Tuplice	66	0,5	3022	0,3	1541
Żary	294	2,1	12281	1,2	6196

W powiecie największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w gminie miejskiej Łęknica (o 5,3%). Zmniejszyła się też liczba mieszkańców gminy wiejskiej Tuplice (o 4,3%) i Przewóz (o 3,6%), a także gminy miejsko-wiejskiej Lubsko (o 3,8%) i Jasień (o 2,9%). Wzrost odnotowano jedynie w gminie wiejskiej Lipinki Łużyckie (o 1,1%).

Struktura ludności

Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w pozostałych powiatach województwa ponad połowę ludności stanowiły kobiety, przy czym ich udział (51,5%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu był nieznacznie wyższy niż średnia dla województwa (na poziomie 51,4%). Wartość tego wskaźnika była największa w gminie miejskiej Żary (52,6%), a najmniejsza w gminie wiejskiej Brody (49,6%).

W rezultacie na poziomie średniej wojewódzkiej kształtował się także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w powiecie żarskim przypadają 106 kobiet. Powyżej tego poziomu wskaźnik ukształtował się w gminie miejskiej Żary (111) i Łęknica (107). Natomiast niższy od średniej powiatowej był w gminach wiejskich: Brody (99), Trzebiel (101), Przewóz i Żary (po 102), oraz Tuplice (104), także w gminie miejsko-wiejskiej Jasień (101) i Lubsko (105).

Wskaźnik urbanizacji

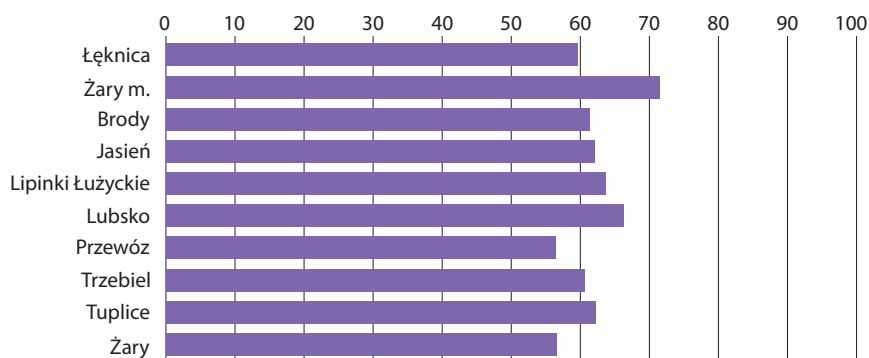
Powiat żarski wyróżnia jeden z wyższych w województwie wskaźników urbanizacji. Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. wyniósł 60,1% i był o 0,6 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. Wartość tego wskaźnika była niższa od średniej dla województwa (64,7%).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem powiatu żarskiego 60,5% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w tym wieku przypadało 65 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 2 mniej niż średnio w województwie. Prognozuje się jednak, że do 2050 r. wskaźnik znacząco się pogorszy we wszystkich powiatach, w tym w żarskim wzrośnie do 79.

Wśród gmin powiatu żarskiego wskaźnik ten przyjmował wartości od 56 w gminie wiejskiej Przewóz do 71 w gminie miejskiej Żary. W tej ostatniej odnotowano największy wzrost wskaźnika w odniesieniu do 2015 r. (o 11 osób), przy średnim wzroście w powiecie o ponad 8 osób.

Wykres 80. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.
 Chart 80. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

W powiecie żarskim obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w przeliczeniu na 1000 ludności w powiecie była niższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,3 wobec 3,5 w województwie). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się o 1,6. Lepiej kształtował się natomiast współczynnik rozwodów, który w 2020 r. wyniósł 1,3 na 1000 ludności i był wyższy niż średnio w województwie (1,1). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 0,9.

W 2020 r., podobnie jak w 2015 r., liczba urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 8,4, wobec 8,6 średnio w województwie. Jednocześnie w powiecie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 13,1 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 10,6 w 2015 r.). Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie powiat żarski, podobnie jak inne powiaty w województwie lubuskim, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności wyniósł minus 4,7, wobec minus 2,2 w 2015 r. Ubytek ludności w powiecie był wyższy niż średnio w województwie (minus 4,0 na 1000 ludności).

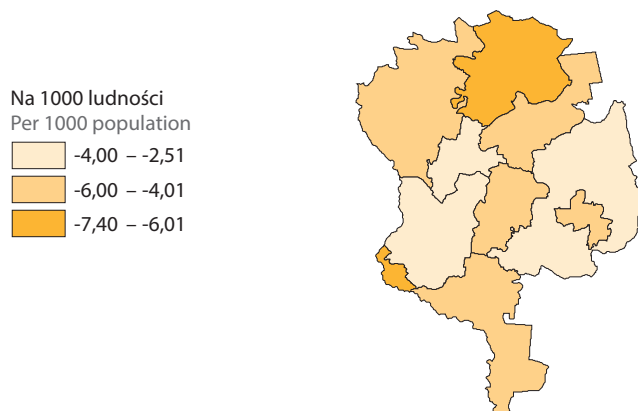
Tablica 260. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI

Table 260. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	803	1252	-449
Gminy miejskie: Urban gminas:			
Łęknica	13	31	-18
Żary	320	484	-164
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Jasień	54	92	-38
Lubsko	162	278	-116
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Brody	21	38	-17
Lipinki Łużyckie	31	47	-16
Przewóz	22	37	-15
Trzebień	46	68	-22
Tuplice	25	37	-12
Żary	109	140	-31

Mapa 128. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.

Map 128. Natural increase per 1000 population in 2020

W każdej gminie w powiecie żarskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w tym największy był w gminie miejskiej Łęknica – na poziomie minus 7,4 w przeliczeniu na 1000 ludności. W gminie Łęknica zanotowano również największy spadek przyrostu naturalnego w odniesieniu do 2015 r. (kiedy wyniósł minus 2,0 na 1000 ludności).

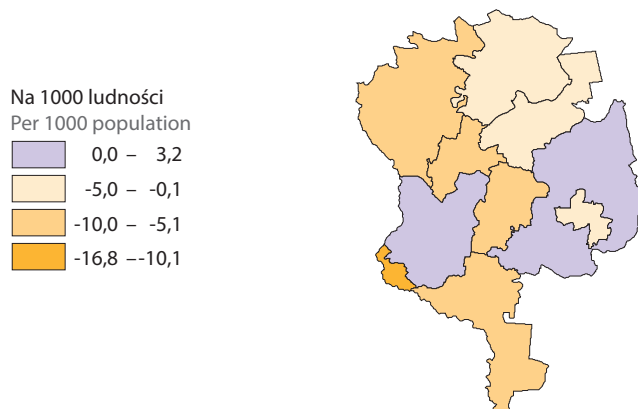
W 2020 r. w gminie miejskiej Łęknica odnotowano jeden z najniższych w województwie współczynników urodzeń żywych. W stosunku do 2015 r. wskaźnik ten obniżył się z 8,2 do 5,3 w przeliczeniu na 1000 ludności. W gminie miejsko-wiejskiej Lubsko zanotowano jeden z wyższych w województwie współczynników zgonów. Wskaźnik ten zwiększył się w odniesieniu do 2015 r. z 12,3 do 15,2.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

W powiecie żarskim, podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 3,7 do minus 2,9 w przeliczeniu na 1000 ludności.

Mapa 129. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Map 129. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

W 2020 r. spośród gmin powiatu żarskiego najwyższy współczynnik salda migracji ogólnej odnotowano w gminie miejskiej Łęknica (minus 16,8 na 1000 ludności).

Liczba wymeldowań z pobytu stałego w gminie miejskiej Żary (440) i gminie miejsko-wiejskiej Lubsko (217) była największa w powiecie. Łącznie było to prawie 54% ogółu wymeldowań. Jednocześnie w tych gminach zanotowano najwięcej zameldowań – odpowiednio 300 i 183, tj. łącznie 51% ogółu zameldowań na pobyt stały w powiecie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 261. Powiat żarski na tle województwa lubuskiego
 Table 261. Żarski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Pracujący na 1000 ludności Employed per 1000 population	206	207	199	229
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	9,7	5,3	6,8	6,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto Average monthly gross wages and salaries	3712,82	4769,05	5047,09	4832,07

Pracujący

Employed persons

W 2020 r. pracujący w powiecie żarskim stanowili 8,2% ogółu pracujących w województwie lubuskim. Ich liczba (19,0 tys. osób) w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 6,3% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba pracujących w powiecie wyniosła 199 (tj. o 30 osób mniej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w powiecie wyniósł 49,8%, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż średnio w województwie, przy czym ich liczba spadła w stosunku do 2015 r. o 4,5%, przy spadku liczby pracujących mężczyzn o 8,0%.

Tablica 262. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 262. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

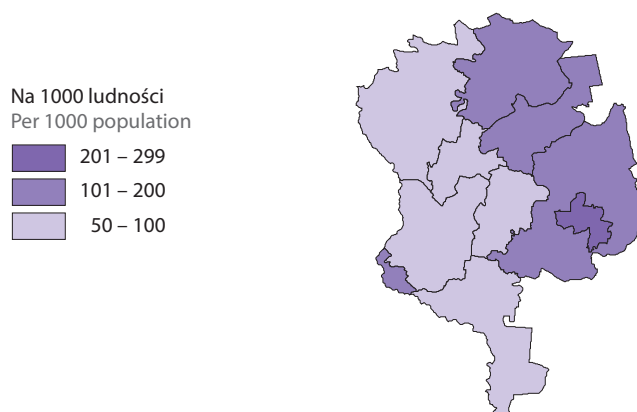
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	18950	8,2	9431
Gminy miejskie: Urban gminas:			
Łęknica	278	0,1	181
Żary	11090	4,8	5433
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Jasień	1185	0,5	391
Lubsko	2600	1,1	1557
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Brody	238	0,1	156
Lipinki Łużyckie	268	0,1	173
Przewóz	221	0,1	113
Trzebiel	482	0,2	316
Tuplice	152	0,1	103
Żary	2436	1,1	1008

^a Patrz Uwagi ogólne
^a See general notes.

Z ogółu pracujących w powiecie żarskim 50,5% pracowało w przemyśle i budownictwie (wobec 38,4% średnio w województwie). Udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wyniósł 1,6%, a w przedsiębiorstwach usługowych – 47,9% (wobec odpowiednio 2,4% i 59,2% średnio w województwie).

Spośród gmin powiatu żarskiego najwięcej pracujących koncentrowała gmina miejska Żary (58,5% ogółu pracujących). W gminie tej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 299 było pracujących. W pozostałych gminach powiatu liczba ta wyniosła od 50 w gminie Tuplice do 198 w gminie wiejskiej Żary.

Mapa 130. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Map 130. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie żarskim stanowili 9,0% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim, przy czym ich liczba zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 33,7% do 2,1 tys. osób. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie ukształtowała się na poziomie 6,8% (wobec 6,3% średnio w województwie).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 56,5% stanowiły kobiety. W porównaniu ze stanem notowanym w końcu 2015 r. liczba bezrobotnych kobiet w powiecie zmniejszyła się o 31,1%, przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn o 36,8%.

W odniesieniu do 2015 r. w powiecie żarskim zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych – o 47,2%. Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 43,6% (tj. o 11,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Zmniejszył się także odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, które w końcu 2020 r. stanowiły 12,5% zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 0,7 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Mniej niż w 2015 r. (o 0,5 p. proc.) było absolwentów, którzy stanowili 3,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (3,1% średnio w województwie). Zmniejszył się także udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych, który wyniósł 26,2%, tj. o 5,4 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.

Spośród gmin powiatu żarskiego najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w gminie Brody (43 osoby), a najmniej w gminie Łęknica (13 osób), przy średniej wartości tego wskaźnika w powiecie równej 22 osoby na 1000 mieszkańców, a w województwie – 24 osoby.

Tablica 263. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 263. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	2137	9,0	1207
Gminy miejskie: Urban gminas:			
Łęknica	30	0,1	16
Żary	535	2,3	298
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:			
Jasień	258	1,1	153
Lubsko	638	2,7	348
Gminy wiejskie: Rural gminas:			
Brody	145	0,6	81
Lipinki Łużyckie	64	0,3	34
Przewóz	68	0,3	46
Trzebiel	103	0,4	61
Tuplice	107	0,5	55
Żary	189	0,8	115

Wynagrodzenia Wages and salaries

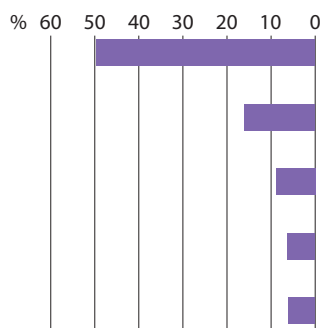
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie żarskim od lat jest jednym z wyższych wśród powiatów województwa lubuskiego. W 2020 r. wyniosło 5047 zł, tj. było o 4,4% wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (4832 zł). W stosunku do 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie wzrosło o 35,9% (wobec wzrostu średniego wynagrodzenia w województwie o 35,4%).

Wykres 81. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.

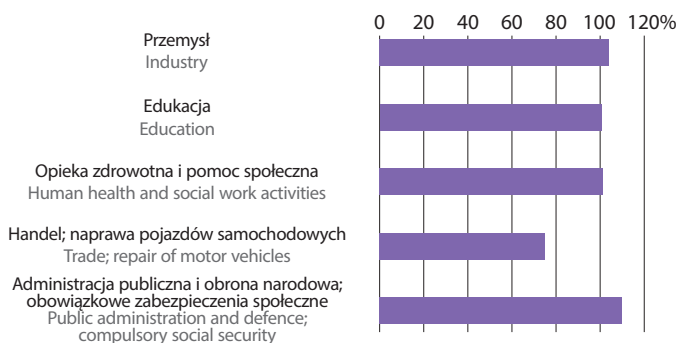
Chart 81.

Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (14,0 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (14,0 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (5047 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (5047 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 264. Powiat żarski na tle województwa lubuskiego
 Table 264. Żarski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Population connected to sewage system in % of total population	57,7	60,5	61,2	74,4
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Population connected to gas supply system in % of total population	51,9	51,1	54,4	56,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców Dwellings completed per 1000 population	2,0	1,7	2,4	5,1

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W końcu 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 861,0 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to 61,8 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 93,5% (wobec 94,8% średnio w województwie). W 2020 r. przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie żarskim wyniosło 31,3 m³, tj. o 14,7% więcej niż w 2015 r.

Spośród gmin powiatu żarskiego największe zużycie wody w gospodarstwach domowych zanotowano w gminie Tuplice (39,2 m³, tj. 23,2% więcej niż przeciętne zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie), a najmniejsze w gminie Brody (24,6 m³, tj. 77,3% średniego zużycia w województwie).

W porównaniu z 2015 r. zwiększyła się długość czynnej sieci kanalizacyjnej (o 14,9% do 342,8 km). Na 100 km² przypadało 24,6 km sieci. Było to 8,4 km na 100 km² mniej niż średnio w województwie. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 61,2% mieszkańców powiatu żarskiego (wobec 57,7% w 2015 r. i 74,7% średnio w województwie).

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła 259,8 tys. km, tj. o 26,0% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 100 km² było to 18,7 km sieci (wobec 14,8 km w 2015 r. i 32,1 km średnio w województwie). Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie wyniósł 54,4% (wobec 51,9% w 2015 r. i 56,0% średnio w województwie). W porównaniu ze stanem z 2015 r. liczba gospodarstw domowych, będących odbiorcami gazu, zwiększyła się o 13,9% do 20,9 tys. Przeciętnie zużycie gazu w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wyniosło 2445,1 kWh, tj. o 16,2% więcej niż w 2015 r.

W gminie miejskiej Żary na 100 km² powierzchni przypadało 397,3 km sieci gazowej, w pozostałych gminach powiatu wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 1,0 km w gminie Łęknica, do 27,5 km w gminie Lubsko. Gminy Tuplice, Brody, Lipinki Łużyckie, Przewóz i Trzebień nie posiadają sieci gazowej.

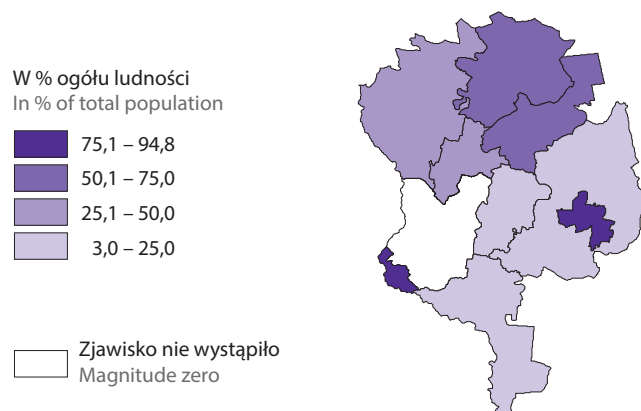
W powiecie żarskim w końcu 2020 r. było 37,0 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie wyniosło 2053 kWh, tj. o 4,6% więcej niż średnio w województwie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu było to 793 kWh (wobec 710 kWh w 2015 r. i 796 średnio w województwie).

Tablica 265. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 265. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	861,0	61,8	93,5	342,8	24,6	61,2
Gminy miejskie: Urban gminas:						
Łęknica	16,2	98,6	97,6	15,7	95,6	94,8
Żary	171,4	511,8	95,5	136,4	407,3	93,9
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:						
Jasień	80,1	62,9	93,7	23,7	18,7	50,6
Lubsko	85,9	47,0	98,1	90,6	49,6	70,4
Gminy wiejskie: Rural gminas:						
Brody	51,0	21,2	91,8	16,9	7,0	46,5
Lipinki łużyckie	63,7	71,8	90,8	1,6	1,8	3,0
Przewóz	87,8	49,2	100,0	6,1	3,4	19,2
Trzebiel	68,3	41,1	81,6	-	-	-
Tuplice	60,5	92,0	100,0	23,0	35,0	30,9
Żary	176,1	60,0	82,8	28,8	9,8	14,5

Mapa 131. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.
 Map 131. Consumers using sewage network in 2020

Mieszkania

Dwellings

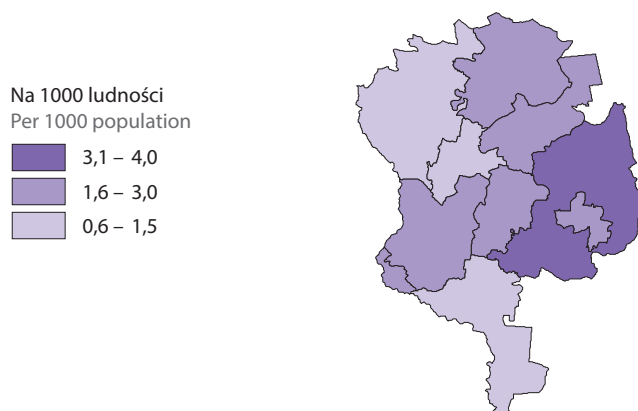
W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie żarskim zwiększyła się o 17,3% w stosunku do 2015 r. Było to 230 mieszkań (tj. 4,5 % ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie), w tym 160 to mieszkania w budownictwie indywidualnym (tj. 7,7% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym w województwie). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 115,6 m² (wobec 105,6 m² w 2015 r. i 86,0 m² średnio w województwie).

W 2020 r. najwięcej mieszkań oddano w gminie miejskiej Żary (38,7% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w powiecie). Najmniej mieszkań (2) oddano do użytkowania w gminie Brody.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w 2020 r. wyniósł 2,4 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania 721 mieszkań, tj. o 49,0% średniej w województwie.

Mapa 132. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.

Map 132. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu

Transport infrastructure

W powiecie żarskim znajduje się 790,7 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (tj. 11,0% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). Na 100 km² powierzchni przypada 56,8 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (wobec 51,3 km średnio w województwie).

Rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w 2020 r. wyniosła 764 wobec 619 w 2015 r.

W 2020 r. w powiecie doszło do 33 wypadków drogowych (wobec 67 w 2015 r.), tj. 5,4% ogółu wypadków drogowych w województwie. W przeliczeniu na 100 tys. ludności było to 34,4 wypadków (wobec 68,1 w 2015 r.). W wypadkach drogowych na terenie powiatu żarskiego zginęły 3 osoby (w 2015 r. - 6), a 36 było rannych (w 2015 r. - 86).

W powiecie żarskim znajduje się 61,3 km ścieżek rowerowych. W przeliczeniu na 10 tys. km² było to 440,1 km wobec 510,2 km średnio w województwie.

Spśród gmin powiatu żarskiego najdłuższe ścieżki rowerowe znajdują się w gminie miejskiej Żary (27,0).

Edukacja i wychowanie

Education

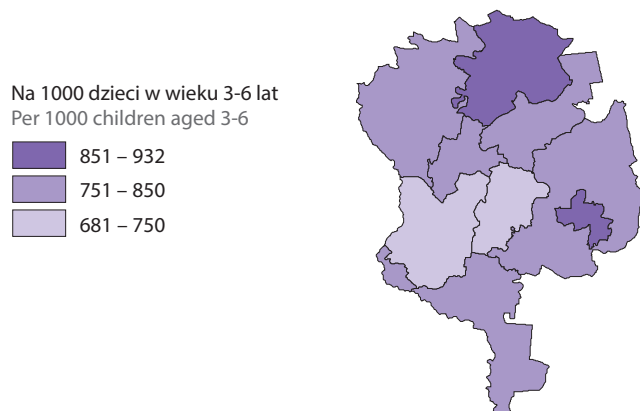
Tablica 266. Powiat żarski na tle województwa lubuskiego
 Table 266. Żarski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Dzieci w wieku 3-6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku Children attending pre-primary education establishments: in thousands per 1000 children aged 3-6	640	867	851	886
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania): Students in schools (in % of population of given age group):				
podstawowych w wieku 7-14 lat primary age group 7-14	89,9	92,8	94,1	93,3
ponadpodstawowych w wieku 15-18 lat post-primary age group 15-18	68,0	88,9	88,5	88,1
policealnych w wieku 19-21 lat post-secondary age group 15-18	1,3	0,5	0,9	3,4

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Mapa 133. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Map 133. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie żarskim funkcjonowało 38 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 7,7% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek zmniejszyła się o 7, tj. o 15,6%.

Przedszkola stanowiły 63,2% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w powiecie. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 ich liczba wzrosła o 1, tj. o 4,4%.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego uczęszczało 3,1 tys. dzieci. Dzieci w przedszkolach stanowiły 86% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym,

tj. o 4,8 p. proc. więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. Na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w powiecie żarskim przypadało 80 dzieci.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w gminie miejskiej Żary (45,8% ogólnej liczby przedszkoli w powiecie), do której uczęszczało 52,5% dzieci z terenu powiatu żarskiego.

Tablica 267. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021

Table 267. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	38	24	3052	2624
Gminy miejskie: Urban gminas:				
Łęknica	1	1	88	88
Żary	11	11	1377	1377
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Jasień	2	1	185	168
Lubsko	7	5	587	416
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Brody	1	1	101	101
Lipinki Łużyckie	1	1	100	100
Przewóz	2	1	66	49
Trzebiel	3	1	144	124
Tuplice	1	1	87	87
Żary	9	1	317	114

Szkoły podstawowe

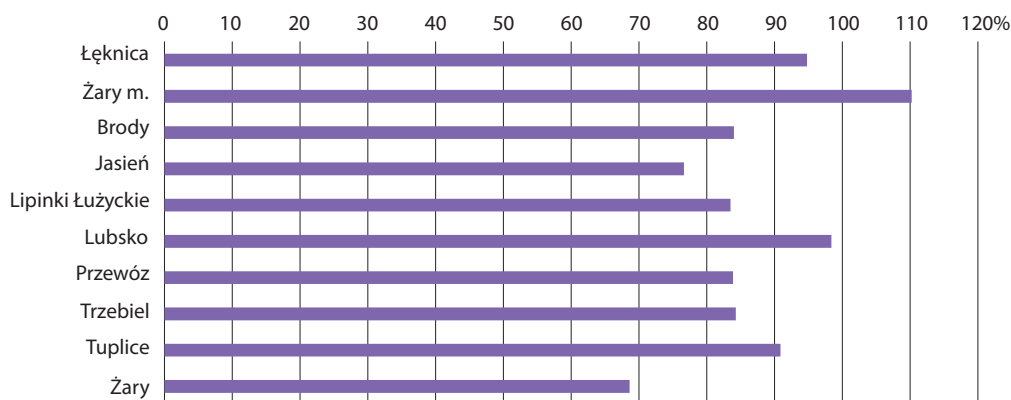
Primary schools

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie żarskim funkcjonowało 40 szkół podstawowych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba szkół zwiększyła się o 2 placówki. Naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) realizowało 7,7 tys. dzieci, tj. 9,4% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów zwiększyła się o 17,5%, natomiast liczba absolwentów szkół podstawowych zmniejszyła się o 6,1%. Na jedną szkołę w powiecie żarskim przypadało średnio 193 uczniów.

Najwięcej szkół podstawowych zlokalizowanych było w gminie miejskiej Żary (30% ogólnej liczby szkół podstawowych w powiecie).

Wykres 82. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 82. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Tablica 268. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021
 Table 268. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	40	7700	810	389
Gminy miejskie: Urban gminas:				
Łęknica	1	204	29	7
Żary	12	3308	356	168
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:				
Jasień	2	442	40	21
Lubsco	9	1518	166	80
Gminy wiejskie: Rural gminas:				
Brody	1	277	34	19
Lipinki Łużyckie	1	286	31	22
Przewóz	2	233	17	7
Trzebiel	4	409	42	23
Tuplice	1	230	21	11
Żary	7	793	74	31

a Z poprzedniego roku szkolnego.
 a From previous school year.

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w powiecie żarskim 94,1% i był o 0,8 p. proc. wyższy niż ogółem w województwie.

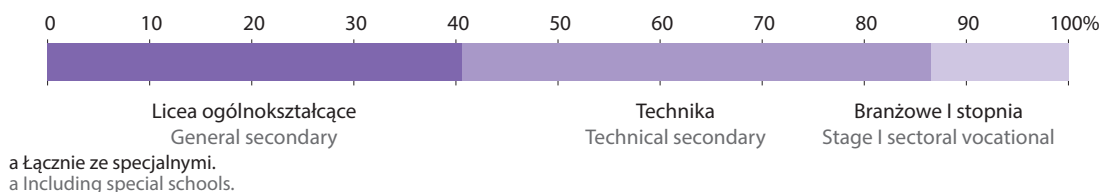
Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w powiecie żarskim pozostawało 20 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało 3,7 tys. uczniów. Było to 7 branżowych szkół I stopnia, 4 licea ogólnokształcące, 7 techników i 2 szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie żarskim funkcjonowała również 1 szkoła policealna, w której kształciło się 162 osoby.

Wykres 83. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020
 Chart 83. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 269. Powiat żarski na tle województwa lubuskiego
 Table 269. Żarski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Liczba ludności na 1 bibliotekę i filię Population per public library with branches	2975	2827	3181	3249
Miejsca noclegowe na 1000 ludności Bed places per 1000 population	5	7	5	18
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności Tourists accommodated ^a per 1000 population	200	285	144	396

a W ciągu roku.
 a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie żarskim funkcjonowało 28 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 11,5% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. liczba bibliotek zmniejszyła o 1 placówkę, obniżyła się liczba woluminów księgozbioru o 12,7% oraz liczba czytelników o 30,3%.

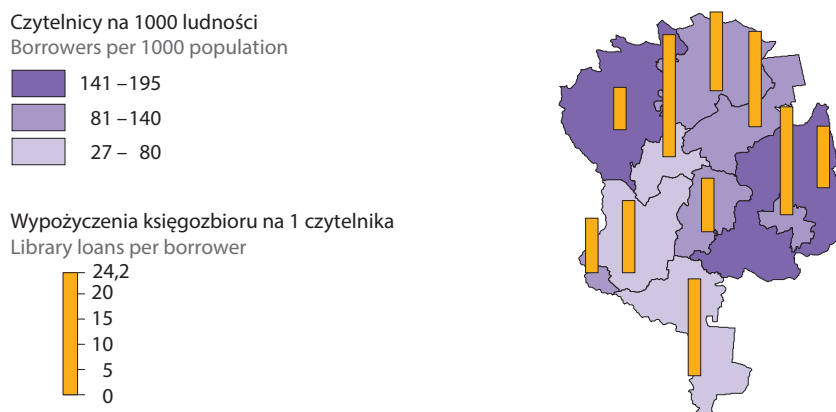
W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń o 30,1%.

Najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika odnotowano w gminie Tuplice – 24 woluminy, najmniej wypożyczył czytelnik w gminie Brody – 8 woluminów.

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające na terenie powiatu żarskiego instytucje zorganizowały łącznie 393 imprezy (11,3% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 51,0 tys. osób.

Mapa 134. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.

Map 134. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

W powiecie żarskim działalność prowadziły 54 zespoły artystyczne (13,0% zespołów artystycznych w województwie), w tym 15 zespołów wokalnych i chórów, 13 zespołów teatralnych, 12 zespołów muzycznych (instrumentalnych), 12 zespołów tanecznych. Zespoły te skupiały łącznie 610 członków, tj. 10,0% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w gminie Lubusko – 55,5% ogólnej liczby imprez w powiecie. W gminie miejskiej Żary odnotowano najwyższą frekwencję – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyły 253 osoby.

Tablica 270. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 270. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumes ^a
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	28	2	325,2	10690	179,4
Gminy miejskie: Urban gminas:					
Łęknica	1	-	14,6	275	3,0
Żary	4	1	86,2	4257	91,3
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Jasień	3	-	18,3	813	15,3
Lubusko	3	-	61,7	1630	25,4
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Brody	2	-	22,5	658	5,5
Lipinki Łużyckie	1	-	12,4	465	4,9
Przewóz	1	-	17,5	83	1,6
Trzebień	1	1	15,2	210	3,0
Tuplice	1	-	18,1	98	2,4
Żary	11	-	58,6	2201	26,9

a W ciągu roku.
a During the year.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach powiatu żarskiego funkcjonowało 13 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 4,6% wszystkich obiektów w województwie. Było to 8 obiektów hotelowych oraz 5 pozostałych obiektów noclegowych, w których, podobnie jak w 2015 r., dla turystów przygotowano łącznie 523 miejsca noclegowe. Z ogółu miejsc noclegowych 78,4% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 58,3% – w hotelach. Pozostałe 21,6% miejsc noclegowych zapewniały pozostałe obiekty noclegowe, w tym 70,8% – kwatery agroturystyczne. Miejsca całoroczne stanowiły 93,7% wszystkich miejsc noclegowych.

W 2020 r. w powiecie żarskim turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 13,8 tys. turystów, tj. 3,4% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turyści zagraniczni w liczbie 3,6 tys. osób stanowili 25,9% turystów w powiecie i 4,9% ogółu turystów zagranicznych w województwie. W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 30,1%, w tym turystów zagranicznych – o 26,3%.

Najwięcej obiektów noclegowych znajduje się w gminie miejskiej Żary – 30,8% ogólnej liczby obiektów w powiecie.

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w powiecie obniżyła się o 1,7 tys., tj. o 5,4%. Spadła także liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym o 0,6 tys., a ich udział w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w powiecie w 2020 r. wyniósł 24,2%, tj. o 0,6 p. proc. mniej niż w 2015 r.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych. W powiecie żarskim wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 2,5 p. proc. niższym niż średnio w województwie, przy najwyższej wartości tego wskaźnika w powiecie strzelecko-drezdeneckim (29,1%), a najniższej w powiecie nowosolskim (12,0%).

Tablica 271. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.

Table 271. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym całoroczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	13	12	523	490	13782	3571	29748	7195
Gminy miejskie: Urban gminas:								
Łęknica	2	2	109	109	.	.	.	.
Żary	4	4	217	217	6134	1214	11998	3039
Gminy wiejskie: Rural gminas:								
Brody	2	2	72	72	.	.	.	.
Przewóz	1	-	33	-	.	.	.	.
Tuplice	2	2	23	23	.	.	.	.
Żary	2	2	69	69	.	.	.	.

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
a As of 31 Jul. b During the year.

Finanse publiczne

Public finance

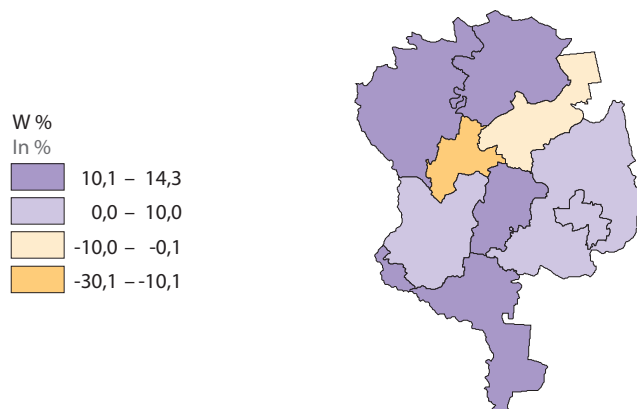
Tablica 272. Powiat żarski na tle województwa lubuskiego
 Table 272. Żarski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat		województwo voivodship	
Dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca Revenue of powiat budget per capita	1011	1203	1307	1303
Wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca Expenditure of powiat budget per capita	950	1151	1248	1203
Dochody własne budżetu powiatu w % dochodów ogółem Own revenue of powiat budget in % of total revenue	32,3	36,3	35,8	40,4

W 2020 r. w powiecie żarskim zanotowano nadwyżkę odpowiadającą 4,5% ogółu dochodów budżetowych powiatu.

Łączne wydatki gmin powiatu były niższe od ich dochodów. W rezultacie skumulowany wynik gmin był dodatni, a jego relacja do zrealizowanych dochodów wyniosła 6,5%. Spośród gmin powiatu żarskiego w większości zanotowano nadwyżkę dochodów nad wydatkami. Jedynie w gminach Tuplice i Jasień rok 2020 zamknięto deficytem budżetowym (stanowiącym odpowiednio 30,1% i 1,5% dochodów budżetów).

Mapa 135. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Map 135. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

Budżet powiatu

Budget of powiat

W 2020 r. dochody budżetu powiatu żarskiego w wysokości 125,3 mln zł były wyższe w porównaniu z notowanymi w 2015 r. o 25,9%. Z kolei wydatki w kwocie 119,6 mln zł wzrosły w stosunku do zrealizowanych w 2015 r. o 28,0%. Powiat żarski zakończył 2020 r. z nadwyżką w wysokości 5,7 mln zł (wobec 6,0 mln zł w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatu żarskiego wyniosły 1307 zł i były o 0,3% wyższe od przeciętnych dochodów powiatów na 1 mieszkańca w województwie. Wydatki natomiast, w wysokości 1248 zł na 1 mieszkańca, były o 3,7% wyższe od średnich wydatków powiatów 1 na mieszkańca w województwie.

Udział dochodów własnych w dochodach powiatu żarskiego ogółem wyniósł w 2020 r. 35,8% (tj. o 4,6 p. proc. mniej niż średnio w powiatach w województwie lubuskim). Udział dotacji w dochodach ogółem powiatu wyniósł 20,5%, tj. o 3,0 p. proc. mniej niż średnio w powiatach województwa. Udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem wyniósł 43,7%, tj. o 7,6 p. proc. więcej niż średnio w powiatach w województwie.

W 2020 r. dochody budżetu powiatu żarskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 5,0 mln zł, w stosunku do 2,8 mln w 2015 r. W strukturze dochodów powiatu żarskiego środki z omawianej kategorii dochodowej stanowiły 4,0% (wobec 2,8% w 2015 r.).

W strukturze wydatków powiatu 91,3% stanowiły wydatki bieżące, w tym 63,9% stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń. Dalsze 8,7% ogółu wydatków stanowiły wydatki majątkowe, w tym 8,2% - wydatki inwestycyjne. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 103 zł, w stosunku do 115 zł w 2015 r. Wydatki te były o 19,4% wyższe niż średnie wydatki inwestycyjne powiatów na 1 mieszkańca w województwie lubuskim.

Tablica 273. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł)
 Table 273. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita in 2020 (in PLN)

Wyszczególnienie Specification	Dochody ogółem Revenue in total	W tym dochody własne Of which own revenue	Wydatki ogółem Total expenditure	W tym wydatki Of which expenditure	
				bieżące current	inwestycyjne investment
Dochody i wydatki budżetu powiatu Revenue and expenditure of powiats budgets					
POWIAT ŻAGAŃSKI ŻAGAŃSKI POWIAT	1307	468	1248	1140	103
Dochody i wydatki budżetów gmin Revenue and expenditure of gminas budgets					
Gminy miejskie: Urban gminas:					
Łęknica	9245	4019	8199	5827	2372
Żary	5520	2803	5246	4589	648
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Jasień	4885	1966	4960	4659	293
Lubsko	5127	2149	4427	4332	95
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Brody	5667	2162	5039	4811	228
Lipinki Łużyckie	5841	2187	5190	4848	342
Przewóz	5745	2750	4924	4807	116
Trzebień	5048	1892	4681	4441	240
Tuplice	5393	2016	7019	4936	2083
Żary	5343	2645	4928	4107	821

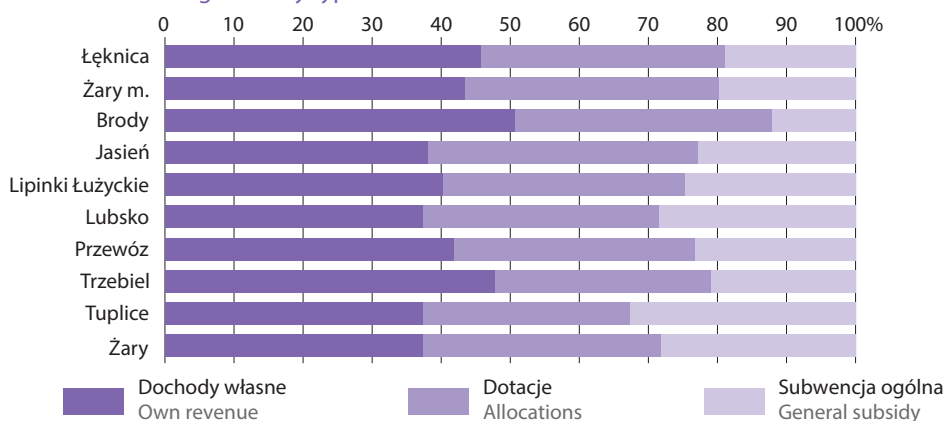
Budżety gmin

Budgets of gminas

W 2020 r. dochody gmin powiatu żarskiego zbiorczo wyniosły 523,3 mln zł i były wyższe od notowanych w 2015 r. o 53,0%. W strukturze dochodów gmin powiatu żarskiego 45,8% stanowiły dochody własne (tj. o 7,7 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dalsze 35,3% zapewniały dotacje (których odsetek zwiększył się o 12,2 p. proc.), a 18,9% – subwencja ogólna (o 4,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Spośród gmin powiatu żarskiego najwyższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Łęknica (o 42,5% wyższe od przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca zanotowano w gminie Trzebiel, stanowiące 67,1% przeciętnych dochodów własnych gmin w województwie na 1 mieszkańca.

Wykres 84. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.
Chart 84. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Dochody gmin powiatu żarskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 5463 zł (tj. o 10,3% mniej niż wyniosła przeciętna wielkość dochodów gmin w województwie lubuskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca), w tym dochody własne wyniosły 2503 zł (tj. o 11,3% mniej).

W 2020 r. dochody budżetów gmin powiatu żarskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły łącznie 25,1 mln zł, tj. 4,8% ogółu dochodów gmin w powiecie. Było to mniej niż w 2015 r. o 0,3 p. proc.

Spośród gmin powiatu żarskiego najwyższy odsetek dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zanotowano w gminie Łęknica (21,5%), jest to jeden z wyższych udziałów tego typu wydatków w budżetach gmin w województwie. Najmniejszy udział dochodów z tej kategorii dochodowej w ogóle zrealizowanych dochodów wystąpił w gminie Lubsko (0,2%).

Łączne wydatki gmin powiatu żarskiego w 2020 r. wzrosły do 489,1 mln zł (tj. o 44,9% więcej w porównaniu z 2015 r.). W strukturze wydatków gmin powiatu 88,9% stanowiły wydatki bieżące, a 11,0% wydatki inwestycyjne.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki gmin w powiecie żarskim wyniosły 5105 zł (tj. o 14,0% mniej niż średnio w gminach województwa lubuskiego). Wydatki bieżące wyniosły 4541 zł, a wydatki inwestycyjne – 561 zł na 1 mieszkańca.

W 2020 r. 27,7% ogółu wydatków gmin powiatu żarskiego stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie. Najwyższy odsetek tych wydatków zanotowano w gminie Trzebiel (38,6%), a najniższy w gminie Łęknica (21,5%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminach powiatu żarskiego wyniosły średnio 1416 zł, przy rozpiętości tego wskaźnika od 1809 zł na 1 mieszkańca w gminie Trzebiel do 1182 zł w gminie wiejskiej Żary.

Tablica 274. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 274. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. zł in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gminy miejskie: Urban gminas:		
Łęknica	4844,6	21,5
Żary	15275,4	7,4
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:		
Jasień	234,0	0,7
Lubsko	197,1	0,2
Gminy wiejskie: Rural gminas:		
Brody	1391,0	7,3
Lipinki Łużyckie	552,1	2,8
Przewóz	137,4	0,8
Trzebień	674,7	2,4
Tuplice	756,2	4,6
Żary	998,9	1,5

Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy

Tablica 275. Powiat żarski na tle województwa lubuskiego
 Table 275. Żarski powiat on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	powiat			województwo voivodship
Podmioty gospodarki narodowej ^a : Entities of the national economy ^a :				
ogółem w tys. total in thousands	9,5	9,9	10,2	120,8
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	968	1027	1065	1200
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności Natural persons conducting economic activity per 10 thousand population	648	720	749	856

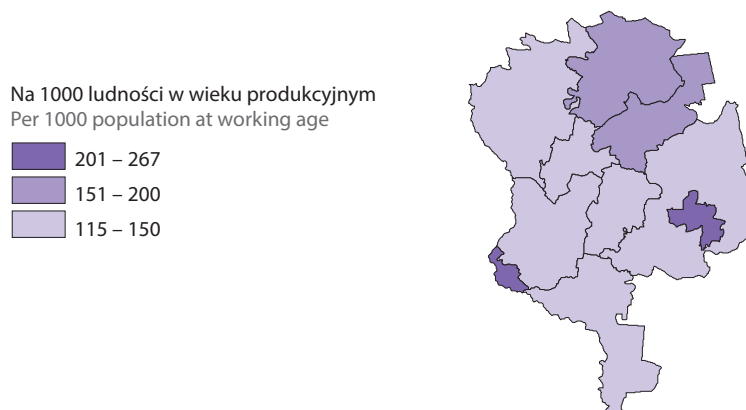
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w powiecie żarskim zarejestrowanych było 10,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 8,4% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła o 666 (o 7,0%).

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie miejskiej Żary oraz gminie miejsko-wiejskiej Lubsko, odpowiednio: 44,9% i 17,8% ogólnej liczby podmiotów w powiecie.

Mapa 136. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Map 136. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Powiat żarski mieści się w grupie powiatów o niskiej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym, przypadało 176 podmiotów gospodarczych.

Powiat żarski wyróżnia jeden z niższych w województwie lubuskim odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa, który wyniósł 24,4% (wobec 24,1% średnio w województwie). Podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem stanowiły 2,2% ogółu podmiotów gospodarczych, a podmioty prowadzące działalność usługową – 73,4%.

Gminy miejskie Łęknica i Żary mieszczą się w grupie gmin o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (odpowiednio 267 – 3. lokata oraz 211 – 10. Lokata w województwie).

Spółki handlowe w liczbie 497 stanowiły 4,9% podmiotów gospodarczych w powiecie, w tym 122 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego (24,5% ogółu spółek handlowych w powiecie).

Najwięcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego było zarejestrowanych w gminie miejskiej Żary oraz gminie Lubsko (odpowiednio 43,4% i 18,0% ogółu tych spółek w powiecie).

Tablica 276. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 276. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

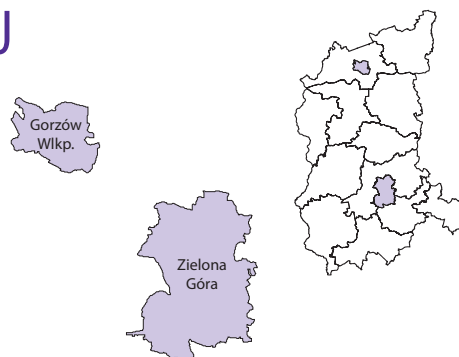
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-operat- ives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
POWIAT ŻARSKI ŻARSKI POWIAT	10166	497	122	543	38	329	7143
Gminy miejskie: Urban gminas:							
Łęknica	401	21	8	22	3	10	289
Żary	4567	266	53	339	20	124	3050
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:							
Jasień	712	34	8	24	1	19	504
Lubsko	1805	64	22	74	6	68	1120
Gminy wiejskie: Rural gminas:							
Brody	240	29	4	5	2	14	176
Lipinki Łużyckie	296	13	4	7	-	11	231
Przewóz	272	9	1	8	1	9	221
Trzebiel	468	15	7	14	2	17	388
Tuplice	259	10	2	15	1	7	201
Żary	1146	36	13	35	2	50	963

MIASTA NA PRAWACH POWIATU

CITIES WITH POWIAT STATUS

GORZÓW WLKP.

ZIELONA GÓRA

Środowisko i ekologia

Environment and ecology

Tablica 277. Miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra na tle województwa lubuskiego
 Table 277. Cities with powiat status Gorzów Wlkp. and Zielona Góra on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie	2015	2019	2020	Specification
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej				Area of special nature value under legal protection in % of total area
Województwo	38,8	37,4	37,4	Voivodship
Gorzów Wlkp.	5,1	4,9	4,9	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	23,8	20,1	20,1	Zielona Góra
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem				Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
Województwo	74,1	77,2	77,5	Voivodship
Gorzów Wlkp.	100,0	94,6	96,0	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	85,7	94,8	95,1	Zielona Góra
Odpady komunalne wytworzone przez 1 mieszkańca (w kg)				Municipal waste generated per capita (in kg)
Województwo	328	380	386	Voivodship
Gorzów Wlkp.	-	379	407	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	-	402	395	Zielona Góra

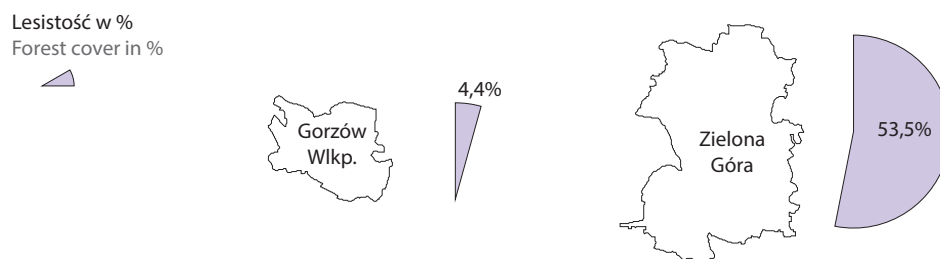
Warunki naturalne

Natural conditions

W końcu 2020 r. grunty leśne miast na prawach powiatu – Gorzowa Wlkp. i Zielonej Góry zajmowały łącznie obszar 15700,7 ha stanowiąc 2,2% powierzchni gruntów leśnych województwa. Lasy z powierzchnią 15259,2 ha porastały 53,5% powierzchni Zielonej Góry i 4,4% powierzchni Gorzowa Wlkp.

W 2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie Gorzowa Wlkp. i Zielonej Góry wyniosła łącznie 6015,3 ha, co stanowiło 0,4% powierzchni geograficznej województwa i 16,5% powierzchni tych miast łącznie.

Wykres 85. Lesistość w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Chart 85. Forest cover in 2020. As of 31 December

Tablica 278. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 278. Area of special nature value under legal protection in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which			Pomniki przyrody Monuments of nature
		rezerwy przyrody nature reserves	obszary chronionego krajobrazu protected landscape areas	użytki ekologiczne ecological areas	
		w ha in ha			
MIASTA NA PRAWACH POWIATU CITIES WITH POWIAT STATUS	6015,3	167,0	5821,5	41,6	138
Gorzów Wlkp.	416,0	78,3	335,6	2,0	74
Zielona Góra	5599,4	88,7	5485,9	39,6	64

Wykorzystanie i ochrona wód

Water use and protection

Gorzów Wlkp. ułokował się na 5. miejscu w województwie pod względem zużycia wody ogółem. Najwięcej – 80,0% zużytej wody – wykorzystano eksploatując sieć wodociągową, a 20,0% wody spożytkowano na cele produkcyjne w przemyśle. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca zużyto 51,1 m³ wody, tj. o 24,3 m³ mniej niż średnio w województwie.

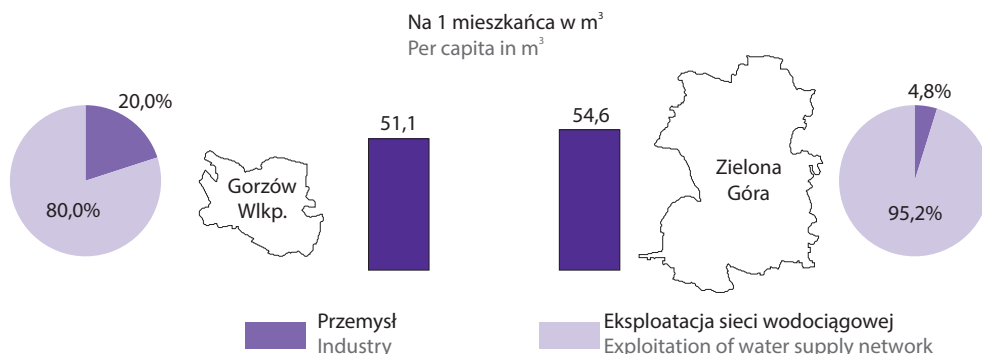
Zielona Góra zajęła 4. lokatę w województwie (przed Gorzowem Wlkp.) w związku z ogólnym zużyciem wody. Eksploatacja sieci wodociągowej pochłonęła 95,2% zużywanej wody, 4,8% tego surowca wykorzystano w przemyśle. W 2020 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 54,6 m³, tj. o 20,8 m³ mniej niż średnio w województwie.

W 2020 r. odprowadzono w Gorzowie Wlkp. do wód lub do ziemi 5832 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 11,2% ilości ścieków odprowadzonych. Z oczyszczalni ścieków korzystało 96,0% mieszkańców miasta (w 2015 r. 100,0%). Wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności lokował Gorzów Wlkp. na 1. miejscu w województwie.

W Zielonej Górze w 2020 r. odprowadzono do wód lub do ziemi 6247 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 8,5% ilości ścieków odprowadzonych. Oczyszczalnemu poddano 0,1% ścieków. Z oczyszczalni ścieków korzystało 95,1% mieszkańców miasta (w 2015 r. 85,7%). Wysoki udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności ułokował Zieloną Górę na 2. miejscu w województwie.

Wykres 86. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
 Chart 86. Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

Tablica 279. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020 r.
 Table 279. Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ścieki ogółem Wastewater in total	Oczyszczane Treated		Nieoczyszczane Untreated		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem Population connected to wastewater treatment plants in % of total population
		razem total	w tym biologicznie w % ogółem of which biologically in % of total	razem total	w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged by sewerage system	
		w dam ³	in dam ³	w dam ³	in dam ³	
MIASTA NA PRAWACH POWIATU CITIES WITH POWIAT STATUS	12079	12078	0,0	1	-	95,6
Gorzów Wlkp.	5832	5831	-	1	-	96,0
Zielona Góra	6247	6247	0,1	-	-	95,1

Odpady komunalne Municipal waste

W 2020 r. w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze zebrano 106,0 tys. ton odpadów komunalnych (o 2,4% więcej niż przed rokiem), z tego 82,7% wytworzono w gospodarstwach domowych. Mieszkaniec Gorzowa Wlkp. wytworzył w ciągu roku 407 kg odpadów, o 28 kg więcej niż przed rokiem. Natomiast 1 mieszkaniec Zielonej Góry wytworzył 395 kg odpadów, tj. o 7 kg mniej w relacji do poprzedniego roku.

Wśród odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych w obu miastach najczęściej było odpadów zmieszanych (w Gorzowie Wlkp. 25,8 tys. ton, tj. 62,2% odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych ogółem, natomiast w Zielonej Górze 34,5 tys. ton, tj. 74,7%). Ich ilość zmniejszyła się jednak w odniesieniu do poprzedniego roku o 8,5% w Gorzowie Wlkp. i o 2,3% w Zielonej Górze. Jednocześnie systematycznie wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie. W 2020 r. w Gorzowie Wlkp. selektywnie zebrano 15,7 tys. ton odpadów tj. o 48,4% więcej w porównaniu z 2019 r., a w Zielonej Górze 11,7 tys. ton, tj. o 11,9% więcej.

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w Gorzowie Wlkp. stanowiły 37,8% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 27,3%). Były to głównie odpady biodegradowalne (40,5%) i wielkogabarytowe (19,1%). Znaczny był również odsetek zebranych tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury (odpowiednio 16,5% i 13,2%).

W Zielonej Górze odpady z gospodarstw domowych zebrane selektywnie stanowiły 25,3% odpadów komunalnych z gospodarstw domowych ogółem (w 2019 r. odsetek ten wyniósł 22,8%). Były to głównie papier i tektura (28,5%), tworzywa sztuczne (27,1%) oraz odpady wielkogabarytowe (25,9%).

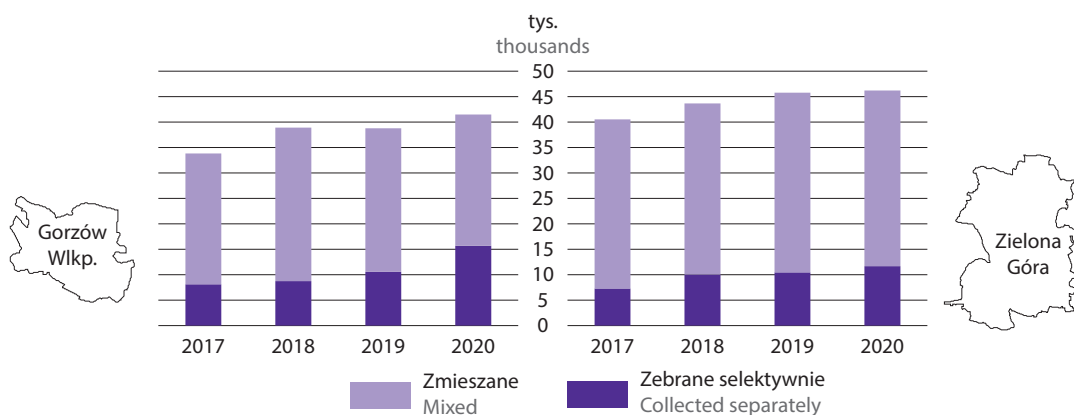
Tablica 280. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2020 r.

Table 280. Municipal waste generated during year in 2020

Wyszczególnienie Specification	W gospodarstwach domowych In households							Na 1 mieszkańca w kg Per capita in kg
	ogółem total	selektywnie separately						
		razem total	papier i tektura paper and card- board	szkło glass	two- rzywo sztuczne plastics	wielko- gabary- towe bulky	biode- gradowl- ne biode- gradable	
	w tonach in tonnes							
MIASTA NA PRAWACH POWIATU CITIES WITH POWIAT STATUS	87708	27401	5407	3478	5760	6026	6351	401
Gorzów Wlkp.	41492	15699	2073	1485	2585	2993	6351	407
Zielona Góra	46216	11702	3334	1993	3175	3033	-	395

Wykres 87. Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych

Chart 87. Municipal waste collected from households

Ludność Population

Tablica 281. Miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra na tle województwa lubuskiego
Table 281. Cities with powiat status Gorzów Wlkp. and Zielona Góra on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie	2015 ^a	2019	2020	Specification
Ludność w tys.				Population in thousands
Województwo	1018,1	1011,6	1007,1	Voivodship
Gorzów Wlkp.	123,8	123,6	122,6	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	138,7	141,2	140,9	Zielona Góra
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)				Population per 1 km ² of total area (as of 31 December)
Województwo	73	72	72	Voivodship
Gorzów Wlkp.	1444	1442	1430	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	498	507	506	Zielona Góra
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym				Non-working age population per 100 persons of working age
Województwo	58,4	65,8	67,2	Voivodship
Gorzów Wlkp.	62,2	72,2	74,0	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	62,0	71,4	73,0	Zielona Góra
Przyrost naturalny na 1000 ludności				Natural increase per 1000 population
Województwo	-0,7	-2,0	-4,0	Voivodship
Gorzów Wlkp.	-0,6	-2,9	-4,6	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	0,1	-0,6	-3,3	Zielona Góra
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności				Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
Województwo	-1,5	-1,1	-0,7	Voivodship
Gorzów Wlkp.	-1,6	-2,0	-3,0	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	3,6	6,2	2,5	Zielona Góra

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
a For foreign migration, data refer to 2014.

Stan i prognoza ludności Population and projection

W miastach na prawach powiatu: Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze mieszka odpowiednio 12,2% i 14,0% ludności województwa. W okresie 2015-2020 r. liczba ludności Gorzowa Wlkp. zmniejszyła się, osiągając w 2020 r. poziom o 0,9% niższy niż w 2015 r., natomiast liczba ludności Zielonej Góry zwiększyła się o 1,6%. Prognozuje się spadek liczby mieszkańców obu miast: do prawie 118,3 tys.¹ osób w Gorzowie Wlkp. w 2030 r., tj. 12,0% ludności województwa lubuskiego i 140,3 tys. osób w Zielonej Górze, tj. 14,3% ludności regionu.

¹ Zgodnie z prognozą ludności na lata 2017-2030, GUS. W 2015 r. nastąpiło połączenie miasta na prawach powiatu i gminy Zielona Góra. Prezentowana w publikacji prognoza demograficzna do 2050 r., jako punkt wyjścia przyjmuje stan ludności w dniu 31 grudnia 2013 r.

¹ According to the population projection for 2017-2030, GUS. In 2015, the city with powiat status and the gmina of Zielona Góra were merged. The demographic projection until 2050 presented in the publication takes population on 31 December 2013 as the starting point

Tablica 282. Powierzchnia i ludność w 2020 r. Stan w dniu 31 XII

Table 282. Area and population in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area		Ludność Population		
	w km ² in km ²	województwo=100 voivodship = 100	ogółem total	województwo=100 voivodship = 100	z ogółem kobiety of which females
Gorzów Wlkp.	86	0,6	122589	12,2	64433
Zielona Góra	277	2,0	140892	14,0	74087

Wzrost liczby ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w Zielonej Górze (o 1,6%), natomiast spadek w Gorzowie Wlkp. (o 0,9%).

Struktura ludności

Structure of population

Współczynnik feminizacji

Podobnie jak w całym województwie ponad połowę ludności miast na prawach powiatu stanowiły kobiety, przy czym ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców obu miast był największy w województwie (po 52,6%). W rezultacie względnie wysoki był także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze przypadało po 111 kobiet (w województwie – 106).

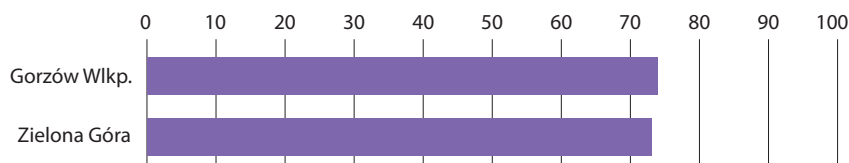
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

W ludności ogółem Gorzowa Wlkp. 57,5% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, natomiast w Zielonej Górze udział osób w tym wieku wyniósł 57,8%. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają odpowiednio 74 i 73 osoby w wieku nieprodukcyjnym, to o 6-7 osób więcej niż średnio w województwie. Miasta na prawach powiatu odnotowały najwyższą wartość wskaźnika w województwie. Prognozuje się, że do 2030 r. wskaźnik ten wzrośnie do 78 w Gorzowie Wielkopolskim, a w Zielonej Górze – do 76.

W odniesieniu do 2015 r. w Gorzowie Wlkp. wskaźnik ten zwiększył się o prawie 12 osób, a w Zielonej Górze – o 11 osób, przy średnim wzroście w województwie o prawie 9 osób.

Wykres 88. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r.

Chart 88. Non-working age population per 100 persons of working age in 2020

Ruch naturalny ludności

Vital statistics of population

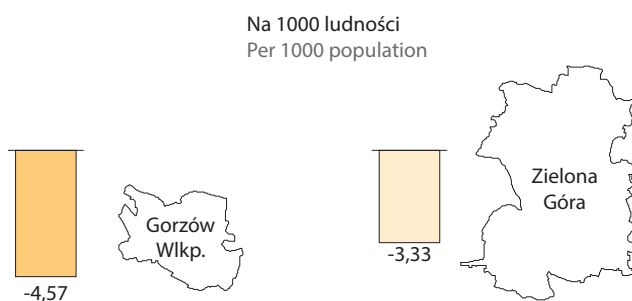
W Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. obserwowane były niekorzystne zmiany w ruchu naturalnym ludności. Liczba nowo zawartych małżeństw zmniejszyła się i w Zielonej Górze w przeliczeniu na 1000 ludności była niższa od średniej wartości w województwie (w 2020 r. wyniosła 3,2 wobec 3,5 w województwie), a w Gorzowie Wlkp. była nieco wyższa od średniej (3,6). W porównaniu z 2015 r. liczba małżeństw na 1000 ludności zmniejszyła się w obu miastach podobnie – o 1,2. Lepiej kształtował się współczynnik rozwodów, który w 2020 r. w Zielonej Górze wyniósł 1,4 na 1000 ludności i był wyższy niż średnio w województwie (1,1), oraz w Gorzowie Wlkp. ukształtował się na poziomie średniej wojewódzkiej. W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zmniejszył się odpowiednio o 0,8 i 1,7.

Tablica 283. Ruch naturalny ludności w 2020 r. Stan w dniu 31 XI
 Table 283. Vital statistics in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
Gorzów Wlkp.	1052	1616	-564
Zielona Góra	1252	1722	-470

W 2020 r. zanotowano spadek liczby urodzeń żywych, która w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła 8,5 w Gorzowie Wlkp. i 8,9 w Zielonej Górze, wobec 8,6 średnio w województwie. Wskaźnik ten zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio o 0,8 i 0,6. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgonów - do 13,1 w przeliczeniu na 1000 ludności (z 9,9 w 2015 r.) w Gorzowie Wlkp. oraz 12,2 na 1000 ludności (z 9,4 w 2015 r.) w Zielonej Górze. Tym samym liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. W rezultacie oba miasta na prawach powiatu, w 2020 r. charakteryzował ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu liczony na 1000 ludności w Gorzowie Wlkp. wyniósł minus 4,6, wobec minus 0,6 w 2015 r., natomiast w Zielonej Górze - minus 3,3 wobec 0,1 w 2015 r. Ubytek ludności w Gorzowie Wlkp. był wyższy od średniej w województwie (minus 4 osoby na 1000 ludności), a w Zielonej Górze był niższy od średniej wojewódzkiej.

Wykres 89. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 r.
 Chart 89. Natural increase per 1000 population in 2020

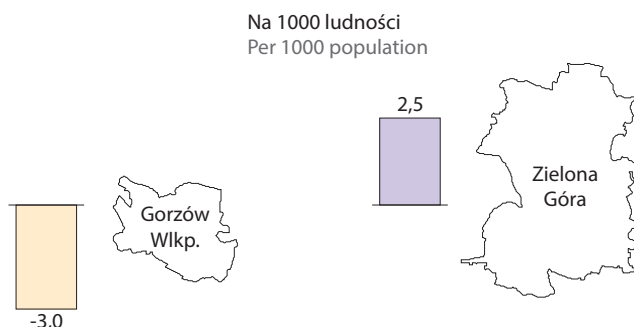
W 2020 r., w porównaniu z 2015 r., współczynnik urodzeń żywych w Zielonej Górze obniżył się z 9,5 do 8,9 w przeliczeniu na 1000 ludności, natomiast w Gorzowie Wlkp. – z 9,3 do 8,5. Dla porównania średnia wartość wskaźnika w województwie wyniosła 8,6.

Saldo migracji ludności

Net migration of population

W 2020 r. w Zielonej Górze saldo migracji ludności na pobyt stały pozostało dodatnie. W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek przewagi zameldowań nad wymeldowaniami – w przeliczeniu na 1000 ludności z 3,6 do 2,5. W Gorzowie Wlkp., podobnie jak w większości powiatów województwa lubuskiego, saldo migracji ludności na pobyt stały było ujemne. Zanotowano wzrost przewagi wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowaniami z minus 1,6 w przeliczeniu na 1000 ludności do minus 3,0.

Wykres 90. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2020 r.
 Chart 90. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2020

Liczba zameldowań na pobyt stały w Zielonej Górze w wartościach bezwzględnych wyniosła 1396, a w Gorzowie Wlkp. – 996, tj. łącznie 21% ogółu zameldowań na pobyt stały w województwie. W przypadku wymeldowań zanotowano: 1044 w Zielonej Górze i 1372 w Gorzowie Wlkp. łącznie było to prawie 20% ogółu wymeldowań w województwie.

Rynek pracy

Labour market

Tablica 284. Miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra na tle województwa lubuskiego
 Table 284. Cities with powiat status Gorzów Wlkp. and Zielona Góra on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie	2015	2019	2020	Specification
Pracujący na 1000 ludności				Employed per 1000 population
Województwo	219	236	229	Voivodship
Gorzów Wlkp.	324	327	315	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	307	339	330	Zielona Góra
Stopa bezrobocia rejestrowanego				Registered unemployment rate
Województwo	10,5	4,9	6,3	Voivodship
Gorzów Wlkp.	5,1	2,3	4,0	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	6,3	2,4	4,0	Zielona Góra
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto				Average monthly gross wages and salaries
Województwo	3567,60	4559,96	4832,07	Voivodship
Gorzów Wlkp.	3532,91	4496,08	4788,88	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	3731,67	4893,47	5212,80	Zielona Góra

Pracujący

Employed persons

Pracujący w miastach na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra (łącznie 85,2 tys. osób) w 2020 r. stanowili 37,0% ogółu pracujących w województwie lubuskim. W porównaniu z końcem 2015 r. liczba pracujących w Gorzowie Wlkp. zmniejszyła się o 3,6%, a w Zielonej Górze wzrosła o 9,4% (wobec wzrostu liczby pracujących w województwie średnio o 3,5%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gorzowie Wlkp. pracowało 315, a w Zielonej Górze 330 osób (tj. odpowiednio o 86 i 101 osób więcej od średniej liczby pracujących na 1000 ludności w województwie).

Udział kobiet w ogóle pracujących w Gorzowie Wlkp. był nieco większy niż w Zielonej Górze (odpowiednio 51,9% i 51,6%). W obu miastach był jednak większy niż średnio w województwie (49,9%). W porównaniu z końcem 2015 r. liczba pracujących kobiet zmniejszyła się w Gorzowie Wlkp. o 7,2%, a w Zielonej Górze wzrosła o 7,0%, przy wzroście liczby pracujących mężczyzn w obu miastach odpowiednio o 0,7% i 12,0%.

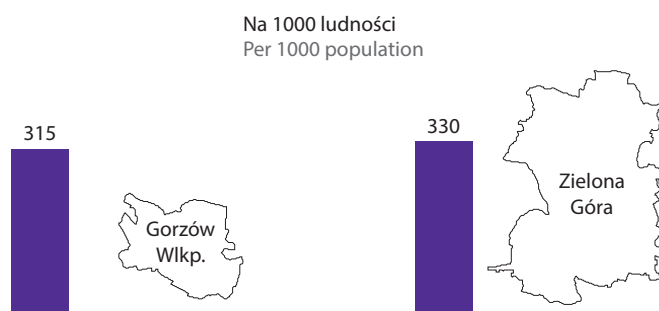
Tablica 285. Pracujący^a w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Table 285. Employed persons^a in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
Gorzów Wlkp.	38639	16,8	20042
Zielona Góra	46551	20,2	24001

^a Patrz Uwagi ogólne
^a See general notes.

Z ogółu pracujących w Gorzowie Wlkp. 34,9% zatrudniały przedsiębiorstwa przemysłowe i budowlane, a 64,9% jednostki usługowe (wobec odpowiednio 38,4% i 59,2% średnio w województwie). W Zielonej Górze w przemyśle i budownictwie pracowało 25,0%, a w przedsiębiorstwach usługowych 74,5% ogółu pracujących.

Wykres 91. Pracujący w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
Chart 91. Employed persons in 2020. As of 31 December

Bezrobotni

Unemployed persons

Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze liczyli łącznie 5,0 tys. osób, co stanowiło 20,9% ogółu bezrobotnych w województwie lubuskim. W obu miastach liczba bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z końcem 2015 r., w Gorzowie Wlkp. o 24,3%, a w Zielonej Górze o 31,5%. Stopa bezrobocia w obu miastach ukształtowała się na poziomie 4,0% (wobec 6,3% średnio w województwie).

W miastach na prawach powiatu w województwie lubuskim wśród zarejestrowanych bezrobotnych przeważają kobiety (w Gorzowie Wlkp. w 2020 r. stanowiły 55,4% ogółu bezrobotnych, a w Zielonej Górze – 54,0%). W obu miastach liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się w porównaniu z końcem 2015 r. (odpowiednio o 18,6% i 31,8%) przy spadku liczby bezrobotnych mężczyzn (odpowiednio o 30,3% i 31,2%).

W porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się liczba długotrwale bezrobotnych zarówno w Gorzowie Wlkp. (o 42,2%) jak i w Zielonej Górze (o 52,5%). Ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł: w Zielonej Górze 34,5% (tj. 15,2 p. proc. mniej niż w 2015 r.), w Gorzowie Wlkp. 25,4% (o 7,8 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

W miastach na prawach powiatu odsetek osób młodych, w wieku do 25 lat, w populacji bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2020 r. w Gorzowie Wlkp. wyniósł 9,5%, tj. o 1,6 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r., a w Zielonej Górze 9,2%, tj. o 0,1 p. proc. mniej.

Absolwenci stanowili 2,8% ogółu bezrobotnych w Gorzowie Wlkp., tj. mniej niż w końcu 2015 r. o 1,2 p. proc. Z kolei w Zielonej Górze odsetek absolwentów zmniejszył się o 0,7 p. proc. i wyniósł 3,1% (podobnie jak średnio w województwie).

W obu miastach zmniejszył się także odsetek bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia: w Gorzowie Wlkp. o 7,6 p. proc. do poziomu 26,8%, a w Zielonej Górze o 6,2 p. proc. do 24,1%.

Najwięcej bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zanotowano w Zielonej Górze (19 osób). Na 1000 mieszkańców Gorzowa Wlkp. 18 osób było bezrobotnych (w województwie – 24 osoby).

Tablica 286. Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 286. Registered unemployed persons in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Województwo = 100 Voivodship = 100	Z ogółem kobiety Of total number - women
Gorzów Wlkp.	2210	9,3	1224
Zielona Góra	2741	11,6	1479

Wynagrodzenia Wages and salaries

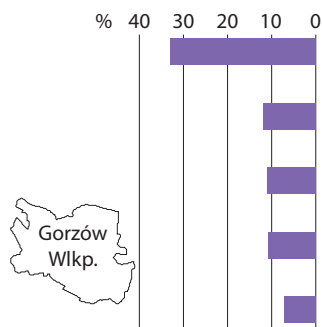
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gorzowie Wlkp. wyniosło 4789 zł i było nieco niższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (o 0,9%). Z kolei w Zielonej Górze przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w wysokości 5213 zł było o 7,9% wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie. W porównaniu z 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gorzowie Wlkp. wzrosło o 35,6%, a Zielonej Górze o 39,7%.

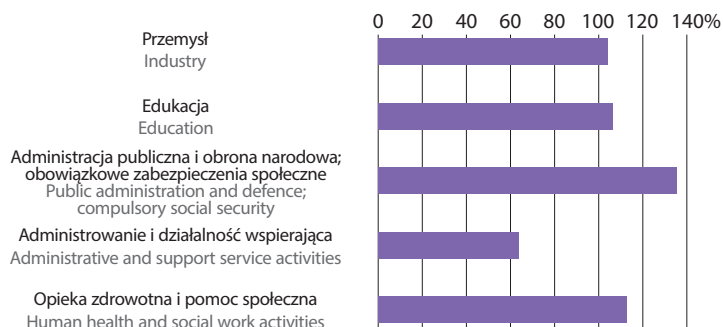
Wykres 92. Zatrudnieni oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji o największym udziale w zatrudnieniu w powiecie w 2020 r.
 Chart 92. Paid employment and average monthly gross wages and salaries by section with the highest employment share in the powiat in 2020

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (31,2 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (31,2 thousand persons)

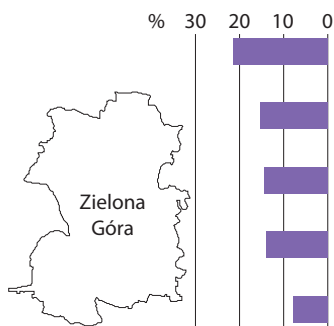
Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (31,2 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (31,2 thousand persons)

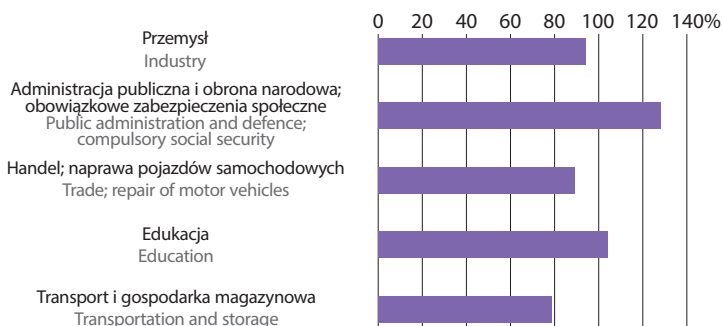
Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (4789 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (4789 PLN)

Zatrudnienie w % ogółu zatrudnionych w powiecie (40,4 tys. osób)
 Paid employment in % of total employees in powiat (40,4 thousand persons)

Wynagrodzenie w % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie (5213 zł)
 Wages and salaries in % of average monthly gross wages and salaries in powiat (5213 PLN)

Infrastruktura komunalna. Mieszkania. Drogi

Municipal infrastructure. Dwellings. Roads

Tablica 287. Miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra na tle województwa lubuskiego
 Table 287. Cities with powiat status Gorzów Wlkp. and Zielona Góra on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie	2015	2019	2020	Specification
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności				Population connected to sewage system in % of total population
Województwo	72,7	74,3	74,7	Voivodship
Gorzów Wlkp.	99,9	99,9	99,9	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	84,2	84,9	85,1	Zielona Góra
Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności				Population connected to gas supply system in % of total population
Województwo	51,9	53,3	56,0	Voivodship
Gorzów Wlkp.	81,1	78,2	76,3	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	84,5	85,2	86,6	Zielona Góra
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców				Dwellings completed per 1000 population
Województwo	3,2	4,1	5,1	Voivodship
Gorzów Wlkp.	4,5	3,1	6,5	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	5,3	7,5	10,1	Zielona Góra

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

W miastach na prawach powiatu notuje się najwyższe w województwie wskaźniki zagęszczenia sieci wodociągowej. W 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej w Gorzowie Wlkp. wyniosła 392,0 km, a w Zielonej Górze – 443,2 km. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni było to odpowiednio 457,3 km i 159,2 km wodociągu (wobec 51,3 km średnio w województwie).

W końcu 2020 r. w Gorzowie Wlkp. odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 100,0%, a w Zielonej Górze 95,1% (wobec 94,8% średnio w województwie). Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe w obu miastach było wyższe niż średnio w województwie i wyniosło 33,4 m³ na 1 mieszkańca w Gorzowie Wlkp. oraz 35,2 m³ w Zielonej Górze (wobec 31,8 m³ średnio w województwie).

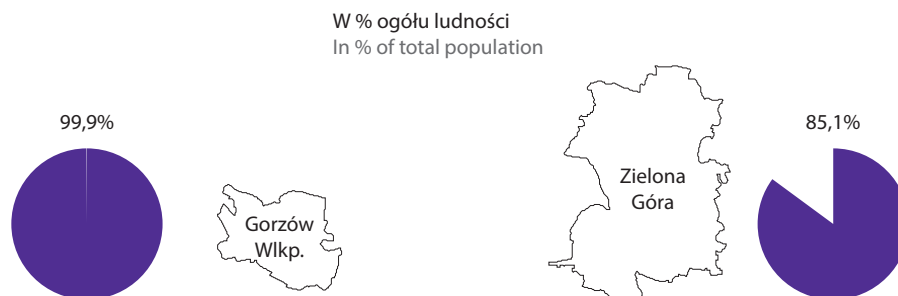
Tablica 288. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 288. Water supply and sewage network in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Sieć wodociągowa w km Water supply network in km		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności Consumers using water supply network in % of total population	Sieć kanalizacyjna w km Sewage network in km		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności Consumers using sewage network in % of total population
	ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²		ogółem total	na 100 km ² per 100 km ²	
Gorzów Wlkp.	392,0	457,3	100,0	344,5	401,9	99,9
Zielona Góra	443,2	159,2	95,1	400,5	143,9	85,1

W 2020 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Gorzowie Wlkp. wyniosła 344,5 km, a w Zielonej Górze 400,5 km. W przeliczeniu na 100 km² było to odpowiednio 401,9 km i 143,9 km sieci kanalizacyjnej. Odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w Gorzowie Wlkp. znacznie przewyższał odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w Zielonej Górze (wskaźniki te wyniosły odpowiednio 99,9% i 85,1%).

Wykres 93. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Chart 93. Consumers using sewage network in 2020

W końcu 2020 r. długość sieci gazowej wyniosła w Gorzowie Wlkp. 289,3 km, a w Zielonej Górze 521,4 km. Zagęszczenie sieci gazowej jest znacznie większe w Gorzowie Wlkp. niż w Zielonej Górze. W przeliczeniu na 100 km² jest to odpowiednio 337,5 i 187,4. W porównaniu do 2015 r. odnotowano 6,2% dłuższą sieć gazową na 100 km² w Gorzowie Wlkp. i o 21,8% w Zielonej Górze. Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w Gorzowie Wlkp. był jednak niższy niż w Zielonej Górze (wyniósł odpowiednio 76,3% i 86,6%). Liczba odbiorców gazu w Zielonej Górze była najwyższa w województwie i wyniosła 47,7 tys. (o 7,1% więcej niż w 2015 r.), podczas gdy w Gorzowie Wlkp. było to 38,3 tys. odbiorców (o 1,6% mniej niż w 2015 r.).

Przeciętne zużycie gazu w przeliczeniu na 1 odbiorcę w Zielonej Górze wyniosło 2216,3 kWh (tj. 91,1% średniej wartości w województwie), a w Gorzowie Wlkp. 1448,5 kWh. (tj. 59,5% średniej wartości w województwie).

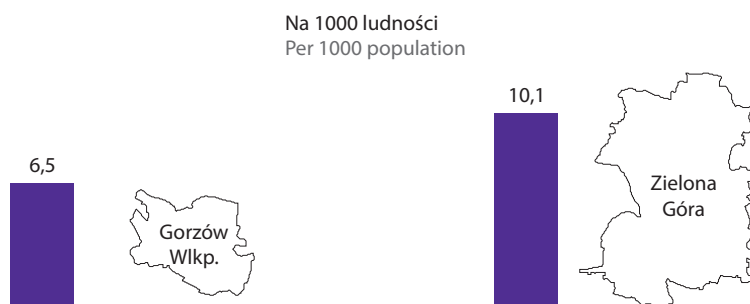
W 2020 r. w miastach na prawach powiatu łącznie było 117,4 tys. gospodarstw domowych, będących odbiorcami energii elektrycznej. Przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 gospodarstwo domowe było niższe od przeciętnego zużycia energii w województwie: w Gorzowie Wlkp. wyniosło 1637 kWh, a w Zielonej Górze 1829 kWh. W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu przeciętne zużycie energii w Gorzowie Wlkp. wyniosło 722 kWh (tj. więcej o 9,8% w stosunku do 2015 r.), a w Zielonej Górze – 816 kWh (tj. więcej o 39,5% w stosunku do 2015 r.), przy średnim zużyciu energii na 1 mieszkańca w województwie na poziomie 796 kWh.

Mieszkania Dwellings

W 2020 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w miastach na prawach powiatu łącznie wyniosła 2232, tj. 43,2% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w województwie (w tym 64,2% to mieszkania w Zielonej Górze). W Zielonej Górze liczba mieszkań oddanych do użytkowania wzrosła w stosunku do 2015 r. prawie dwukrotnie, w Gorzowie Wlkp. natomiast o 44,0%. Wśród mieszkań oddanych do użytkowania 260 tj. 12,4% stanowiły mieszkania w budownictwie indywidualnym.

Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 ludności w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze wyniósł odpowiednio 6,5 i 10,1 wobec 5,1 średnio w województwie. W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw w Gorzowie Wlkp. oddano do użytkowania 1804 mieszkania, a w Zielonej Górze 3213.

Wykres 94. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.
 Chart 94. Dwellings completed in 2020

Infrastruktura transportu

Transport infrastructure

W miastach na prawach powiatu w 2020 r. znajdowało się łącznie 410,0 km dróg gminnych i powiatowych (tj. 5,7% ogółu dróg gminnych i powiatowych w województwie). W Zielonej Górze było to 232,2 natomiast w Gorzowie Wlkp. 177,8. Co w przeliczeniu na 100 km² daje odpowiednio 83,4 i 207,4 km dróg.

W obu miastach rośnie liczba samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców: w 2020 r. w Gorzowie Wlkp. wyniosła 651, a w Zielonej Górze 625 (wobec odpowiednio 515 i 470 w 2015 r.).

W miastach na prawach powiatu w 2020 r. doszło do łącznie 92 wypadków drogowych, które stanowiły 15,2% ogółu wypadków drogowych w województwie. Liczba wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności była wyższa w Zielonej Górze (36,1) niż w Gorzowie Wlkp. (33,2). W obu miastach wartość tego wskaźnika ukształtowała się jednak poniżej jego średniego poziomu w województwie (60,1).

Z 8 ofiar śmiertelnych tych wypadków, 5 było w Gorzowie Wlkp. Z kolei wśród 90 rannych w wypadkach drogowych na terenie miast na prawach powiatu, 52 były ofiarami wypadków w Zielonej Górze.

W 2020 r. zarówno łączna liczba ofiar śmiertelnych w miastach na prawach powiatu, jak i liczba rannych, była niższa niż w 2015 r., odpowiednio o 61,5% i 55,6%.

W Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze znajdowało się łącznie 135,1 km ścieżek rowerowych, w tym 69,7 km w Zielonej Górze. Było to łącznie 18,9% ogółu ścieżek rowerowych w województwie. W przeliczeniu na 10 tys. km² długość ścieżek rowerowych w Zielonej Górze wyniosła 2504,3 km, a w Gorzowie Wlkp. 7629,5 km.

Edukacja i wychowanie

Education

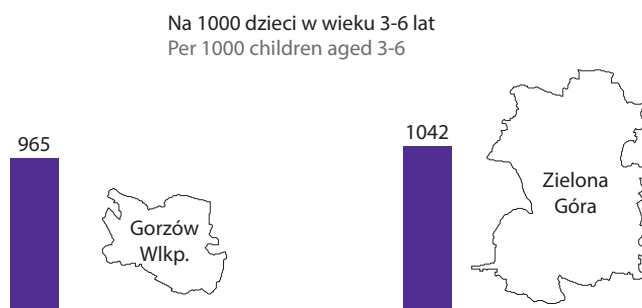
Tablica 289. Miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra na tle województwa lubuskiego
 Table 289. Cities with powiat status Gorzów Wlkp. and Zielona Góra on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie	2015	2019	2020	Specification
Dzieci w wieku 3–6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku				Children attending pre-primary education establishments in thousands per 1000 children aged 3-6
Województwo	642	895	886	Voivodship
Gorzów Wlkp.	718	980	966	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	738	1029	1042	Zielona Góra
Uczniowie w szkołach (w % ludności w grupie wieku odpowiadającej danemu poziomowi nauczania)				Students in schools (in % of population of given age group)
podstawowych w wieku 7–14 lat				primary age group 7–14
Województwo	89,5	91,9	93,3	Voivodship
Gorzów Wlkp.	94,4	97,9	99,2	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	96,5	98,8	101,3	Zielona Góra
ponadpodstawowych w wieku 15–18 lat				post-primary age group 15–18
Województwo	64,2	86,9	88,1	Voivodship
Gorzów Wlkp.	111,9	151,1	152,5	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	113,8	140,0	136,4	Zielona Góra
policealnych w wieku 19–21 lat				Post-secondary age group 15– 8
Województwo	4,7	3,0	3,4	Voivodship
Gorzów Wlkp.	16,6	8,2	10,7	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	24,4	14,8	15,6	Zielona Góra

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

Wykres 95. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2020/2021
 Chart 95. Children attending pre-primary education establishments in the 2020/2021 school year

W roku szkolnym 2020/2021 w miastach na prawach powiatu funkcjonowało łącznie 107 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 21,6% wszystkich placówek w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba placówek zwiększyła się o 16. W Zielonej Górze działało o 11 placówek wychowania przedszkolnego więcej niż w Gorzowie Wlkp.

Przedszkola stanowiły 81,3% wszystkich placówek wychowania przedszkolnego w Gorzowie Wlkp. oraz 88,1% w Zielonej Górze. W stosunku do roku szkolnego 2015/2016 liczba przedszkoli zwiększyła się o 2 w Gorzowie Wlkp. i o 11 placówek w Zielonej Górze. Średnio na 1 przedszkole w Gorzowie Wlkp. przypadało 115 dzieci, a w Zielonej Górze 113 dzieci.

W roku szkolnym 2020/2021 na zajęcia w placówkach wychowania przedszkolnego w Gorzowie Wlkp. uczęszczało 4,7 tys. dzieci, a w Zielonej Górze 6,0 tys. Dzieci w przedszkolach stanowiły w Gorzowie Wlkp. 95,7%, a w Zielonej Górze 97,4% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Średnio na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w Gorzowie Wlkp. przypadało 98 dzieci, a w Zielonej Górze 102 dzieci.

W Zielonej Górze do przedszkoli uczęszczało 23% dzieci w wieku 6 lat, w Gorzowie Wlkp. – 24,4%.

Tablica 290. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2020/2021

Table 290. Pre-primary education in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Placówki Establishments		Dzieci Children	
	ogółem total	w tym przedszkola of which nursery schools	ogółem total	w tym w przedszkolach of which in nursery schools
Gorzów Wlkp.	48	39	4686	4483
Zielona Góra	59	52	6036	5881

Szkoły podstawowe

Primary schools

W Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze w roku szkolnym 2020/2021 działało łącznie 55 szkół podstawowych, tj. o 5 placówek więcej niż w roku szkolnym 2015/2016. W szkołach podstawowych znajdujących się na terenie miast na prawach powiatu uczyło się łącznie 22,2 tys. dzieci, tj. 26,9% wszystkich uczniów szkół podstawowych w województwie. W porównaniu z rokiem szkolnym 2015/2016 liczba uczniów wzrosła o 29,2%. Średnio na 1 szkołę podstawową w Gorzowie Wlkp. przypadało 390 uczniów, a w Zielonej Górze - 415.

Największą popularnością wśród absolwentów szkół podstawowych, w miastach na prawach powiatu, cieszyły się technika.

Tablica 291. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/2021

Table 291. Primary schools for children and youth in the 2020/2021 school year

Wyszczególnienie Specification	Szkoły Schools	Uczniowie Pupils	Absolwenci ^a Graduates ^a	
			ogółem total	w tym kobiety of which females
MIASTA NA PRAWACH POWIATU CITIES WITH POWIAT STATUS	55	22179	2278	1088
Gorzów Wlkp.	26	10149	1119	551
Zielona Góra	29	12030	1159	537

^a Z poprzedniego roku szkolnego.
a From previous school year.

Wykres 96. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2020/2021

Chart 96. Net enrollment rate in the 2020/2021 school year

Na podstawie danych demograficznych według stanu w dniu 31.XII.2020 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (uczniowie w wieku 7-14 lat) w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł w Gorzowie Wlkp. 99,2% i był o 5,9 p. proc. wyższy niż ogółem w województwie, a w Zielonej Górze 101,3%, tj. o 8,0 p. proc. wyższy niż ogółem w województwie.

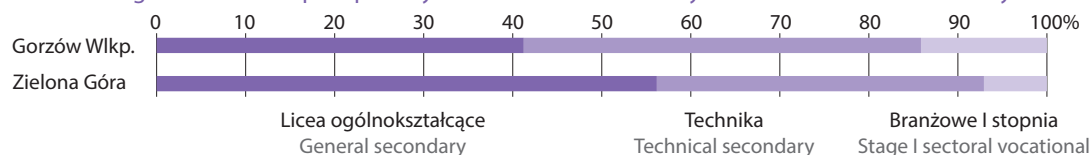
Szkoły ponadpodstawowe

Post-primary schools

Do dyspozycji absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 w miastach na prawach powiatu pozostawało 55 szkół ponadpodstawowych, do których uczęszczało łącznie 16,5 tys. uczniów. Szkoły ponadpodstawowe Gorzowa Wlkp. tworzyło 7 branżowych szkół I stopnia, 1 branżowa szkoła II stopnia, 9 liceów ogólnokształcących, 9 techników, 1 szkoła artystyczna dająca uprawnienia zawodowe oraz 3 szkoły specjalne przysposabiające do pracy. Jednocześnie w Zielonej Górze działało: 6 branżowych szkół I stopnia, 10 liceów ogólnokształcących, 7 techników, 2 szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy. W roku szkolnym 2020/2021 w Gorzowie Wlkp. działało również 9 szkół policealnych, a w Zielonej Górze 15, w których kształciło się odpowiednio 2514 i 1980 osób.

Wykres 97. Struktura absolwentów szkół ponadpodstawowych^a dla młodzieży z roku szkolnego 2019/2020

Chart 97. Structure of graduates of the post-primary schools^a for children and youth in the 2019/2020 school year

^a Łącznie ze specjalnymi.
^a Including special schools.

Kultura i turystyka

Culture and tourism

Tablica 292. Miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra na tle województwa lubuskiego
 Table 292. Cities with powiat status Gorzów Wlkp. and Zielona Góra on the background of Lubuskie voivodship

Wyszczególnienie	2015	2019	2020	Specification
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną (stan w dniu 31 XII)				Population per library (as of 31 December)
Województwo	2986	3056	3249	Voivodship
Gorzów Wlkp.	3536	4415	6129	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	6031	6419	6404	Zielona Góra
Miejsca noclegowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 VII)				Bed places per 1000 population (as of 31 July)
Województwo	18	20	18	Voivodship
Gorzów Wlkp.	6	8	7	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	8	9	9	Zielona Góra
Korzystający ^a z noclegów na 1000 ludności				Tourists accommodated ^a per 1000 population
Województwo	604	712	396	Voivodship
Gorzów Wlkp.	483	550	305	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	421	559	272	Zielona Góra

a W ciągu roku.
 a During the year.

Biblioteki oraz instytucje kultury

Libraries and cultural institutions

W końcu grudnia 2020 r. w mieście Gorzów Wlkp. funkcjonowało 17 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), tj. 7,0% wszystkich bibliotek w województwie. Natomiast w Zielonej Górze działalność prowadziło 19 bibliotek publicznych (łącznie z filiami), co stanowiło 7,8% wszystkich bibliotek w województwie. W porównaniu z 2015 r. było to o dwie placówki więcej w Gorzowie Wlkp. oraz jedną placówkę mniej w Zielonej Górze. Liczba woluminów księgozbioru w bibliotekach zielonogórskich zwiększyła się o 97,9%, natomiast w Gorzowie Wlkp. obniżyła o 0,3%. W obu stolicach województwa spadła liczba czytelników, odpowiednio o 37,6% i 39,9%.

W stosunku do 2015 r. spadła również liczba wypożyczeń: w Gorzowie Wlkp. o 18,0%, a w Zielonej Górze o 46,7%.

W Gorzowie Wlkp. odnotowano 23 wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika, natomiast w Zielonej Górze jeden czytelnik wypożyczył średnio 14 woluminów.

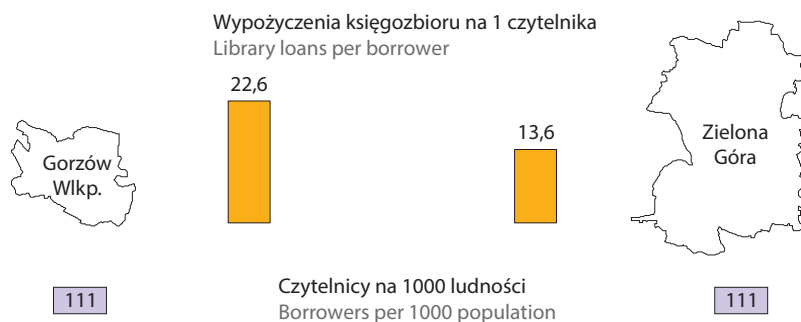
Tablica 293. Biblioteki publiczne w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 293. Public libraries in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Biblioteki i filie Libraries and branches	Punkty biblioteczne Library service points	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes	Czytelnicy ^a Borrowers ^a	Wypożyczenia w tys. woluminów ^a Loans in thousand volumens ^a
Gorzów Wlkp.	17	3	439,8	13691	309,6
Zielona Góra	19	3	942,1	15684	213,1

a W ciągu roku.
 a During the year.

Wykres 98. Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru w 2020 r.
 Chart 98. Borrowers of public libraries and loans of collection in 2020

Do aktywnego uczestnictwa w kulturze zachęca działalność domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic. W 2020 r. działające w miastach na prawach powiatu instytucje zorganizowały łącznie 753 imprezy (21,6% ogółu imprez w województwie), w których uczestniczyło 118,5 tys. osób.

W obu stolicach województwa działalność prowadziły łącznie 83 zespoły artystyczne (20,0% zespołów artystycznych w województwie), w tym 22 zespoły wokalne i chóry, 20 zespołów tanecznych, 19 zespołów teatralnych, 8 zespołów folklorystycznych oraz 5 zespołów muzycznych (instrumentalnych). Zespoły te skupiały łącznie 1144 członków, tj. 18,8% ogółu członków zespołów artystycznych w województwie.

Najwięcej różnorodnych imprez zorganizowanych było w Gorzowie Wlkp. – 54,1% ogólnej liczby imprez w miastach na prawach powiatu, natomiast najwyższą frekwencję odnotowano w Zielonej Górze – średnio w jednej zorganizowanej imprezie uczestniczyły 204 osoby.

Turystyka Tourism

Zgodnie ze stanem w dniu 31 VII 2020 r. w granicach lubuskich miast na prawach powiatu funkcjonowało 39 turystycznych obiektów noclegowych, tj. 13,9% wszystkich obiektów w województwie. Bazę noclegową w Gorzowie Wlkp. tworzyło 9 obiektów hotelowych i 1 pozostały obiekt noclegowy, natomiast w Zielonej Górze funkcjonowało 18 obiektów hotelowych oraz 11 pozostałych obiektów noclegowych. W miastach tych dla turystów przygotowanych było łącznie 2159 miejsc noclegowych, tj. o 14,2% więcej niż w 2015 r. Z ogółu miejsc noclegowych 78,9% stanowiły miejsca w obiektach hotelowych, w tym 85,7% - w hotelach.

W 2020 r. w miastach Gorzów Wlkp. i Zielona Góra turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 76,1 tys. turystów, tj. 19,0% ogółu korzystających z noclegów w województwie. Turysty zagraniczni w liczbie 9,8 tys. osób stanowili 12,9% ogółu turystów w obu miastach i 13,4% ogółu turystów zagranicznych w województwie.

W porównaniu z danymi za 2015 r. odnotowano spadek liczby osób korzystających z noclegu – o 35,7%, w tym liczby turystów zagranicznych – o 58,4%.

Stopień wykorzystania pokoi w hotelach wyniósł 27,7% w Gorzowie Wlkp. i 30,8% w Zielonej Górze, przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 26,6%.

W stosunku do 2015 r. liczba udzielonych noclegów w Zielonej Górze obniżyła się o 14,2 tys., tj. o 13,9%, w tym turystom zagranicznym o 11,1 tys., tj. o 46,7%. W Gorzowie Wlkp. liczba udzielonych noclegów spadła o 29,1 tys., tj. o 26,5%, w tym turystom zagranicznym o 10,6 tys. tj. o 31,3%. Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym w ogólnej liczbie udzielonych noclegów w miastach na prawach powiatu w 2020 r. wyniósł 21,3%, tj. o 5,9 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Tablica 294. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie w 2020 r.
 Table 294. Tourist accommodation establishments and occupancy in 2020

Wyszczególnienie Specification	Obiekty ^a Facilities ^a		Miejsca noclegowe ^a Bed places ^a		Korzystający ^b Tourist accommodated ^b		Udzielone noclegi ^b Nights spent (overnight stay) ^b	
	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym cało- roczne of which open all year	ogółem total	w tym turyści zagraniczni of which open all year	ogółem total	w tym tury- stom zagranicznym of which foreign tourists
Gorzów Wlkp.	10	10	842	842	37662	4540	80558	23147
Zielona Góra	29	27	1317	1230	38445	5271	87733	12687

a Stan w dniu 31 VII. b W ciągu roku.
 a As of 31 Jul. b During the year.

O turystycznej atrakcyjności danego regionu świadczy również stopień wykorzystania miejsc noclegowych mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych.

W mieście Gorzów Wlkp. wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych ukształtował się na poziomie o 5,3 p. proc. wyższym niż średnio w województwie, natomiast w Zielonej Górze wskaźnik ten był o 0,2 p. proc. wyższy od wskaźnika wojewódzkiego. Najwyższy stopień wykorzystania miejsc noclegowych odnotowano w powiecie strzelecko-drezdeneckim (29,1%), a najniższy w powiecie nowosolskim (12,0%).

Z obu miast na prawach powiatu wyższy stopień wykorzystania miejsc noclegowych odnotowano w Gorzowie Wlkp. – 26,4%, niższy natomiast w Zielonej Górze – 21,3%, przy średniej wartości wskaźnika w województwie na poziomie 21,1%.

Finanse publiczne Public finance

Tablica 295. Miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra na tle województwa lubuskiego
 Table 295. Cities with powiat status Gorzów Wlkp. and Zielona Góra on the background of Lubuskie voivodship

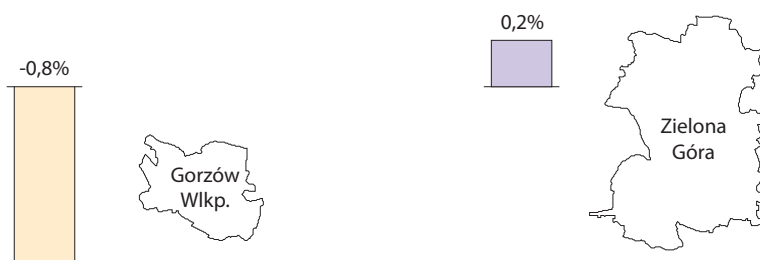
Wyszczególnienie	2015	2019	2020	Specification
Dochody na 1 mieszkańca				Revenue per capita
Województwo	3684	5669	6090	Voivodship
Gorzów Wlkp.	4232	6567	7408	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	4514	7644	7228	Zielona Góra
Wydatki na 1 mieszkańca				Expenditure per capita
Województwo	3575	5636	5940	Voivodship
Gorzów Wlkp.	3959	6875	7465	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	4487	7496	7213	Zielona Góra
Dochody własne w % dochodów ogółem				Own revenue in % of total revenue
Województwo	55,0	47,5	46,3	Voivodship
Gorzów Wlkp.	56,0	46,3	44,0	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	59,1	50,3	49,6	Zielona Góra

W 2020 r. zarówno dochody, jak i wydatki miast na prawach powiatu w województwie lubuskim wzrosły w stosunku do notowanych w latach poprzednich. W Gorzowie Wlkp. dochody budżetu ukształtowały się na poziomie 913,7 mln zł (tj. wyższym niż w 2015 r. o 73,9%). Wydatki miasta, w kwocie 920,7 mln były o 87,4% wyższe w porównaniu z 2015 r.

W mieście na prawach powiatu Zielona Góra dochody budżetu wyniosły 1021,2 mln zł (tj. o 63,0% więcej w porównaniu z 2015 r.) Wydatki budżetu w kwocie 1019,0 mln zł, były o 63,7% wyższe w porównaniu z 2015 r.

W rezultacie miasto Gorzów Wlkp. rok budżetowy 2020 zamknęło deficytem w wysokości 7,0 mln zł, a relacja wyniku do zrealizowanych dochodów wyniosła minus 0,8%. W Zielonej Górze, wobec wyższych dochodów niż wydatków, rok budżetowy zamknęło nadwyżką w wysokości 2,1 mln zł. Relacja wyniku do wykonanych dochodów wyniosła 0,2%.

Wykres 99. Relacja wyniku finansowego do wykonanych dochodów według gmin w 2020 r. (w %)
 Chart 99.. Result/revenue relation by gminas in 2020 (in %)

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody miasta Gorzów Wlkp. wyniosły 7408 zł, w tym dochody własne 3263 zł, tj. odpowiednio o 21,6% i 15,7% więcej w porównaniu z przeciętnymi wartościami omawianych wskaźników w województwie (łącznie dla miast na prawach powiatów i gmin). W Zielonej Górze dochody budżetu na 1 mieszkańca wyniosły 7228 zł, w tym dochody własne 3588 zł i były wyższe w stosunku do przeciętnych w województwie odpowiednio o 18,7% i 27,2%.

W strukturze dochodów budżetu Gorzowa Wlkp. odsetek dochodów własnych wyniósł 44,0% (tj. o 12,0 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Drugą ze względu na udział w strukturze dochodów kategorią dochodową w Gorzowie Wlkp. były dotacje, które stanowiły 33,8% ogółu dochodów miasta (tj. o 18,4 p. proc. więcej niż w 2015 r.). Najmniejszy udział w strukturze dochodów miała subwencja ogólna (22,1%, tj. o 6,5 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

W Zielonej Górze dochody własne stanowiły blisko połowę dochodów budżetu miasta (49,6%). Było to jednak o 9,5 p. proc. mniej niż w 2015 r. Zwiększył się natomiast udział dotacji w dochodach budżetu miasta (do 29,9%, tj. o 15,3 p. proc.), przy spadku udziału subwencji ogólnej (do 20,5%, tj. o 5,8 p. proc.).

W 2020 r. dochody budżetu miasta Gorzów Wlkp. na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 81,3 mln zł, w stosunku do 5,4 mln w 2015 r. W Zielonej Górze dochody z tej kategorii wyniosły odpowiednio – 64,8 mln w stosunku do 26,6 mln w 2015 r. W strukturze dochodów ogółem środki te stanowiły: w Gorzowie Wlkp. 8,9%, a w Zielonej Górze 6,3%, tj. więcej w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o 7,9 i 2,0 p. proc.

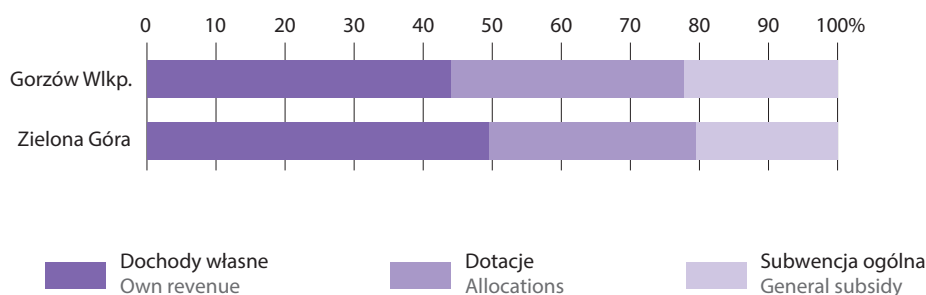
W budżecie miasta Gorzów Wlkp. 79,8% ogółu wydatków stanowiły wydatki bieżące, a 20,0% - wydatki inwestycyjne. W Zielonej Górze udział wydatków bieżących w wydatkach budżetu miasta ogółem wyniósł 90,9%, z kolei wydatki inwestycyjne stanowiły 8,8%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki budżetu miasta Gorzów Wlkp. wyniosły 7465 zł, tj. o 26,7% więcej w odniesieniu do średniej wartości omawianego wskaźnika w województwie lubuskim (dla gmin łącznie z miastami na prawach powiatu). Wydatki inwestycyjne w wysokości 1494 zł na 1 mieszkańca były o 76,6% większe w stosunku do średniej w województwie. Z kolei wydatki budżetu miasta Zielona Góra na 1 mieszkańca wyniosły 7213 zł (tj. o 21,4% więcej niż średnio w województwie), w tym wydatki inwestycyjne – 633 zł (tj. o 25,2% mniej niż średnio w budżetach gmin łącznie z miastami na prawach powiatu w województwie).

Z ogółu wydatków budżetu miasta Gorzów Wlkp. 31,4% zrealizowano w dziale oświata i wychowanie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca było to 2345 zł. W ogóle wydatków budżetu miasta Zielona Góra wydatki w dziale oświata i wychowanie stanowiły 31,7%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca było to 2285 zł.

Wykres 100. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2020 r.

Chart 100. Structure of revenue of gminas by type in 2020

Tablica 296. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Table 296. Financing and co-financing of UE projects

Wyszczególnienie Specification	w tys. z in thousand PLN	w % ogółu dochodów in % of total revenues
Gorzów Wlkp.	81333	8,9
Zielona Góra	64750	6,3

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Tablica 297. Miasta na prawach powiatu Gorzów Wlkp. i Zielona Góra na tle województwa lubuskiego
 Table 297. Cities with powiat status Gorzów Wlkp. and Zielona Góra on the background of Lubuskie voivodship

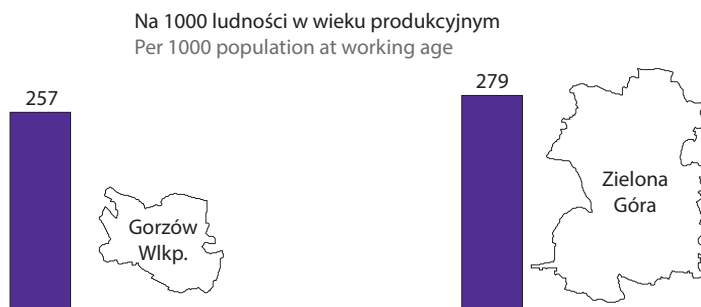
Wyszczególnienie	2015	2019	2020	Specification
Podmioty gospodarki narodowej ^a ogółem w tys.				Entities of the national economy ^a total in thousands
Województwo	111,3	117,2	120,8	Voivodship
Gorzów Wlkp.	17,8	17,8	18,1	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	20,9	21,9	22,7	Zielona Góra
Podmioty gospodarki narodowej ^a na 10 tys. ludności				Entities of the national economy ^a per 10 thousand population
Województwo	1093	1158	1200	Voivodship
Gorzów Wlkp.	1441	1437	1478	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	1509	1552	1614	Zielona Góra
Osoby fizyczne ^a prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności				Natural persons ^a conducting economic activity per 10 thousand population
Województwo	762	826	856	Voivodship
Gorzów Wlkp.	995	1006	1031	Gorzów Wlkp.
Zielona Góra	1001	1054	1095	Zielona Góra

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
 a Excluding persons tending private farms in agriculture.

W końcu grudnia 2020 r. w Gorzowie Wlkp. zarejestrowanych było 18,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej, natomiast w Zielonej Górze 22,7 tys., tj. odpowiednio 15,0% i 18,8% wszystkich podmiotów w województwie lubuskim. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów wzrosła zarówno w Gorzowie Wlkp. jak i w Zielonej Górze (odpowiednio o 1,6% i 8,6%).

W 2020 r. w Gorzowie Wlkp. zanotowano spadek liczby podmiotów gospodarki narodowej, w relacji do 2015 r., w większości form prawnych, największy wśród spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, a także spółdzielni (spadek odpowiednio o 45,5% i o 43,9%). Wzrost zanotowano jedynie w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 2,6%).

Wykres 101. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Chart 101.. Entities of the national economy in 2020. As of 31 December

Gorzów Wlkp. i Zielona Góra znajdują się w grupie powiatów o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę ludności w wieku produkcyjnym. W 2020 r. było to odpowiednio 257 i 279 podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym.

W 2020 r. w Zielonej Górze wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej, w porównaniu z 2015 r., zanotowano w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność (o 11,0%) oraz spółek handlowych (o 6,0%).

Gorzów Wlkp. i Zieloną Górę wyróżnia najwyższy w województwie lubuskim, odsetek przedsiębiorstw z sektora usług - odpowiednio 78,4% i 79,6%. Podmioty prowadzące działalność w zakresie przemysłu i budownictwa stanowią w Gorzowie Wlkp. 20,6%, a w Zielonej Górze 19,6% ogółu podmiotów gospodarczych, natomiast podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – odpowiednio 1,0% i 0,8%.

Tablica 298. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 XII
 Table 298. Entities of the national economy by selected legal status in 2020. As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym Of which					
		spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil part- nerships	spółdziel- nie co-opera- tives	fundacje, stowa- rzyszenia i orga- nizacje społeczne founda- tions,as- sociations and social organiza- tions	osoby fizyczne prowa- dzące działalność gospodar- czą natural persons con- ducting economic activity
		razem total	w tym z udziałem kapitału zagranicz- nego of which with foreign capital participa- tion				
Gorzów Wlkp.	18121	1979	280	1145	37	491	12634
Zielona Góra	22738	3424	321	1320	50	783	15421

Spółki handlowe stanowiły w Gorzowie Wlkp. 10,9% ogółu podmiotów gospodarki narodowej w powiecie, w tym spółki z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 14,1% ogółu spółek handlowych w mieście.

W Zielonej Górze spółki handlowe stanowiły 15,1% ogółu podmiotów gospodarczych w mieście, w tym spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego – 9,4% ogółu spółek handlowych.

Spółki handlowe zlokalizowane w miastach na prawach powiatu stanowiły 52,9% ogółu tych spółek w województwie.

Uwagi ogólne

1. Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej - Statistical Classification of Economic Activities in the European Community - NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.
2. Dane - jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.
3. Przez podmioty gospodarki narodowej rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
4. Pod pojęciem podmiotów gospodarczych rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.
5. Pod pojęciem współczynnik skolaryzacji rozumie się relację liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.
6. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
7. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 czerwca.
8. Dane - jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
9. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.
10. Opracowanie zostało zrealizowane na podstawie wyników badań statystycznych, przy wykorzystaniu danych administracyjnych:
  - Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii
  - Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad
  - Centralnej Ewidencji Pojazdów
  - Komendy Głównej Policji, dane pochodzą z SEWIK
  - Systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki
  - Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON

11. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD)	
sekcje	
skrót	pełna nazwa
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, w „Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej” oraz na stronie internetowej GUS <http://stat.gov.pl>.

General notes

1. Data are presented according to the Polish Classification of Activities – PKD 2007, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2 PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24st December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.
2. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the respective organizational status of units of the national economy.
3. The term entities of the national economy is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.
4. The term economic entities is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.
5. The term net enrollment rate is defined as the number of people (in an age group) studying (as at the beginning of the school year) at some level of education related to the number of people (as of December 31) in the age group defined as corresponding to this level of education
6. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.
7. When computing per capita data (per 1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g. fixed assets), the population as of 31 December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) – as of 30th June.
8. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.
9. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

10. The study was based on the results of statistical surveys using administrative data from:
- the Ministry of Development, Labor and Technology,
  - General Directorate for National Roads and Motorways
  - Central Vehicle Register
  - Police Headquarters, data from SEWIK
  - The educational information system administered by the Ministry of Education and Science
  - National official register of entities of the national economy REGON
11. The names of some classification levels used in publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2
sections

abbreviation	full name
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities
x	Real estate activities

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, in the “Statistical Yearbook of the Republic of Poland” as well as on the web page of the Statistics Poland <http://stat.gov.pl>.